

Agenda AB-vergadering/ ambtelijke-bestuurlijke werkconferentie

27 september 2018, 09.00 – 11.30 uur,

gemeentehuis Cranendonck, Capucijnerplein 1, Budel, raadzaal

Aan Leden Algemeen Bestuur gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

9.00-10.30 uur: reguliere AB-vergadering

1. Opening en vaststelling agenda
2. Mededelingen en ingekomen stukken
 - 2.a. *Aangepast vergaderschema AB 2019, ter informatie (bijlage 2.a)*
 - 2.b. *Netwerkbijeenkomst Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht d.d. 22 november 2018, ter informatie (bijlage 2.b)*
3. Verslag(en), actiepuntenlijst(en) en besluitenlijst(en)
 - 3.a. *AB 28 juni 2018, ter vaststelling*
 - Verslag concept d.d. 2 juli 2018, 17.00 uur (bijlage 3.a.1)*
 - Actiepuntenlijst concept d.d. 2 juli 2018, 17.00 uur (bijlage 3.a.2)*
 - Besluitenlijst concept d.d. 2 juli 2018, 17.00 uur (bijlage 3.a.3)*
 - Conclusies werkconferentie 28 juni 2018, concept 9 juli 16.30 uur (bijlage 3.a.4)*
 - 3.b. *DB-vergadering 5 april 2018, ter informatie*
 - Verslag versie 11 april 2018, 9.00 uur (bijlage 3.b.1)*
 - Actiepuntenlijst versie 11 april 2018, 8.45 uur (bijlage 3.b.2)*
 - Besluitenlijst versie 11 april 9.00 uur (bijlage 3.b.3)*
 - 3.c. *DB-vergadering 5 juli 2018, ter informatie*
 - Verslag versie 9 juli 2018, 16.45 uur (bijlage 3.c.1)*
 - Actiepuntenlijst versie 9 juli 2018, 8.30 uur (bijlage 3.c.2)*
 - Besluitenlijst versie 9 juli 2018, 8.00 uur (bijlage 3.c.3)*
4. Beleidsontwikkelingen
 - 4.a. *Portefeuilleverdeling DB-leden en benoeming plaatsvervangend voorzitter, ter besluitvorming (bijlage 4.a)*
 - 4.b. *Dienstverleningsovereenkomst DVO 2019-2022, ter beraadslaging (bijlagen 4.b.1 en 4.b.2)*
 - 4.c. *De staat van het mandaat, ter besluitvorming (bijlagen 4.c.1 en 4.c.2)*
 - 4.d. *Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht inclusief benodigde middelen, ter besluitvorming (bijlagen 4.d.1-4.d.5)*
 - 4.e. *Instellen van een publicatieblad voor besluiten van het bestuur en de directeur van de ODZOB, ter besluitvorming (bijlagen 4.e.1)*

- en 4.e.2)*
 - 4.f. *Professionalisering accountmanagement, ter informatie (bijlagen 4.f.1 en 4.f.2)*
 - 4.g. *Regionale Energie Strategie, ter informatie (bijlage 4.g)*
- 5. Financiën
 - 5.a. *Controleprotocol, ter besluitvorming (bijlage 5.a.)*
 - 5.b. *Nota investeren, waarderen en afschrijven, ter besluitvorming (bijlagen 5.b.1 en 5.b.2)*
- 6. Rondvraag
- 7. Sluiting AB-vergadering

Pauze voor koffie

10.30-11.30 uur: Ambtelijke-bestuurlijke werkconferentie

Tijdens dit onderdeel wordt bestuurders en ambtenaren gevraagd gebruik te maken van hun smartphone of ander mobiel device en de app Kahoot! vooraf te installeren (gratis verkrijgbaar in de Appstore/Playstore).

- 1. Aftrap werkconferentie door de heer Pieter van der Stek
- 2. Concernplan/kadernota (bijlagen A en B)
- 3. Groeiscenario's/Strategische Personeelsplanning, korte aftrap door de heer Marc van Schuppen
- 4. Afsluiting

Voorstel : Vergaderdata AB ODZOB 2019 aangepaste versie

Vergadering Algemeen Bestuur
d.d.: 27 september 2018

Agendapunt : 2.a

Vertrouwelijk : Nee

Aan het Algemeen Bestuur,

De vergaderdata van het Algemeen Bestuur (AB) dienen tijdig te worden vastgelegd. De data zijn in het DB 22 februari 2018 en het AB van 15 maart 2018 voor kennisgeving geagendeerd. Het nieuw geformeerde DB heeft verzocht om de AB-vergadering op een later tijdstip te laten beginnen. Dit is mogelijk voor de AB-vergaderingen waaraan geen werkconferentie is gekoppeld. De tijden/locaties van de AB-vergadering met werkconferentie zijn qua tijd en plaats namelijk afgestemd op de Duurzaamheidstafel.

Kennis te nemen van onderstaand vergaderschema, met aangepaste vergadertijdstippen voor de AB-vergaderingen in juni en november 2019.

AB/ambtelijke en bestuurlijke werkconferentie: donderdag 14 maart 9.00-11.30 uur

AB: donderdag 27 juni **10.00-11.30 uur**

AB/ambtelijke en bestuurlijke werkconferentie: donderdag 26 september 9.00-11.30 uur

AB: donderdag 21 november **10.00-11.30 uur**

Wij stellen u voor kennis te nemen van het aangepaste vergaderschema AB ODZOB 2019.

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Eindhoven, 6 september 2018

Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Bijlage(n): -

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
d.d. 6 september 2018;

BESLUIT

kennis te nemen van het aangepaste vergaderschema AB ODZOB 2019.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 27 september 2018,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Van: Wim Brinker

Verzonden: woensdag 22 augustus 2018 18:28

Aan: Wim Brinker <WBrinker@brabant.nl>

CC: 'Janne Cox' <J.Cox@odzob.nl>; Alex Casarotto <ACasarotto@brabant.nl>; Louis de Gier <LdGier@brabant.nl>; Gerdy van de Burgt - van Berlo <GvdBurgt@brabant.nl>; Brenda van Waes - van den Aker <CvdAker@brabant.nl>; Jetty Willeboer <hwilleboer@brabant.nl>

Onderwerp: Save the date: Netwerkbijeenkomst Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht op 22 november 2018

Geacht lid van het Algemeen Bestuur Omgevingsdienst,

Deze mails is als blind copy verzonden naar de AB-leden en BPO-leden.

Het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht (BPO) nodigt u uit voor de BPO-Netwerkbijeenkomst op donderdagmiddag 22 november 2018 bij NatLab op Strijp-S in Eindhoven. De bijeenkomst start om 14.30 uur en duurt tot ongeveer 16.15 uur met aansluitend een borrel.

BPO

Het [Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht \(BPO\)](#) is verantwoordelijk voor het bewaken en verbeteren van de kwaliteit en veiligheid van de fysieke leefomgeving. Het BPO maakt op strategisch niveau afspraken over de gezamenlijke aanpak van Brabantbrede en regio-overstijgende zaken op het gebied van VTH.

Deze netwerkbijeenkomst wordt georganiseerd om nog meer de verbinding op te zoeken tussen de AB-leden van de Brabantse Omgevingsdiensten en ze meer te betrekken bij het BPO. We praten u deze middag bij over thema's die in het BPO spelen. Denk bijvoorbeeld aan onderwerpen als Samen Sterk in Brabant (SSiB), Intensivering Toezicht veehouderijen (ITv), mestfraude en de Omgevingswet.

Het definitieve programma van deze bijeenkomst en de mogelijkheid van aanmelden volgen in oktober.

Noteer donderdagmiddag 22 november alvast in uw agenda

Heeft u vragen? Neem dan contact op met secretaris via onderstaand mailadres.

Graag zie ik u donderdagmiddag 22 november in Eindhoven.

Namens gedeputeerde Johan van der Hout, voorzitter van het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht,

Hartelijke groeten,

Wim Brinker | Secretaris-Adviseur Programma Omgevingsrecht - Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht

Provincie Noord-Brabant | Bezoekadres: Brabantlaan 1, 's-Hertogenbosch | Postbus 90151, 5200MC 's-Hertogenbosch | 06-18303449 | wbrinker@brabant.nl

Concept 2 juli 2018, 17.00 uur

Verslag AB-vergadering

28 juni 2018, 9.00 tot 9.45 uur, gemeente Veldhoven, Meiveld 1, Veldhoven, raadzaal

aanwezig	de heer J.J.C. van den Hout, vervanger voorzitter de heer Th. Martens de heer M. van Schuppen de heer A.P. d'Haens de heer S. Luijten de heer F.F.M. van der Wiel de heer M. Biemans (vervanger) de heer R. van Otterdijk (vanaf punt 2) mevrouw A.A.H.C.M. van Extel-van Katwijk de heer P. van der Stek (vanaf punt 2) mevrouw G. van den Waardenburg de heer A.J.L. Meulensteen de heer J. Pernot de heer J. Heijman de heer A.A.H. Swinkels (vanaf punt 3) de heer T.P.T.H. Geldens de heer A.C.W.A.M. van Holstein de heer J. Rooijackers mevrouw J.M.L. Tolsma	provincie Noord-Brabant gemeente Asten gemeente Best gemeente Bladel gemeente Bergeijk gemeente Cranendonck gemeente Deurne gemeente Geldrop-Mierlo gemeente Gemert-Bakel gemeente Heeze-Leende gemeente Helmond gemeente Laarbeek gemeente Nuenen gemeente Oirschot gemeente Someren gemeente Valkenswaard gemeente Waalre gemeente Veldhoven DB, secretaris ODZOB ODZOB
verslag	mevrouw J.J.M. le Pair-Sommers	
afwezig	AB-lid wordt nog bekend de heer J. van der Meer de heer P. van de Noort AB-lid wordt nog bekend	gemeente Eersel gemeente Eindhoven gemeente Reusel-De Mierden gemeente Son en Breugel

1. Opening en vaststelling agenda

De heer Van den Hout opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom. Alle AB-leden stellen zich voor. Nog niet alle AB-leden zijn bekend. Bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen zullen de data van AB/DB-vergadering iets later in de tijd worden gepland, daarbij uiteraard wel rekening houdend met de aanleverdeadline voor de jaarstukken en begroting aan de toezichthouder.

2. Mededelingen en ingekomen stukken

2.a Brief Reusel-De Mierden d.d. 15 maart 2018 over zienswijze algemene reserve gemeenteraad Reusel-De Mierden

In de zin op pagina 1, tweede alinea wordt "de 4 dienstcontrollers" vervangen door "controllers van 4

GR'en". Inclusief deze wijziging kan het AB instemmen met verzending van de voorgestelde reactiebrief.

2.b Brief Bergeijk d.d. 20 maart 2018 over reactie op kadernota ODZOB 2019

Het AB stelt het voorstel vast.

3. Verslag(en), actiepuntenlijst(en) en besluitenlijst(en)

3.a, 3.b en 3.c Verslag, actiepuntenlijst en besluitenlijst AB-vergadering 15 maart 2018

Het verslag, de actiepuntenlijst en besluitenlijst worden vastgesteld.

3.d, 3.e en 3.f Verslag, actiepuntenlijst en besluitenlijst DB-vergadering 22 februari 2018

Het AB neemt hier kennis van.

4. Beleidsontwikkelingen

4.a Capaciteitstekort uitvoering toezicht en handhaving

De notitie is ter kennisname en niet ter vaststelling, zoals op de agenda vermeld stond. Het AB spreekt zijn zorg uit over de situatie, mede in relatie tot het Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht. Zeker omdat het een kerntaak is van de ODZOB, zou hier de focus op moeten liggen. De spanning tussen uitvoering en capaciteit komt in de notitie nog beperkt naar voren.

Mevrouw Tolsma verzekert dat de ODZOB zich maximaal inspant om te werven en dat het onderwerp een continu aandachtspunt is. Door het ITV-traject en diverse niet voorziene maar belangwekkende opgaven (zoals inzet in het PIT, mestfraude, GenX, etc.) is er een grotere vraag naar toezichthouders. Het DB wordt gevraagd hier hoge prioriteit aan te geven.

5. Financiën

5.a Jaarstukken 2017

Het AB stelt de jaarstukken vast. Uit het AB dienen twee AB-leden (niet zijnde DB-leden) te worden gekozen als deelnemer aan de auditcommissie van het ODZOB. Na behandeling van agendapunt 6 worden door het AB gekozen: de heer Van Holstein en de heer Luijten. Plaatsvervangend leden worden de heren Heijman en Rooijackers.

5.b Bestuursrapportage I 2018

Het AB neemt hier kennis van.

5.c Conceptbegroting 2019

Mevrouw Van den Waardenburg meldt dat de gemeenteraad van Helmond zich deze week heeft uitgesproken over een conceptzienswijze, die zij graag kort mondeling wil toelichten. Het uitsplitsen van verzoektaken buiten werkprogramma, het hoger kwalificeren van de risico's als de algemene reserves en het niet kunnen uitvoeren van opgedragen werkzaamheden zijn punten waarvoor de raad aandacht wil vragen. De heer Luijten van gemeente Bergeijk vraagt aandacht voor de aangekondigde wijziging van het criterium voor begrotingsrechtmatigheid in het controleprotocol en het belang om goed te kunnen sturen m.b.t. de afzonderlijke programma's. Tevens vraagt hij aandacht voor het integrale beeld, de koppeling van overhead aan extra opdrachten.

Mevrouw Tolsma geeft aan dat wijzigingen op detailniveau kunnen worden gevolgd via de bestuursrapportage. Het uitsplitsen van verzoektaken buiten het werkprogramma is lastig, het verzoek aan de deelnemers is om zo veel mogelijk van de in een jaar voorziene verzoektaken in het werkprogramma

mee te nemen.

Met betrekking tot de risicoparagraaf: aan de spanning tussen vraag en capaciteit blijft de ODZOB hard werken. Als het controleprotocol opnieuw wordt voorgelegd aan het AB, kan op genoemde punten teruggekomen worden door het AB.

Het AB stelt de begroting 2019 vast.

5.d Benoeming accountant

Het AB stemt in met het voorstel, EY is als accountant uit de aanbesteding gekomen.

6. Overig

6.a Benoeming Dagelijks Bestuur, kiezen voorzitter DB/AB

Voor het cluster Eindhoven/Helmond wordt de heer Jan van der Meer van gemeente Eindhoven voorgedragen als DB-lid.

Het AB kan instemmen met de benoeming van de door de subregio's voorgedragen DB-leden.

De heer Van Schuppen wordt benoemd tot voorzitter van DB/AB.

De heer van der Stek geeft aan te opteren voor de functie van plaatsvervangend voorzitter. De portefeuillevreiding binnen het DB en het plaatsvervangend voorzitterschap zullen in de eerstvolgende DB-vergadering aan de orde komen.

6.b Afvaardiging BIZOB

Het AB stemt in met afvaardiging van de heer Heijman als vertegenwoordiger in de Vergadering van Aangeslotenen van het BIZOB.

7. Rondvraag

Mevrouw Tolsma vraagt aandacht bij de AB-leden voor het toesturen van de aanwijzingsbesluiten naar de ODZOB. Er dient formeel te worden gemeld wie vanuit het college is aangesteld als AB-lid en diens vervanger. Er zal via de bestuurssecretariaten worden gemeld welke gemeenten nog geen bericht hebben gestuurd.

Het nieuwe DB/AB wordt welkom geheten met een felicitatietaart.

8. Sluiting AB-vergadering

De heer Van den Hout sluit, met dank aan ieders inbreng, de vergadering om 9.35 uur.

Volgende vergadering

De volgende vergadering (inclusief werkconferentie) is op 27 september 2018 van 9.00-11.30 uur in het gemeentehuis in Cranendonck.

Concept 2 juli 2018, 17.00 uur

Actiepuntenlijst AB-vergadering

28 juni 2018, 9.00 tot 9.45 uur,

Gemeente Veldhoven, Meiveld 1, Veldhoven raadzaal

Actiepuntenlijst AB-vergadering 28 juni 2018

Nr.	Datum overleg	Onderwerp / Afspraken	Wie	Wanneer
29	23-11-17	Uitwerken aanbevelingen vanuit follow-up Arena in AB-voorstel m.b.t. -Governance -Accountmanagement en OGP	-De heer Van Schuppen -Mevrouw Tolsma	2018
31	19-3-2017	Afvaardiging vanuit nieuwe AB in vergadering van Aangeslotenen van BIZOB bekijken	Mevrouw Tolsma	28-06-2018
32	19-3-2018	Overdrachtsdocument met aangepaste passage ROK aanbieden aan AB-juni	Mevrouw Tolsma	28-06-2018
33	19-3-2018	ROK: -raadsinformatiebrief versturen -nader uitgewerkt voorstel in AB over ROK inclusief benodigde middelen	-Mevrouw Tolsma -Mevrouw Tolsma	-z.s.m. -AB 27-09-2018
34	19-3-2018	Regionaal uitvoeringsbeleid vergunningen agenderen voor AB	Mevrouw Tolsma	Nader te bepalen
35	19-03-2018	Aanwijzen nieuwe AB-leden en voordragen DB-leden vanuit de subregio's	deelnemers	z.s.m. na verkiezingen, bij voorkeur vóór 24 mei 2018
36	19-03-2018	BTW-compensatiefonds: plafond komt in beeld -aankaarten in financiële werkgroep -bespreken via ODNL	Mevrouw Tolsma	z.s.m.
37	28-6-2018	Deelnemers die nog geen bericht hebben gestuurd m.b.t. aanwijzing van AB-lid en diens vervanger door hun college reminder sturen om dit	Mevrouw Le Pair	z.s.m.

		aan te leveren, deelnemers leveren z.s.m. aan		
--	--	--	--	--

Concept 2 juli 2018, 17.00 uur

Besluitenlijst AB-vergadering

28 juni 2018, 9.00 – 9.45 uur, Gemeente Veldhoven, Meiveld 1, Veldhoven, raadzaal

Besluitenlijst AB-vergadering 28 juni 2018

Agendapunt	Onderwerp	Voorstel	Besluiten
2.a	Brief Reusel-De Mierden d.d. 15 maart 2018 over zienswijze algemene reserve gemeenteraad Reusel-De Mierden	- kennis te nemen van de zienswijze van de gemeenteraad; - in te stemmen met verzending van de bijgevoegde antwoordbrief namens de 4 gemeenschappelijke regelingen als reactie op deze zienswijze.	Het AB besluit, inclusief een kleine tekstuele aanpassing in de brief, conform voorstel.
2.b	Brief Bergeijk d.d. 20 maart 2018 over reactie op kadernota ODZOB 2019	- kennis te nemen van de brief van de gemeente Bergeijk; - in te stemmen met de bijgevoegde brief als reactie.	Het AB besluit conform voorstel.
3.a, 3.b en 3.c	Verslag, actiepuntenlijst en besluitenlijst AB-vergadering 22 februari 2018		Het AB stelt deze vast.
4.a	Capaciteitstekort uitvoering toezicht en handhaving	Kennis te nemen van de notitie met de oorzaken en oplossingsrichtingen voor het capaciteitstekort van de uitvoering	Het AB besluit conform voorstel.

		van het werkprogramma 2018 toezicht en handhaving.	
5.a	Jaarstukken 2017	• kennis te nemen van de bevindingen van de accountant, vastgelegd in bijgevoegde rapportage van de accountant: "Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, Uitkomsten controle en overige informatie 2017"; • kennis te nemen van de bevindingen van de auditcommissie; • in te stemmen met het voorstel van de auditcommissie om het controleprotocol aan te passen door bij het afwegingskader voor het begrotingscriterium op te nemen dat de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld dient te worden op het totaal van de begroting en niet per programma; • de volgende AB-leden te benoemen als lid van de auditcommissie om naast de Portefeuillehouder Financiën zitting te nemen in de auditcommissie: - o ..., lid - o ..., lid - o ..., plaatsvervangend lid - o ... plaatsvervangend lid. • de jaarstukken met jaarverslag en jaarrekening 2017 Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant vast te stellen. • vast te stellen de in het voorstel genoemde derde begrotingswijziging 2018.	Het AB besluit conform voorstel en besluit de volgende AB-leden te benoemen als lid van de auditcommissie om naast de Portefeuillehouder Financiën zitting te nemen in de auditcommissie: • de heer Van Holstein, lid • de heer Luijten, lid • de heer Heijman, plaatsvervangend lid • de heer Rooijakkers, plaatsvervangend lid.

5.b	Bestuursrapportage I 2018	Kennis te nemen van de eerste Berap 2018 Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.	Het AB besluit conform voorstel.
5.c	Conceptbegroting 2019	Om met inachtneming van de door de deelnemers ingediende zienswijzen en de naar aanleiding daarvan door de secretaris opgestelde reactienota de begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 vast te stellen.	Het AB besluit conform voorstel.
5.d	Benoeming accountant	• in te stemmen met de benoeming van Ernst & Young Accountants LLP als accountant voor de boekjaren 2018, 2019 en 2020, met een optie tot verlenging van 1 jaar; • voor de verdere contractuele afhandeling/uitvoering de directeur te mandateren.	Het AB besluit conform voorstel.
6.a	Benoeming Dagelijks Bestuur, kiezen voorzitter DB/AB	In te stemmen met de benoeming van de door de subregio's voorgedragen personen tot leden van het Dagelijks Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, met ingang van 28 juni 2018: • Peeltgemeenten: de heer A.J.L. Meulenstein, gemeente Laarbeek; • Kempengemeenten: de heer A.P. d'Haens, gemeente Bladel; • A2-gemeenten: de heer P. van der Stek, gemeente Heeze-Leende; • Gemeenten Eindhoven/Helmond: de heer J.W.M. van der Meer (mondeling in vergadering voorgedragen).	Het AB besluit conform voorstel en kiest uit de benoemde DB-leden de heer M.J. van Schuppen als voorzitter van het DB/AB ODZOB.

		• Randstedelijke gemeenten: de heer M.J. van Schuppen, gemeente Best. Het DB-lid namens de provincie blijft de heer J.J.C. van den Hout.	
6.b	Afvaardiging BIZOB	de heer/mevrouw... als vertegenwoordiger af te vaardigen voor deelname in de Vergadering van Aangeslotenen van de Stichting Bureau Inkoop Zuidoost-Brabant.	de heer Heijman als vertegenwoordiger af te vaardigen voor deelname in de Vergadering van Aangeslotenen van de Stichting Bureau Inkoop Zuidoost-Brabant.

Concept 9 juli 2018, 16.30 uur

Conclusies

ambtelijke/bestuurlijke werkconferentie ODZOB

28 juni 2018

Bestuurlijk vertegenwoordigers:

de heer Th. Martens
de heer M. van Schuppen
de heer A.P. d'Haens
de heer S. Luijten
de heer F.F.M. van der Wiel
de heer M. Biemans (vervanger)
de heer R. van Otterdijk
mevrouw A.A.H.C.M. van Extel-van Katwijk
de heer P. van der Stek
de heer A.J.L. Meulenstein
de heer J. Pernot
de heer J. Heijman
de heer J.J.C. van den Hout
de heer A.A.H. Swinkels
de heer T.P.T.H. Geldens
de heer J. Rooijackers
de heer A.C.W.A.M. van Holstein

gemeente Asten
gemeente Best
gemeente Bladel
gemeente Bergeijk
gemeente Cranendonck
gemeente Deurne
gemeente Geldrop-Mierlo
gemeente Gemert-Bakel
gemeente Heeze-Leende
gemeente Laarbeek
gemeente Nuenen
gemeente Oirschot
provincie Noord-Brabant
gemeente Someren
gemeente Valkenswaard
gemeente Veldhoven
gemeente Waalre

Ambtelijk vertegenwoordigers:

mevrouw N. Ansems
de heer A. Casarotto
mevrouw H. Claassen
mevrouw E. Genissen
mevrouw S. Herzberg
de heer M. Kerkhof
de heer J. Lebon
de heer H. Mennen
mevrouw P. van Mil
de heer J. Mol
de heer H. v. Santvoort
de heer M. v.d. Ven
de heer H. v.d. Wal
de heer M. Weekers

ODZOB:

mevrouw K. Bakker
de heer R. Cremers
de heer M. Kanits
de heer R. Kremers

mevrouw J. le Pair-Sommers (verslag)

mevrouw M. Tolsma

mevrouw M. Reuvers

de heer M. van der Ven

1. Aftrap werkconferentie

De heer Van Schuppen geeft een inleiding op de situatie, daar waar de ODZOB staat. Hij vraagt de aanwezige bestuurders en ambtenaren een kaartje in te vullen met de vraag: Bij de ODZOB denk ik aan. De insteek van werkconferenties is in het algemeen interactief. Omdat er nu veel nieuwe AB-leden zijn staat deze werkconferentie nog veelal in het teken van informatieverstrekking.

2. Introductie ODZOB – waar staan we nu, door Marloes Tolsma

Mevrouw Tolsma geeft een presentatie over de ODZOB, zie bijlage. Indien gewenst kan de directie van de ODZOB een bezoek brengen aan de raadsvergadering van de deelnemers, om een toelichting te geven. Ook bestuurders zelf hebben een belangrijke rol in het bijpraten van hun raad over de ODZOB. Bestuurders worden alvast uitgenodigd voor ODZOB on tour, dat in de week van 17-21 september wordt georganiseerd. Zij kunnen dan meelopen met collega's van de ODZOB om te zien wat het werk in de praktijk inhoudt.

3. Toekomstige ontwikkelrichting – inhoud en proces concernplan

De heer Van Schuppen geeft een inleiding over het nieuw op te stellen concernplan. Samenwerking is enerzijds een verplichting, anderzijds biedt het veel meerwaarde. Bijvoorbeeld doordat gebruik kan worden gemaakt van elkaars gegevens, en ook door kennis te delen met elkaar. Het platform betreft meer dan alleen VTH taken. Voor samenwerking met partners in de keten (bijvoorbeeld waterschappen), is de ODZOB wel afhankelijk van opdrachten van de deelnemers. Voor wat betreft het concernplan wordt in het bijzonder aandacht gevraagd voor klimaatbeleid. Van de lokale overheden wordt gevraagd hier handen en voeten aan te geven, de vraag is wat de rol van de ODZOB hierin is. Gewaakt moet worden dat het onderwerp niet dubbel aan bod komt in de verschillende gremia (subregio, duurzaamheidstafel, ODZOB). Geconcludeerd wordt dat het AB kan instemmen met de in het overdrachtsdocument genoemde aandachtsgebieden, met daarbij ook een accent op klimaatbeleid.

4. Interactie met bestuurders en ambtenaren – voorbeeld van gezamenlijk ontwikkelen: Uniform regionaal uitvoeringskader ROK Milieutoezicht

Het belangrijkste is dat er tussen de deelnemers overeenstemming ontstaat over het ambitieniveau. Naar de raad toe is het niet verstandig om de focus te leggen op het verplichte karakter. Het is van belang dat wordt uitgelegd dat de werkwijze tot snelheid, doelmatigheid, efficiency leidt. Doelstelling is om als AB het beleid te onderschrijven en warm aan te bevelen aan de afzonderlijke colleges, die uiteindelijk het besluit nemen.

Er zijn nog veel vragen over het ROK. Deelnemers kunnen tussentijds contact opnemen met de heer Kanits voor vragen. Daarnaast zegt mevrouw Tolsma toe dat zij en de heer Kanits vanaf medio augustus per subregio een overleg plannen waarbij het onderwerp tot in meer detail en met de cijfers erbij besproken zal worden. Daarnaast zal nauwe afstemming blijven plaatsvinden met de ambtelijke werkgroep ROK. De leden hiervan wordt gevraagd om zelf ook met hun bestuurders af te stemmen. Voorwaarde is om een goed gescreend inrichtingenbestand te hebben, dit bestand ligt ter controle voor bij de deelnemers. Zodra bekend is welke bedrijven tot wel risicocategorie behoren, wordt direct teruggekoppeld aan de deelnemers. Voor 20 juli wordt het conceptstuk met de financiële doorrekening

van het ROK toegestuurd aan de OGP-leden, zodat deze intern kunnen afstemmen.

De besluitvorming m.b.t. het ROK in het AB in september a.s. heeft betrekking op het onderschrijven van het inhoudelijke kader, voor de ODZOB is het geen financieel besluit, dit moet de individuele gemeente nemen. Streven is wel om 27 september in het AB een besluit te nemen, er zit enige tijdsdruk op.

Wel zal in de kadernota 2020 van de ODZOB worden voorgesorteerd op het beleid dat gaat komen, in november ligt deze nota voor in het AB, dit behoort wel tot de financiële besluitvorming.

Voor de begroting 2019 van de deelnemers geldt dat het verstandig is om alvast stappen te nemen, omdat geconstateerd is dat de bijdrage bij veel gemeenten "defensief" is. Anders is de totale stap voor de begroting 2020 voor sommige deelnemers erg groot.

5. Sluiting

De heer Van Schuppen vraagt een aantal AB-leden een reactie te geven m.b.t. de vraag "Bij de ODZOB denk ik aan":

De heer Van Otterdijk: een veilige en gezonde leefomgeving, controle en samenwerking.

De heer Van der Stek: behalve toezicht en handhaving ook advies. Aandachtspunt is het capaciteitsknelpunt bij de ODZOB. We willen m.b.t. milieutoezicht meer budget, omdat de systematiek gaat veranderen. Het is gewenst dat elke deelnemer met hetzelfde verhaal naar de raad wordt. De ODZOB zal een format ontwikkelen voor de presentatie die de deelnemers in hun raad kunnen geven.

De heer Van Holstein: handhaving, toezicht, welstand, energie, inkoop, toezicht buitengebied.

(Aangegeven wordt dat het toezicht in het buitengebied Brabantbreed wordt opgepakt op verzoek van de provincie, binnen Samen Sterk in Brabant.) Voor de democratische legitimiteit zijn de bestuurders van de deelnemers zelf verantwoordelijk. De overheid is niet alleen een waakhond, er dient een goede balans te zijn met leefbaarheid.

De heer Geldens: acteren naar aanleiding van klachten is prima, handhaving is noodzakelijk, het is echter fijner om proactief te acteren. Door de ontwikkeling lijkt het of er een gap ontstaat tussen zaken die proactief worden opgepakt en de overige zaken.

Hij uit zijn complimenten voor de goede organisatie van de GR ODZOB. Wel geeft hij aan het gevoel te hebben door het ROK in een fuik terecht te komen.

De heer Rooijakkers: hij ervaart de ODZOB als enthousiaste club. Hij vraagt zich af hoe ver de bevoegdheid van de ODZOB reikt om te kunnen handhaven. Aangegeven wordt dat de ODZOB in het leven geroepen is om dit traject voor de basistaken van A tot Z uit te voeren. De ODZOB kan daartoe het gehele arsenaal aan instrumenten inzetten. Hier groeien we als ODZOB naar toe. Aandacht wordt gevraagd voor de prioriteiten die de ODZOB steeds moet stellen, bijvoorbeeld door niet-geplande acties die we samen erg belangrijk vinden (zoals deelname aan interventieteams). Hierdoor ontstaan soms achterstanden, waarvoor begrip wordt gevraagd.

De ingevulde kaartjes worden verzameld.

Met dank aan ieders breng, sluit de heer Van Schuppen de werkconferentie.

Bijlage: presentatie ambtelijke en bestuurlijke werkconferentie 28 juni 2018

Versie 11 april 2018, 9.00 uur

Verslag DB-vergadering

5 april 2018, 9.00-11.00 uur

ODZOB, Wal 28, Eindhoven, 0.6

aanwezig	mevrouw W.J.F. van der Rijt, voorzitter (portefeuille communicatie, externe betrekkingen en marketing) de heer F. van Hoof (toezicht en handhaving) mevrouw M.-A. Schreurs (portefeuille ICT, innovatie, RO/bouwen/archeologie) de heer P. Wijman (portefeuille financiën) mevrouw J.M.L. Tolsma, Omgevingsdienst ZOB, secretaris de heer J.M. Bontenbal, Omgevingsdienst ZOB, plaatsvervangend secretaris de heer M.M.J.F. van der Ven, plaatsvervangend secretaris in spe mevrouw J. le Pair, Omgevingsdienst ZOB, verslaglegging
afwezig m.k.	de heer J.J.C. van den Hout (portefeuille wetgeving, takenpakket, vergunningverlening, kwaliteit) de heer L.J.M. van de Moosdijk (P&O)

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering om 9.05 uur en heet iedereen welkom. De heer Van de Moosdijk woont de bijeenkomst over luchtwassers bij, die met spoed is ingelast voor de Agrofooddeelnemers. De DB-leden die willen, worden over deze bijeenkomst na de DB-vergadering door de heer Peeters van de ODZOB bijgepraat.

Gesproken wordt over de verwachting m.b.t. coalitievorming in de gemeenten van de DB-leden.

2. Mededelingen en ingekomen/verzonden stukken

2.a Raadsinformatiebijeenkomsten ontwerpbegroting 2019 4 GR'en

Het DB neemt hier kennis van. Het DB wordt gevraagd raadsleden te stimuleren om deze bijeenkomsten bij te wonen. In de bijeenkomsten kunnen namelijk al veel technische vragen beantwoord worden, die anders mogelijk in een zienswijze op de begroting terecht komen. Er is een reminder gestuurd naar de griffiers.

2.b Ingekomen brief gemeente Reusel-De Mierden d.d. 15 maart 2018 over zienswijze algemene reserve gemeenteraad Reusel-De Mierden

Het DB is akkoord met het voorstel. Er zijn op verzoek van de deelnemers afspraken gemaakt over uniformeren van de Planning en Controlecycclus, waaronder reserves. Blijkbaar is dat niet voor alle deelnemers helder. De antwoordbrief aan de gemeente Reusel zal bij verzending naar alle deelnemers worden gestuurd, zodat voor iedereen duidelijk is wat de afspraken zijn. Op 20 april is er een secretarissenoverleg, waar mevrouw Tolsma de brief bij de gemeentesecretarissen onder de aandacht brengt. Het is van belang dat de gemaakte afspraken ook goed landen in de ambtelijke organisatie.

Mevrouw Tolsma meldt dat er ook een brief is ontvangen van een ambtenaar van de gemeente Bergeijk aan het bestuur, dit is een zienswijze op de kadernota. Als het een brief is die namens het college is verstuurd (dat komt niet naar voren uit de brief), dan komt deze terug in het DB.

3. Verslag(en), actiepuntenlijst(en) en besluitenlijst(en)

3.a Verslag DB-vergadering 22 februari 2018, concept d.d. 26 februari 2018, 10.30 uur

Het DB stelt het verslag ongewijzigd vast.

Naar aanleiding van punt 4.g "Afstemming ODZOB – Metropoolregio Eindhoven (MRE) Agrofood en transitie landelijk gebied" meldt mevrouw Tolsma dat er een gesprek is geweest met de MRE. Er is geen twijfel over dat de MRE over het proces gaat en de ODZOB over de inhoud. In de bestuurlijke taskforce is de ODZOB goed vertegenwoordigd door de huidige voorzitter, als deze taskforce gecontinueerd wordt zal gekeken worden wie van het bestuur daarin gaat deelnemen. Afgesproken is dat een medewerker van de ODZOB deel zal gaan nemen aan het ambtelijke ondersteuningsteam van de genoemde taskforce.

Voor de Agrofoodbijeenkomsten wordt een MRE-medewerker uitgenodigd. Verder is aangegeven dat de MRE bij de ODZOB capaciteit kan inhuren voor uitvoerende werkzaamheden. Het is van belang om geen dingen dubbel te doen en goed af te stemmen. De op directieniveau gemaakte afspraken zijn schriftelijk vastgelegd.

Gesproken wordt over de ondersteuning aan de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN): detachering afdelingsmanager voor 6 maanden, opstarten kenniscentrum mestverwerking en dossier OOC MACE. Ook de provincie heeft iemand bijgeschakeld op bedrijfsvoering. Er komt een rapport uit van BMC over de ODBN. Hoe een en ander politiek loopt is nog te bezien. In dit licht wordt gesproken over de houding van Provinciale Staten ten opzichte van de omgevingsdiensten. Het DB vindt het een goed idee om naar aanleiding van de jaarstukken 2017 een factsheet te sturen naar de Staten om de goed lopende situatie bij de ODZOB onder de aandacht te brengen.

3.b Besluitenlijst DB-vergadering 22 februari 2018, concept d.d. 28 februari 2018 10.00 uur

Het DB stelt de besluitenlijst ongewijzigd vast.

3.c Actiepuntenlijst DB-vergadering 22 februari 2018, concept d.d. 22 februari 16.00 uur

Het DB stelt de actiepuntenlijst vast.

Actiepunt 61 wordt verwijderd van de actielijst, naar aanleiding hiervan neemt de ODZOB contact op met de ambtelijk ondersteuner van de heer Van den Hout.

Gesproken wordt over het afscheidsetentje van het DB, beoogde datum is 24 mei. Mevrouw Schreurs kan dan niet, ze laat via haar secretaresse weten wat alternatieven zijn. Als dat bij de andere DB-leden geen goede optie is, dan vindt het etentje plaats zonder mevrouw Schreurs.

4. Beleidsontwikkelingen

4.a Inkoopbeleid

Het DB vindt dat de ambitie op gebied van duurzaamheid en social return meer uitgestraald kan worden. Aan het inkoopbeleid wordt toegevoegd dat in het kader van social return en duurzaamheid de beleidskaders die door de meerderheid van de gemeenten gehanteerd worden qua inkoop en aanbesteding, dan als richtlijn gelden. Daarnaast dient te worden vermeld dat contractbeheer wordt uitgevoerd, zodat er een overzicht is van wat er jaarlijks dient te worden uitgevoerd. Het inkoopbeleid wordt aangepast naar aanleiding van deze opmerkingen, het aangepaste beleid wordt voorgelegd aan de heer Wijman en mevrouw Schreurs. Inclusief de door portefeuillehouders nog te accorderen wijzigingen, gaat het DB akkoord met het voorstel.

4.b Dienstverleningsovereenkomst 2019-2022

Het DB is van mening dat in voorliggende versie de goede balans is gevonden tussen de mogelijkheid van afbouw van verzoektaken door deelnemers en de dan te borgen continuïteit voor de organisatie en de overige deelnemers. Met betrekking tot de artikelen over "informatie en archiefbeheer" is inmiddels duidelijk dat de ODZOB als verwerkingsverantwoordelijk kan worden gezien (advies Pels Rijcken en standpunt VNG). In de considerans wordt de zin "de deelnemers de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

beschouwen als onderdeel van hun eigen organisatie" vervangen door "Eigenaarschap bij de deelnemers ligt, waarbij de deelnemers de dienst beschouwen als onderdeel van de eigen organisatie". Het door het huidige DB vastgestelde document wordt overgedragen aan het nieuwe DB (vergadering 7 juni).

4.c Invulling extra AB 24 mei 2018

Het benoemen van de nieuwe DB-leden en een korte presentatie over de ODZOB zullen de belangrijkste onderdelen van de agenda zijn. De concept-agenda van dit AB zal worden afgestemd met de dan nog fungerende DB-leden.

4.d Scenario's aanbesteding VTH-pakket

Het DB kan zich vinden in het plooiën van het traject richting Omgevingswet en het samen optrekken hieromtrent met de deelnemers. Het DB duidt op het belang om een langdurig partnership aan te gaan met een leverancier, en niet slechts voor 4 jaar. De verwachting is dat temporiseren uitlegbaar is aan de accountant, het DB ziet geen problemen. De heer Wijman zal nagaan of gemeente Veldhoven capaciteit kan inzetten voor ondersteuning in dit traject. Mevrouw Schreurs meldt dat indien nadere onderbouwing nodig is voor de accountant, de inkoopafdeling van gemeente Eindhoven kan worden benaderd. De heer Van Hoof meldt dat het ICT-cluster van GRSK mogelijk ook iets kan betekenen in dit traject. Het DB stemt in met het voorstel.

5. Financiën

5.a Voorlopige jaarstukken 2017 en accountantsverslag

De heer Wijman meldt dat de accountant voornemens is om zijn verklaring (met lof) af te geven. Het DB complimenteert de dienst, in het bijzonder de directie en controller, voor de bedrijfsvoering. De auditcommissie is op 11 april gepland.

6. P&O

6.a Wijziging directiestatuut en mandaatregeling op het gebied van vervanging van de directeur bij afwezigheid

Het DB vindt het noodzakelijk dat voor de vervanging van de directeur duidelijk is wie als eerste, tweede en derde vervanger wordt aangewezen indien de directeur onverhoopt niet in staat is om zelf een vervanger aan te wijzen. Deze namen hoeven niet te worden opgenomen in het directiestatuut/de mandaatregeling, maar worden in een onderliggend document (dat bij mutaties niet telkens voor vaststelling naar het DB hoeft) vastgelegd. Inclusief deze aanvulling gaat het DB akkoord met het voorstel.

7. Rondvraag

Het DB spreekt af dat mevrouw Van de Rijt zorgt voor een overdracht naar de nieuwe voorzitter van de ODZOB.

De heer Van Hoof meldt dat hij het VTH-jaarverslag, dat de individuele deelnemers ontvangen, mager vond voor wat betreft inhoud. Het is een ambitie van de ODZOB om daar dit jaar een verbeterslag in te maken.

De heer Wijman spreekt zijn waardering uit voor de onderlinge samenwerking in het DB. Mevrouw Schreurs beaamt dit en complimenteert de organisatie voor waar de ODZOB nu staat.

Mevrouw Tolsma meldt dat er een extra Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht over mestfraude is geweest. Er zijn Brabantbreed 25 adressen waar gecombineerde controles worden uitgevoerd door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de omgevingsdiensten. Er wordt naar gestreefd om de samenwerking met de NVWA op alle niveaus te verbeteren. Van de NVWA wordt een follow-up verwacht. Mocht dit stokken, dan dient het probleem besproken te worden.

De provincie heeft een miniconferentie Modern toezicht georganiseerd. Naar aanleiding hiervan wordt gesproken over het beeld dat daar werd geschetst over omgevingsdiensten door de Commissaris van de Koning. De directeurs van de 3 Brabantse Omgevingsdiensten hebben het initiatief genomen om hem uit

te nodigen om mee te gaan naar bedrijfsbezoeken van de Omgevingsdiensten.

In juni bestaat de ODZOB 5 jaar. Er wordt een lustrumweek georganiseerd van 4 tot 8 juni. Onderdeel zijn excursies voor medewerkers en deelnemers. Op 7 juni vindt een heidag plaats voor accountmanagers en OGP-leden in het kader van het actiepunt accountmanagement n.a.v. de follow-up Arena.

Mevrouw Tolsma dankt de DB-leden voor hun inzet en steun de afgelopen jaren. De complimenten die het DB regelmatig heeft geuit over de organisatie zijn overgebracht aan de medewerkers. Bij medewerkers is daardoor in de loop van de tijd een meer zeker gevoel ontstaan, waardoor medewerkers zich meer senang voelen in hun werk.

8. Sluiting

De voorzitter sluit het overleg om 10.40 uur.

Volgende vergadering

De volgende DB-vergadering vindt plaats op 7 juni 2018 9.00-11.00 uur bij de ODZOB.

Versie 11 april 2018, 8.45 uur

Actiepuntenlijst DB-vergadering

5 april 2018, 9.00-11.00 uur,
ODZOB, Wal 28, Eindhoven, 0.6

- aanwezig** mevrouw W.J.F. van der Rijt, voorzitter (portefeuille communicatie, externe betrekkingen en marketing)
de heer F. van Hoof (toezicht en handhaving)
mevrouw M.-A. Schreurs (portefeuille ICT, innovatie, RO/bouwen/archeologie)
de heer P. Wijman (portefeuille financiën)
mevrouw J.M.L. Tolsma, Omgevingsdienst ZOB, secretaris
de heer J.M. Bontenbal, Omgevingsdienst ZOB, plaatsvervangend secretaris
de heer M.M.J.F. van der Ven, plaatsvervangend secretaris in spe
mevrouw J. le Pair, Omgevingsdienst ZOB, verslaglegging
- afwezig m.k.** de heer J.J.C. van den Hout (portefeuille wetgeving, takenpakket, vergunningverlening, kwaliteit)
de heer L.J.M. van de Moosdijk (P&O)

Actielijst DB-vergadering 5 april 2018

Nr.	Datum overleg	Onderwerp / Afspraken	Wie	Wanneer
61	08-06-2017	Coördinerende rol pakken door vanuit provincie een brief te laten opstellen door het signaleringspunt asbest	De heer V.d. Hout	z.s.m.
68	7-12-17	Agenderen voorstel en presentatie Omgevingswet voor AB	Mevrouw Tolsma	Tweede helft 2018
69	7-12-17	Brief aan gemeentesecretarissen om aandacht te vragen voor de expertises van de voor te dragen DB-leden	De heer Bontenbal	21-03-18 (na gemeente-raadsverkiezingen)
72	7-12-17	Strategische Personeelsplanning voor DB agenderen	Mevrouw Tolsma	Eerste helft 2018
73	22-2-18	Nieuwe versie DVO 2018 met ondergrens vwb werk inbrengen in DB na afstemming de heer Wijman	De heer Bontenbal	5-4-2018
74	22-2-18	Extra AB-vergadering plannen in mei 2018 (bestuurssecretariaten doorgeven)	Mevrouw Le Pair	z.s.m.
75	22-2-18	Afscheidsetentje DB	Mevrouw Tolsma	April/mei 2018

76	05-04-2018	Factsheet ODZOB naar staten sturen	Mevrouw Tolsma	April 2018
77	05-04-2018	Aanpassen inkoopbeleid n.a.v. opmerkingen DB, afstemming met de heer Wijman en mevrouw Schreurs	Mevrouw Tolsma	z.s.m.
78	05-04-2018	Agenderen DVO 2019-2022 voor DB/AB	Mevrouw Tolsma	2018
79	05-04-2018	Aanwijzen 1 ^{ste} , 2 ^{de} en 3 ^{de} persoon vervanging directeur, in onderliggend stuk bij directiestatuut/mandaatregeling vastleggen	Mevrouw Tolsma	z.s.m.

Versie 11 april 2018, 9.00 uur

Besluitenlijst DB-vergadering

5 april 2018, 9.00-11.00 uur

ODZOB, Wal 28, Eindhoven, 0.6

aanwezig mevrouw W.J.F. van der Rijt, voorzitter (portefeuille communicatie, externe betrekkingen en marketing)
de heer F. van Hoof (toezicht en handhaving)
mevrouw M.-A. Schreurs (portefeuille ICT, innovatie, RO/bouwen/archeologie)
de heer P. Wijman (portefeuille financiën)
mevrouw J.M.L. Tolsma, Omgevingsdienst ZOB, secretaris
de heer J.M. Bontenbal, Omgevingsdienst ZOB, plaatsvervangend secretaris
de heer M.M.J.F. van der Ven, plaatsvervangend secretaris in spe
mevrouw J. le Pair, Omgevingsdienst ZOB, verslaglegging

afwezig m.k. de heer J.J.C. van den Hout (portefeuille wetgeving, takenpakket, vergunningverlening, kwaliteit)
de heer L.J.M. van de Moosdijk (P&O)

Besluitenlijst DB-vergadering 5 april 2018

Agendapunt	Onderwerp	Voorstel	Besluit
2.a	Raadsinformatiebijeenkomsten ontwerpbegroting 2019 4 GR'en	Kennis nemen van de aan de raden en staten verzonden uitnodigingen.	Het DB besluit conform voorstel.
2.b	Ingekomen brief gemeente Reusel-De Mierden d.d. 15 maart 2018 over zienswijze algemene reserve gemeenteraad Reusel-De Mierden	Kennis nemen van de brief van de gemeenteraad van Reusel-De Mierden en opdracht geven aan de secretaris om in afstemming met de secretarissen van de andere GR'en te komen tot een reactie die aan het AB ter vaststelling kan worden voorgelegd.	Het DB besluit conform voorstel. De antwoordbrief wordt ter informatie ook naar de raden van de andere deelnemers gestuurd.

3.a-3.c	Verslag, actiepuntenlijst en besluitenlijst DB d.d. 22 februari 2018		Het DB stelt deze vast.
4.a	Inkoopbeleid	Het inkoopbeleid als geformuleerd in het document Inkoopbeleid ODZOB 2018 vast te stellen en het inkoopbeleid zoals vastgesteld door het DB d.d. 2 oktober 2014 in te trekken.	Inclusief de door portefeuillehouders nog te accorderen wijzigingen m.b.t. social return/duurzaamheid en contractbeheer, gaat het DB akkoord met het voorstel.
4.b	Dienstverleningsovereenkomst 2019-2022	Instemmen om bijgevoegde concepttekst DVO 2019-2022 na de gemeenteraadsverkiezingen als een advies aan het nieuwe DB voor te leggen inclusief het voorbehoud bij de artikelen 11, 12 en 13, dat afstemming met de deelnemers mogelijk nog leidt tot enkele tekstaanpassingen/aanvullingen.	Inclusief een aanpassing in de considerans, besluit het DB conform voorstel.
4.d	Scenario's aanbesteding VTH-pakket	Instemmen met de strategie voor aanbesteding van het VTH-systeem ODZOB conform scenario 3 en op zoek gaan naar een projectleider vanuit een van de deelnemers voor de fasen van oriëntatie, daadwerkelijke aanbesteding en implementatie.	Het DB besluit conform voorstel.
5.a	Voorlopige jaarstukken 2017 en accountantsverslag	1. Vaststellen van de voorlopige jaarstukken 2017 zodat de accountant op basis van deze versie zijn verklaring kan afgeven. 2. Kennisnemen van het accountantsverslag. 3. Instemmen met de verzending van de voorlopige jaarstukken 2017 en het accountantsverslag aan de raden en staten van de deelnemers met de bijgevoegde aanbestedingsbrief.	Het DB besluit conform voorstel.
6.a	Wijziging directiestatuut en mandaatregeling op het gebied van vervanging van de directeur bij afwezigheid	Instemmen met bijgevoegd besluit tot wijziging van het directiestatuut en mandaatregeling van de Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant.	Inclusief aanvulling met aanwijzing van 1 st °, 2 ^{de} en 3 ^e vervanger van de directeur in een onderliggend document gaat het DB akkoord met het voorstel.

Versie 9 juli 2018, 16.45 uur

Verslag DB-vergadering

5 juli 2018, 9.00-11.00 uur

Van der Valk Hotel `s-Hertogenbosch-Vught, Bosscheweg 2, 5261 AA Vught, Strauszaal

aanwezig M.J. van Schuppen (voorzitter)
A.P. d'Haens
J.J.C. van den Hout (telefonisch aanwezig bij punt 5.a)
J.W.M. van der Meer
A.J.L. Meulenstein
P. van der Stek
J.M.L. Tolsma, secretaris
M.M.J.F. van der Ven, plaatsvervangend secretaris
J.J.M. le Pair - Sommers, verslaglegging

afwezig J.J.C. van den Hout (telefonisch aanwezig bij punt 5.a)

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering om 9.05 uur en heet iedereen welkom.

2. Voorstelronde DB en nadere kennismaking

De DB-leden stellen zich voor, geven aan welke subregio ze vertegenwoordigen en vertellen welke portefeuille ze hebben bij de gemeenten/provincie.

3. Mededelingen en ingekomen/verzonden stukken

Uitnodiging VNG d.d. 19 juni 2018 voor bestuurlijke netwerkbijeenkomsten Omgevingsdiensten op 5 september

Dit punt wordt besproken na behandeling van agendapunt 5.a. De heer Van Schuppen zal deelnemen aan deze bijeenkomst. De heer Van der Ven plant dit in via het bestuurssecretariaat van de voorzitter en meldt hem aan voor de bijeenkomst.

De heer Meulenstein zal, gezien zijn portefeuille, deel gaan nemen aan de ITV-klankbordgroep. De heer Van der Ven zorgt dat zijn secretariaat de benodigde gegevens met betrekking tot de vergaderingen krijgt.

4. Verslag(en), actiepuntenlijst(en) en besluitenlijst(en)

4.a Verslag DB-vergadering 5 april 2018, concept d.d. 5 11 april 2018, 10.30 uur

Het DB stelt het verslag ongewijzigd vast.

4.b Besluitenlijst DB-vergadering 5 april 2018, concept d.d. 11 april 2018 10.00 uur

Het DB stelt de besluitenlijst ongewijzigd vast.

4.c Actiepuntenlijst DB-vergadering 5 april 2018, concept d.d. april 11.00 8.45 uur

Het DB doorloopt de actiepuntenlijst, naar aanleiding hiervan wordt het volgende besproken.

Met betrekking tot de Omgevingswet is vorig najaar een presentatie gehouden in het DB. Sommige gemeenten zijn sceptisch over de positie van de ODZOB hierin. Het onderwerp ligt gevoelig. Ook de

gemeentesecretarissen hebben een belangrijke rol op dit gebied. Later dit jaar zal er opnieuw een presentatie in het DB worden gehouden, vervolgens ook in het AB.

Voor wat betreft strategische personeelsplanning meldt mevrouw Tolsma dat als vervolg op de kwalitatieve scan over gewenste competentieontwikkeling, nu een kwantitatieve scan volgt. De uitkomsten worden te zijner tijd met de portefeuillehouder P&O besproken. Zeker nu het capaciteitsprobleem met toezichthouders bij de ODZOB speelt. Er is volop ingestoken op werving en er wordt een traineeship gestart (met ondersteuning van een extern bureau). Bij de opstart van de ODZOB was sprake van boventalligheid, dat is nu omgeslagen naar tekorten op terrein van toezicht, vergunningverlening en bouwen. Het DB beaamt het belang van een toekomstvisie hieromtrent en vindt in dit kader het traineeship een goede stap.

In het DB van april is gesproken over de zorgelijke situatie bij de ODBN. Toen is de suggestie gedaan om een factsheet te sturen naar de staten om het imago probleem dat er bestaat ten opzichte van de omgevingsdiensten in elk geval voor wat betreft de ODZOB te nuanceren. Met de provincie is ambtelijk afgestemd dat het beeld genuanceerd wordt in de annotaties die naar Provinciale Staten gaan. Het DB stemt in met het niet verzenden van de factsheet.

5. Beleidsontwikkelingen

5.a Portefeuilleverdeling DB-leden

Het DB gaat akkoord met de genoemde aandachtsgebieden in de portefeuille-indeling.

Over de portefeuilleverdeling wordt afgesproken:

- de heer Van Schuppen: Externe betrekking en Governance, P&O;
- de heer Van der Stek: Financiën en bedrijfsvoering;
- de heer d'Haens: toezicht en handhaving, Regionaal Operationeel Kader Toezicht & Handhaving;
- de heer Meulensteen: Agrofood/veehouderij/gezondheid/ITV, Omgevingswet;
- de heer Van der Meer: klimaat en energie, bodem, water, geluid, externe veiligheid, luchtkwaliteit, asbest, natuur en landschap, welstand, flora en fauna, bouwen);
- de heer Van den Hout: Besluit Omgevingsrecht (Bor), uniform uitvoeringsbeleid (m.u.v. het ROK Toezicht & Handhaving).

De heer Van der Stek zal aan het AB worden voorgedragen als plaatsvervangend voorzitter DB/AB.

N.a.v. dit onderwerp informeert de heer d'Haens naar de wijze van organisatie van ICT bij de ODZOB (uitbesteding). Mogelijk kan afstemming plaatsvinden over samenwerking en datgene wat voor elkaar betekend kan worden met het shared service centrum de Kempen.

5.b Dienstverleningsovereenkomst 2019-2022

Op dit moment loopt er een DVO 2018. Bij het opstellen van een DVO voor een langere periode liep bestuurlijk de discussie in hoeverre een deelnemer mag beslissen minder opdrachten bij de ODZOB neer te leggen dan in voorgaande jaren. Dit is in de huidige/voorgaande DVO's stevig geregeld en besproken is om deelnemers daarvoor meer ruimte te geven in de nieuwe DVO. Mede met het oog op het aandeel (en daarmee het financiële risico) van de provincie, is vervolgens voorgesteld artikel 8 aan te passen zoals in voorliggende concept-DVO. In deze formulering kon het vorige DB zich vinden. Het DB vraagt na te gaan wat hieromtrent staat in de vigerende DVO.

Over de formulering van artikelen 11-13 zal nog worden afgestemd met de ambtelijke werkgroep over dit onderwerp, voordat het onderwerp opnieuw in DB/AB van september komt. Discussie in het verleden over deze artikelen betrof de verwerkersverantwoordelijkheid in het kader van de AVG. Er is een advies van de landsadvocaat dat aangeeft de ODZOB als verwerkersverantwoordelijk te zien. Ook het standpunt van de VNG is als zodanig. Een enkele deelnemer heeft toch moeite met dit standpunt.

Het DB is akkoord met het doorlopen van het traject in twee stappen. In september zal in het AB beraadslaging plaatsvinden en wordt het vertrouwen gesondeerd, in het AB van november zal de DVO ter besluitvorming worden voorgelegd. Verzoek van het DB om bij het aanbieden van de DVO aan de colleges

een concept-collegevoorstel mee te sturen. Ook dienen de OGP-leden tijdig op de hoogte te worden gebracht van het traject, zodat de DVO tijdig (bij voorkeur vóór 1 januari 2019) in de colleges kan worden vastgesteld.

5.c Inkoopstrategie aanbesteding raamovereenkomst hardware ODZOB

Het DB bekrachtigt het besluit dat tussentijds door het (vorige) DB is genomen.

6. Financiën

Er staat niets op de agenda m.b.t. financiën. Mevrouw Tolsma kondigt aan dat zij en de controller van de ODZOB, de heer Minnen, in augustus bij de heer Van der Stek op bezoek komen om een toelichting te geven op de planning & controlcyclus. Het eerstvolgende belangrijke document is de kadernota 2020.

7. P&O

Er staat niets op de agenda m.b.t. P&O. Mevrouw Tolsma meldt dat er in verband met de groei van de organisatie een organisatie-ontwikkeltraject loopt binnen de ODZOB. Gekeken wordt hoe de verantwoordelijkheden in de organisatie zo goed en laag mogelijk belegd kunnen worden.

8. Rondvraag

In de volgende DB-vergadering wordt teruggekomen op de behoefte van DB-leden aan toegangspassen voor het gebouw van de ODZOB.

Het DB informeert naar de mogelijkheden voor het houden van conference calls voor de DB-vergadering. Hiervoor is geen specifieke ruimte zoals bij gemeentehuizen. Het komt echter niet vaak voor dat zaken dermate urgent zijn dat tussentijds een besluit dient te worden genomen door het DB. Mevrouw Tolsma gaat na wat de mogelijkheden zijn.

Gesproken wordt over tijdstip/de locatie/de vergaderdag van de DB- en AB-vergaderingen. De DB-vergadering blijft om 9.00 uur, normaliter bij de ODZOB. De AB-vergaderingen met werkconferenties blijven om 9.00 uur (hierover vindt afstemming plaats met de duurzaamheidstafel). De reguliere AB-vergadering zonder werkconferentie zal met ingang van 2019 om 10.00 uur starten. Belangrijk is om de vergaderlocaties (raadzaal deelnemers) te blijven rouleren over de regio. Met betrekking tot vergaderdagen wordt vooralsnog vastgehouden aan de donderdagen.

9. Sluiting

De voorzitter sluit het overleg om 9.50 uur. De vakantieplanning van de DB-leden is als volgt:

De heer d'Haens geeft aan bereikbaar te zijn in zijn vakantie.

De heer Meulenstein is op vakantie tot 6 augustus.

De heer Van der Meer is op vakantie tot 13 augustus.

De heer Van der Stek heeft geen vakantie gepland in de zomerperiode.

Mevrouw Tolsma heeft vakantie van 9 tot 27 juli.

Het secretariaat van de heer Van Schuppen geeft zijn vakantie nog door.

Volgende vergadering

De volgende DB-vergadering vindt plaats op 6 september juni 2018 9.00-11.00 uur bij de ODZOB. Streven is om dan voltallig aanwezig te zijn zodat er ook een groepsfoto van het DB kan worden gemaakt.

Versie 9 juli 2018, 8.30 uur

Actiepuntenlijst DB-vergadering

5 juli 2018, 8.30-10.00 uur,

Hotel van der Valk, 's-Hertogenbosch-Vught, Bosscheweg 2, 5261 AA Vught

Actielijst DB-vergadering 5 juli 2018

Nr.	Datum overleg	Onderwerp / Afspraken	Wie	Wanneer
68	7-12-17	Agenderen voorstel en presentatie Omgevingswet voor DB/AB	Mevrouw Tolsma	Tweede helft 2018
72	7-12-17	Strategische Personeelsplanning voor DB agenderen	Mevrouw Tolsma	Tweede helft 2018
76	05-04-2018	Factsheet ODZOB naar staten sturen	Mevrouw Tolsma	April 2018
77	05-04-2018	Aanpassen inkoopbeleid n.a.v. opmerkingen DB, afstemming met de heer Wijman en mevrouw Schreurs	Mevrouw Tolsma	z.s.m.
78	05-04-2018	Agenderen DVO 2019-2022 voor DB/AB (na afstemming met ambtelijke delegatie over artikelen 11-13) in tweetrapsraket	Mevrouw Tolsma	September - december 2018
79	05-04-2018	Aanwijzen 1ste, 2de en 3de persoon vervanging directeur, in onderliggend stuk bij directiestatuut/mandaatregeling vastleggen	Mevrouw Tolsma	z.s.m.
80	5-7-2018	Aanmelden de heer Van Schuppen voor bestuurlijke netwerkbijeenkomst Omgevingsdiensten op 5 september bij VNG/secretariaat op hoogte brengen	De heer Van der Ven	z.s.m.
81	5-7-2018	Doorgeven data m.b.t. ITV-klankbordgroep aan secretariaat de heer Meulensteen	De heer Van der Ven	z.s.m.
82	5-7-2018	Portefeuilleverdeling/plaatsvervangend voorzitterschap agenderen DB/AB	Mevrouw Tolsma	September 2018
83	5-7-2018	Mogelijkheden conferencecalls voor DB ODZOB nagaan	Mevrouw Tolsma	Voor 6-9-2018
84	5-7-2018	Toegangspassen ODZOB-gebouw agenderen voor DB	Mevrouw Le Pair	Voor DB 6-9-2018

85	5-7-2018	Vanaf 2019 aanvangstijdstip regulier AB zonder werkconferentie wijzigen	Mevrouw Le Pair	z.s.m.
----	----------	--	-----------------	--------

versie 9 juli 2018, 8.00 uur

Besluitenlijst DB-vergadering

5 juli 2018, 8.30-10.00 uur

Van der Valk Hotel `s-Hertogenbosch-Vught, Bosscheweg 2, 5261 AA Vught, Strauszaal

Besluitenlijst DB-vergadering 5 juli 2018

Agendapunt	Onderwerp	Voorstel	Besluit
3.a	Bestuurlijke netwerkbijeenkomst Omgevingsdiensten	- Eén lid van het dagelijks bestuur van de ODZOB afvaardigen naar de bestuurlijke netwerkbijeenkomst Omgevingsdiensten. - Afstemmen welk DB-lid deelneemt aan deze netwerkbijeenkomst.	Het DB besluit conform voorstel en besluit dat de heer Van Schuppen deelneemt aan deze bijeenkomst namens het DB. De heer Meulenstein wordt voorgedragen voor de klankbordgroep ITV en als bestuurlijk trekker van het programma Agrofood.
4.a-3.c	Verslag, actiepuntenlijst en besluitenlijst DB d.d. 5 april 2018		Het DB stelt deze vast.
5.a	Portefeuilleverdeling DB	- Instemmen met de voorgestelde portefeuille-indeling. - Beraadslagen over toedeling van portefeuilles aan portefeuillehouders en een besluit hierover nemen (de portefeuille "externe betrekkingen en governance" wordt gekoppeld aan de voorzitter, de overige portefeuilles dienen over de overige leden te worden verdeeld).	Het DB besluit akkoord te gaan met de genoemde aandachtsgebieden in de portefeuille-indeling. Over de portefeuilleverdeling wordt afgesproken: - de heer Van Schuppen: Externe betrekking en Governance, P&O - de heer Van der Stek: Financiën en bedrijfsvoering - de heer d'Haens: toezicht en handhaving, Regionaal Operationeel Kader - de heer Meulenstein: Agrofood/veehouderij/gezondheid/ITV) en Omgevingswet - de heer Van der Meer: klimaat en energie, bodem, water, geluid, externe veiligheid, luchtkwaliteit, asbest, natuur en landschap, welstand, flora en fauna, bouwen) - de heer Van den Hout: Besluit Omgevingsrecht (Bor), uniform

			In het DB van 6 september wordt de portefeuilleverdeling ter besluitvorming voorgelegd. Het AB wordt voorgesteld de heer Van der Stek aan het AB voor te dragen als plaatsvervangend voorzitter DB/AB.
5.b	Dienstverleningsovereenkomst 2019-2022	• Sonderen of het DB zich kan vinden in de nu voorliggende tekst. • Sonderen of DB zich erin kan vinden om de DVO (met actualisatie van artikelen 11-13) ter beraadsslagingsaanbieding in het AB van 27 september 2018 en ter besluitvorming in het AB van november 2018.	Over de actualisatie van artikelen 11-13 dient ambtelijk te worden afgestemd. Inclusief deze toevoeging kan het DB zich vinden in het geschetste traject van besluitvorming in het AB in 2 stappen.
5.c	Inkoopstrategie hardware	Akkoord gaan met: 1. Inkoopstrategie "Raamovereenkomst hardware ODZOB", waaronder het geven van mandaat aan de inkoper om de routinematige correspondentie uit te voeren. 2. Het machtigen van de directeur voor het aangaan van de raamovereenkomst met de te contracteren partij.	Het DB bekrachtigt het besluit van het vorige DB, dat tussentijds heeft besloten conform voorstel.

Voorstel : Portefeuilleverdeling DB ODZOB en plaatsvervangend voorzitterschap AB en DB ODZOB

Vergadering Algemeen Bestuur
d.d.: 27 september 2018

Agendapunt : 4.a

Vertrouwelijk : Nee

Aan het Algemeen Bestuur,

In de vergadering van het Algemeen Bestuur (AB) van 28 juni jl. heeft het AB ODZOB de DB-leden van de ODZOB benoemd. In de vergadering van het Dagelijks Bestuur van 5 juli en 6 september 2018 is gesproken over de portefeuilleverdeling en heeft het DB besloten tot de volgende verdeling:

- de heer M.J. van Schuppen (door AB op 28 juni jl. benoemd als voorzitter):
Externe betrekkingen en Governance, P&O
- de heer A.P. d'Haens:
Toezicht en handhaving, Regionaal Operationeel Kader Toezicht & Handhaving
- de heer J.J.C. van den Hout:
Besluit Omgevingsrecht (Bor), uniform uitvoeringsbeleid (m.u.v. het ROK Toezicht & Handhaving).
- de heer J.W.M. van der Meer:
Klimaat en energie, bodem, water, geluid, externe veiligheid, luchtkwaliteit, welstand, bouwen
- de heer A.J.L. Meulenstein:
Agrofood/veehouderij/gezondheid/ITV/asbest/natuur en landschap/flora en fauna, Omgevingswet
- de heer P. van der Stek:
Financiën en bedrijfsvoering

In het AB van 28 juni 2018 is de heer M.J. van Schuppen als voorzitter van het AB en DB ODZOB benoemd. In deze vergadering is aangegeven dat in het DB besproken zou worden wie zou worden voorgedragen als plaatsvervangend voorzitter. Het DB stelt voor de heer P. van der Stek voor te dragen als plaatsvervangend voorzitter AB en DB.

Wij stellen u voor

- kennis te nemen van de door het DB vastgestelde portefeuillevdeling DB;
- in te stemmen met de benoeming van de heer P. van der Stek als plaatsvervangend voorzitter van het AB en DB ODZOB.

Eindhoven, 6 september 2018

Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Bijlage(n):

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
d.d. 6 september 2018;

BESLUIT

- Kennis te nemen van de door het DB vastgestelde portefeuillevereiding DB.
- In te stemmen met de benoeming van de heer P. van der Stek als plaatsvervangend voorzitter van het AB en DB ODZOB.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 27 september 2018,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Voorstel : Dienstverleningsovereenkomst (DVO) 2019-2022

Vergadering Algemeen Bestuur
d.d.: 27 september 2018

Agendapunt : 4.b

Vertrouwelijk : Nee

Aan het Algemeen Bestuur,

Aanleiding

In de vergadering op 23 november 2017 heeft het AB besloten een DVO aan de deelnemers ter ondertekening voor te leggen voor één jaar, namelijk 2018. Tevens is besloten om in 2018 een DVO op te stellen voor de periode 2019-2022. Met het aantreden van een nieuw AB in juni 2018 ligt het voor de hand om het nieuwe AB een besluit te laten nemen over de vaststelling van de DVO, nadat hierover opiniërend is gesproken. Aan u wordt daarom de bijgevoegde concept tekst DVO 2019-2022 ter beraadslaging aangeboden in aanloop naar vaststelling van de DVO tekst in het AB van 22 november.

De dienstverleningsovereenkomst is onlosmakelijk verbonden aan het deelnemerschap van de gemeenschappelijke regeling van de ODZOB. De deelnemers maken afspraken met de ODZOB over de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de taken worden uitgevoerd. De DVO bestaat uit de volgende hoofdonderdelen: 1) algemene bepalingen, 2) uitvoering van basistaken en verzoektaken, 3) financiële bepalingen, 4) slotbepalingen.

Proces

In samenspraak met een delegatie van het OGP (Opdrachtgeversplatform), het RHCE (Regionaal Historisch Centrum Eindhoven) en een aantal adviseurs informatievoorziening is de concept tekst voor de DVO 2019-2022 opgesteld. Het voorliggende concept is op een aantal punten geactualiseerd ten opzichte van de DVO 2018 en is in lijn gebracht met de huidige werkwijze.

De inzet is erop gericht om in december 2018 tot ondertekening van de DVO te komen met de individuele deelnemers.

Het stappenplan ziet er voor de komende tijd als volgt uit:

1. beraadslaging AB op 27 september;
2. vaststelling AB op 22 november;
3. besluit en ondertekening door de colleges van de deelnemers in december.

Aandachtspunten

Een tweetal onderwerpen had in het bijzonder de aandacht van de OGP-delegatie en andere ambtelijke vertegenwoordigers bij het opstellen van de DVO:

1. de formulering over het al dan niet toestaan om jaarlijks de omvang van het werkprogramma (de opdracht) naar beneden te muteren;
2. de formulering hoe om te gaan met informatie-/archiefbeheer, ter beschikkingstelling van archiefbescheiden en de gevolgen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (artikelen 11, 12 en 13).

Ad. 1 Omvang werkprogramma muteren

Uit oogpunt van gezamenlijke verantwoordelijkheid heeft het DB op 22 februari 2018 besloten om voor afspraken over eventuele mutatie in omvang naar beneden (voor verzoektaken) een begrenzing op te nemen. Daarom wordt het volgende voorgesteld:

Indien een deelnemer voorziet dat de omvang van het totaal aan verzoektaken in het werkprogramma in jaar x substantieel afneemt t.o.v. begroot in jaar x-2, dan dient de deelnemer bij de kadernota van het jaar x dit aan te geven en kan de afname met ingang van jaar x in minimaal 2 jaar van jaarlijks 50% van de verwachte afname plaatsvinden.

Deelnemers hebben de behoefte om afspraken te maken over eventuele afname van opdrachtenvolume voor verzoektaken en niet, zoals in de DVO t/m 2018, voor de verplichte basistaken.

Om de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de ODZOB inhoud te geven zijn in de considerans van het DVO de volgende overwegingen opgenomen:

- Deelnemers zijn en voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor kwaliteit en continuïteit van de organisatie en daarmee voor de omvang van de opdrachtverlening; de deelnemers hebben dan ook de intentie om werkzaamheden die aansluiten bij de taken van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant zo veel mogelijk daar te beleggen.
- De ODZOB realiseert zich dat het leveren van een goede kwaliteit van de uit te voeren werkzaamheden en het bestendigen van een goede relatie met de deelnemer bijdraagt aan het vertrouwen in de organisatie.
- Deelnemers realiseren zich dat het verstrekken van voldoende opdrachten leidt tot continuïteit in en kwaliteit van de dienstverlening.
- Het eigenaarschap ligt bij de deelnemers waarbij de deelnemers de dienst beschouwen als onderdeel van de eigen organisatie.

Ad. 2 Informatie- en archiefbeheer, archiefbescheiden, Algemene Verordening Gegevensbescherming

Ten aanzien van de artikelen 11, 12 en 13 over informatie-/archiefbeheer, ter beschikkingstelling van archiefbescheiden en de gevolgen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is een formulering opgenomen die deels de huidige praktijk is en deels voorsorteert op een situatie die vanaf 2019 van toepassing zal zijn. Ook verantwoordelijkheden van de betrokken partijen zijn duidelijk

uitgelegd. Suggesties zijn overgenomen van het RHCe, een aantal adviseurs informatievoorziening en een delegatie van het OGP.

Vanuit de AVG is het advies opgevolgd van juridisch adviesbureau Pels Rijcken en de VNG om de ODZOB als verwerkingsverantwoordelijke te kwalificeren. De verwerkingsverantwoordelijke is degene die het doel en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt.

Personele consequenties

n.v.t.

Financiële consequenties

n.v.t.

Voorstel

Wij stellen u voor:

- een mening te vormen over de concept DVO 2019-2022;
- suggesties voor verbetering op te nemen in de concept tekst van de DVO;
- de DVO 2019-2022 met eventuele aanpassingen ter vaststelling voor te leggen in het AB van 22 november.

Eindhoven, 6 september 2018

Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Bijlage(n):
concepttekst DVO 2019 - 2022

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
d.d. 6 september 2018;

BESLUIT

- suggesties voor verbetering op te nemen in de concept tekst van de DVO;
- de DVO 2019-2022 met eventuele aanpassingen ter vaststelling voor te leggen in het AB van 22 november.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 27 september 2018,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

DIENTVERLENINGSOVEREENKOMST

2019 - 2022

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

DIENTSTVERLENINGSOVEREENKOMST

2019-2022

In opdracht van	Deelnemers in GR ODZOB
Opgesteld door	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant Postbus 8035 5601 KA Eindhoven
Documentnummer	Z.106887/D.
Datum	6 september 2018
Status	Concept

INHOUDSOPGAVE

I ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1	Begripsbepalingen
Artikel 2	Duur
Artikel 3	Opdracht
Artikel 4	Wijzigingen en aanvullingen
Artikel 5	Opzegging
Artikel 6	Ontbinding
Artikel 7	Tekortkomen

II UITVOERING VAN BASISTAKEN en VERZOEK TAKEN

Artikel 8	Werkprogramma
Artikel 9	Verzoektaken buiten werkprogramma
Artikel 10	Uitvoering
Artikel 11	Informatie en archiefbeheer
Artikel 12	Regeling terbeschikkingstelling archiefbescheiden
Artikel 13	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Artikel 14	Afstemming en contact
Artikel 15	Wijzigingen
Artikel 16	Rapportage en verantwoording uitvoering werkprogramma
Artikel 17	Rampenbestrijding

III FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 18	Tarieven en prijzen
Artikel 19	Facturering en betaling

IV SLOTBEPALINGEN

Artikel 20	Algemene voorwaarden
Artikel 21	Overdracht rechten en plichten
Artikel 22	Volgorde afspraken tussen partijen
Artikel 23	Geschillen
Artikel 24	Evaluatie
Artikel 25	Slotbepaling

DIENTSTVERLENINGSOVEREENKOMST 2019 – 2022

Partijen

1. Deelnemer¹, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door², handelende ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders dan wel college van gedeputeerde staten d.d.³, hierna te noemen “opdrachtgever”

en

2. De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de mevrouw J.M. Tolsma, directeur, hierna te noemen “opdrachtnemer”;

Overwegende dat:

- de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant er in voorziet dat de opdrachtnemer ten behoeve van de opdrachtgever taken uitvoert op het gebied van het omgevingsrecht en een bijdrage levert aan een leefbare en veilige werk- en woonomgeving van de regio Zuidoost-Brabant;
- deelnemers verantwoordelijk zijn en zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor kwaliteit en continuïteit van de organisatie en daarmee voor de omvang van de opdrachtverlening; de deelnemers hebben dan ook de intentie om werkzaamheden die aansluiten bij de taken van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant zo veel mogelijk daar te beleggen.
- de ODZOB zich realiseert dat het leveren van een goede kwaliteit van de uit te voeren werkzaamheden en het bestendigen van een goede relatie met de deelnemer bijdraagt aan het vertrouwen in de organisatie.
- de deelnemers zich realiseren dat het verstrekken van voldoende opdrachten leidt tot continuïteit in en kwaliteit van de dienstverlening;
- eigenaarschap bij de deelnemers ligt, waarbij de deelnemers de dienst beschouwen als onderdeel van de eigen organisatie;
- deze dienstverleningsovereenkomst wordt aangegaan en onlosmakelijk verbonden is aan het deelnemerschap van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;
- deelnemers de wijze waarop en de voorwaarden waaronder opdrachtnemer genoemde taken uitvoert schriftelijk wensen vast te leggen in een dienstverleningsovereenkomst in overeenstemming met artikel 6 uit deze Gemeenschappelijke Regeling;

¹ Vul in: naam deelnemer ‘gemeente’ of ‘Provincie Noord-Brabant’

² Vul in: voorletters, achternaam en functie van ondertekenaar

³ Vul in: datum besluit in B&W

- deelnemers behoefte hebben om afspraken te maken over eventuele afname van opdrachtvolume ten aanzien van zogenaamde verzoektaken;
- partijen de intentie hebben om als goed opdrachtgever, respectievelijk goed opdrachtnemer te fungeren;
- op basis van ervaringen van partijen de inhoud en werking van deze overeenkomst periodiek zal worden geëvalueerd en waar nodig verbeterd;

verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

I ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsbepalingen

Algemeen Bestuur:	het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
Dagelijks Bestuur:	het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
Bijlagen:	de aan deze overeenkomst gehechte documenten die integraal onderdeel van de overeenkomst vormen en waarin de in de overeenkomst vastgelegde afspraken worden gedetailleerd
De regeling:	de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
Opdrachtgever:	de aan de regeling deelnemende gemeenten in Zuidoost-Brabant en de provincie Noord-Brabant
Opdrachtnemer:	de rechtspersoonlijkheid bezittende Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
Werkprogramma:	overzicht van de door opdrachtnemer te leveren diensten en producten die in een bepaald jaar zijn overeengekomen
Basistaken:	het landelijk basistakenpakket als bedoeld in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant waarvoor een verplichting tot opdrachtverstrekking geldt voor de desbetreffende deelnemer
Verzoektaken:	de taken als bedoeld in artikel 5 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant die in aanvulling op de taken uit het Landelijk Basistakenpakket op verzoek van een of meer deelnemers worden verricht
Collectieve taken:	dit zijn die taken, die het Dagelijks Bestuur aanwijst en die zien op het collectieve belang van de deelnemers en die derhalve worden bekostigd vanuit het collectieve budget
Algemene voorwaarden:	de "algemene voorwaarden met betrekking tot de uitvoering van opdrachten voor deelnemers" (d.d. 30 mei 2013), in het kader van deze dienstverleningsovereenkomst zoals die door het Algemeen Bestuur zijn vastgesteld

Artikel 2 Duur

- 2.1 Deze dienstverleningsovereenkomst is onlosmakelijk verbonden met deelname aan de Gemeenschappelijke Regeling, treedt in werking per 1 januari 2019 en wordt aangegaan voor een duur tot en met 31 december 2022, waarna een nieuwe overeenkomst wordt afgesloten.
- 2.2 Deze dienstverleningsovereenkomst eindigt uitsluitend door:
 - a. opzegging overeenkomstig artikel 5,
 - b. ontbinding overeenkomstig artikel 6 en de artikelen 6:258 en 6:265 van het Burgerlijk Wetboek, of
 - c. wederzijds goedvinden van partijen.

Artikel 3 Opdracht

- 3.1 Opdrachtgever draagt aan opdrachtnemer uitvoering van het Landelijke Basistakenpakket op.
- 3.2 Opdrachtgever kan aan opdrachtnemer uitvoering van de verzoektaken opdragen.
- 3.3 Opdrachtgever draagt aan opdrachtnemer uitvoering van collectieve taken op.
- 3.4 De uitvoering van de taken als genoemd in de leden 1 en 2 (indien van toepassing) worden jaarlijks vastgelegd in het werkprogramma.

Artikel 4 Wijzigingen en aanvullingen

Wijzigingen en aanvullingen van deze dienstverleningsovereenkomst hebben slechts rechtskracht indien deze schriftelijk overeengekomen zijn tussen partijen en voorzien van handtekeningen van rechtsgeldige vertegenwoordigers van partijen.

Artikel 5 Opzegging

Opzegging van deze overeenkomst is slechts mogelijk indien opdrachtgever uit de Gemeenschappelijke Regeling treedt.

Artikel 6 Ontbinding

- 6.1 Deze overeenkomst kan met onmiddellijke ingang, zonder gerechtelijke tussenkomst, geheel of gedeeltelijk worden ontbonden:
 - a. door één der partijen indien de andere partij ophoudt te bestaan als zelfstandige rechtspersoon,
 - b. door één der partijen indien de andere partij haar verplichtingen uit deze overeenkomst niet meer nakomt dan wel blijvend niet meer na kan komen, of
 - c. door één der partijen in de gevallen dat op grond van bijzondere omstandigheden verdere nakoming van deze overeenkomst door deze partij redelijkerwijs niet kan worden verlangd.
- 6.2 Ontbinding als bedoeld in het eerste lid geschiedt uitsluitend bij aangetekende brief.

Artikel 7 Tekortkomen

Indien een partij toerekenbaar tekort komt in de nakoming van enige verplichting onder deze overeenkomst, is zij pas in verzuim nadat zij door die andere partij in gebreke is gesteld en een redelijke termijn heeft gekregen om die tekortkoming te verhelpen.

II UITVOERING VAN BASISTAKEN en VERZOEKTAKEN

Artikel 8 Werkprogramma

- 8.1 Partijen komen elk boekjaar uiterlijk op 15 november van het voorafgaande boekjaar het concept-werkprogramma voor de uitvoering van basistaken en verzoektaken voor het navolgende boekjaar overeen.
- 8.2 Partijen stellen jaarlijks vóór 1 december het werkprogramma vast. In dit werkprogramma zijn de in het komende kalenderjaar door de opdrachtnemer te leveren prestaties vastgelegd, met de daarop van toepassing zijnde prijzen en tarieven.
- 8.3 Indien een deelnemer voorziet dat de omvang van het totaal aan verzoektaken in het werkprogramma in jaar x substantieel afneemt t.o.v. begroot in jaar x-2, dan dient de deelnemer bij de kadernota van het jaar x dit aan te geven en kan de afname met ingang van jaar x in minimaal 2 jaar van jaarlijks 50% van de verwachte afname plaatsvinden.
- 8.4 Deelnemers, die personeel in de Omgevingsdienst inbrengen, brengen tenminste gedurende vier jaar na inbreng van personeel een werkprogramma in, dat voorziet in additionele opdrachten overeenkomend met de capaciteit van de ingebrachte medewerkers en overeenkomend met de ophoging op basis waarvan het personeel is overgedragen.
- 8.5 Naast akkoord over het werkprogramma, geeft de opdrachtgever, per hoofdproduct, schriftelijk dan wel digitaal, opdracht voor de uitvoering van werkzaamheden.
- 8.6 Opdrachtnemer voert de in het werkprogramma door haar te leveren prestaties uit binnen de in het werkprogramma opgenomen kaders en uurtarieven dan wel prijzen en met inachtneming van de geldende wettelijke termijnen.
- 8.7 Indien per 1 januari van het jaar een werkprogramma voor dat jaar ontbreekt, kan de ODZOB starten met het uitvoeren van werkzaamheden als gold het werkprogramma van het jaar daarvoor nog.

Artikel 9 Aanvullende opdrachten buiten het werkprogramma

Opdrachtgever kan opdrachtnemer verzoeken de uitvoering van taken, die niet zijn opgenomen in het voor het betreffende jaar vastgestelde werkprogramma, uit te voeren, als vooraf over de inhoud en omvang van dit verzoek tussen partijen overeenstemming is bereikt.

Artikel 10 Uitvoering

Opdrachtnemer verbindt zich om voor opdrachtgever de basistaken en, voor zover van toepassing, de verzoektaken uit te voeren overeenkomstig:

- a. Het mandaat van opdrachtgever aan de directeur van opdrachtnemer voor de uitvoering van basistaken en verzoektaken, een en ander voor zover opdrachtgever mandaat heeft verleend;
- b. De in de verordeningen van de deelnemers vastgestelde kwaliteitscriteria;
- c. De door de deelnemer(s) vastgesteld uitvoeringsbeleid, voor zover aanwezig, en
- d. Overige ter zake geldende afspraken tussen partijen.

Artikel 11 Informatie-, gegevens- en archiefbeheer

- 11.1 De archiefbescheiden die voortvloeien uit de door de opdrachtnemer uitgevoerde taken vallen onder het zorgdragerschap en archiefbeheer van opdrachtgever. Het formele beheer van deze bescheiden berust dan ook standaard bij de opdrachtgever, tenzij het archiefbeheer expliciet onderdeel uitmaakt van de in opdracht gegeven taken dan wel het werkprogramma.

- 11.2 Na het voltooien van een opdracht dient de archiefbeherende opdrachtgever via het VTH-systeem van opdrachtnemer de archiefbescheiden die bij een afgesloten zaak behoren, te exporteren naar de eigen documentenhuishouding om aan het formele (zaak)dossier toe te voegen.
- 11.3 Opdrachtnemer vormt bij uitvoering van alle opdrachten zaakdossiers in de systemen die opdrachtnemer hiervoor gebruikt. Deze voldoen aan de archiefwettelijke beginselen van goed, geordend en toegankelijk.
- 11.4 Ten behoeve van toezicht- en handhavingstaken stelt opdrachtgever altijd het onherroepelijke besluit ter beschikking aan opdrachtnemer.
- 11.5 Om uitwisseling van de archiefbescheiden tussen de opdrachtnemer en de opdrachtgevers te bevorderen, wordt er binnen deze DVO-periode naar gestreefd om een gemeenschappelijk metadataschema te hanteren.
- 11.6 Opdrachtnemer zorgt in het VTH-systeem voor het gestandaardiseerd en kwalitatief goed vastleggen van de basisgegevens die horen bij een inrichting.
- 11.7 Indien opdrachtgever ervoor kiest het archiefbeheer te beleggen bij opdrachtnemer, gebeurt dit in de vorm van een specifieke opdracht, die door opdrachtgever in concept wordt voorgelegd aan de archivaris van de opdrachtgever.
- 11.8 Opdrachtnemer verwerkt geen informatie in de systemen van de opdrachtgevers, tenzij gedetacheerd bij de opdrachtgever.

Artikel 12 Regeling terbeschikkingstelling archiefbescheiden

- 12.1 De opdrachtgever stelt op verzoek van opdrachtnemer archiefbescheiden/-dossiers beschikbaar die nodig zijn voor een goede taakuitvoering van de opdrachten.
- 12.2 Indien de opgevraagde archiefbescheiden/-dossiers niet digitaal beschikbaar zijn, zorgt opdrachtgever ervoor dat deze binnen twee weken vanaf het opvraagmoment zijn gedigitaliseerd.
- 12.3 Opdrachtgever plaatst voor milieu- en bouwzaken de digitale archiefbescheiden/-dossiers in het Omgevingsdossier. Andersoortige dossiers worden geplaatst op het hiervoor ter beschikking gestelde samenwerkingsplatform.
- 12.4 De kosten voor het digitaal ter beschikking stellen van archiefbescheiden/-dossiers komen ten laste van de opdrachtgever.
- 12.5 De door opdrachtgever digitale, ter beschikking gestelde archiefbescheiden/-dossiers aan opdrachtnemer zijn te beschouwen als een digitale werkkopie en zullen door opdrachtnemer als zodanig worden behandeld.
- 12.6 Om opdrachtgevers de gelegenheid te geven naar deze werkwijze toe te groeien, wordt 2019 als een overgangsjaar gebruikt.

Artikel 13 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

- 13.1 Opdrachtnemer bepaalt het doel en de middelen van de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van de opgedragen taken en is daarvoor de verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de AVG.
- 13.2 Opdrachtnemer verwerkt persoonsgegevens conform het bepaalde in de AVG en overige op de verwerking van persoonsgegevens toepasselijke regelgeving. In dit verband heeft opdrachtnemer voorzien in passende technische en organisatorische maatregelen voor de zorgvuldige verwerking van persoonsgegevens.
- 13.3 Opdrachtnemer beschikt over een adequate procedure om bij een inbreuk op de beveiliging van de persoonsgegevens (datalek) actie te ondernemen conform de bepalingen van de AVG. In het geval van een datalek informeert opdrachtnemer de opdrachtgever(s) over een geconstateerd datalek en de

- afhandeling ervan, als dit persoonsgegevens betreft die worden verwerkt in het kader van een door opdrachtgever opgedragen taak.
- 13.4 Opdrachtgever en opdrachtnemer verlenen elkaar over en weer volledige medewerking opdat zij ieder kunnen voldoen aan de op hen rustende wettelijke verplichtingen als een betrokkene zijn rechten uitoefent op grond van de AVG.

Artikel 14 Afstemming en contact

- 14.1 Partijen wijzen elk een relatiebeheerder aan ten behoeve van de uitvoering van deze overeenkomst.
- 14.2 De relatiebeheerders voeren tenminste vier maal per jaar, kort na afloop van elk kalenderkwartaal overleg over de voortgang van de dienstverlening en de inhoud en de werking van de in deze overeenkomst neergelegde rechten en verplichtingen.

Artikel 15 Wijzigingen

- 15.1 Indien één van de partijen tijdens de uitvoering van de overeenkomst constateert dat het voor een behoorlijke uitvoering wenselijk dan wel noodzakelijk is om wijzigingen aan te brengen in het werkprogramma, dan wel deze aan te vullen, zal deze partij de andere partij terstond inlichten en treden partijen in overleg.
- 15.2 Partijen kunnen in overleg wijzigingen in het werkprogramma, bedoeld in artikel 8, overeenkomen. In het geval van meerwerk (verzoektaak) volstaat het geven van een opdracht middels een opdracht(formulier).

Artikel 16 Rapportage en verantwoording uitvoering werkprogramma

- 16.1 Opdrachtnemer rapporteert periodiek, aan opdrachtgever over de voortgang van werkzaamheden. In deze rapportage geeft opdrachtnemer voortschrijdend inzicht in de bestede uren en gemaakte kosten per product of dienst alsmede in de geleverde producten en diensten. Significante afwijkingen en te verwachten afwijkingen wordenesignaleerd.
- 16.2 Opdrachtnemer rapporteert binnen een maand na afloop van elk kalenderjaar aan opdrachtgever omtrent de in dat kalenderjaar verrichte controles, overige werkzaamheden en bestede uren.

Artikel 17 Rampenbestrijding

- 17.1 Opdrachtnemer draagt er, in samenspraak met de Veiligheidsregio, zorg voor dat hij goed is voorbereid om zijn ondersteunende rol te vervullen bij het bestrijden van een calamiteit of ramp.
- 17.2 De algemene werkzaamheden in het kader van de rampenbestrijding, die door de Omgevingsdienst worden uitgevoerd, worden bekostigd vanuit het collectieve budget.
- 17.3 In het geval van een specifieke ramp of calamiteit zullen voor de inzet vanuit de Omgevingsdienst aanvullende kosten door de opdrachtgever worden bekostigd.

III FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 18 Tarieven en prijzen

- 18.1 Jaarlijks stelt het AB in de begroting het gemiddelde tarief vast waar de tarieven en prijzen voor de basis- en verzoektaken op gebaseerd worden. De directie stelt op basis van dit gemiddelde de tarieven en prijzen jaarlijks vast. Deze worden opgenomen in de productencatalogus.
- 18.2 Opdrachtnemer is bevoegd de tarieven en prijzen voor zowel de basistaken als de verzoektaken zoals die gelden voor alle deelnemers tussentijds aan te passen aan de hand van een door het Algemeen Bestuur geaccordeerde begrotingswijziging.

Artikel 19 Facturering en betaling

- 19.1 Op basis van het werkprogramma verstrekt de opdrachtgever voor de uitvoering van de basistaken en de verzoektaken per 1 januari, per 1 april en per 1 augustus van het kalenderjaar een voorschot ter grootte van respectievelijk 35, 35 en 30 procent van het jaarbudget. Achteraf vindt verrekening plaats op basis van feitelijk uitgevoerde opdrachten.
- 19.2 Voor de verzoektaken buiten het werkprogramma verstuurt de opdrachtnemer maandelijks een factuur voor de uitvoering van deze verzoektaken.
- 19.3 Betaling door opdrachtgever geschiedt binnen 30 dagen na facturatie. Bij in gebreke blijven daarvan is de Omgevingsdienst gerechtigd om wettelijke rente te berekenen.
- 19.4 Indien opdrachtnemer zijn verbintenissen, voortvloeiend uit de overeenkomst, niet geheel of gedeeltelijk is nagekomen, heeft opdrachtgever het recht de voorschotbetaling op te schorten.
- 19.5 Binnen vier weken na afloop van enig kalenderjaar doet opdrachtnemer aan opdrachtgever de voorlopige eindafrekening toekomen over de prestaties van dat kalenderjaar.
- 19.6 Binnen zes weken na ontvangst van de voorlopige eindafrekening neemt opdrachtgever een beslissing over de acceptatie hiervan.
- 19.7 Betaling door opdrachtgever houdt op geen enkele wijze afstand van recht in.

IV SLOTBEPALINGEN

Artikel 20 Algemene voorwaarden

- 20.1 Op deze overeenkomst zijn met uitsluiting van door opdrachtnemer gehanteerde algemene voorwaarden enkel en alleen van toepassing de algemene voorwaarden Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, zoals deze door het Algemeen Bestuur zijn of worden vastgesteld.
- 20.2 Deze algemene voorwaarden worden door opdrachtnemer bij ondertekening van deze dienstverleningsovereenkomst aan opdrachtgever ter hand gesteld en maken onlosmakelijk onderdeel uit van de rechtsverhouding tussen partijen.

Artikel 21 Overdracht rechten en plichten

Opdrachtnemer is niet gerechtigd de rechten en plichten uit deze dienstverleningsovereenkomst zonder schriftelijke toestemming van opdrachtgever aan een derde over te dragen. Aan deze toestemming kunnen voorwaarden worden verbonden.

Artikel 22 Volgorde afspraken tussen partijen

Partijen beogen met deze dienstovereenkomst de rechtsbetrekkingen tussen hen eenduidig te regelen. Indien er desalniettemin sprake is van enige twijfel prevaleert het gestelde in de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant boven het gestelde in deze dienstverleningsovereenkomst en in de algemene voorwaarden. Deze dienstverleningsovereenkomst en de daarbij behorende algemene voorwaarden prevaleren op hun beurt weer boven de afspraken gemaakt in het kader van het jaarlijkse werkprogramma.

Artikel 23 Geschillen

- 23.1 Er is sprake van een geschil als één van de partijen dat stelt.
- 23.2 Indien op enigerlei wijze problemen zijn gerezen over de wijze van uitvoering van deze dienstverleningsovereenkomst en deze problemen niet in onderling overleg tussen opdrachtgever en opdrachtnemer kunnen worden opgelost, zal er in elk geval bestuurlijk overleg plaatsvinden tussen opdrachtgever en opdrachtnemer, alvorens het derde lid in werking treedt.
- 23.3 Indien een minnelijke oplossing niet wordt bereikt wordt vervolgens geprobeerd geschillen via mediation te beëindigen.
- 23.4 Indien de geschillenbeslechting als bedoeld in de tweede en derde lid niet tot een door beide partijen gedragen resultaat heeft geleid wordt een bindend advies gevraagd. Een bindend advies wordt uitgebracht door een door partijen te benoemen adviseur. Indien partijen het niet eens kunnen worden over een adviseur benoemen zij beide een adviseur, die gezamenlijk een derde adviseur benoemen. Deze zal als voorzitter fungeren.
- 23.5 De kosten van zowel een mediation als een bindend advies zullen gelijkelijk over partijen worden verdeeld, ongeacht het resultaat.
- 23.6 Op deze overeenkomst is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

Artikel 24 Evaluatie

- 24.1 De Omgevingsdienst evalueert uiterlijk op 1 juni 2022 de werking van deze overeenkomst.
- 24.2 Op basis van deze evaluatie wordt een nieuwe DVO vastgesteld ten behoeve van de periode vanaf 1 januari 2023.

Artikel 25 Slotbepaling

Deze overeenkomst kan worden aangehaald als DVO Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019 - 2022.

Aldus overeengekomen te⁴ op⁵ en opgemaakt
in tweevoud,

de opdrachtgever⁶

.....⁷

.....⁸

en
de opdrachtnemer (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant)

J.M.L. Tolsma
directeur

⁴ Vul in: plaatsnaam waar document ondertekend wordt

⁵ Vul in: datum van ondertekening

⁶ Vul in: naam deelnemer 'gemeente' of 'Provincie Noord-Brabant'

⁷ Vul in: voorletter en achternaam ondertekenaar

⁸ Vul in: functienaam ondertekenaar

Bijlage 1 Algemene voorwaarden Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (februari 2018)

Bijlage behorende bij de dienstverleningsovereenkomst Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

Artikel 1: Begripsbepalingen

1. In deze algemene voorwaarden zijn de begripsbepalingen van artikel 1 van de DVO Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant alsmede de begripsbepalingen van artikel 1 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant onverminderd van toepassing.
2. In aanvulling op het eerste lid, wordt in deze algemene voorwaarden verstaan onder opdracht:
 - een overeenkomst van opdracht in de zin van artikel 7:400 e.v. BW, waarbij de opdrachtnemer zich jegens opdrachtgever, verbindt om basistaken, verzoektaken of collectieve taken te verrichten.

Artikel 2: Toepasselijkheid van deze voorwaarden

1. Deze algemene voorwaarden zijn van toepassing op de uitvoering van basistaken, verzoektaken en collectieve taken, met inbegrip van alle daaruit voortvloeiende dan wel daarmee samenhangende overeenkomsten tussen opdrachtnemer en opdrachtgever, respectievelijk hun rechtsopvolgers, tenzij in de desbetreffende bepaling uitdrukkelijk is vermeld, dat deze slechts van toepassing is op basistaken, verzoektaken of collectieve taken.
2. Van deze algemene voorwaarden kan ten aanzien van een opdracht slechts bij schriftelijke overeenkomst tussen partijen worden afgeweken.
3. Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (hierna te noemen: Algemeen Bestuur) is bevoegd wijzigingen in deze voorwaarden aan te brengen. De wijzigingen treden in werking op het aangekondigde tijdstip van inwerkingtreding. De wijzigingen, bedoeld in de vorige volzinnen, hebben geen invloed op ten tijde van de inwerkingtreding lopende opdrachten.
4. Indien enige bepaling van deze algemene voorwaarden nietig is of vernietigd wordt, blijven de overige bepalingen onverkort en volledig van kracht. In dat geval zal het Algemeen Bestuur een nieuwe bepaling vaststellen.
5. In geval van strijdigheid tussen een bepaling in een overeenkomst voor een opdracht en een bepaling in deze algemene voorwaarden prevaleert de bepaling in de overeenkomst.

Artikel 3: Totstandkoming overeenkomst van opdracht voor uitvoering van werkzaamheden

1. De opdracht voor het uitvoeren van werkzaamheden komt tot stand op het moment dat de opdracht dan wel de opdrachtbevestiging door partijen is ondertekend. De uitvoering van de opdracht begint op het moment dat de op basis van wetgeving en regelgeving noodzakelijke gegevens en informatie door de opdrachtnemer zijn ontvangen.
2. De opdracht bevat de volgende afspraken over de inhoud en uitvoeringsvoorwaarden:
 - a. een omschrijving van de inhoud en begrenzing van de opdracht;
 - b. het beoogde doel van de opdracht;
 - c. de organisatie, of het organisatieonderdeel waarvoor de opdracht relevant is;
 - d. wederzijdse organisatorische verhoudingen en gezamenlijke werkwijzen;
 - e. de beperkingen van de opdrachtnemer;
 - f. de keuze van de door opdrachtnemer in te zetten medewerkers of derden;

- g. de aanwijzing van een projectleider en contactpersonen;
 - h. de procedure of procedures voor de beheersing van het proces;
 - i. een indicatie van de tijdsduur die nodig is voor de uitvoering van de opdracht, de fasering van de tijdsduur en de wijze van handelen indien de werkelijke duur afwijkt van de indicatie;
 - j. een kostenraming en de wijze van handelen indien de werkelijke kosten de raming overschrijden;
 - k. de handelswijze bij inschakeling van derden en de facturering daarvan, en
 - l. indien van toepassing: de eigendomsrechten en auteursrechten.
3. Een door opdrachtnemer uitgebrachte offerte voor adviesdiensten heeft een geldigheid van ten minste een maand, tenzij in de offerte anders is aangegeven.

Artikel 4: Terbeschikkingstelling van informatie, medewerkers en werkruimte

- 1. Opdrachtgever draagt er zorg voor dat alle gegevens en informatie, waarvan opdrachtnemer aangeeft dat deze noodzakelijk zijn of waarvan opdrachtgever redelijkerwijs behoort te begrijpen dat deze noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de overeenkomst, tijdig in de vorm en op de wijze als gevraagd aan opdrachtnemer worden verstrekt.
- 2. Indien de voor de uitvoering van de overeenkomst benodigde gegevens en informatie niet, niet tijdig of niet behoorlijk aan opdrachtnemer zijn verstrekt, heeft opdrachtnemer het recht de uitvoering van de opdracht op te schorten dan wel de uit de vertraging voortvloeiende extra kosten volgens de gebruikelijke tarieven aan opdrachtgever in rekening te brengen.
- 3. Partijen zijn gehouden elkaar onverwijld te informeren over feiten en omstandigheden die in verband met de uitvoering van de opdracht van belang kunnen zijn.
- 4. Partijen staan in voor de juistheid, de volledigheid en de betrouwbaarheid van de door of namens hen aan de andere Partij verstrekte gegevens en informatie.
- 5. Partijen kunnen overeenkomen dat medewerkers van opdrachtgever de werkzaamheden van opdrachtnemer op enigerlei wijze faciliteren. Indien partijen dit overeenkomen dan brengt opdrachtgever aan opdrachtnemer hiervoor geen kosten in rekening.
- 6. Indien het noodzakelijk is dat opdrachtnemer werkzaamheden uitvoert op de locatie van opdrachtgever, dan stelt opdrachtgever opdrachtnemer kosteloos een werkruimte en de overige faciliteiten die nodig zijn om op locatie een opdracht uit te kunnen voeren ter beschikking.
- 7. Indien partijen overeenkomen dat het de voorkeur verdient om de uitvoering van het werkprogramma of gedeelte daarvan te laten plaatsvinden op de locatie van opdrachtgever stelt opdrachtgever op zijn kosten voor medewerkers van opdrachtnemer voldoende decentrale werkplekken beschikbaar. Het aantal decentrale werkplekken wordt jaarlijks bij het opstellen van het werkprogramma overeengekomen.

Artikel 5: Geheimhouding

- 1. Partijen zullen alles in het werk stellen om te voorkomen dat vertrouwelijke informatie van de andere partij ter kennis of in handen van derden komt, tenzij:
 - a. openbaarmaking verplicht is op grond van wet- en regelgeving;
 - b. een der partijen zich voor de rechter moet verdedigen of openbaarmaking berust op een bindende uitspraak van de rechter;
 - c. een der partijen de andere partij van de geheimhoudingsplicht heeft ontheven, of
 - d. de betreffende informatie via openbare bronnen is verkregen.Voor zover mogelijk zal de openbaarmakende partij voor openbaarmaking met de andere partij overleggen over de vorm en de inhoud van de openbaarmaking.

2. Partijen nemen, ook na afloop van de overeenkomst, jegens derden die niet bij de uitvoering van opdracht zijn betrokken, zorgvuldigheid en geheimhouding in acht van alle vertrouwelijke gegevens dan wel concurrentiegevoelige informatie van de andere partij die in het kader van die opdracht ter kennis is gekomen.
3. Opdrachtnemer neemt alle in het kader van de opdracht noodzakelijke voorzorgsmaatregelen ter bescherming van de belangen van opdrachtgever.
4. Opdrachtgever doet, zonder toestemming van opdrachtnemer, geen mededeling aan derden over de aanpak, de werkwijze, de inhoud van adviezen of opinies van opdrachtnemer, noch stelt hij zijn rapportage of ander al dan niet schriftelijk materiaal ter beschikking of maakt die anderszins openbaar, tenzij op opdrachtgever een wettelijke plicht tot openbaarmaking rust of het doel van de opdracht mede was het delen van de bewuste informatie met derden.
5. Opdrachtnemer legt een zelfde geheimhoudingsplicht als krachtens het eerste lid op hemzelf rust op aan door hem ingezette werknemers en ingeschakelde derden en staat ervoor in dat zij zich aan deze geheimhoudingsplicht houden.

Artikel 6: Gegevensverstrekking

1. Verzending van documenten en gegevensdragers, waaronder tekeningen, door opdrachtnemer geschiedt voor risico van opdrachtgever. Tenzij anders bepaald vindt verzending digitaal plaats.
2. De door opdrachtnemer vervaardigde rapporten, verslagen, overige documenten, kostenopstellingen en dergelijke worden door opdrachtgever alleen gebruikt voor het doel waarvoor zij zijn vervaardigd.
3. Opdrachtgever vrijwaart opdrachtnemer voor alle aanspraken van derden, die gebaseerd zijn op het gebruik dat opdrachtgever heeft gemaakt van door opdrachtnemer vervaardigde onderzoeksrapporten.
4. Publicaties op basis van uitgevoerde opdrachten vermelden de naam van opdrachtgever en opdrachtnemer, tenzij anders overeengekomen.

Artikel 7: Intellectuele eigendom

1. Modellen, technieken, instrumenten, waaronder ook software en overige voorwerpen waarop intellectueel eigendom kan worden gevestigd, die zijn gebruikt voor de uitvoering van de opdracht dan wel in het advies of onderzoeksresultaat zijn opgenomen, zijn en blijven het eigendom van opdrachtnemer, voor zover deze niet reeds aan derden toekomen. Openbaarmaking, verder gebruik of verdere verspreiding kan derhalve alleen geschieden na verkregen toestemming van opdrachtnemer, onverminderd het bepaalde in artikel 6, vierde lid.
2. Alle intellectuele en andere eigendomsrechten die door de opdrachtnemer zelf kunnen worden uitgeoefend ten aanzien van specifiek ten behoeve van de opdrachtgever ontwikkelde producten, dienen te worden overgedragen aan de opdrachtgever, zonder dat daarmee voor opdrachtgever buiten de overeengekomen prijs voor de dienstverlening, extra kosten zijn gemoeid. Opdrachtgever kan, gehoord opdrachtnemer, voor het bewaren van deze gegevens instructies vaststellen.
3. Opdrachtgever heeft het recht stukken te vermenigvuldigen voor gebruik in zijn eigen organisatie, voor zover passend binnen het doel van de opdracht. Ingeval van tussentijdse beëindiging van de opdracht, is het voorgaande van overeenkomstige toepassing.
4. Gebruik van door opdrachtnemer vervaardigde stukken voor een ander dan het in het vorige lid bedoelde doel, is uitsluitend mogelijk met schriftelijke toestemming van opdrachtnemer, Opdrachtnemer zal zijn toestemming alleen weigeren indien het doel in strijd is met de wet, de goede zeden of de openbare orde.

Artikel 8: Uitvoering van de opdracht

1. De opdracht wordt naar beste inzicht en vermogen alsmede naar de eisen van professionaliteit en goed opdrachtnemerschap uitgevoerd door of namens opdrachtnemer.
2. Opdrachtnemer draagt er zorg voor dat de dienstverlening, voor zover van toepassing, voldoet aan de in Nederland geldende wet- en regelgeving waaraan de opdrachtgever is onderworpen en/of dient te voldoen.
3. Opdrachtnemer draagt er zorg voor dat haar ten behoeve van de dienstverlening in te schakelen werknemers voldoende gekwalificeerd zijn.
4. Opdrachtnemer houdt de opdrachtgever gedurende de uitvoering van de opdracht op de hoogte van de voortgang.
5. De verplichting, bedoeld in het eerste lid, heeft het karakter van een inspanningsverplichting, omdat het bereiken van het beoogde resultaat niet kan worden gegarandeerd, tenzij opdrachtnemer en opdrachtgever vóór het aanvaarden van de opdracht expliciet en schriftelijk overeenstemming bereiken over het te behalen resultaat en indien tussen partijen vaststaat dat de omschrijving van het te behalen resultaat slechts voor één uitleg vatbaar is en het resultaat objectief vaststelbaar is.
6. Indien de schriftelijke resultaatverplichting niet aan de in het voorgaande lid genoemde cumulatieve vereisten voldoet, is er sprake van een inspanningsverplichting. Hetzelfde geldt indien het resultaat door onvoorziene omstandigheden buiten de invloedssfeer van opdrachtnemer waaronder, maar niet uitsluitend, ontwikkelingen in de nationale en Europese wetgeving en regelgeving, niet wordt bereikt.
7. Opdrachtnemer kan na overleg met opdrachtgever een of meer opdrachttuitvoerders vervangen. De wijziging mag de kwaliteit van de in het kader van de opdracht te verrichten werkzaamheden niet verminderen, noch de continuïteit van de opdrachttuitvoering ongunstig beïnvloeden. Een wijziging van opdrachttuitvoerders kan ook op verzoek van opdrachtgever in overleg met opdrachtnemer plaatsvinden.
8. Het betrekken of inschakelen van derden bij de opdrachttuitvoering door opdrachtgever of door opdrachtnemer geschiedt uitsluitend in onderling overleg.
9. Opdrachtgever aanvaardt dat de tijdsplanning en de kosten van de opdracht kunnen worden gewijzigd, indien partijen tussentijds overeenkomen de aanpak, de werkwijze of de omvang van de opdracht dan wel de daaruit voortvloeiende werkzaamheden uit te breiden of anderszins te wijzigen.
10. Indien tussentijdse wijziging van de opdracht of opdrachttuitvoering noodzakelijk wordt door toedoen van opdrachtgever, brengt opdrachtnemer de noodzakelijke aanpassingen aan indien de kwaliteit van de dienstverlening dit vergt. Indien een dergelijke aanpassing leidt tot meerwerk, dient dit als een aanvullende opdracht door opdrachtgever te worden bevestigd. Indien opdrachtgever na daartoe schriftelijk gemaand te zijn niet binnen veertien dagen tot bevestiging overgaat, is opdrachtnemer gerechtigd de opdracht onmiddellijk en zonder rechterlijke tussenkomst te beeindigen zonder tot enige schadevergoeding jegens opdrachtgever gehouden te zijn.
11. Indien het niveau van dienstverlening naar mening van de opdrachtgever achterblijft bij hetgeen is overeengekomen, dan wel in het algemeen bij de uitvoering van taken op het gebied van omgevingsrecht, treden partijen met elkaar in overleg.

Artikel 9: Mandaatverlening en aanwijzen toezichthouders

1. Bij het verlenen van mandaat aan de directeur van opdrachtnemer als bedoeld in artikel 10 van de DVO Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant geeft opdrachtgever tevens het mandaat aan de directeur van opdrachtnemer om deze bevoegdheden in ondermandaat te geven aan medewerkers van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, tenzij opdrachtgever ten aanzien van dit ondermandaat nadrukkelijk een voorbehoud maakt.

2. Het mandaatbesluit bevat in ieder geval de volgende onderdelen:
 - a. de wettelijke bepalingen waarop het mandaat is verleend;
 - b. kaders uitoefening bevoegdheden;
 - c. informatieplicht mandataris;
 - d. ondermandaat;
 - e. intrekken van mandaat;
 - f. volmachten en machtigingen.
3. Ten behoeve van de uitvoering van de werkzaamheden verleent opdrachtgever aan de directeur van opdrachtnemer de bevoegdheid om medewerkers aan te wijzen met toezichthoudende taken als bedoeld in artikel 5:11 van de Algemene wet bestuursrecht alsmede op grond van bijzondere wetten, op grond waarvan de opdrachtnemer met de uitvoering wordt belast.

Artikel 10: Onvoorziene omstandigheden en overmacht

1. Indien de omstandigheden waaronder de opdracht tot stand is gekomen zodanige wijzigingen ondergaat, dat van partijen in redelijkheid niet meer gevergd kan worden dat de opdracht ongewijzigd wordt uitgevoerd, treden partijen in overleg. Partijen hebben vervolgens een inspanningsverplichting om tot een evenwichtige, aan de onvoorziene omstandigheden aangepaste, opdracht te komen. Ingeval deze inspanningen niet tot wijziging van de opdracht kunnen leiden, zal de opdracht worden beëindigd.
2. In geval van overmacht wordt de nakoming van de desbetreffende en daarmee samenhangende verplichting(en) geheel of gedeeltelijk opgeschort voor de duur van de overmacht, zonder dat partijen over en weer tot enige schadevergoeding ter zake gehouden zijn. Partijen kunnen zich jegens elkaar alleen op overmacht beroepen, indien de desbetreffende partij zo spoedig mogelijk doch uiterlijk op het moment dat deze had moeten presteren, onder overlegging van de bewijsstukken, de andere partij schriftelijk van een dergelijk beroep op overmacht in kennis stelt.
3. Indien enige partij door overmacht definitief in de onmogelijkheid verkeert te presteren, of indien de overmachtperiode langer dan 30 dagen heeft geduurd of naar redelijkerwijze te verwachten is tenminste 30 dagen zal duren, heeft de andere partij het recht de opdracht door middel van een aangetekend schrijven met onmiddellijke ingang, zonder rechterlijke tussenkomst geheel of gedeeltelijk te ontbinden, zonder dat daarbij over en weer enig recht op schadevergoeding zal ontstaan.
4. Onder overmacht aan de zijde van de wederpartij wordt in ieder geval niet verstaan liquiditeits- cq. solvabiliteitsproblemen, gebrek aan personeel, stakingen, uitval van hulpmaterialen.

Artikel 11: Duur en afsluiting van opdrachten

1. De duur van een opdracht kan behalve door de inspanning van opdrachtnemer worden beïnvloed door allerlei factoren, zoals de kwaliteit van de informatie die opdrachtnemer verkrijgt en de medewerking die wordt verleend. Opdrachtgever spant zich zodoende in zo exact mogelijk aan te geven hoe lang de doorlooptijd voor het uitvoeren van de opdracht dient te zijn. Termijnen waarbinnen werkzaamheden dienen te zijn voltooid zijn daarmee slechts fataal, indien dat schriftelijk is overeengekomen.
2. In financiële zin is een opdracht afgesloten zodra de eindafrekening door opdrachtgever is goedgekeurd. Opdrachtgever dient opdrachtnemer hierover binnen een termijn van dertig werkdagen na dagtekening van de eindafrekening te berichten. Indien opdrachtgever niet binnen deze termijn reageert, wordt de eindafrekening geacht te zijn goedgekeurd.

Artikel 12: Tussentijdse beëindiging van verstrekte opdrachten

1. Ieder der partijen kan een opdracht voortijdig eenzijdig beëindigen indien hij van mening is dat de opdrachttuitvoering van taken opgenomen in het werkprogramma of van incidenteel opgedragen verzoektaken niet meer kan plaatshebben conform de dienstverleningsovereenkomst en deze algemene voorwaarden. Dit dient gemotiveerd en schriftelijk aan de andere partij bekend te worden gemaakt.
2. Opdrachtnemer dan wel opdrachtgever maken van de bevoegdheid tot voortijdige beëindiging, bedoeld in het eerste lid, slechts gebruik als ten gevolge van feiten en omstandigheden die zich aan de invloed van de beëindigende Partij onttrekken of hem niet zijn toe te rekenen, voltooiing van de opdracht in redelijkheid niet kan worden gevergd.
3. Opdrachtnemer behoudt bij de tussentijdse beëindiging, bedoeld in het eerste lid, aanspraak op betaling van de declaraties voor tot dan toe verrichte werkzaamheden, waarbij aan opdrachtgever, indien mogelijk en onder voorbehoud, de voorlopige resultaten van de tot dan toe verrichte werkzaamheden ter beschikking zullen worden gesteld. Voor zover dit extra kosten met zich meebrengt, worden deze in rekening gebracht.

Artikel 13: Betalingsvoorwaarden

1. Betaling door opdrachtgever dient, zonder aftrek, korting of schuldverrekening, te geschieden binnen de overeengekomen termijnen. Betaling dient te geschieden door middel van overmaking ten gunste van een door opdrachtnemer aan te wijzen bankrekening.
2. Alle in redelijkheid gemaakte kosten, die opdrachtnemer maakt als gevolg van de niet-nakoming door opdrachtgever van diens betalingsverplichtingen, komen ten laste van opdrachtgever.
3. Indien de financiële positie of het betalingsgedrag van opdrachtgever naar het oordeel van opdrachtnemer daartoe aanleiding geeft, is opdrachtnemer gerechtigd van opdrachtgever te verlangen, dat deze onverwijld zekerheid of, voor zover van toepassing, aanvullende zekerheid stelt in een door opdrachtnemer te bepalen vorm. Indien opdrachtgever nalaat de verlangde zekerheid te stellen, is opdrachtnemer gerechtigd, onverminderd zijn overige rechten, de verdere uitvoering van de overeenkomst onmiddellijk op te schorten en is al hetgeen opdrachtgever aan opdrachtnemer uit welke hoofde ook verschuldigd is, direct opeisbaar.
4. In geval van een gezamenlijk gegeven opdracht zijn de Opdrachtgevers, voor zover de advieswerkzaamheden ten behoeve van de gezamenlijke opdrachtgevers zijn verricht, hoofdelijk verbonden voor de betaling van het factuurbedrag, ongeacht de tenaamstelling van de declaratie.

Artikel 14: Klachten

1. Een klacht over verrichte werkzaamheden of een factuurbedrag dient binnen dertig werkdagen na verzending van de stukken of de informatie waarover opdrachtgever klaagt, dan wel, indien Opdrachtgever aantoont dat hij de tekortkoming redelijkerwijs niet eerder kon ontdekken binnen dertig dagen na ontdekking van de tekortkoming, schriftelijk aan opdrachtnemer kenbaar te worden gemaakt. Overschrijding van deze termijn leidt tot verval van alle aanspraken.
2. Een klacht schort de betalingsverplichting van opdrachtgever niet op, tenzij en voor zover opdrachtnemer aan opdrachtgever te kennen heeft gegeven dat hij de klacht gegrond acht.
3. In geval van een terechte klacht heeft opdrachtnemer de keuze tussen aanpassing van het factuurbedrag, het kosteloos verbeteren of opnieuw verrichten van de desbetreffende werkzaamheden dan wel het geheel of gedeeltelijk niet of niet meer uitvoeren van de opdracht.

Artikel 15: Aansprakelijkheid

1. Opdrachtnemer aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de uitvoering van de werkzaamheden ten behoeve van opdrachtgevers behoudens in geval van het niet in acht nemen van de vereiste zorgvuldigheid, opzet of grove schuld van opdrachtnemer of van de leiding van het openbaar lichaam.
2. Eventuele aanspraken van opdrachtgever in hier bedoelde zin, dienen binnen 18 (achttien) maanden na ontstaan te zijn ingediend, bij gebreke waarvan opdrachtgever zijn rechten heeft verwerkt. Indien de aanspraak van opdrachtgever op opdrachtnemer resulteert uit aansprakelijkstelling door een derde, dan wordt de aanspraak van opdrachtgever op opdrachtnemer geacht te zijn ontstaan op het moment dat opdrachtgever door de derde overeenkomstig het burgerlijk recht aansprakelijk is gesteld.
3. Opdrachtnemer garandeert opdrachtgevers dat hij beschikt over een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering met een dekkingspercentage van minimaal € 5.000.000,- per voorval.
4. In de rechtsverhouding tussen partijen is elkder der partijen uitsluitend aansprakelijk voor schade die door deze partij of een derde die door hen is ingeschakeld, is veroorzaakt.

Voorstel : Staat van het mandaat

Vergadering Algemeen Bestuur
d.d.: 27 september 2018

Agendapunt : 4.c

Vertrouwelijk : Nee

Inleiding

Door Provinciale Staten van Noord-Brabant is in april 2017 een motie aangenomen met als doel om mandatering aan de omgevingsdiensten door gemeenten te onderzoeken en te bevorderen. In overleg is die motie als onderzoek uitgevoerd naar de verbetering van de kosteneffectiviteit van de organisatie en werkprocessen van de VTH – taakuitvoering. Het rapport is door Arena Consulting opgeleverd aan Provinciale Staten. Het rapport is tot stand gekomen op basis van werksessies met diverse gemeenten, de provincie en omgevingsdiensten om de inrichting van de organisatie en werkprocessen rond de uitvoering van de VTH – taken inzichtelijk te maken. Het rapport beschrijft de conclusies van deze bijeenkomsten en geeft vier scenario's om de taakuitvoering te verbeteren: *“Welke lessen kunnen worden geleerd uit de ervaringen van afgelopen jaren wat betreft werkafspraken die zijn gemaakt over organisatie, uitvoering, afstemming en mandatering”*.

Naar aanleiding hiervan zijn aanbevelingen per regio en provinciebreed geformuleerd om de taakuitvoering te verbeteren. Korthedshalve wordt hiervoor verwezen naar bijlage A.

De provincie legt het rapport aan de drie Omgevingsdiensten in Noord – Brabant voor ter bespreking met alle deelnemers om gezamenlijk te komen tot verbetering van de VTH – taakuitvoering.

Algemene impressie

- *Het rapport geeft een redelijk beeld van de uitvoeringspraktijk VTH in Noord – Brabant.*
Het rapport is in opdracht van de provincie tot stand gekomen met ambtelijke en bestuurlijke inbreng van diverse gemeenten en omgevingsdiensten. Deze ervaringen, gebaseerd op voorbeelden en knelpunten, geven richting aan de doorontwikkeling van VTH taakuitvoering door omgevingsdiensten in samenwerking met de deelnemers.
- *Verbetering van de VTH – taakuitvoering verdient een gezamenlijke aanpak met deelnemers en omgevingsdienst.*

Niet alle deelnemers hebben bijgedragen aan de totstandkoming van het rapport. Het is van belang om het rapport met alle deelnemers te bespreken, omdat de uitvoeringspraktijk op dit moment nog zeer divers is. Het rapport geeft een goede beschrijving van de gehele keten van de VTH – taakuitvoering (deelnemer – omgevingsdienst). Het rapport geeft inzicht in deze keten en beschrijft de knelpunten die daarbij ervaren worden in de huidige praktijk.

- *Iedere partij in de eigen organisatie aan de slag, in de verbinding trekken we samen op.*
In het rapport worden de factoren benoemd die bijdragen aan verbetering van de taakuitvoering. Deze input is daarmee relevante informatie voor diverse ontwikkelingstrajecten die bij de omgevingsdiensten in gang zijn gezet. Het is van belang dat iedere organisatie, omgevingsdienst, gemeente en provincie, in eigen huis werkt aan de eigen bijdrage om de VTH – taakuitvoering te optimaliseren. Dit heeft echter alleen succes als alle partijen gezamenlijk zorgen voor de juiste verbinding van alle individuele inspanningen. Het rapport geeft de aanbevelingen en scenario's voor een gemeenschappelijke agenda, die ook in de individuele aanpak doorwerkt.
- *Het rapport is niet alleen voor omgevingsdiensten relevant.*
De omgevingsdiensten zijn een belangrijke partij in de VTH – taakuitvoering, maar de aanpak en betrokkenheid door alle deelnemende organisaties is onontbeerlijk.
- *Het rapport onderzoekt niet de praktijk bij alle deelnemers.*
Het concept rapport is met betrokkenheid van enkele gemeenten uit iedere regio en de omgevingsdiensten opgesteld. Ofschoon het een dwarsdoorsnede van onze gemeentelijke deelnemers betreft is het nodig om de bevindingen te toetsen bij de overige deelnemers.
- *Voor verbetering moet de volledige keten van de VTH – taakuitvoering in samenhang worden aangepakt.*
Het rapport beschrijft een proces, dat meerdere partijen aangaat. Iedere partij vervult een rol en taak in dat proces. De sleutel tot succes is gelegen in de verbinding tussen alle partijen. Het is van belang dat iedere partij bijdraagt aan verbetering van de diverse onderdelen in het proces.

Proces/vervolg

Door diverse medewerkers van de omgevingsdiensten en gemeentelijke deelnemers is een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van dit rapport. Het rapport is aangeboden aan de provincie. De provincie heeft verzocht om het rapport te bespreken met de deelnemers. Gelet daarop ligt dit voorstel voor om het rapport te agenderen voor bespreking in het Algemeen Bestuur.

Het rapport biedt inzicht en aanbevelingen die betrokken kunnen worden bij de doorontwikkeling van de omgevingsdiensten, mede in relatie met de deelnemers. Dit kan nu worden meegenomen bij de relevante ontwikkelingen / projecten die door de omgevingsdienst worden voorbereid. In het OGP kan de uitwerking van de aanbevelingen worden voortgezet in een agenda voor doorontwikkeling van de VTH – taakuitvoering.

Personele consequenties

n.v.t.

Financiële consequenties

Het rapport zelf heeft geen financiële consequenties. De uitwerking van aanbevelingen in actielijnen op basis van het rapport kunnen mogelijk wel financiële consequenties hebben. Dit dient bij de uitwerking in beeld te worden gebracht.

Voorstel

- kennis te nemen van het rapport 'De staat van het mandaat';
- de interne processen bij de ODZOB te organiseren in lijn met het rapport;
- te bewerkstelligen dat in de eigen organisatie (deelnemer) de interne processen worden georganiseerd in lijn met het rapport;
- het OGP te verzoeken om te faciliteren dat de processen bij de ODZOB en de processen bij iedere deelnemer in lijn met het rapport met elkaar in verbinding worden gebracht.

Eindhoven, 6 september 2018

Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Bijlage(n):

- Conclusie en aanbevelingen (in AB-voorstel)
- Rapport 'De staat van het mandaat'

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
d.d. 6 september 2018;

BESLUIT

- kennis te nemen van het rapport 'De staat van het mandaat';
- de interne processen bij de ODZOB te organiseren in lijn met het rapport;
- te bewerkstelligen dat in de eigen organisatie (deelnemer) de interne processen worden georganiseerd in lijn met het rapport;
- het OGP te verzoeken om te faciliteren dat de processen bij de ODZOB en de processen bij iedere deelnemer in lijn met het rapport met elkaar in verbinding worden gebracht.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 27 september 2018,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Bijlage A: samenvatting conclusies en aanbevelingen

Algemene conclusies:

- Grote verscheidenheid aan takenpakketten, mandaten en motieven;
- Niet het mandaat en waar de knip ligt zijn meest kritisch, maar het uitvoeringsproces;
- Gedeeld beeld van wanneer het goed is, is essentieel;
- Uniformering kan helpen;
- Winst in innovatie (aanpak processen);
- Samenspraak is essentieel;
- Goede balans in wat collectief en wat individueel optimaal is;
- Bredere organisatorische basis moet in orde zijn.

Er zijn 4 routes voor verbetering van kosteneffectiviteit:

- Optimaliseren bestaande (werk)afspraken;
- Verdergaande uniformering en mandatering;
- Communicatie en gedeelde informatiehuishouding;
- Innovatie in strategie en aanpak.

Mogelijke regionale verbeterprojecten:

<i>Regio</i>	<i>Mogelijke verbeterprojecten</i>
Regio Midden-West Brabant	Project 1: opfrissen en uniformeren bestaande werkafspraken Project 2: bouwen aan vertrouwen door focus op bestuurlijk gevoelige dossiers Project 3: een goede opbouw en ontsluiting van (digitale) dossiers Project 4: brieven: c'est le ton qui fait la musique
Regio Brabant Noord	Project 1: werkafspraken reviseren en met praktijk in overeenstemming brengen Project 2: praktische communicatie op orde brengen Project 3: professionaliseren relatiebeheer en accountmanagement Project 4: investeren in organisatiecompetenties
Regio Zuidoost Brabant	Project 1: meer focus op wat moet worden bereikt: - o gedeeld beleidskader voor prioriteitstelling en wijze van opdrachtgeven vanuit realisatie opgaven. Project 2: uitvoeringsbeleid voor de omgang met bestuurlijk gevoelige dossiers: - o uitvoeringskader bestuurlijk gevoelige dossiers. Project 3: professionalisering van de integrale regievoering op dossierniveau: - o werkstructuur om integrale regievoering op dossiers te verbeteren. Project 4: praktische optimalisering van de procesketen: - o uitgevoerde screening van alle ketenprocessen en uitfilteren van "ruis" in samenspel tussen gemeenten, provincie en omgevingsdienst.

Provincie Noord-Brabant

De staat van het mandaat

Onderzoek naar verbetering van de kosteneffectiviteit van de organisatie en werkprocessen van de VTH-taken

Colofon

Ons kenmerk *534*

Datum *23 april 2018*

Auteur(s) *John Smits*
 Heinrich Winter
 Mark Beukers

Versie *1.33*

Status *DEFINITIEF*

www.arenaconsulting.nl

www.pro-facto.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting

1	Inleiding	9
1.1	Achtergrond en aanleiding	9
1.2	Doelstelling, status en vraagstelling rapport.....	9
1.3	Totstandkoming	10
1.4	Afbakening en uitgangspunten	10
1.5	Leeswijzer.....	11
2	Kosteneffectiviteit, kwaliteit en mandaat	12
2.1	Inleiding	12
2.2	Kosteneffectiviteit	12
2.3	Kwaliteit	13
2.4	Mandaat	14
3	Algemeen beeld	15
3.1	Inleiding	15
3.2	Algemene schets: overgedragen takenpakketten	15
3.3	Algemene schets werkafspraken en mandatering	16
3.4	Motieven gemeenten voor keuze reikwijdte takenpakket en mandaat	20
3.5	Implicaties voor de kosteneffectiviteit uitvoering VTH-taken als geheel	23
3.6	Resumé	24
4	Lessen uit de praktijk: kosteneffectief organiseren	25
4.1	Inleiding	25
4.2	De basis op orde	26
4.3	Optimaliseren bestaande uitvoering.....	30
4.4	Innovatie in aanpak.....	33
4.5	Uniformering	35
4.6	Communicatie!	38
4.7	Informatievoorziening en digitalisering.....	40
5	Intermezzo.....	42
5.1	Inleiding	42
5.2	Samenvattende conclusies.....	42
5.3	Impact Omgevingswet	43

6	Optimalisering: basis op orde en meerdere routes.....	46
6.1	Inleiding	46
6.2	Routes voor verbetering en algemene randvoorwaarden	46
6.3	Contouren verbeterprogramma Midden- en West-Brabant	48
6.4	Contouren verbeterprogramma Brabant Noord	51
6.5	Contouren verbeterprogramma Zuidoost Brabant	53
7	Tot slot.....	56
7.1	Algemene conclusie	56
7.2	Samenwerkingsperspectief Noord-Brabant.....	56
7.3	Bestuurlijk epiloog.....	57

BIJLAGEN:

Bijlage 1: leden klankbordgroep

Bijlage 2: geïnterviewde personen (casestudies en omgevingsdiensten)

Bijlage 3: deelnemers werkbijeenkomsten procesanalyses

Bijlage 4: deelnemers scenario-verkenningen

Samenvatting

Achtergrond en aanleiding

Gemeenten en provincies zijn bij wet verplicht om een deel van de VTH-taken bij omgevingsdiensten te beleggen, de zogenaamde basistaken. Sommige gemeenten hebben meer, zo niet alle, VTH-taken (Wabo-breed) bij een omgevingsdienst belegd, soms met vergaand (beschikkings)mandaat. Over de organisatie en uitvoering zijn daarnaast werkafspraken gemaakt. In de praktijk is het palet van overgedragen taken, mandaten en werkafspraken zeer divers.

Naar aanleiding van een motie van Provinciale Staten van Noord-Brabant uit april 2017 is een onderzoek uitgevoerd naar de kosteneffectiviteit van de huidige organisatie en werkwijze rond de uitvoering van VTH-taken. Meer specifiek welke lessen kunnen worden geleerd uit de ervaringen van afgelopen jaren wat betreft werkafspraken die zijn gemaakt over organisatie, uitvoering, afstemming en mandatering.

Totstandkoming

Het rapport is de uitkomst van een (zelf)reflectie van gemeenten, provincie en omgevingsdiensten op de huidige inrichting van organisatie en werkprocessen rond de uitvoering van de VTH-taken. Er zijn meerdere gesprekken gevoerd met de drie omgevingsdiensten en bestuurlijke en ambtelijke gesprekken gevoerd met tien gemeenten¹. Daarnaast zijn er zes werkbijeenkomsten georganiseerd met medewerkers van de omgevingsdiensten en gemeenten. Daarin is gereflecteerd op de (in het verleden) gemaakte keuzes, ervaringen met de huidige organisatie en werkwijze bij de uitvoering en waar en hoe verbetering mogelijk is. Uit deze verkenningen zijn vier scenario's afgeleid die gemeenten, provincie en omgevingsdiensten kunnen gebruiken om de kosteneffectiviteit te verbeteren. Deze scenario's zijn uitgewerkt tijdens drie werkbijeenkomsten, één per regio, waaraan de casusgemeenten en omgevingsdiensten hebben deelgenomen.

De verkenning is begeleid door een ambtelijke klankbordgroep waaraan de tien casusgemeenten, de provincie en de omgevingsdiensten hebben deelgenomen. Daarnaast is de directeurs en voorzitters van de omgevingsdiensten en de AB-leden van de casusgemeenten gevraagd te reflecteren op de (tussentijdse) bevindingen.

Samenvattende conclusies

In de verkenning stond de vraag naar het algemene beeld van de taakverdeling, mandatering en werkafspraken bij de uitvoering van de VTH-taken en de lessen die uit de ervaringen daarmee de afgelopen jaren kunnen worden geleerd centraal. Dit toegespitst op de kosteneffectiviteit en kwaliteit van de uitvoering. Samengevat zijn de conclusies als volgt:

¹ Boekel, Eersel, Etten-Leur, Goirle, Haaren, 's-Hertogenbosch, Helmond, Laarbeek, Moerdijk en Tilburg. Aanvullend daarop zijn gesprekken gevoerd met Bernheze (bestuurlijk en ambtelijk) en Best (ambtelijk) ter voorbereiding op de werkbijeenkomsten rond de processen vergunningverlening en toezicht en handhaving.

1. **Grote verscheidenheid aan takenpakketten, mandaten en motieven.** Het neerleggen van een breed takenpakket bij de omgevingsdienst is vooral ingegeven vanuit organisatorische motieven (continuïteit, deskundigheid, etc.). Terughoudendheid van gemeenten hieromtrent heeft eerder te maken met gebrek aan vertrouwen jegens de omgevingsdienst, optimalisering van de eigen organisatie- en werkprocessen en/of behoud van eigen autonomie.
2. **Niet het mandaat en waar de knip ligt zijn meest kritisch maar het uitvoeringsproces.** Daarbij is een belangrijke conclusie dat het vanuit kosteneffectiviteit gezien niet zo kritisch is waar de knip tussen lokaal en regionaal precies ligt (en of een omgevingsdienst een vergaand mandaat heeft of niet). Kritisch is vooral of het proces zelf goed is georganiseerd en ieder zijn of haar rol daar goed in neemt.
3. **Gedeeld beeld van wanneer het goed is is essentieel.** Daar begint het mee. Nog te vaak zijn er (niet goed uitgesproken) verschillen van mening over wanneer de uitvoering goed is of wat moet worden bereikt. Daarbij is er niet het gelijk van de ene of de andere. Essentieel is een gedeeld beeld van wat er met de uitvoering moet worden bereikt. Zowel op programma- als op dossierniveau.
4. **Uniformering kan helpen.** Verdergaande uniformering – en mogelijk mandatering – kan wel helpen de kosteneffectiviteit te verhogen, vooral wat betreft de beheerskosten en reductie van 'reparatiekosten' door fouten die kunnen ontstaan door de grote variëteit.
5. **Winst in innovatie.** Daarnaast is de verwachting dat het anders omgaan met de uitvoering, waarbij de focus meer ligt op het uiteindelijke effect, tot meer kosteneffectiviteit leidt. Dit kan bijvoorbeeld ten aanzien van:
 - De wijze van prioriteitstelling (meer informatiegestuurd/dynamischer, (gebieds)integraal, vanuit bredere ruimtelijke opgaven, etc.)
 - De wijze van opdrachtverstrekking: van programma en capaciteitsberekening naar beheersovereenkomst voor takenpakket en effect-afspraken
 - De uitvoering strategieën zelf: inzicht voor toezicht, slim omgaan met meldingen, etc.
6. **Samenspraak is essentieel.** Essentieel om stappen te kunnen zetten in het verbeteren van de kosteneffectiviteit is de samenspraak tussen gemeenten (en provincie) en omgevingsdiensten. Persoonlijke en professionele vertrouwensvorming zijn daarbij belangrijke voorwaarden. Dit geldt op het niveau van:
 - Dossiers en processen tussen de betrokken professionals
 - Organisatie en management binnen en tussen een deelnemer/opdrachtgever en een omgevingsdienst
 - De samenwerkende organisaties als geheel (provincie, gemeenten en omgevingsdienst)

7. **Balans in wat collectief en wat individueel optimaal is.** Door het vorige worden oplossingen beredeneerd vanuit de eigen organisatie. Wat optimaal is voor een gemeente hoeft niet optimaal te zijn voor een omgevingsdienst. Als elke gemeente kiest voor optimalisatie vanuit het eigen perspectief, zal het geheel (niveau omgevingsdienst) zeker niet optimaal zijn qua kosteneffectiviteit. Er groeit wel een notie dat er een (betere) balans moet worden gevonden tussen optimaliseren vanuit elke deelnemer afzonderlijk en optimaliseren alleen vanuit de omgevingsdienst gezien.
8. **Bredere organisatorische basis moet op orde zijn.** Een essentiële voorwaarde voor een kosteneffectieve uitvoering is dat de basis op orde is. Zowel van gemeenten (en provincie) als omgevingsdiensten. Belangrijke elementen van de basis zijn:
 - De bedrijfsvoering is op orde ("organisatie transparant en in controle")
 - De juiste organisatiecompetenties zijn aanwezig (bestuurlijke sensitiviteit, omgevingsbewustzijn, communicatief, samenwerkingsgericht etc.)
 - Samenhangende digitale ondersteuning is een 'must have'
 - Financiële kaders moeten transparant zijn
 - Het belang van goed accountmanagement (bij gemeenten en OD's)
 - Vertrouwen geven door gemeenten en verantwoordelijkheid nemen door OD's

Mogelijke routes voor verbetering

Uit de verkenning zijn vier routes afgeleid waarlangs de kosteneffectiviteit zou kunnen worden verbeterd. Deze routes vullen elkaar aan en sluiten elkaar zeker niet uit.

Mogelijke route	Korte typering
1. Optimaliseren bestaande (werk)afspraken	De bestaande afspraken qua inbreng van takenpakketten en mandaten staan hier niet ter discussie. De focus ligt op het zorgen dat de afspraken die zijn gemaakt ook echt (zo) werken en de fricties die dit nu in de weg staan, worden weggenomen.
2. Verdergaande uniformering en mandatering	De tweede route gaat uit van het gedeelde beeld dat meer uniformiteit (harmonisatie) en mogelijk verdergaand mandaat, de kosteneffectiviteit verbeterd. In deze route wordt een onderscheid gemaakt in meer bestuurlijk gevoelige dossiers en dossiers die bedrijfsmatig kunnen worden afgewikkeld (20/80 inschatting). Wat betreft de dossiers die bedrijfsmatig kunnen worden afgewikkeld krijgen de omgevingsdiensten een vergaand beschikkingsmandaat en vindt vergaande uniformering van processen en formats (formulieren, brieven etc.) plaats.
3. Communicatie en gedeelde informatiehuishouding	In route 3 staan de communicatie, informatievoorziening en het administratieve proces centraal. Uitgangspunt is een eenduidige, zoveel mogelijk gedigitaliseerde, informatie-infrastructuur voor alle dossierinformatie en waar mogelijk procesbeheersing. Daar waar nog met verschillende systemen gewerkt wordt of moet worden, zijn minimaal de (informatie)formats geharmoniseerd.
4. Innovatie in strategie en aanpak	In route 4 wordt de aanpak zelf kritisch tegen het licht gehouden. Kun je door een andere wijze van prioriteren, focus op resultaat, opdrachtverstrekking en/of aanpak tijd (en kwaliteit) winnen?

Voor alle routes is een conditio sine qua non dat de basis van *alle* betrokken uitvoeringsorganisaties op orde is: een gedeeld beeld van wanneer de uitvoering goed is ('wat moet worden bereikt?'), in controle van de bedrijfsprocessen, aanwezigheid van de vereiste organisatie-competenties en een voldoende vertrouwensbasis over en weer op alle niveaus.

Regionale projecten?

Voor elke regio is verkend op welke route(s) de grootste kansen liggen voor verbetering en welke project-ideeën daarbij kunnen horen. Samengevat zijn deze:

Regio	Mogelijke verbeterprojecten
Regio Midden-West Brabant	Project 1: opfrissen en uniformeren bestaande werkafspraken Project 2: bouwen aan vertrouwen door focus op bestuurlijk gevoelige dossiers Project 3: een goede opbouw en ontsluiting van (digitale) dossiers Project 4: c'est le ton qui fait la musique
Regio Brabant Noord	Project 1: werkafspraken reviseren en met praktijk in overeenstemming brengen Project 2: praktische communicatie op orde brengen Project 3: professionaliseren relatiebeheer en accountmanagement Project 4: investeren in organisatiecompetenties
Regio Zuidoost Brabant	Project 1: meer focus op wat moet worden bereikt Project 2: uitvoeringsbeleid voor de omgang met bestuurlijk gevoelige dossiers Project 3: professionalisering van de integrale regievoering op dossierniveau Project 4: praktische optimalisering van de procesketen

Samenwerkingsperspectief Noord-Brabant

De regio's, als samenspel tussen gemeenten, provincie en omgevingsdiensten, verschillen in de opgaven die er liggen om tot een volledig geoptimaliseerde uitvoering van de VTH-taken te komen. Bijvoorbeeld in het op orde krijgen van de bedrijfsmatige basis, het inrichten van het accountmanagement of het opschonen van de eerder gemaakte afspraken. Elke regio zal in zekere zin zijn eigen prioriteiten moeten benoemen. Dat laat onverlet dat er ook voldoende aangrijpingspunten zijn om de verbetering van de kosteneffectiviteit Brabant-breed te agenderen. En wel langs twee lijnen:

1. *Leren van elkaar en naar elkaar toegroeien*: Een aantal thema's en aandachtspunten komt in alle drie de regio's terug. Dit geldt in elk geval voor het vinden van een goede modus voor het omgaan met 80% bedrijfsmatige uitvoering en 20% bestuurlijk gevoelige uitvoering. En daarvan afgeleide vragen als de kritische organisatiecompetenties en inrichting van de regie op dossierniveau.
2. *Voor elkaar uitproberen*: alle aandachtspunten (en mogelijke projecten) zijn op enig moment relevant voor elke regio. Een regio die ergens in 'voor loopt' kan als pilot fungeren voor de andere regio's. De andere regio's fungeren op hun beurt als klankbord. Dit geldt bijvoorbeeld voor zaken als meer focus op inhoudelijke kaderstelling of integrale regie (ODZOB), inrichting en ontsluiting van (digitale) dossiers (OMWB) en verfijning van de praktische communicatie (ODBN).

Daarnaast is in alle drie de regio's de notie dat innovatie in de aanpak op termijn veel winst kan opleveren. Daarbij is de centrale vraag: wat kan de inzet van het VTH-instrumentarium bijdragen aan de aanpak en realisatie van bredere (bestuurlijke) opgaven en ambities? Bijvoorbeeld als het gaat om ondermijning, de realisatie van de energietransitie, de kwaliteit van het buitengebied of gebieds(her)ontwikkelingen? Dit vraagt om een heroriëntatie op de bestuurlijke kaders voor prioriteitstelling (niet alleen vanuit een

traditionele risicoanalyse) en inzet van het VTH-instrumentarium in samenhang met de inzet van andere instrumenten. Dat wil zeggen door meer focus op het inhoudelijke resultaat (en effect) van de uitvoering op beleidsniveau, de uitvoeringsstrategie (vooral in het toezicht, kaders voor prioriteitstelling, meer informatie- en risico-gestuurd) en de wijze van opdrachtverlening. De notitie is echter ook dat eerst de basis als geheel op orde moet zijn en een kosteneffectieve uitvoering op dossierniveau voldoende uitgekristalliseerd moet zijn, voordat vol op innovatie kan worden ingezet.

Tot slot staat in elke regio het opzetten van een gezamenlijke digitale informatie-huishouding hoog op de agenda. Dit is zowel een zeer noodzakelijke als complexe opgave. Niet alleen in technische zin. Bundeling van de krachten op de schaal van Brabant lijkt zeer wenselijk.

Bestuurlijk epiloog

De verkenning geeft de ingrediënten voor de organisatie-ontwikkelingsagenda's van de (gezamenlijke) regio's. Het uitwerken daarvan, het maken van keuzes en afspraken en zorgen voor het inrichten van de projectorganisatie om deze agenda te realiseren, is een eerste instantie een verantwoordelijkheid van de directeurs van de omgevingsdiensten en hun counterparts bij gemeenten en provincie: de algemeen directeur of directie.

Naast deze ambtelijke agenda is er ook nadrukkelijk een bestuurlijke agenda. Enerzijds waar het gaat om een aantal inhoudelijke keuzes en principes. Bijvoorbeeld wat betreft veel meer focus in de prioriteitstelling vanuit de bredere opgaven (omgevingskwaliteit, leefbaarheid, gebiedsontwikkeling, duurzaamheid/energietransitie, bestrijding ondermijning etc.). Anderzijds om de (financiële) kaders vast te stellen waarbinnen de organisatie-ontwikkelingsagenda wordt gerealiseerd.

De kaders voor de route die gemeenten, provincie en omgevingsdiensten de komende jaren gaan volgen zullen moeten worden vastgesteld door de algemeen besturen (AB's). Zowel als kaderstellend en controlerend orgaan richting dagelijks bestuur van de omgevingsdiensten als met en naar elkaar. Met andere woorden, niet alleen de omgevingsdiensten zijn aan zet. Ook de deelnemers, in samenwerking met de omgevingsdienst, naar zichzelf toe, en naar elkaar toe.

De verkenning is gestart naar aanleiding van een motie van Provinciale Staten. De verkenning heeft laten zien dat er in lijn met de motie kansen liggen om de kosteneffectiviteit van de uitvoering van de VTH-taken te verbeteren. Dat geldt ook voor wijze van kaderstelling en controle door Provinciale Staten en gemeenteraden: prioriteiten en strategie veel meer vanuit de bredere provinciale, regionale en lokale opgaven als het gaat om bijvoorbeeld duurzaamheid, vitaliteit landelijk gebied of tegengaan van ondermijning. Voor de bewustwording en invulling van deze vernieuwde rol-neming in deze is het te overwegen om een Brabant-brede conferentie voor Statenleden en (nieuwe)raadsleden te organiseren.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond en aanleiding

Gemeenten en provincies zijn bij wet verplicht een deel van de VTH-taken bij omgevingsdiensten te beleggen, de zogenaamde basistaken. Sommige gemeenten hebben meer, zo niet alle, VTH-taken (Wabo-breed) bij een omgevingsdienst belegd, soms met vergaand (beschikkings)mandaat. Over de organisatie en uitvoering zijn daarnaast werkafspraken gemaakt. In de praktijk is het palet van overgedragen taken, mandaten en werkafspraken zeer divers.

Door de ervaringen van de afgelopen jaren en ontwikkelingen zoals de komst van de Omgevingswet, stelt een toenemend aantal gemeenten zich de vraag wat het slimst is: zoveel mogelijk in eigen hand houden (of in klein verband met andere gemeenten organiseren), geheel beleggen bij omgevingsdiensten of kiezen voor een 'knip op maat' tussen gemeente en omgevingsdienst? Daarbij speelt naast de kwaliteit van uitvoering ook de kosteneffectiviteit een belangrijke rol.

Provinciale Staten van Noord-Brabant hebben in april 2017 een motie aangenomen. Hierbij was het aanvankelijk de bedoeling dat gemeenten gingen deelnemen aan een pilot van minimaal een half jaar, waarbij alle taken en bevoegdheden volledig zouden worden gemandateerd aan de omgevingsdiensten en vervolgens te evalueren in hoeverre er efficiencywinst wordt geboekt. In overleg met de Statenleden is uiteindelijk besloten om een alternatief onderzoek uit te voeren om gemeenten en omgevingsdiensten te faciliteren in het maken van afwegingen omtrent kosteneffectiviteit. Meer specifiek is de vraag welke lessen kunnen worden geleerd uit de ervaringen van de afgelopen jaren wat betreft werkafspraken die zijn gemaakt over organisatie, uitvoering, afstemming en mandatering.

1.2 Doelstelling, status en vraagstelling rapport

Het voorliggende rapport is het resultaat van dit onderzoek. Het rapport biedt gemeenten, provincie en omgevingsdiensten handvatten om de kosteneffectiviteit van de uitvoering van de VTH-taken te verbeteren. Bij het uitvoeren van het onderzoek en het opstellen van het rapport was het nadrukkelijk niet de intentie een oordeel uit te spreken over de praktijk i.c. welke gemeenten of diensten het 'goed doen' en welke niet. Centraal stond samen reflecteren op de praktijk en benoemen wat kritische factoren zijn voor de kosteneffectiviteit van de uitvoering. Het rapport geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Wat is het algemene beeld van taakverdeling, mandatering en werkafspraken tussen gemeenten en omgevingsdiensten in Noord-Brabant?
2. Wat zijn de achterliggende motieven van gemeenten voor gemaakte keuzes?
3. Wat zijn vanuit het perspectief van de uitvoering van de VTH-taken als geheel, daarvan de implicaties voor de kosteneffectiviteit?
4. Welke lessen kunnen wat betreft de kosteneffectiviteit worden getrokken uit de uitvoeringspraktijk van de afgelopen jaren?
5. Wat zijn perspectiefrijke routes om de kosteneffectiviteit van de uitvoering van de VTH-taken te verbeteren?

1.3 Totstandkoming

Het rapport is de uitkomst van een (zelf)reflectie van gemeenten, provincie en omgevingsdiensten op de huidige inrichting van organisatie en werkprocessen rond de uitvoering van de VTH-taken. Er zijn meerdere gesprekken gevoerd met de drie omgevingsdiensten en bestuurlijke en ambtelijke gesprekken gevoerd met tien gemeenten². Daarnaast zijn er zes werkbijeenkomsten georganiseerd met medewerkers van de omgevingsdiensten en gemeenten. Daarin is gereflecteerd op de (in het verleden) gemaakte keuzes, ervaringen met de huidige organisatie en werkwijze bij de uitvoering en waar en hoe verbetering mogelijk is. Uit deze verkenningen zijn vier scenario's afgeleid die gemeenten, provincie en omgevingsdiensten kunnen gebruiken om de kosteneffectiviteit te verbeteren. Deze scenario's zijn uitgewerkt tijdens drie werkbijeenkomsten, één per regio, waaraan de casusgemeenten en omgevingsdiensten hebben deelgenomen.

De verkenning is begeleid door een ambtelijke klankbordgroep waaraan de tien casusgemeenten, de provincie en de omgevingsdiensten hebben deelgenomen. Daarnaast is de directeurs en voorzitters van de omgevingsdiensten en de AB-leden van de casusgemeenten gevraagd te reflecteren op de (tussentijdse) bevindingen.

1.4 Afbakening en uitgangspunten

Gemeenten en provincies hebben een breed en wisselend takenpakket bij de omgevingsdiensten belegd. Het onderzoek richtte zich op de uitvoering van de VTH-taken waar milieu één van de componenten is. Er is geen onderzoek gedaan naar de VTH-bouwtekeningen of overige milieu-specialistische taken die bij de omgevingsdiensten zijn belegd.

Uitgangspunt is het bieden van handvatten om gezamenlijk – dus gemeenten, provincie en omgevingsdiensten – de kosteneffectiviteit van de uitvoering te verbeteren. Er zijn in het onderzoek en in het rapport geen kwalificerende uitspraken gedaan over de afzonderlijke gemeenten en omgevingsdiensten die aan het onderzoek hebben deelgenomen. Dit in de wetenschap dat er verschillen zijn in de wijze van organiseren en uitvoeren en dat ook de uitdagingen om tot een meer kosteneffectieve uitvoering te komen, zeer verschillend zijn. De gemeenten, provincie en omgevingsdiensten kunnen aan de hand van het rapport per regio een eigen analyse maken van waar de meest kansrijke of de beste aangrijpingspunten liggen. Daarbij kan eventueel elke regio als pionier voor Noord-Brabant fungeren en de uitwerking van een scenario voor zijn rekening nemen. Mogelijk biedt het rapport ook aangrijpingspunten om provinciebreed te investeren in verbetering van de kosteneffectiviteit.

Een onderliggende aanname is dat er niet één beste manier van organiseren is. Een goede manier van organiseren wil niet alleen zeggen voldoen aan wettelijke eisen maar ook effectief en efficiënt zijn *voor het geheel*. En passend bij de fase waarin organisatie en samenwerking verkeren. Dat wil ook zeggen dat de focus van organisatieverbetering (duidelijke werkafspraken, in controle zijn in de bedrijfsvoering, adequate ICT, competente medewerkers, etc.) en het proces om tot verbetering te komen, per regio en mogelijk zelfs per organisatie kunnen verschillen. Het rapport pretendeert dan ook niet een blauwdruk te zijn voor hoe de uitvoering in Noord-Brabant te organiseren. Het is wel een gereedschapskist die alle betrokkenen de komende jaren kunnen gebruiken om aan een verbetering van de kosteneffectiviteit te werken.

² Boekel, Eersel, Etten-Leur, Goirle, Haaren, 's-Hertogenbosch, Helmond, Laarbeek, Moerdijk en Tilburg. Aanvullend daarop zijn gesprekken gevoerd met Bernheze (bestuurlijk en ambtelijk) en Best (ambtelijk) ter voorbereiding op de werkbijeenkomsten rond de processen vergunningverlening en toezicht en handhaving.

1.5 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 staat stil bij de aantal kernbegrippen mandaat, kwaliteit en kosteneffectiviteit. In het gesprek over de uitvoering van de VTH-taken komen deze begrippen vaak terug. Maar, zo blijkt, ook vaak in verschillende betekenissen. In hoofdstuk 2 worden deze daarom verhelderd.

Hoofdstuk 3 geeft een schets van de praktijk zoals die nu is wat betreft overgedragen takenpakketten, verstrekte mandaten en werkafspraken. Daarbij wordt ook aangegeven wat onderliggende motieven zijn geweest om tot die keuzes te komen.

Hoofdstuk 4 vat de lessen samen die kunnen worden geleerd uit de praktijk van afgelopen jaren: wat zijn vanuit kosteneffectiviteit belangrijke aandachtspunten voor afspraken en de feitelijke werk- en handelwijze en wat zijn algemene basiscondities voor een kosteneffectieve uitvoering.

Hoofdstuk 5 vat de belangrijkste conclusies van het onderzoek samen. Dit als opmaat naar hoofdstuk 6 waarin vier mogelijke routes voor verbetering van de kosteneffectiviteit worden geschetst: optimalisering bestaande (werk)afspraken, verdergaande uniformering en mandatering, inzetten op een gedeelde digitale informatiehuishouding en innovatie in strategie en aanpak. Deze routes belichten de verbetering van kosteneffectiviteit elk vanuit een ander perspectief en sluiten elkaar zeker niet uit.

Het rapport sluit in hoofdstuk 7 af met een aantal samenvattende conclusies en een algemeen advies voor het vervolgproces.

2 Kosteneffectiviteit, kwaliteit en mandaat

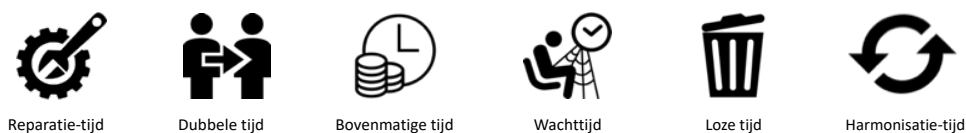
2.1 Inleiding

De vorming van omgevingsdiensten is in belangrijke mate ingegeven door het beter kunnen borgen van de kwaliteit van de uitvoering. In Noord-Brabant hebben alle gemeenten minimaal het landelijk verplichte basistakenpakket ondergebracht bij de omgevingsdiensten. Een aantal gemeenten en ook de provincie zijn daarbij een stap verder gegaan en hebben de voor hen werkende omgevingsdienst(en) ook vergaand gemandateerd om namens het bestuur te beschikken op vergunningaanvragen en handhavingsbesluiten te nemen. Voor de basistaken, de VTH-milieutaken of zelfs Wabobreed.

In het onderzoek is gebleken dat de begrippen 'kosteneffectiviteit', 'kwaliteit' en 'mandaat' in de praktijk in (zeer)uiteenlopende betekenissen worden gebruikt en geïnterpreteerd, lichten we hier kort toe wat we daar in dit rapport onder verstaan.

2.2 Kosteneffectiviteit

Onder kosteneffectiviteit wordt verstaan: de mate waarin de feitelijke organisatie en uitvoering, gegeven een gewenst resultaat en eisen aan het uitvoeringsproces ('gewenste kwaliteit'), zo efficiënt mogelijk zijn. De kosteneffectiviteit kan onder druk komen te staan door:

- **Reparatietijd:** er gaan door verschillen van inzicht of verwachtingen die niet vooraf zijn uitgesproken of goed gecommuniceerd, zaken mis in de werkprocessen die achteraf recht moeten worden gezet.
- **Dubbele tijd:** werk dat een organisatie in de keten doet, wordt door een andere organisatie nog eens over gedaan. Dat kan inhoudelijk zijn (herbeoordeling) of administratief (zoals dubbele registratie).
- **Bovenmatige tijd:** het werk kost meer tijd dan nodig, bijvoorbeeld in de voorbereiding van controles als dossiers moeilijk toegankelijk/ontsluitbaar zijn.
- **Wachtijd:** de verschillende schakels in het proces sluiten niet goed aan of organisatie kan werk (tijdelijk) niet aan waardoor zaken blijven liggen.
- **Loze tijd:** processen worden niet afgemaakt waarbij het dan de vraag is waarom de eerdere stappen überhaupt zijn gezet. Bijvoorbeeld controles waar overtredingen uit blijken zonder hercontroles. Rapportages die worden gevraagd zonder dat die worden gebruikt bij de toetsing.
- **Harmonisatietijd:** door onduidelijkheden in de procesafspraken of communicatie is extra overleg en (herhaalde) afstemming nodig tussen schakels in het proces.

Deze druk op de kosteneffectiviteit kan verschillende oorzaken hebben. In hoofdlijnen gaat het om:

- De gemaakte bestuurlijke en ambtelijke (werk)afspraken (zijn die adequaat en 'slim'?)
- De feitelijke manier van handelen (is die conform de afspraken? Is die professioneel?)
- Algemene (organisatie)condities bij gemeenten, provincie en omgevingsdiensten (capaciteit, expertise, competenties, bedrijfsvoering op orde, vertrouwen over en weer, etc.)

In het onderzoek is uitgegaan van een breed begrip van kosteneffectiviteit en gekeken hoe die wordt beïnvloed door de werkafspraken die zijn gemaakt, hoe feitelijk wordt gehandeld en de condities waarbinnen dit moet gebeuren.

2.3 Kwaliteit

Bij het optimaliseren van de kosteneffectiviteit mag één vraag niet uit het oog worden verloren: wanneer is de uitvoering van de VTH-taken goed? Die vraag blijkt in de praktijk veel minder eenduidig en helder te kunnen worden beantwoord door gemeenten en omgevingsdiensten dan op het eerste gezicht zou worden vermoed. Kwaliteit fungeert als een soort containerbegrip: "de kwaliteit moet goed zijn". De associatie met de kwaliteitscriteria is evident. Maar bij de afweging of de uitvoering goed is, komen veel meer dimensies om de hoek kijken. Bijvoorbeeld:

- *Organisatorische kwaliteit*: voldoet de uitvoering aan de kwaliteitscriteria? Zijn de juiste organisatiecompetenties aanwezig?
- *Bestuurlijke kwaliteit* ("bestuurlijke sensitiviteit"): sluiten proces en communicatie voldoende aan bij de bestuurlijke context van een VTH-proces? Speelt er rond een bedrijf bijvoorbeeld meer dan alleen een vergunningaanvraag?
- *Procesmatige/bedrijfsmatige kwaliteit* ("resultaat- en samenwerkingsgericht werken"): Is de bedrijfsvoering op orde? Is het uitvoeringsproces voldoende mean & lean ingericht? De wijze waarop de operationele communicatie en afstemming tussen gemeente en omgevingsdienst verloopt
- *Maatschappelijke kwaliteit* ("omgevingsbewustzijn"): voldoende aansluiting bij burger, initiatiefnemer, wat er speelt in de gemeente etc.
- *Productkwaliteit*: de vergunning en controle daarvan voldoet (inhoudelijk) aan daaraan te stellen eisen en sluit aan bij feitelijke situatie
- *Juridische kwaliteit*: het besluit houdt stand bij de rechter
- *Administratieve kwaliteit*: informatie-uitwisseling en administratief proces zijn adequaat, sluiten aan tussen gemeente en dienst
- *Praktisch communicatieve kwaliteit*: vooral op het niveau van schriftelijke correspondentie naar initiatiefnemers, onder toezicht gestelden, belanghebbenden etc. (lettertypes, woordgebruik/stijl, format brieven, rapporten, vergunningteksten etc.)
- *Effectiviteit*: resultaat uitvoering draagt bij aan bredere omgevingsdoelstellingen.

Wat wordt verstaan onder 'kwaliteit' blijkt echter niet altijd duidelijk te zijn uitgesproken. Dat speelt zowel op organisatieniveau (algemene afspraken) als op dossierniveau (wat zijn de verwachtingen rond een vergunningproces?). Dit leidt op zijn minst tot spraakverwarring en niet zelden tot discussie over wie wat niet goed doet.

In het onderzoek is uitgegaan van een breed kwaliteitsbegrip, dat wil zeggen bij het beoordelen van de kosteneffectiviteit is gekeken naar wat zowel gemeenten als omgevingsdiensten als 'kwaliteit' definiëren en naar de mate waarin verschillen in visie of de wijze van organiseren en uitvoeren, de kosteneffectiviteit nadelig beïnvloeden.

2.4 Mandaat

Strik genomen is 'mandaat' het namens het bevoegd gezag formeel kunnen besluiten (beschikken) op bijvoorbeeld vergunningaanvraag of namens het bevoegd gezag kunnen opleggen (en effectueren) van een bestuurlijke sanctie. Het begrip 'mandaat' wordt in de praktijk echter veel breder gebruikt, namelijk voor:

- *De breedte van het takenpakket ("inhoudelijk mandaat")*: inhoudelijke reikwijdte van de werkverdeling tussen gemeenten (en provincie) en omgevingsdienst. In grote lijnen: basistakenpakket, basistakenpakket-Wabo, Milieutaken breed, Wabo-breed.
- *De werkafspraken ("uitvoeringsmandaat")*: operationele werkverdeling (wie en mag doet wat?) en inrichting informatiebeheer en administratief proces binnen het afgesproken takenpakket
- *De bevoegdheid om namens het bestuur te besluiten ("beschikkingsmandaat")*: mate waarin de omgevingsdienst binnen het daar belegde takenpakket, beslissings(beschikkings)bevoegdheid heeft namens het bevoegd gezag ('juridische afdichting' van de werkafspraken). In het bijzonder de bevoegdheid om te mogen beschikken op een vergunningaanvraag en handhavingsbesluiten te mogen nemen.

Dit in de praktijk uitlopende gebruik van het begrip 'mandaat' geeft spraakverwarring en vertroebelt deels de gedachtenwisseling. Namelijk daar waar het op zich redelijk bestuurlijke neutrale vraagstuk van hoe op een slimme manier werkafspraken te maken wordt geassocieerd met een (politiek) meer beladen onderwerp van de breedte van het takenpakket dat een dienst (moet) worden belegd en de mandatering.

In het onderzoek en het rapport is breed gekeken naar het mandaatbegrip maar worden de verschillende connotaties apart belicht.

3 Algemeen beeld

3.1 Inleiding

Het onderzoek is gestart met een algemene bestuurlijke en ambtelijke gespreksronde met tien gemeenten en met de drie omgevingsdiensten. Doel van deze gesprekken was het krijgen van een beeld van hoe de uitvoering en werkverdeling tussen gemeenten en omgevingsdiensten nu is georganiseerd, wat de motieven waren (zijn) voor de gemaakte keuzes, wat de ervaringen zijn tot nu toe en welke verbeteropties gemeenten zien. Daarnaast is een doorkijk gemaakt naar wat de mogelijke gevolgen zijn van de Omgevingswet voor de taakverdeling tussen gemeenten en omgevingsdiensten. De informatie uit de gesprekken is aangevuld met verschillende documenten die zowel bij de omgevingsdiensten als bij de casusgemeenten zijn opgevraagd en bestudeerd.

De gemeenten zijn geselecteerd op regionale spreiding, grootte, verschillen in takenpakketten en (beschikkings)mandaten die ze bij de omgevingsdiensten hebben neergelegd. In die zin kan worden gesproken van een redelijk representatieve afspiegeling van de gemeenten in Noord-Brabant (zie ook bijlage 2).

Dit hoofdstuk bevat een algemene schets van de stand van zaken in Noord-Brabant wat betreft het palet overgedragen taken (paragraaf 3.2), werkafspraken en mandaten (paragraaf 3.3), de gemeentelijke motieven voor deze keuzes (paragraaf 3.4) en de implicaties daarvan voor de kosteneffectiviteit van de uitvoering van de VTH-taken als geheel (paragraaf 3.5).

3.2 Algemene schets: overgedragen takenpakketten

De pakketten aan overgedragen taken aan de omgevingsdiensten laten een gemêleerd beeld zien. Grosso modo kan een onderscheid worden gemaakt in overdracht van:

1. Alleen de basistaken
2. Basistaken met enkele 'verzoektaken' op milieugebied
3. Basistaken en (vrijwel) alle overige milieutaken
4. Wabo-breed takenpakket

Voor Noord-Brabant als geheel is het beeld als volgt:

Takenpakket	OMWB	ODBN	ODZOB	Totaal
1. Alleen basistaken	8 (30%)	1 (6%)	4 (19%)	13 (20%)
2. Basistaken en enkele verzoektaken	3 (11%)	3 (19%)	2 (10%)	8 (13%)
3. Basistaken en alle overige milieutaken	16 (59%)	7 (44%)	14 (67%)	37 (58%)
4. Wabo-breed pakket	0 (0%)	5 (31%)	1 (5%)	7 (11%)
Totaal gemeenten³	27 (100%)	16 (100%)	21 (100%)	64 (100%)

³ Optelling percentages kan afwijken van 100% door afronding.

Over heel Brabant gezien heeft ongeveer een derde van de gemeenten alleen de basistaken (met eventueel enkele verzoektaken) belegd bij de omgevingsdiensten. Ruim 10% van de gemeenten heeft de VTH-taken Wabo-breed bij de omgevingsdienst belegd. In de regio Brabant Noord is dit ruim 30%. De overige gemeenten, Brabant-breed bijna 60%, hebben alle basistaken en (vrijwel) alle overige milieutaken/specialismen overgedragen. In de regio Brabant-Noord ligt dit lager, maar wordt dit 'gecompenseerd' door een relatief hoog aantal gemeenten dat de taken Wabo-breed heeft overgedragen.

Een beperkte overdracht aan een omgevingsdienst wil niet per definitie zeggen dat deze gemeenten de overige taken zelf uitvoeren. Enerzijds kiezen gemeenten ook voor sub-regionale samenwerking om een deel van de taken uit te voeren. De gemeente Moerdijk en Etten-Leur werken binnen de D6 gemeenten (Moerdijk, Etten-Leur, Roosendaal, Rucphen, Halderberge en Zundert) op uitvoeringsniveau samen aan een VTH-beleidsplan/programma (de gemeente Moerdijk heeft een programma opgesteld dat als basis dient voor de overige D6 gemeenten). Ook de gemeente Goirle werkt met drie omliggende gemeenten (Hilvarenbeek, Oisterwijk en Loon op Zand) samen om kwaliteitscriteria op te stellen. Vier van de vijf Kempengemeenten (Eersel, Bladel, Oirschot en Reusel-De Mierden) zijn een vergaande samenwerking aangegaan op VTH-gebied. Binnen de Kempengemeenten is er sinds 2010 de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten, waar diverse (beleids)afdelingen zijn ondergebracht. Vanaf 2016 is VTH de Kempen ook deel gaan uitmaken van deze gemeenschappelijke regeling. VTH de Kempen betreft een fusie, waarbij alle medewerkers van de vier betreffende gemeenten op VTH-gebied (inclusief beleid) in dienst zijn van VTH de Kempen. Anderzijds kiezen gemeenten voor uitbesteding aan commerciële bedrijven, zoals Omgevingsdienst Nederland (bouwtaken) of regionale adviesbureaus zoals De Roever.

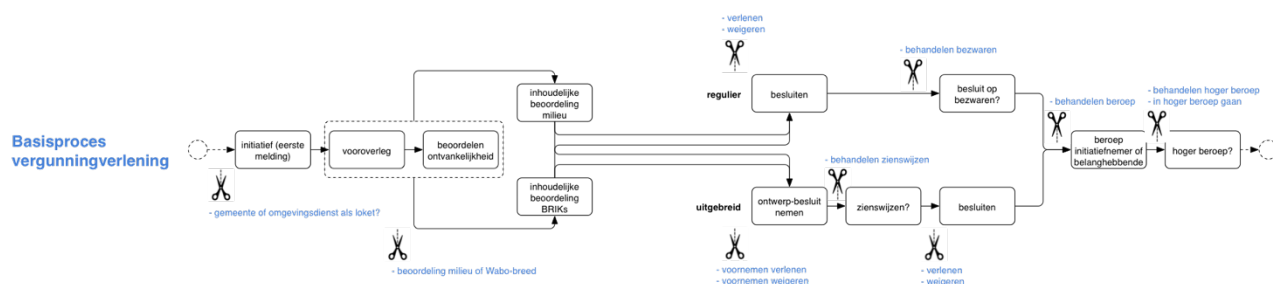
3.3 Algemene schets werkafspraken en mandatering

Ook in de beschikkingsmandaten en werkafspraken zijn er grote variaties. Zowel tussen gemeenten als tussen dossiers bij een gemeente. Wat het laatste betreft wordt er veelal een onderscheid gemaakt tussen bestuurlijk gevoelige en bestuurlijk niet-gevoelige dossiers. In principe vindt bij gevoelige dossiers altijd afstemming plaats. Maar ook bij niet-gevoelige dossiers komt regelmatig afstemming voor.

Meer specifiek voor de processen vergunningverlening en toezicht en handhaving zien we het volgende beeld.

Vergunningverlening

Een vergunningtraject is procedureel, inhoudelijk en organisatorisch (kwaliteitscriteria) wettelijk ingekaderd. Daarbinnen bestaat een redelijke vrijheid om organisatie en werk in te richten, ook in de rol- en taakverdeling tussen gemeente/provincie en omgevingsdienst.

Variaties in werkafspraken

De werkafspraken, dat wil zeggen rol- en taakverdeling ('knip') tussen gemeenten en omgevingsdienst, variëren op de volgende punten:

- Plaats van het loket
- Wie de regie voert over het proces (case-management)
- Wie de ontvankelijkheid beoordeelt
- Wie de inhoudelijke beoordeling doet
- Wie de tekst van de beschikking i.c. het B&W-advies over de aanvraag opstelt
- Wie eventuele zienswijzen of bezwaren behandelt
- Wie een eventueel beroep voorbereidt
- De inrichting en werkafspraken wat betreft informatiebeheer en administratief proces

Mandaatvariaties

Bij vergunningverlening zien we in grote lijnen drie varianten in het beschikkingsmandaat:

1. Variant 1: geen mandaat, omgevingsdienst is (deel)adviseur milieu of Wabo-adviseur
2. Variant 2: gedeeltelijk mandaat in vele verschillende vormen: wel/niet beschikken (verlenen/weigeren), wel/niet namens bevoegd gezag bezwaren/beroep behandelen, al dan niet voor alle overgedragen bedrijven/activiteiten etc.
3. Variant 3: vergaand/volledig mandaat

Mandaat	OMWB	ODBN	ODZOB	Totaal
1. Geen vergunningsmandaat	15 (56%)	1 (6%)	10 (48%)	26 (41%)
2. Gedeeltelijk vergunningsmandaat	9 (33%)	6 (38%)	11 (52%)	25 (39%)
3. Volledig vergunningsmandaat	3 (11%)	9 (47%)	0 (0%)	12 (19%)
Totaal gemeenten⁴	27 (100%)	16 (100%)	21 (100%)	64 (100%)

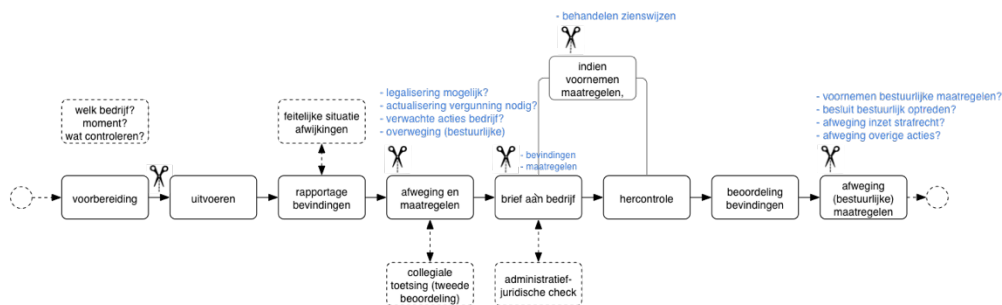
Over heel Brabant gezien heeft bijna 20% van de gemeenten, waarvan bijna de helft in de regio Brabant-Noord, een volledig beschikkingsmandaat voor de vergunningverlening afgegeven aan de omgevingsdienst. In de regio Zuidoost is dit geen enkele gemeente. Van de overige 80% van de gemeenten heeft over geheel Brabant de helft geen enkel beschikkingsmandaat aan de omgevingsdienst gegeven en de helft een beperkt beschikkingsmandaat.

⁴ Optelling percentages kan afwijken van 100% door afronding.

Toezicht

Toezicht is het verzamelen van informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde eisen, het zich daarna vormen van een oordeel daarover en het eventueel naar aanleiding daarvan interveniëren.

Basisproces toezicht

Variaties in werkafspraken

De gemeenten hebben (minimaal) het toezicht van de basistaken bij de omgevingsdiensten belegd. Er zijn variaties in de rol- en taakverdeling tussen gemeente en omgevingsdienst wat betreft:

- Het opstellen van het programma (welke bedrijven wanneer controleren?)
- Bepalen focus en reikwijdte controles
- Beoordeling of legalisatie mogelijk en wenselijk is
- Opstellen maatregelen die van bedrijf worden verwacht bedrijf
- Sturen brief aan bedrijf met bevindingen en verwachte acties of maatregelen bedrijf
- Vooraankondiging voornemen bestuurlijk optreden bij uitblijven maatregelen
- Behandelen eventuele zienswijzen
- Inrichting en werkafspraken administratief proces

Mandaatvarianties

In grote lijnen zijn er daarbinnen twee varianten te onderscheiden wat betreft het toezichtsmandaat van de omgevingsdienst:

1. Variant 1: Beperkt mandaat, omgevingsdienst doet inspectie, gemeente stuurt brief
2. Variant 2: Volledig gemandateerd toezichthouder, bepalen welke maatregelen van bedrijf worden gevraagd en daarover rapporteren aan bedrijf

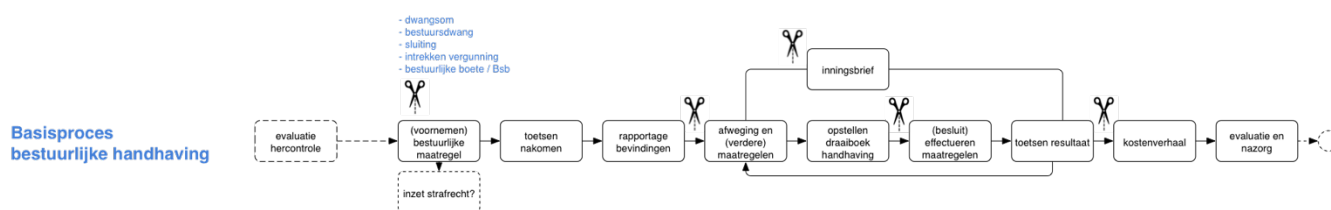
Mandaat	OMWB	ODBN	ODZOB	Totaal
1. Beperkt toezichtmandaat	6 (29%)	7 (44%)	3 (14%)	16 (25%)
2. Volledig toezichtmandaat	21 (78%)	9 (56%)	18 (86%)	48 (75%)
Totaal gemeenten⁵	27 (100%)	16 (100%)	21 (100%)	64 (100%)

⁵ Optelling percentages kan afwijken van 100% door afronding.

Over heel Brabant heeft 75% van de gemeenten voor de belegde VTH-taken een volledig toezichtmandaat gegeven aan de omgevingsdienst. In Brabant-Noord ligt dat lager, in Zuidoost wat hoger.

Handhaving

Handhaving in brede zin is het geheel van maatregelen en activiteiten gericht op het doen naleven van regels en/of het sanctioneren (bestrafen) van het niet naleven daarvan. In brede zin vallen daar bijvoorbeeld ook toezicht en voorlichting onder. In smalle zin gaat het om de inzet van bestuurlijke instrumenten en (dreigen met) het opleggen van bestuurlijke maatregelen aan een onder toezicht gestelde. Meer concreet (het dreigen met) de inzet van bestuursdwang, het opleggen van een dwangsom of het opleggen van een bestuurlijke boete.

Variaties in werkafspraken

In de taak- en rolverdeling tussen gemeenten en omgevingsdiensten, zien we verschillen op de volgende punten:

- Voorbereiding van een voorgenomen besluit om tot handhaving over te gaan
- het schriftelijk informeren van een bedrijf over dit voornemen
- het in behandeling nemen van zienswijzen naar aanleiding van zo'n voornemen
- maken afweging op te leggen maatregelen
- maken afweging tot effectueren van de maatregelen
- voorbereiding effectuering en eventueel kostenverhaal

Mandaatvarianties

In grote lijnen zijn er bij handhaving drie varianten wat betreft het beschikkingsmandaat dat gemeenten de omgevingsdienst hebben gegeven:

1. Variant 1: geen mandaat, omgevingsdienst bereidt alleen handhavingsbesluiten voor
2. Variant 2: gedeeltelijk mandaat, voor opleggen bepaalde bestuurlijke maatregelen, al dan niet effectueren sancties etc.
3. Variant 3: de omgevingsdienst integraal gemandateerd om handhavingsbesluiten te nemen en te effectueren

Mandaat	OMWB	ODBN	ODZOB	Totaal
1. Geen handhavingsmandaat	20 (74%)	1 (6%)	8 (38%)	29 (45%)
2. Gedeeltelijk handhavingsmandaat	1 (4%)	6 (38%)	12 (57%)	19 (30%)
3. Volledig handhavingsmandaat	6 (22%)	9 (56%)	1 (5%)	16 (25%)
Totaal gemeenten⁶	27 (100%)	16 (100%)	21 (100%)	64 (100,0%)

25% van de gemeenten in Brabant heeft een (nagenoeg) volledig handhavingsmandaat aan de omgevingsdienst gegeven; bijna de helft geen mandaat. De verschillen tussen de regio's zijn echter groot. De OMWB heeft van bijna 75% van de gemeenten geen enkel handhavingsmandaat. De ODBN en de ODZOB hebben daarentegen respectievelijk van meer dan 90% en 60% van de gemeenten een gedeeltelijk of volledig handhavingsmandaat.

3.4 Motieven gemeenten voor keuze reikwijdte takenpakket en mandaat

Uit de gesprekken met de casusgemeenten komt een kleurrijk beeld naar voren voor wat betreft de motieven om veel of juist weinig taken over te dragen naar de omgevingsdienst. De motieven voor de verschillende keuzes zijn uiteenlopend. Hierbij moet worden opgemerkt dat het ene motief een belangrijkere rol speelt bij een bepaalde gemeente dan het andere motief. Dit betekent dat niet elk motief van toepassing hoeft te zijn op elke casusgemeente. Tevens varieert de toepasselijkheid van bepaalde motieven tussen de drie omgevingsdiensten.

Motieven voor inbreng van een breed takenpakket en/of vergaand mandaat

Overwegingen om een *breed* takenpakket en vergaand beschikkingsmandaat bij de omgevingsdienst neer te leggen zijn:

- *Continuïteit van de uitvoering van VTH-taken is het beste gewaarborgd:* een omgevingsdienst heeft op het taakgebied veel meer mensen in dienst dan gemeenten. Daardoor zijn omgevingsdiensten beter in staat om bijvoorbeeld fluctuaties in aanvragen en personeelsuitval (door ziekte of wisselingen van het personeelsbestand) op te vangen
- *Kwaliteit organisatie VTH-taken is het beste gewaarborgd:* omgevingsdiensten zijn opgericht met als doel om de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken te vergroten. Het idee is dat de omgevingsdienst als professionele organisatie met veel specialisten beter in staat is om de VTH-taken uit te voeren dan gemeenten. Diverse gemeenten vinden dat een omgevingsdienst het best kan voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria. Daarnaast hebben (vaak kleine) gemeenten soms onvoldoende kennis in huis, met name ten aanzien van bepaalde VTH-milieutaken die zeer specialistisch zijn. Omgevingsdiensten hebben vaak wel de gewenste deskundigheid en expertise.
- *Omgevingsdienst kan taken efficiënter uitvoeren:* de aanname van sommige gemeenten is dat een organisatie die zich volledig richt op de uitvoering van VTH-taken daardoor ook efficiënter deze taken kan uitvoeren dan een gemeente.

⁶ Optelling percentages kan afwijken van 100% door afronding.

- *Gemeente is te klein om zelf VTH-taken uit te voeren:* voor kleine gemeenten is het moeilijk qua volume een organisatie op te zetten die in staat is om de VTH-taken op een goede manier uit te voeren.
- *Er waren al veel taken belegd bij de milieudienst:* de voorgeschiedenis van een gemeente ten aanzien van de uitvoering van VTH-taken speelt ook een rol bij de manier waarop de uitvoering van VTH-taken is georganiseerd. Vaak werden al VTH-taken uitgevoerd door een regionale milieudienst, waardoor het in het verlengde daarvan logisch is om de betreffende taken ook door een omgevingsdienst te laten uitvoeren.
- *Duidelijkheid in rolverdeling:* het overdragen van een geheel cluster aan taken kan duidelijkheid scheppen over de rolverdeling tussen de gemeente en omgevingsdienst. Door bijvoorbeeld alle milieutaken over te hevelen, bestaat er ook geen onduidelijkheid meer over het onderscheid tussen zogenoemde B1 en B2 inrichtingen.
- *Weinig politiek gevoelige zaken, dus vooral bedrijfsmatig perspectief:* naarmate de VTH-taken binnen een gemeente meer 'routinezaken' inhouden (met weinig politiek-bestuurlijk gevoelige dossiers), zullen deze taken ook eerder worden ingebracht bij de omgevingsdienst.
- *Het neerzetten van een robuuste/professionele organisatie bij de omgevingsdienst:* door betrokkenheid bij de oprichting van de omgevingsdiensten werd het van belang geacht bij aanvang meteen een professionele organisatie neer te zetten. Door als gemeente meer taken over te hevelen, wordt de organisatie van de omgevingsdienst robuuster qua formatie en budget.

Motieven voor inbreng van een smal takenpakket en/of beperkt mandaat

De belangrijkste motieven om juist weinig taken i.c. de omgevingsdienst een beperkt beschikkingsmandaat te geven zijn:

- *Een te grote afstand tot de burger als taken door de omgevingsdienst worden uitgevoerd:* een omgevingsdienst staat vaak fysiek en ook figuurlijk op afstand van de gemeente. De medewerkers van een omgevingsdienst zouden hierdoor minder goed de lokale situatie kennen en minder zicht hebben op wat er speelt (wat zijn bijvoorbeeld de gevoelige dossiers?). Dit kan betekenen dat de omgevingsdienst minder goed is uitgerust voor (integrale) dienstverlening aan de burgers en bedrijven binnen een gemeente (hostmanship).
- *Er zijn betere alternatieven dan de omgevingsdienst:* een sub-regionale samenwerking kan bijvoorbeeld 'best of both worlds' bieden. Aan de ene kant kan voldoende schaalniveau worden bereikt, aan de andere kant kunnen de VTH-taken ook relatief dicht bij de burger worden georganiseerd (de samenwerking bestaat vaak uit enkele deelnemers). Het inschakelen van een commercieel bedrijf is tevens een mogelijk alternatief voor de omgevingsdienst.
- *Omgevingsdienst heeft geen meerwaarde voor wat betreft de niet-specialistische (milieu)taken:* bepaalde gemeenten geven aan dat de omgevingsdienst voornamelijk een meerwaarde heeft ten opzichte van de specialistische (milieu)taken, bijvoorbeeld voor wat betreft de zwaardere categorieën bedrijven. Buiten deze complexere zaken (die veel specialistische kennis vergen) achten sommige gemeente zich goed instaat om de overige, meer simpele zaken zelfstandig uit te voeren.

- *Omgevingsdienst is minder responsief, communiceert moeizamer en is minder omgevingssensitief:* wanneer VTH-taken worden ingebracht bij de omgevingsdienst, waardoor deze op afstand komen te staan, worden de 'lijntjes minder kort'. Er is meer afstemming nodig tussen de gemeente en de omgevingsdienst. Wanneer VTH-taken door de gemeente zelf worden uitgevoerd is intern overleg immers voldoende.
- *Expertise omgevingsdienst op het vlak van de BRIKS-taken is onvoldoende:* de expertise en deskundigheid van de omgevingsdiensten (in Noord-Brabant) heeft met name betrekking op de milieutaken volgens gemeenten, daarom worden taken vaak niet Wabobreed ingebracht. Dit is op de ene omgevingsdienst meer van toepassing dan op de andere omgevingsdienst. Daarbij is het ook zo dat omgevingsdiensten geen expertise kunnen opbouwen wanneer er nauwelijks gemeenten zijn die BRIKS-taken willen inbrengen bij een omgevingsdienst ('kip-en-ei-probleem'). Een ander argument om geen BRIKS-taken in te brengen is dat het daardoor moeilijker zou worden om als gemeente een bepaald dossier integraal te behandelen. BRIKS-taken hangen vaak samen met andere beleidsvelden binnen de gemeente.
- *Gemeente wil graag autonomie/beleidsvrijheid behouden:* door als gemeente zoveel mogelijk VTH-taken in eigen huis te houden, behoudt de gemeente zijn beleidsvrijheid. Enkele gemeenten vinden het onwenselijk om de omgevingsdienst een vergaand mandaat te geven, met name als het gaat om politiek-bestuurlijk gevoelige dossiers, omdat ze graag het gevoel willen hebben om controle te hebben over dergelijke dossiers.
- *Kwaliteit uitvoering omgevingsdienst is niet aantoonbaar beter:* de kwaliteit van de uitvoering is vaak moeilijk vast te leggen of te meten. Verschillende gemeenten geven aan dat de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken niet aanmerkelijk beter is. In dit opzicht zou het beleggen van meer taken bij de omgevingsdienst geen meerwaarde bieden.
- *Uitvoering door omgevingsdienst levert geen kostenbesparingen op:* een argument van een aantal gemeenten is dat de kosten van de uitvoering bij de omgevingsdienst niet lager liggen en zelfs hoger kunnen liggen dan wanneer een gemeente deze zelf (deels) uitvoert. Dit kan te maken hebben met extra coördinatiekosten die bijvoorbeeld ontstaan door teveel 'knippen' in het proces of het repareren van werkprocessen.
- *Gemeente heeft te weinig vertrouwen in de (bedrijfsvoering van de) omgevingsdienst:* de omgevingsdiensten in de provincie Noord-Brabant kenden een roerige start (de een wel meer dan de ander). Zo waren er problemen met de financiële huishouding en bedrijfsvoering. Door deze beginfase was er verminderd vertrouwen bij (bepaalde) gemeenten in de omgevingsdienst, waardoor (destijds) is besloten om voorlopig weinig taken in te brengen bij de omgevingsdienst.
- *Een vergaand mandaat voor de milieutaken staat op gespannen voet met een integrale behandeling:* Gemeenten hebben om uiteenlopende redenen de taken (nog) niet Wabobreed bij de omgevingsdiensten belegd (omgevingsdienst heeft expertise niet, bestuurlijke wens om zelf integrale afweging te kunnen maken waar naar milieu ook bouw/RO speelt). Een volledig mandaat voor het beschikken op het milieudeel is volgens gemeenten daardoor procedureel en organisatorisch complicerend en/of niet wenselijk in de integrale dienstverlening naar burgers en ondernemers.

Het algemene beeld is dat gemeenten die een breed takenpakket bij een omgevingsdienst hebben neergelegd, dat vooral doen vanuit organisatorische motieven: de gemeente kan de continuïteit en deskundigheid van een omgevingsdienst niet bieden. De gemeenten die

op dat punt terughoudend zijn, doen dit vooral omdat alternatieven de voorkeur hebben en er (te) weinig vertrouwen is in de kwaliteit van uitvoering door de omgevingsdienst. Bij kwaliteit gaat het daarbij niet alleen om inhoudelijke deskundigheid (vooral op het vlak van BRIKS-taken) maar vooral om de proceskwaliteit in relatie tot de samenleving en de gemeente zelf.

De terughoudendheid bij gemeenten lijkt vooral terug te voeren op een zeker wantrouwen jegens omgevingsdiensten en/of vanuit de optimalisering van de eigen organisatie en werkprocessen. Het passen binnen de eigen bedrijfsvoering (inclusief formats, procedures, communicatieprotocollen en ICT) en integraliteit van bouwen en milieu, zijn daarbij veelgenoemde argumenten. Dit naast het idee van lagere kosten door lokale of sub-regionale uitvoering. Daarbij is niet gezegd dat voor een gemeente de laagste kosten altijd leidend zijn: het hangen van een prijskaartje aan het behoud van autonomie en regie op het uitvoeringsproces kan voor gemeenten acceptabel zijn. Gemeenten onderkennen wel dat meer harmonisatie voordelen heeft. Maar over hoe ver die moet gaan en waar die betrekking op moet hebben (formats, procedures, toetsingskaders, etc.), verschillen de meningen.

3.5 Implicaties voor de kosteneffectiviteit uitvoering VTH-taken als geheel

De omgevingsdiensten ervaren de grote variatie aan takenpakketten, werkafspraken en mandaten als suboptimaal. Ze noemen als fricties:

- De bedrijfsvoering bij de omgevingsdienst kan (veel) efficiënter zijn dan bij gemeenten omdat alles uniform is, er minder dubbel werk hoeft te worden gedaan (zoals dossierbeheer), er minder overdrachtsmomenten zijn en de werkplanning (zoals controleprogramma's) efficiënter kan worden ingericht
- Beheerskosten zijn hoger dan nodig door extra registraties en het jaarlijks 'onderhoud' van alle verschillende afspraken
- De variaties in afspraken verhoogt de kans op fouten waardoor reparaties moeten worden uitgevoerd
- Risico op langere doorlooptijden door het tussen wal en schip vallen of op de stapel blijven liggen van zaken
- Moeilijker om processen en termijnen integraal te bewaken.

De totale kosten zouden derhalve omlaag kunnen als gemeenten een meer eenduidig takenpakket met vergaand mandaat bij de omgevingsdiensten zouden beleggen, er daarnaast een vergaande uniformering zou plaatsvinden in procedures, formats (brieven, dossiers) en toetsingskaders en er een eenduidig gedigitaliseerd informatiebeheer is.

Uit de gesprekken met de casusgemeenten blijkt dat de meeste gemeenten eveneens verwachten dat meer uniformering ten aanzien van de verschillende arrangementen tussen gemeenten en omgevingsdienst zal leiden tot meer kosteneffectiviteit. Gemeenten zijn van mening dat uniforme/geharmoniseerde afspraken tussen gemeente en omgevingsdienst, vanuit bedrijfsmatig oogpunt bekeken, zal leiden tot kostenbesparingen, minder lange doorlooptijden en een verminderde kans op fouten. Zoals hierboven aangegeven kan op meerdere vlakken uniformiteit worden bereikt. Er bestaat tegelijkertijd wel een zeker spanningsveld tussen de behoefte aan maatwerk en standaardisatie. De behoefte aan maatwerk en autonomie verschilt per gemeente, wat ook blijkt uit de verschillen in ingebrachte takenpakketten en mandaatvarianten.

3.6 Resumé

Resumerend is er een gevarieerd palet aan takenpakketten bij de omgevingsdiensten belegd en zijn er de nodige variaties in werkafspraken en afgegeven mandaten. De rol en positie van omgevingsdiensten varieert daardoor van 'uitvoerder basistaken' tot Wabobreed gemandateerd uitvoerder.

Er wordt in de breedte onderkend dat het samenspel met en de uitvoering door de omgevingsdiensten de afgelopen jaren is verbeterd. Toch is er nog het nodige te winnen. Uit de casusgesprekken en gesprekken met de omgevingsdiensten komen de volgende aandachtsgebieden naar voren:

- De basis van de organisaties en afspraken
- Optimalisering van de bestaande uitvoering
- Innovatie in de aanpak
- Uniformering
- Communicatie
- Informatievoorziening en digitalisering

In het volgende hoofdstuk gaan we nader in op de lessen die uit de ervaringen van de afgelopen jaren kunnen worden geleerd voor deze aandachtsgebieden.

4 Lessen uit de praktijk: kosteneffectief organiseren

4.1 Inleiding

Na de gesprekken met gemeenten en omgevingsdiensten over het algemene beeld, zijn er per regio twee werkbijeenkomsten van (casus)gemeenten en omgevingsdienst georganiseerd. Telkens één bijeenkomst rond het werkproces 'vergunningverlening' en één rond 'toezicht en handhaving'. Daarbij is dieper ingegaan op de lessen die kunnen worden geleerd uit de afgelopen jaren. Vooral wat betreft zes soorten fricties in de kosteneffectiviteit.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachtijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

- **Reparatietijd:** er gaan door verschillen van inzicht of verwachtingen die niet vooraf zijn uitgesproken of goed zijn gecommuniceerd, zaken mis die achteraf recht moeten worden gezet.
- **Dubbele tijd:** werk dat een organisatie in de keten doet, wordt door een andere organisatie nog eens over gedaan. Dat kan inhoudelijk zijn (herbeoordeling) of administratief (zoals dubbele registratie).
- **Bovenmatige tijd:** het werk kost meer tijd dan nodig, bijvoorbeeld in de voorbereiding van controles als dossiers moeilijk toegankelijk/ontsluitbaar zijn.
- **Wachtijd:** de verschillende schakels in het proces sluiten niet goed aan of organisatie kan werk (tijdelijk) niet aan waardoor zaken blijven liggen.
- **Loze tijd:** processen worden niet afgemaakt waarbij het dan de vraag is waarom de eerdere stappen überhaupt zijn gezet. Bijvoorbeeld controles waar overtredingen uit blijken waarbij geen hercontroles plaatsvinden of rapportages die worden gevraagd zonder dat die worden gebruikt bij de toetsing.
- **Harmonisatietijd:** door onduidelijkheden in de procesafspraken of communicatie is extra overleg en (herhaalde) afstemming nodig tussen schakels in het proces.

De lessen zijn geordend aan de hand van de aandachtsgebieden die uit de gesprekken met gemeenten en omgevingsdiensten zijn gekomen:

- De basis van de organisaties en de afspraken
- Optimaliseren bestaande uitvoering
- Innovatie in de aanpak
- Uniformering
- Communicatie
- Informatievoorziening en digitalisering

4.2 De basis op orde

Een voorwaarde om de uitvoering op het niveau van de werkprocessen kosteneffectief te laten zijn, is dat de basis op orde is. Dit heeft zowel betrekking op de gemeenten als op de omgevingsdiensten. Uit de werkbijeenkomsten zijn vier aandachtspunten naar voren gekomen:

- Les 1: Zorg voor een gedeeld beeld van 'wanneer de uitvoering goed is'
- Les 2: De uitvoeringsorganisatie moet in controle zijn van de eigen bedrijfsprocessen
- Les 3: Medewerkers moeten niet alleen inhoudsdeskundig maar ook procescompetent zijn
- Les 4: Vertrouwen moet je organiseren

Les 1: Zorg voor een gedeeld beeld van 'wanneer uitvoering goed is'

Een niet goed gedeeld beeld van wanneer de uitvoering 'goed' is, leidt tot extra overleg/afstemming, reparaties (werk moet opnieuw worden gedaan), werk dat (pas achteraf) onnodig blijkt te zijn geweest en tot vertraging.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachttijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

In alle bijeenkomsten bleek dat er deels (zeer) verschillende beelden bestaan van wanneer de uitvoering van de VTH-taken 'goed' is. Dit gaat verder dan 'het voldoen aan de kwaliteitscriteria'. Een goede uitvoering van de VTH-taken, en derhalve 'kwaliteitseisen', wordt ook gekoppeld aan bijvoorbeeld de wijze van communiceren (met initiatiefnemer, burger, gemeente e.a.), juridische accuraatheid, proceskwaliteit (zoals responsiviteit) of resultaat en effect van het werk. Is dat gedeelde beeld er niet, dan kost dat (veel) extra tijd vanwege overleg en ontstaan er discussies en ook irritaties. Bijvoorbeeld rond de vraag 'wanneer is een rapport van bevindingen naar aanleiding van een controle goed?'.

In de regel is er weinig discussie over de inhoudelijke bevindingen in de rapportages (de inhoudelijke kwaliteit van het werk van de omgevingsdiensten wordt breed gewaardeerd). De frictie zit vooral op het vlak van het taalgebruik én de juridische beoordeling. Bij het tweede blijken gemeenten en dienst een ander referentiekader te hanteren wat betreft de eisen aan de juridische kwaliteit, in elk geval waar het een (eerste) rapport van bevindingen betreft waarin wordt aangegeven welke maatregelen van een bedrijf worden verwacht en wat eventuele sancties kunnen zijn als het bedrijf die niet (tijdig) doorvoert ('voornemen last onder dwangsom'). Er ontstaan lussen in de communicatie op het moment dat gemeentelijke juristen de rapportages juridisch onvoldoende gespecificeerd vinden. Dit met het oog op het stand houden in het geval er een juridische procedure komt. De dienst kiest juist voor een compacte juridische onderbouwing vanuit de ervaring dat een zeer groot deel van de bedrijven al na een eerste rapport van bevindingen doet wat wordt gevraagd. Juridische aanscherping is volgens hen pas nodig (en daarmee effectief en efficiënt) als daadwerkelijk maatregelen moeten worden opgelegd.

Er is hier sprake van een verschillend referentiekader i.c. beeld van wanneer het bezoekrapport goed is: juridische volledigheid versus het beoogde gedragseffect van een brief op een bedrijf. Gelet op het relatief beperkt aantal zaken dat tot een juridische procedure leidt, lijkt maatwerk (wanneer wél op de juridische details letten bij eerste brief) de meest effectieve en efficiënte benadering. Gemeente en dienst moeten dan wel een gedeeld beeld hebben van wat moet worden bereikt en wat daarbij de beste strategie is. Dit geldt zowel op proces- als op programmaniveau!

Les 2: De uitvoeringsorganisatie moet in controle zijn van de eigen werkprocessen

Taakoverdracht, mandatering en werkafspraken kunnen niet effectief en efficiënt worden ingevuld als de bedrijfsprocessen van de betrokken organisaties niet op orde zijn. Het risico is dan groot dat zaken langs elkaar heen lopen (niet aansluiten, dubbel gebeuren), er extra afstemming nodig is, zaken moeten worden gerepareerd, er meer tijd moet worden besteed aan de uitvoering dan strikt noodzakelijk en processen langer duren.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachttijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

Het uitvoeringsproces is zo krachtig als de zwakste schakel. Een algemene voorwaarde om de VTH-taken effectief en efficiënt te kunnen uitvoeren is het in controle zijn van de bedrijfsprocessen van alle betrokken organisaties. Van omgevingsdiensten en gemeenten. Dit is ongeacht de vraag waar de knip in het proces ligt of welk mandaat is afgegeven. Dit gaat niet alleen om het in controle zijn op het niveau van de afzonderlijke processen, maar ook op managementniveau: zicht hebben op en (kunnen) bijsturen van de uitvoering en uitvoeringsorganisatie als geheel.

Het op orde krijgen daarvan kost tijd. Niet alleen in bedrijfstechnische zin (procedures goed beschrijven, systemen inrichten etc.) maar ook in procesmatige zin (bedrijfscultuur, communicatie etc.). Hier kan in de praktijk een discrepantie ontstaan tussen de verwachtingen die gemeenten hebben van een omgevingsdienst, de verwachtingen die door een dienst worden gewekt en wat een dienst feitelijk kan waarmaken. Deelnemers verwachten inzicht en transparantie in inzet en prestaties etc. Dat kan niet altijd worden geboden zolang de organisatie de bedrijfsprocessen niet op orde heeft. Verwachtingen en verwekte verwachtingen kunnen elkaar in een beknellende greep houden als de basis van de bedrijfsprocessen niet op orde is en er geen open cultuur heerst waarin voldoende transparantie én acceptatie (begrip) bestaat in waar de grenzen van een organisatie op dat moment liggen.

Een organisatie i.c. omgevingsdienst moet de ruimte hebben om de bedrijfsvoering op orde te brengen. Zowel in tijd als in middelen. Dat kan ook betekenen dat het ambitieniveau in de uitvoering tijdelijk wat lager moet zijn. Maar daar moet de dienst dan ook transparant in zijn. En niet de verwachting wekken dat én de uitvoeringsambities worden waargemaakt én dat de bedrijfsvoering van de organisatie op orde wordt gebracht, zonder dat dat extra middelen kost of hoeft te kosten. En dat als er achterstanden of problemen zijn in de verwerking en uitvoering, de deelnemers daar ook voldoende in worden gekend.

Les 3: Medewerkers moeten niet alleen inhoudsdeskundig maar ook procescompetent zijn

De uitvoering is mensenwerk. Medewerkers van zowel gemeenten als omgevingsdienst moeten niet alleen inhoudelijk voldoende deskundig zijn, maar ook competent en taakvolwassen zijn om samen uitvoering te geven aan het ketenproces. Dit elk vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid in het proces.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachttijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

In de professionalisering van de uitvoering van de VTH-taken heeft de borging van de inhoudelijke/technische deskundigheid steeds een prominente rol gespeeld. En door de schaal kan een omgevingsdienst in principe ook meer continuïteit bieden. Er wordt breed onderkend dat omgevingsdiensten in staat zijn om precies dat te doen. In de regel ook beter dan de meeste gemeenten. De expertise i.c. het specialisme is echter maar één kenmerk van de organisatie. De competenties en taakvolwassenheid zijn minstens zo belangrijke andere kenmerken. Zeker waar het de complexe en gevoelige dossiers betreft. Dit geldt zowel voor de gemeenten als voor de omgevingsdiensten. Veel gehoorde aandachtspunten in de organisatiecompetenties zijn:

- *Het omgevingsbewustzijn en de bestuurlijke sensitiviteit:* in staat om de context van een dossier goed in te schatten en daar in het proces naar te handelen
- *Communicatieve vaardigheden:* Actieve en bij een dossier passende communicatie. Niet alles op de 'automatische piloot' uitvoeren maar terugkoppelen en vragen stellen als er bijzonderheden zijn. Informatie gedoseerd delen: niet alleen maar informeren als ander er (herhaald) om vraagt maar ook niet elk 'wissewasje' terugkoppelen en afstemmen.
- *Samenwerkings- en resultaatgericht:* het gaat om een prestatie en effect dat alleen op efficiënte wijze kan worden gerealiseerd als er voldoende wordt samengewerkt, er ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt gevoeld.
- *Taakvolwassenheid:* de rol, taak en verantwoordelijkheden die bij een organisatie (en medewerkers) zijn belegd, ook werkelijk nemen. In staat zijn om zelfstandig professionele afwegingen te maken en beslissingen te nemen als er een mandaat is verleend.

Les 4: Vertrouwen moet je organiseren

Vertrouwen komt niet vanzelf. Dat moet je verdienen en vooral organiseren. In de basis zijn daarbij twee zaken essentieel: financiële rust en een professioneel relatiebeheer en accountmanagement. Ontbreekt dit, ontstaan er op alle fronten fricties in de uitvoering, op programma/opdrachtniveau en op dossierniveau.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachttijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

De basis van een effectieve en efficiënte uitvoering is een voldoende vertrouwensbasis. Op bestuurlijk en ambtelijk niveau, op programma/organisatie- en op dossierniveau. Een open en professionele communicatie, ook juist als zaken niet goed gaan. Vertrouwen ontstaat niet vanzelf. Dit moet en kan worden georganiseerd. In de basis zijn twee zaken daarbij essentieel: financiële rust en transparantie en een professioneel relatiebeheer/accountmanagement.

Financiële rust vereist in de eerste plaats transparantie. Ook als de boodschap misschien vervelend is. Beter tijdig aangeven dat bijvoorbeeld het realiseren van een opdracht niet lukt (kwantitatief of kwalitatief) door onvoldoende (geëquipeerde) middelen dan proberen met 'kunst en vliegwerk' opdrachtgevers tevreden te houden en de indruk te wekken dat alles onder controle is. Oftewel: zeg alleen toe en spreek alleen af wat ook echt kan worden waargemaakt. Daar staat tegenover dat opdrachtgevers ook realistisch moeten zijn en accepteren dat de vorming van een slagvaardige uitvoeringsorganisatie alleen mogelijk is indien de condities daar ook naar zijn. Organisatieontwikkeling (in structuur en cultuur) kost tijd (en geld) en kan niet 'naast' het reguliere werk gebeuren. Er zijn daarvoor extra middelen nodig en/of deelnemers moeten accepteren dat de ambities in de prestaties tijdelijk worden verlaagd. Daar hoort ook bij dat omgevingsdiensten voldoende zekerheid moeten hebben in de middelen die beschikbaar zijn. Deze zekerheid kan onder druk staan als gemeenten een relatief groot aandeel aanvullende opdrachten geven (in plaats van een vooraf toegezegd budget per jaar). Naarmate gemeenten meer budget voor aanvullende opdrachten 'achter de hand houden', moeten omgevingsdiensten of meer risico nemen bij de invulling van de formatie of het risico nemen dat ze niet direct 'kunnen leveren' als een gemeente met een grotere aanvullende opdracht komt. Meer en vaker aanvullende opdrachten verstrekken leidt bovendien tot meer coördinatie-kosten en kosten/tijd voor het 'inwerken' van inhuur als de eigen formatie onvoldoende is. Meerjarige afspraken met daarin een programmatische en flexibele bestemming van de middelen, brengen rust in de uitvoeringsorganisatie. De terughoudendheid van gemeenten om vooraf een volledig budget te bestemmen zit deels in de ervaren onvoldoende transparantie in de kostenopbouw en de relatie tussen (de opbouw van) de kosten en (kwaliteit van de) prestaties. Dat laatste heeft mogelijk ook te maken met onvoldoende overeenstemming over welke kwaliteit wordt verwacht. Zie ook les 1!

In de relatie is een goed accountmanagement essentieel, zowel aan de kant van de omgevingsdiensten als aan de kant van de gemeenten. Een goed accountmanagement omvat:

- Opdracht- en contractbeheer, zowel inhoudelijk als financieel, inclusief periodieke monitoring en reflectie op het uitvoeringsproces en mogelijke verbeteringen daarin
- Relatiebeheer, d.w.z. het borgen van een goede verstandhouding op alle niveaus (bestuurlijk, zakelijk, professioneel)
- Agendering wat betreft relevante ontwikkeling en mogelijke innovaties in lokale opgaven, regionale en landelijke thema's en innovatie in aanpak en organisatie
- Conflictbeheersing bij escalaties rond inhoud en proces op programma/opdracht- en dossierniveau

4.3 Optimaliseren bestaande uitvoering

In de huidige organisatie en uitvoering zit nog de nodige 'ruis'. Om de kosteneffectiviteit te verbeteren is het lang niet altijd nodig om nieuwe afspraken te maken over taakverdeling, knip in het proces of mandaten. Veel winst kan worden geboekt door de uitvoering van de bestaande afspraken te optimaliseren. Uit de werkbijeenkomsten komen de volgende lessen:

- Les 5: Kijk bij het optimaliseren verder dan de eigen taak lang is; proces optimalisatie moet boven taakoptimalisatie gaan
- Les 6: Een goede regie op het (integrale) proces is het halve werk
- Les 7: Manage de uitvoering actief en laat organisatie en uitvoering niet 'verrommelen'

Les 5: Verder kijken dan de eigen taak lang is:

Zorg samen voor procesoptimalisering en pas op voor taak- en organisatie-optimalisering vanuit alleen eigen perspectief.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachttijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

Gemeenten en omgevingsdiensten hebben beiden een rol in het uitvoeringsproces van de VTH-taken op dossierniveau. Ook als de dienst een vergaand mandaat heeft om die taken uit te voeren. Een vergunningaanvraag zal bij het gemeentelijke loket binnenkomen. Burgers zullen zich tot het gemeentelijke loket richten bij vragen, bezwaren of klachten. De gemeente heeft een rol in de communicatie bij bijzondere omstandigheden. De uitvoering van de VTH-taken kan binnen een bredere context (gebiedsontwikkeling, andere opgaven of problemen rond een bedrijf) plaatsvinden. Over gevoelige dossiers zal overleg moeten zijn. Bij een minder vergaand mandaat – zoals een omgevingsdienst die een primaire adviesrol heeft – moet ook de praktische afstemming 'kloppen'.

Om het uitvoeringsproces goed te laten verlopen is het belangrijk dat gemeente en dienst naar het hele proces kijken en niet alleen naar de optimalisering van het eigen onderdeel in dit proces. Dat vereist niet alleen sluitende afspraken (bijvoorbeeld over wie wanneer de RO-toets doet, wie de regie voert over het dossier) maar ook een praktische aansluiting (zoals formats) en vooral elkaar kennen, begrijpen en vertrouwen. Persoonlijk contact is daarbij essentieel. En daar hoort ook bij dat de betrokken organisaties hun basis op orde hebben en bijvoorbeeld de continuïteit in de uitvoering voldoende kunnen waarborgen.

Aandachtspunten voor een goede inrichting van het uitvoeringsproces op dossier niveau – los van de praktische zaken zoals aansluiting formats – zijn:

- Focus op goede inrichting ketenproces als geheel en niet alleen – aansluiting van – de deelprocessen bij gemeenten en omgevingsdienst.
- Duidelijkheid over wie de regie heeft over een dossier. Zowel voor het interne proces als naar bijvoorbeeld de initiatiefnemer. Degene moet ook direct kunnen sturen in het proces, ongeacht waar betrokken medewerkers in het proces op de loonlijst staan.

- Een voldoende 'match' tussen complexiteit en specifieke (proces)eisen dossier en competenties behandelaar? (alleen inhoudelijk deskundig zijn is niet altijd voldoende)

Borging van de integraliteit: bedrijf is meer dan alleen milieu. Dus iets kan b.v. qua milieu wel worden afgedaan met een melding, maar kan/mag een activiteit wel vanuit het bestemmingsplan? Is helder wie wanneer een RO-toets doet?

Les 6: Een goede regie is het halve werk

Zeker bij dossiers waar een integrale afweging moet worden gemaakt en/of de maatschappelijke of bestuurlijke context complex is, is een goede regie essentieel. Zonder goede regie kan de extra tijd die de afwikkeling van een dossier kost, snel oplopen.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachttijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

Is goed geregeld wie de regie voert over een dossier? Vroeger zat deze altijd bij de gemeente. Nu is dat wat ambigue: als er ook BRIKS-taken spelen en de dienst heeft daarvoor geen mandaat, dan ligt de eindregie bij de gemeente. De interne regie bij de dienst kan liggen bij een specialist die vooral vanuit eigen vakgebied naar het dossier kijkt. Dat is iets anders dan een integraal afgewogen besluit. Dit vereist goede afspraken over hoe het integrale proces wordt georganiseerd, wie daarover de eindregie heeft en wat de opdracht aan en rol van de omgevingsdienst dan is: Deelregisseur? Besliser? Toetser? Onafhankelijk adviseur? Partner?

In de praktijk gaat dat nog niet altijd goed. Een voorbeeld: de omgevingsdienst oordeelt positief over een wijziging in activiteiten ('afwickelen met melding') of op de vergunningaanvraag voor een milieu-relevante activiteit. De gemeente stelt vast dat die activiteit echter niet kan qua RO of dat het gaat om een bedrijf waar meerdere zaken spelen (en het bestuur waar mogelijk barrières wil opwerpen). Wie had erover moeten waken dat er eerst een integrale beoordeling plaatsvindt alvorens de milieu-afweging wordt gemaakt (en daar mogelijk al over is gecommuniceerd richting bedrijf)?

Aandachtspunten voor een goede inrichting van uitvoeringsproces op dossierniveau – los van de praktische zaken als aansluiting formats – daarbij zijn:

- Focus op goede inrichting ketenproces als geheel en niet alleen – aansluiting van – de deelprocessen bij gemeenten en omgevingsdienst.
- Duidelijkheid over wie de regie heeft over een dossier. Zowel voor het interne proces als naar b.v. de initiatiefnemer. Degene moet ook direct kunnen sturen in het proces, ongeacht waar betrokken medewerkers in het proces op de loonlijst staan.
- Een voldoende 'match' tussen complexiteit en specifieke (proces)eisen dossier en competenties behandelaar? (alleen inhoudelijk deskundig zijn is niet altijd voldoende)
- Borging van de integraliteit: niet alleen milieubelangen zijn bij bedrijven. Dus iets kan b.v. qua milieu wel worden afgedaan met een melding, maar kan/mag activiteit wel vanuit bestemmingsplan? Is helder wie wanneer een RO-toets uitvoert?

Les 7: Laat organisatie en werkprocessen niet 'verrommelen'

Een organisatie moet in controle zijn van haar werkprocessen. Gebeurt dat niet, nemen het risico op extra tijdbesteding voor reparaties, dubbel werk, bovenmatige inzet, nodeloos werk of afstemming en het risico op vertragingen toe. Zowel bij de gemeenten als bij de diensten.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachttijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

Waar gehakt wordt, vallen spaanders. Dat geldt ook voor de werkverdeling tussen gemeenten (en provincie) en omgevingsdiensten. Op procesniveau gaan dingen niet altijd goed. De oorzaken kunnen legio zijn: de afspraken, de manier waar daarmee wordt omgegaan, de mismatch in systemen of standaards, werkdruk etc. Op zich is daar niks mis mee. Mits het – voor zover sprake is van patronen – tot verbetering leidt. Dit betekent wel dat er voldoende zicht moet zijn op processen: de tijdigheid, de juistheid, de kwaliteit etc. Dat is er nog niet altijd. Zowel bij gemeenten als bij diensten. Zo ontstaan er steeds dezelfde lussen ('herhaalde afstemming'), wachttijden en worden er inhoudelijk dezelfde 'reparaties' uitgevoerd. Vaak op (eigen) taakniveau.

Bijvoorbeeld het administratief afwikkelen van bezoeksrapporten. Dit leidt soms operationeel tot fricties omdat een gemeente (te) lang moet wachten tot een dossier (zoals een controlerapport) wordt doorgestuurd i.c. administratief wordt afgewikkeld. Daar wordt in de praktijk dan meestal wel een praktische oplossing voor bedacht: het alvast ondershands toesturen van een rapport. Daarmee kan het verdere afwikkelingsproces, zoals het voorbereiden van een B&W-besluit, bij de gemeente doorgaan. Bij de dienst krijgt de administratieve afwikkeling dan minder prioriteit omdat het dossier materieel gezien toch al bij de gemeente ligt. De vertraging in de administratieve afwikkeling (en het daarmee op orde brengen van de dossiers) neemt daardoor feitelijk toe.

Door een 'prop' in de administratieve afwikkeling wordt op deze wijze een (structurele) achterstand gecamoufleerd en treedt er een verrommeling op in de werkprocessen die kan leiden tot mogelijke kans op fouten (en latere reparatietijd) en dubbele inzet (bij de administratieve verwerking).

Als patronen op procesniveau (wat is effect van eigen handelen op de volgende schakel in het proces) niet worden gezien of er niet op wordt geacteerd, leidt dat tot (een groeiende) ruis in de werkprocessen en discrepantie tussen werkafspraken en de feitelijke handelwijze. Zowel de gemeenten als de omgevingsdiensten moeten de eigen bedrijfsvoering wat dat betreft op orde hebben en (periodiek) gezamenlijk op het gehele procesniveau evalueren of er structurele fricties in de uitvoering zitten. Een goed account/relatiemanagement van beide kanten is daartoe essentieel.

Gebeurt dat niet, nemen het risico op extra tijdbesteding voor reparaties, dubbel werk, bovenmatige inzet, nodeloos werk of afstemming en het risico op vertragingen toe. Zowel bij de gemeenten als bij de diensten.

4.4 Innovatie in aanpak

Met de professionalisering van de uitvoering ontstaat er ook steeds meer inzicht in 'wat werkt en wat niet werkt'. Zowel in de uitvoering zelf als bijvoorbeeld in de relatie tussen beleid (wat moet worden bereikt?) en prioriteiten en aanpak in de uitvoering. Uit de werkbijeenkomsten komen de volgende lessen:

- Les 8: belicht een aanpak eens van meerdere kanten; er is niet altijd slechts één beste uitvoeringsstrategie
- Les 9: probeer eens een andere strategie om hetzelfde maar dan kosteneffectiever te bereiken
- Les 10: Focus (samen) op wat écht belangrijk is (en wat levert het meeste op?); zie ook les 1!

Les 8: Belicht een aanpak eens van meerdere kanten

Innovatie in de aanpak kan bijdragen aan eenzelfde resultaat en effect met minder tijd of meer effect met dezelfde tijd.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachttijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

Wat is efficiënt en effectief in de aanpak? Het is niet altijd eenduidig wat het beste werkt en in combinatie daarmee het meest efficiënt is. Kosteneffectiviteit kan niet alleen worden verbeterd door de bestaande processen beter in te richten en te beheren, maar ook door de processen zelf tegen het licht te houden. Bijvoorbeeld hoe met milieumeldingen om te gaan. Uit controlebezoeken kunnen wijzigingen in milieuactiviteiten blijken. Vaak kunnen deze worden afgedaan met een melding. Zo'n melding is op zich vrij algemeen, bijvoorbeeld van de hoeveelheid en klasse van een gevaarlijke stof die is opgeslagen. Hoe die is opgeslagen en om welke stof het precies gaat hoeft, als het onder een bepaalde grens valt, niet te worden gemeld. Hier kan verschillend tegenaan worden gekeken: "is het niet belangrijk om toch meer te registreren omdat je als bevoegd gezag wilt weten welke risico's er zijn en je bij een volgende inspectie weet wat je moet controleren en handhaven? De extra investering van uitvoerigere registratie dan wettelijk verplicht is, verdient je bij een volgende controle dus terug". "Nee", is de andere opvatting. "Het naleven van de algemene regels is de verantwoordelijkheid van de ondernemer. Bovendien weet je bij een volgende controle één ding zeker: de situatie is veranderd dus wat heb je aan het meer in detail registreren?"

De waarheid zou ook ergens in het midden kunnen liggen: voor verreweg de meeste situaties de wettelijke eisen volgen en voor bijzondere situaties (opslag in woonomgeving, bedrijf met meerdere problemen, situatie met beperkingen in zelfredzaamheid zoals scholen, verzorgingshuizen, etc.) een meer gedetailleerde registratie. Het eenzijdig kiezen voor de ene of voor de andere strategie en daar het (eigen)proces op te optimaliseren, zonder een goed beeld te hebben van wat het oplevert, is niet altijd effectief en efficiënt.

Les 9: Probeer eens een andere strategie

Soms levert het meer op om niet de processen te optimaliseren maar juist van strategie te veranderen.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachttijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

Is fysiek toezicht de meest efficiënte manier om inzicht te krijgen in mogelijke nalevings- en gedragsrisico's? Of is het mogelijk om op andere wijze dan via fysieke controles al inzicht te krijgen in mogelijke (nalevings)risico's? Bijvoorbeeld op basis van KvK-gegevens (wijziging van eigenaar, management, bedrijfseconomische situatie etc.), BAG (leegstand = risico op ondermijning), RIEC (risico's op ondermijning?) of UWV/werkbedrijf (wijzigingen in personeelsbestand).

Zodat het fysieke toezicht (met interventie) zich kan richten op de bedrijven en activiteiten waar de meeste (milieu)winst te behalen valt?

Moet je de uitkomsten uit toezichtbezoeken vooral evalueren in termen van wel of niet handhaven of het totaal ook 'veredelen' en terugvertalen naar beleidsvragen? Bijvoorbeeld in hoeverre kun je (een deel van de overtredingen van bedrijven afvangen door hen voorlichting te geven voor controle wordt uitgevoerd? Dit vanuit de aanname dat een deel van de overtredingen gebeurt uit onwetendheid en dat deel bedrijven de voorlichting al als prikkel ervaart om in actie te komen.

Les 10: Focus (samen) op wat écht belangrijk is

Focus op maximaliseren van het effect van toezicht op het niveau van het bedrijvenbestand, kan eraan bijdragen dat de totaal beschikbare tijd effectiever en efficiënter wordt ingezet. Het anders invullen van het opdrachtgeverschap kan er bovendien aan bijdragen dat er minder tussentijdse afstemming nodig is bij gewijzigde risicobeelden.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachttijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

Afwijken van een programma is niet ongebruikelijk, bijvoorbeeld het uitvoeren van minder controles dan gepland. Dat wil niet zeggen dat er dan ook minder uren zijn besteed. Maar deze kunnen bijvoorbeeld zijn ingezet voor de afwikkeling van een (branchegerichte of themagericht) toezicht- en handhavingsactie zoals rond bovengrondse tanks of asbest, aan één of twee grote dossiers die de aandacht vragen of incidenten of voorvallen (vondst XTC-lab/afval) die op dat moment prioriteit hebben. Dat leidt wel eens tot discussie over het belang van het uitvoeren van het controleprogramma, het adequaat reageren op de actuele zaken die spelen, een goede nazorg (toezicht zal ook leiden tot handhavingsinzet) versus de te maken kosten. Moet voor de zaken die buiten het afgesproken programma worden uitgevoerd een aanvullende opdracht worden gegeven, kan de omgevingsdienst die

werkzaamheden 'gewoon' als meerwerk in rekening brengen of moet er worden geschoven binnen het bestaande budget?

Breed wordt onderkend dat er winst kan worden gehaald door veel kritischer te kijken naar wat het toezicht moet opleveren. En minder op de vraag hoeveel controles met hoeveel inzet moeten worden uitgevoerd. Is in dat licht 'programmatisch toezicht' wel de meest effectieve en efficiënte benadering? Ook gelet op de dynamiek in activiteiten en bedrijvenbestanden. Zeker als dit per deelnemer wordt opgesteld. Andere benaderingen kunnen zijn:

- Gebiedsgerichte prioriteitstelling, integraal voor alle toezicht, ook in het licht van de gebiedsopgaven (zoals veiligheid, leefbaarheid etc.)
- Focus op hot-spots waar de meeste (milieu)winst te halen is
- Meer informatiegestuurd en dynamischer toezicht, dat wil zeggen op basis van feitelijk inzicht in risico's en gedrag, ook uit andere bronnen (KvK, BAG, RIEC etc.).
- Toezicht en andere VTH-instrumenten gericht inzetten voor bredere opgaven, samen met andere instrumenten (bestuurlijke aanpak ondermijning, voorlichting, subsidies, toezicht vanuit andere domeinen, maatschappelijke ondersteuning etc.)

Dit kan ook leiden tot een andere manier van opdrachtgeven: van controleprogramma met bijbehorend budget naar een beheersovereenkomst met een focus op naleefgedrag. De dienst heeft bij dat laatste de ruimte om zelf te bepalen welke bedrijven op welk moment op welke wijze worden gecontroleerd (en of ze worden gecontroleerd) met waar nodig een passende nazorg (handhaving of anderszins).

4.5 Uniformering

De uitvoering van de VTH-taken kent een lange ontwikkeling. En ook dito variaties en visies, werkwijzen en werkprocessen en formats. Om er maar een paar te noemen. De behoefte aan enige 'couleur locale' zal waarschijnlijk altijd blijven. Sterker, bij complexe zaken zal in de uitvoering ook altijd rekening moeten worden gehouden met specifieke factoren en omstandigheden. Toch is er een breed gedeelde notie dat meer uniformering bij kan dragen aan een verbetering van de kosteneffectiviteit. Uit de werkbijeenkomsten zijn de volgende lessen te trekken:

- Les 11: veel fricties (en irritaties) zitten in praktische zaken; die moeten oplosbaar zijn
- Les 12: een vergaand beschikkingsmandaat kan handig zijn, maar is niet kritisch; meer eenduidigheid is dat wel
- Les 13: meer uniformiteit in werkwijze en formats scheelt iedereen tijd
- Les 14: er moet altijd een balans zijn tussen bedrijfsmatig uniform uitvoeren ('80%') en bestuurlijk en maatschappelijk maatwerk (20%)

Les 11: Veel frictie zit aan de praktische kant

Praktische standaardisatie kan veel winst op leveren in het doen van dubbel werk en voorkomen van inefficiënte inzet.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachtijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

Sluitstuk van een werkproces is de administratieve afwikkeling, waaronder de brief (of vergunning) aan een bedrijf dan wel initiatiefnemer. Vanuit een oogpunt van efficiënte bedrijfsvoering is standaardisatie nodig. In praktische zin levert dat nog de nodige hoofdbreken op. De dienst wil liefst werken met standaardteksten, formats (templates) en redactie. Hier wringt de schoen op het moment dat gemeenten brieven zelf willen uitdoen op eigen briefpapier en een eigen communicatieprotocol hanteren dat qua redactie (sterk) afwijkt van de standaard die de dienst hanteert. Dit betekent vaak dubbel werk of het omzetten van tekst naar eigen formats. Voor omgevingsdiensten is er nog een ander praktisch probleem: in de systemen kan niet altijd een onderscheid worden gemaakt in verschillende wijzen van (administratieve) afwikkeling op basis van verschillende mandaten.

Er moet een voldoende (praktische) balans zijn tussen standaardbrieven en maatwerk. In elk geval is 'maatwerk per gemeente' niet werkbaar voor een omgevingsdienst. Onderdelen van de 'standaard' zijn dan:

- Redactie, opbouw en taalgebruik
- Format en 'huisstijl'
- Vorm en wijze waarin tekst wordt aangeboden (via mail, digitaal systeem etc.)

Het werken met twee 'standaarden', één voor mandaatgemeenten (vast stramien/template brieven) en één voor niet mandaatgemeenten (aanleveren als platte tekst) kan daarbij een praktische oplossing zijn.

Les 12: Vergaand beschikkingsmandaat is handig maar niet nodig; meer eenduidigheid helpt wel

Meer eenduidigheid in de mandatering k n bijdragen aan een verhoging van de kosteneffectiviteit wat betreft beheerskosten en reparatie- en wachttijd, omdat er mogelijk fouten ontstaan of zaken blijven liggen.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachtijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

Het begrip 'mandaat' wordt in de praktijk ook nog vaak gebruikt voor 'werkafspraken'. Je zou dat een 'uitvoeringsmandaat' kunnen noemen. Een regelmatig gehoorde aanname (stelling) is dat het afgeven van een vergaand beschikkingsmandaat de kosteneffectiviteit sterk kan verbeteren. Dat blijkt echter maar ten dele te kloppen. Het algemene beeld is om

te beginnen dat niet-mandaat gemeenten uiteindelijk in hun besluit niet wezenlijk afwijken van het advies van de omgevingsdienst. Het is ontegenzeggelijk wel zo dat een verscheidenheid aan mandaten (maar vooral aan werkafspraken) hogere beheerskosten met zich meebrengen. En dat een grote verscheidenheid mogelijk de kans op fouten vergroot (maar niet duidelijk is of dat ook structureel het geval is). Kritisch blijkt in de praktijk niet zozeer het mandaat, dus wie de formele beslissing neemt, maar de wijze waarop het uitvoeringsproces is georganiseerd. Daar zit nog zeer veel ruis in. De oorzaken daarvoor zijn uiteenlopend. Deels hangen die samen met de afspraken die zijn gemaakt (zoals onduidelijkheden over de RO-toets, wie regie voert, verwachtingen omtrent kwaliteit), deels met hoe feitelijk wordt gehandeld (vooral in de sfeer van communicatie) en deels met de vraag in hoeverre de (gezamenlijke) basis van betrokken organisaties op orde is (bedrijfsvoering, organisatiecompetenties, gedeeld informatiebeheer etc.).

Les 13: Meer uniformiteit scheelt iedereen tijd

Meer uniformering van de werkafspraken zal leiden tot minder beheerskosten, zowel op het niveau van de samenwerking als geheel, als op het niveau van de deelnemende organisatie en de dossiers.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachttijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

Veel meer dan de variatie in (beschikkings)mandaten trekt de grote variatie in werkafspraken een wissel op de kosteneffectiviteit. Deze brengen hoge beheerskosten met zich mee, verhogen de kans op fouten en vertragingen, leiden tot veel dubbel (administratief) werk en vragen om de nodige afstemming. Dit kan gaan om:

- Het beeld van wanneer de uitvoering goed is
- De te hanteren toetsingskaders
- Procedures en werkprocessen als geheel (van loket tot beschikking)
- Opbouw en (digitaal) beheer data en dossiers
- De inrichting van de administratieve processen
- Formats voor documenten (zoals brieven).

Een volledige harmonisatie en uniformering in werkafspraken is daarbij nog wel een uitdaging. Zowel inhoudelijk (bijvoorbeeld één lijn trekken in toetsingskaders) als praktisch (zoals een eenduidig format voor brieven). Een belangrijke stap kan worden gezet door het aantal varianten in elk geval te beperken.

Les 14: Balans nodig tussen bedrijfsmatig en bestuurlijk

Er kan mogelijk veel worden gewonnen door in de werkafspraken (en mandatering) een onderscheid te maken in deze 80/20 verhouding.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachtijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

Bij de afwegingen van gemeenten om de omgevingsdiensten een beperkt mandaat te geven, horen zaken als behoud van autonomie, integraliteit (milieu en bouw/RO) waarborgen en bijvoorbeeld gemis aan bestuurlijke sensitiviteit of omgevingsbewustzijn bij de omgevingsdiensten. Het algemene beeld is echter dat er ook bij gemeenten die een vergaand mandaat hebben afgegeven, er toch regelmatig overleg is tussen gemeente(bestuur) en dienst. En dat bij gemeenten die een beperkt mandaat hebben afgegeven, in een groot deel van de dossiers het inhoudelijke advies van de omgevingsdienst zonder noemenswaardige inhoudelijke aanpassingen, wordt gevolgd.

Met andere woorden, grosso modo kan in orde van grootte 20% van de dossiers als bestuurlijk gevoelig en bestuurlijk relevant worden betiteld. En is in orde van grootte 80% van de dossiers dat niet. Oftewel 20% is maatwerk, zowel op inhoud als proces en 80% kan in elk geval inhoudelijk worden gekwalificeerd als 'routine'.

4.6 Communicatie!

Het lijkt een open deur, maar toch. Goede communicatie blijft een achilleshiel in de uitvoering. Zowel in 'zakelijke' als in 'relationele' zin. De persoonlijke component is daarbij essentieel. De werkbijeenkomsten hebben de volgende lessen opgeleverd:

- Les 15: Zorg dat je elkaar(s wereld) kent en communiceer actief en direct
- Les 16: Het gaat bij samenwerking om 'samen werken'

Les 15: Ken elkaar(s wereld) en communiceer!

Gebrekkige communicatie i.c. persoonlijk contact tussen medewerkers gemeente en dienst is de bron van veel fricties in de kosteneffectiviteit. Zaken moeten worden gerepareerd, gebeuren dubbel, onnodig, zaken vertragen en er is regelmatig afstemming nodig.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachtijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

In de top 10 van fricties tussen gemeenten en omgevingsdiensten over en weer staat de wijze van communiceren zeer hoog.

Een voorbeeld: Een omgevingsdienst wikkelt een milieumelding af terwijl activiteit qua RO niet kan. Is dan wel goed afgesproken wie wanneer de RO-toets doet? Of er wordt positief beschikt (bij mandaat) of geadviseerd op een milieuaanvraag terwijl het gemeentebestuur eigenlijk liefst barrières wil opwerpen naar bedrijf omdat er ook andere problemen spelen. Zit het knelpunt hier niet aan twee kanten? De omgevingsdienst(medewerker) heeft mogelijk te weinig oog voor de context maar de gemeente geeft ook geen context mee aan de dienst.

Enkele andere voorbeelden. Een gemeente ziet dat een dienst al lange tijd geen uren meer schrijft op een vergunningdossier. De gemeente moet er zelf achteraan om te achterhalen wat de reden hiervan is. Of juist ziet dat veel uren op de afwikkeling van milieuklachten worden geschreven. Dat is op zich geen probleem. Tot blijkt dat het vooral om klachten over één bedrijf dan wel één klager gaat. Zicht hebben op de (bijzonderheden in de) eigen processen en actief daarover communiceren met de gemeenten (en provincie) is essentieel. Daarbij moet een (wederzijdse) balans bestaan tussen de frequentie en wijze van communicatie. Belangrijke aandachtspunten zijn in elk geval:

- Zorgen voor persoonlijk contact, niet alleen formele communicatie
- Actieve houding in de communicatie
- Problemen benoemen en niet vermijden (over en weer)
- Samen oplossen en niet de bal bij de ander leggen
- Bij patronen 'opschalen'

Medewerkers moeten competent zijn, gemeenten en omgevingsdiensten moeten het accountmanagement (relatiebeheer) over en weer goed geregeld hebben en medewerkers moeten als collega's ten opzichte van elkaar kunnen staan. Bijvoorbeeld door het werken op locatie.

Les 16: Het gaat bij samenwerking om samen werken

De uitvoering van de VTH-taken is geen 'bakkie-in-bakkie-uit' afspraak tussen gemeente en omgevingsdienst. De uitvoering is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het persoonlijke samenspel op alle niveaus is daarbij essentieel. Is dat samenspel onvoldoende levert dit veel frictie op, dubbele inzet en afstemming, tijdverlies en nodeloos wachten.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachttijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

Zeker bij de vorming van de omgevingsdiensten was er een sterk 'wij' en 'zij' gevoel. Er kwam een duidelijke knip tussen de gemeente als opdrachtgever en de omgevingsdienst als opdrachtnemer. Met elk een eigen taak en verantwoordelijkheid. Daarbij hebben gemeenten en omgevingsdiensten zich bij de ontwikkeling van de organisatie ook vooral gericht op de eigen organisatie.

Essentieel om stappen te kunnen zetten in het verbeteren van de kosteneffectiviteit is de samenspraak tussen gemeenten (en provincie) en omgevingsdiensten. Persoonlijke en professionele vertrouwensvorming zijn daarbij belangrijke voorwaarden. Dit betekent niet alleen het relatiebeheer en accountmanagement goed organiseren (zie ook les 4) maar vooral ook samen reflecteren op de uitvoering, zonder direct te oordelen. Het betekent ook gebruik maken van elkaars expertise, inzichten en ervaringen en niet uitgaan van de eigen 'alwetendheid'. Dit geldt op het niveau van:

- Dossiers en processen tussen de betrokken professionals
- Organisatie en management binnen en tussen een gemeente en een omgevingsdienst
- De samenwerkende organisaties als geheel (provincie, gemeenten en omgevingsdienst)

4.7 Informatievoorziening en digitalisering

Ten slotte maar zeker niet als laatste de informatievoorziening en digitalisering. Hier is nog veel te winnen. Zowel op het niveau van de dossierbeheer, de informatie-uitwisseling als op het niveau van het genereren en benutten van sturingsinformatie, van beleid naar uitvoering en van uitvoering naar beleid. De werkbijeenkomsten leveren de volgende lessen op:

- Les 17: een goede ontsluiting van dossiers is essentieel
- Les 18: een samenhangende digitale informatievoorziening is een 'must have'

Les 17: Goede ontsluiting dossiers essentieel

Een goede (digitale) ontsluiting van dossiers voor alle betrokken medewerkers is cruciaal voor een efficiënte uitvoering.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachttijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

Bij het toezicht moet voor een deel nog worden gewerkt met fysieke dossiers. Deze kunnen zich – afhankelijk van de afspraken – bij de gemeente of bij de omgevingsdienst bevinden. Als een dossier bij een gemeente ligt, moet een toezichthouder naar de betreffende gemeente om het in te zien. De toegankelijkheid (waar staat wat? ordening?) van de dossiers, is daarbij een tweede tijd kostende factor. Dit is een artefact van het niet nog niet doorgevoerd hebben van een volledige digitalisering. Het kost de toezichthouder – tenzij de gemeente een dossier voorbereid – wel meer voorbereidingstijd dan er nominaal is voor een bedrijfsbezoek. Ruwe schatting 2-3 uur boven reguliere inzet controle. Er is sprake van een bovenmatige inzet en deels dubbele werkzaamheden (archivering). Deze uren zijn niet altijd zichtbaar en kan een behoorlijke druk zetten op de bedrijfsvoering van omgevingsdiensten en de medewerkers.

Les 18: Samenhangende digitale informatievoorziening is een 'must have'.

Zonder samenhangende digitale informatievoorziening is de uitvoering van de VTH-taken op termijn niet meer (kosteneffectief) uit te voeren. Fouten moeten hersteld worden, er is veel extra afstemming nodig, toegang tot dossiers kost extra tijd, zaken gebeuren dubbel en er is kans op vertraging.

Reparatie-tijd

Dubbele tijd

Bovenmatige tijd

Wachttijd

Loze tijd

Harmonisatie-tijd

De uitvoering van de VTH-taken is een informatiegestuurd proces waarin verschillende stappen worden doorlopen. Binnen dat proces zijn zowel de inhoudelijke gegevens (dossier) als de procesbeheersing essentieel (waar staat proces?). Het laatste vooral als er meerdere adviezen nodig zijn. De huidige informatiestructuur is nog verre van optimaal.

- Moeten werken in verschillende systemen; systemen niet toereikend (sluit niet aan bij proces, niet voor alle partijen toegankelijk)
- Grote verscheidenheid aan systemen waarmee OD's moeten werken leidt tot hogere beheerskosten en vergroot kans op fouten
- Er is nog veel 'houtje-touwtje' waarbij bijvoorbeeld dossierinformatie wordt gedeeld via de mail of WeTransfer. Ook zijn er nog separate databases (bijvoorbeeld in Excel) waar gegevens worden bijgehouden.

Dit leidt tot extra handelingen, kans op fouten (dubbele registraties) en het is moeilijk om de voortgang van dossiers integraal te monitoren. Bovendien zijn de beheerskosten hoger omdat elk systeem apart moet worden beheerd.

Dit is deels een technische kwestie. Streven naar één systeem is mogelijk een illusie. Uniforme (gekoppelde) databases zijn dat niet. Gegevens moeten gekoppeld en ontsloten kunnen worden. Zowel qua inhoud (dossiers), procesbeheersing als qua genereren management- en beleidsinformatie ('veredeling'). Digitalisering is belangrijke uitdaging. Ontsluiting dossiers niet alleen voor dienst maar ook voor gemeente zelf een probleem. Zien te voorkomen van dubbele registratie en administratie (kans op fouten en extra werk). Een bijkomend aandachtspunt is dat gemeenten integraal inzicht willen kunnen hebben in de informatie rond een bepaald bedrijf. Dus niet alleen wat betreft milieu. Een lokale koppeling met andere databronnen is dus een belangrijke voorwaarde.

5 Intermezzo

5.1 Inleiding

In het voorgaande is geschetst hoe de praktijk van de organisatie van de VTH-taken eruit ziet, wat de ervaringen daarmee zijn en welke lessen kunnen worden geleerd. In dit hoofdstuk vatten we de belangrijkste conclusies die daaruit kunnen worden getrokken samen. Daarnaast wordt kort geschetst wat naar verwachting de impact van de Omgevingswet zal zijn op de uitvoering van de VTH-taken. Dit als opmaat naar scenario's voor de toekomst.

5.2 Samenvattende conclusies

Samengevat zijn de conclusies als volgt:

9. **Grote verscheidenheid aan takenpakketten, mandaten en motieven.** Het neerleggen van een breed takenpakket bij de omgevingsdienst is vooral ingegeven vanuit organisatorische motieven (continuïteit, deskundigheid, etc.). Terughoudendheid van gemeenten hieromtrent heeft eerder te maken met gebrek aan vertrouwen jegens de omgevingsdienst, optimalisering van de eigen organisatie- en werkprocessen en/of behoud van eigen autonomie.
10. **Niet het mandaat en waar de knip ligt zijn meest kritisch maar het uitvoeringsproces.** Daarbij is een belangrijke conclusie dat het vanuit kosteneffectiviteit gezien niet zo kritisch is waar de knip tussen lokaal en regionaal precies ligt (en of een omgevingsdienst een vergaand mandaat heeft of niet). Kritisch is vooral of het proces zelf goed is georganiseerd en ieder zijn of haar rol daar goed in neemt.
11. **Gedeeld beeld van wanneer het goed is is essentieel.** Daar begint het mee. Nog te vaak zijn er (niet goed uitgesproken) verschillen van mening over wanneer de uitvoering goed is of wat moet worden bereikt. Daarbij is er niet het gelijk van de ene of de andere. Essentieel is een gedeeld beeld van wat er met de uitvoering moet worden bereikt. Zowel op programma- als op dossierniveau.
12. **Uniformering kan helpen.** Verdergaande uniformering – en mogelijk mandatering – kan wel helpen de kosteneffectiviteit te verhogen, vooral wat betreft de beheerskosten en reductie van 'reparatiekosten' door fouten die kunnen ontstaan door de grote variëteit.
13. **Winst in innovatie.** Daarnaast is de verwachting dat het anders omgaan met de uitvoering, waarbij de focus meer ligt op het uiteindelijke effect, tot meer kosteneffectiviteit leidt. Dit kan bijvoorbeeld ten aanzien van:
 - De wijze van prioriteitstelling (meer informatie-gestuurd/dynamischer, (gebieds)integraal, vanuit bredere ruimtelijke opgaven, etc.)
 - De wijze van opdrachtverstrekking: van programma en capaciteitsberekening naar beheersovereenkomst voor takenpakket en effect-afspraken
 - De uitvoering strategieën zelf: inzicht voor toezicht, slim omgaan met meldingen, etc.

14. **Samenspraak is essentieel.** Essentieel om stappen te kunnen zetten in het verbeteren van de kosteneffectiviteit is de samenspraak tussen gemeenten (en provincie) en omgevingsdiensten. Persoonlijke en professionele vertrouwensvorming zijn daarbij belangrijke voorwaarden. Dit geldt op het niveau van:
 - Dossiers en processen tussen de betrokken professionals
 - Organisatie en management binnen en tussen een gemeente en een omgevingsdienst
 - De samenwerkende organisaties als geheel (provincie, gemeenten en omgevingsdienst)
15. **Balans in wat collectief en wat individueel optimaal is.** Door het vorige worden oplossingen beredeneerd vanuit de eigen organisatie. Wat optimaal is voor een gemeente hoeft niet optimaal te zijn voor een omgevingsdienst. Als elke gemeente kiest voor optimalisatie vanuit het eigen perspectief, zal het geheel (niveau omgevingsdienst) zeker niet optimaal zijn qua kosteneffectiviteit. Er groeit wel een notie dat er een (betere) balans moet worden gevonden tussen optimaliseren vanuit elke deelnemer afzonderlijk en optimaliseren alleen vanuit de omgevingsdienst gezien.
16. **Bredere organisatorische basis moet op orde zijn.** Een belangrijke algemene voorwaarde voor een kosteneffectieve uitvoering is dat de basis op orde is. Zowel van gemeenten (en provincie) als omgevingsdiensten. Belangrijke elementen van de basis zijn:
 - De bedrijfsvoering is op orde ("organisatie transparant en in controle")
 - De juiste organisatiecompetenties zijn aanwezig (bestuurlijke sensitiviteit, omgevingsbewustzijn, communicatief, samenwerkingsgericht etc.)
 - Samenhangende digitale ondersteuning is een 'must have'
 - Financiële kaders moeten transparant zijn
 - Het belang van goed accountmanagement (bij gemeenten en OD's)
 - Vertrouwen geven door gemeenten en verantwoordelijkheid nemen door OD's

5.3 Impact Omgevingswet

Er wordt door gemeenten en omgevingsdiensten (samen) nagedacht over wat de Omgevingswet zal betekenen voor de uitvoering van de VTH-taken. Maar dit is vaak nog zeer oriënterend; echte keuzes moeten nog worden gemaakt.

Door de gemeenten wordt onderstreept dat de Omgevingswet voor een cultuurverandering zal zorgen en dat van zowel de omgevingsdienst als de gemeente (bestuurders en ambtenaren) een andere rol zal worden gevraagd. Integraliteit is een belangrijk uitgangspunt van de Omgevingswet. Dit uitgangspunt kan een reden vormen om meer taken over te hevelen naar de omgevingsdienst (zodat zaken bijvoorbeeld meer in samenhang/integraal kunnen worden benaderd).

Aan de andere kant zou de Omgevingswet ook een reden kunnen vormen om juist taken terug te halen naar de gemeenten. Het toenemende belang van integraliteit kan namelijk ook betekenen dat dit niet goed aansluit bij het uitsplitsten van VTH-taken tussen de gemeente en de omgevingsdienst. Vanuit deze gedachte kan het juist logisch zijn om weer taken terug te brengen naar de gemeente. Het feit dat vergunningverlening, toezicht en

handhaving meer zullen samen komen, waarbij zaken vanuit verschillende invalshoeken moeten worden bekeken, betekent dat het belang van een goede politiek-bestuurlijke antenne ook toeneemt. Er zouden tevens taken terug kunnen gaan naar de gemeenten onder het mom van de decentralisatie die de Omgevingswet met zich meebrengt (gemeenten krijgen onder de nieuwe wet meer beleidsvrijheid) en zodat de VTH-taken dichterbij de burger komen te staan (ook burgerparticipatie krijgt een meer centrale rol in de wet). Daarnaast hebben gemeenten verschillende opmerkingen over de Omgevingswet:

- De Omgevingswet zal leiden tot minder vergunningverlening, maar meldingen en toezicht nemen in belang toe
- Minder activiteiten zullen vergunningplichtig zijn waardoor de omgevingsdiensten minder werk hebben. In het kader van advisering van de complexe taken (zware bedrijvigheid) zal de omgevingsdienst in ieder geval wel een rol blijven spelen.
- Burgerparticipatie wordt belangrijker
- De Omgevingswet leidt tot een andere rol van de toezichthouder. De toezichthouder zou bijvoorbeeld een meer adviserende/begeleidende rol kunnen krijgen, waarbij bedrijven ook meer verantwoordelijk op zich moeten nemen.

De Omgevingswet is een belangrijke toekomstige opgave, maar er worden door de gemeenten ook andere opgaven genoemd (die gerelateerd zijn aan de uitvoering van VTH-taken):

- Burgerparticipatie
- Verrommeling van het buitengebied
- Leegstand in het buitengebied
- Ondernijning
- (Grote) bouwopgave in combinatie met duurzaamheid en energietransitie
- ICT (digitaliseren van VTH-processen)
- Verandering rol toezichthouder (van 'afvinken' naar begeleidende en adviserende rol, van verticale relatie toezichthouder/bedrijf naar meer horizontale relatie)
- Integraal benaderen dossiers
- Privatisering van bouwtoezicht (kennis delen)

De beelden die gemeenten hebben van de gevolgen van de Omgevingswet voor de uitvoering van de VTH-taken lopen uiteen.

"Er verandert niet zoveel, want":

- *Steeds minder onder vergunning; er blijft toch altijd een soort splitsing tussen het bouwdeel (= realisatie) en het milieudeel (= exploitatie)*
- *Toezicht blijft (daarom) toch ook min of meer sectoraal*
- *Bouwtoezicht zal op enig moment uit beeld raken*
- *Ook nu al wordt waar dat aan de orde is, een integrale afweging gemaakt*

"Er verandert heel veel, want":

- *Het inrichtingenbestand wordt dynamischer*
- *Dwingt tot andere strategieën: b.v. hoe toezicht houden op meldingen?*
- *Je moet/kunt straks ook meer inhoudelijk integrale afweging maken*
- *Er worden andere competenties gevraagd in de uitvoering*
- *De burger (belanghebbende) is veel prominenter in beeld*
- *Omgevingsdiensten zullen meer outcomegericht moeten (kunnen) gaan werken*
- *Het gaat dan ook minder om de inzet van VTH-sec, maar VTH in een bredere set van instrumenten om b.v. ambities omgevingsvisie te realiseren*
- *Samenspel tussen gemeenten en omgevingsdienst meer die van (strategisch) partner dan van opdrachtgever-opdrachtnemer*

Over wat de impact hiervan is op het kosteneffectief inrichten van de organisatie en uitvoering van de VTH-taken is nog niet echt nagedacht. Er is wel een algemene notie dat het belang van een goede regie op de dossiers (integraliteit), communicatie (intern en extern) en (digitale) informatievoorziening i.c. ontsluiting dossiers kritische randvoorwaarden zijn.

6 Optimalisering: basis op orde en meerdere routes.....

6.1 Inleiding

In het voorgaande is geschetst hoe de uitvoering van de VTH-taken - in de verdeling tussen gemeenten en omgevingsdiensten - is georganiseerd, welke motieven daaraan ten grondslag liggen en welke lessen kunnen worden geleerd wat betreft het verbeteren van de kosteneffectiviteit.

6.2 Routes voor verbetering en algemene randvoorwaarden

In dit hoofdstuk wordt een aantal mogelijke routes (scenario's) geschetst voor het in praktijk brengen van deze lessen. Daarbij wordt een clustering aangebracht:

- Route 1: het optimaliseren van de huidige praktijk (lessen 5 t/m 7)
- Route 2: verdergaande uniformering en mandatering (lessen 11 t/m 14)
- Route 3: communicatie en gedeelde informatievoorziening (lessen 15 t/m 18)
- Route 4: innovatie in de aanpak (lessen 8 t/m 10)

Deze routes sluiten elkaar niet uit en kunnen ook verschillen per regio. De opgaven (en kansen) per regio zijn immers ook verschillend.

Route 1: optimalisering bestaande (werk)afspraken

Een eerste route om tot verbetering van de kosteneffectiviteit te komen gaat uit van de bestaande afspraken qua inbreng takenpakketten en mandaten. Oftewel, de lessen 5 tot en met 7 in praktijk brengen:

- Les 5: Kijk bij het optimaliseren verder dan de eigen taak lang is; proces optimalisatie moet boven taakoptimalisatie gaan
- Les 6: Een goede regie op het (integrale) proces is het halve werk
- Les 7: Manage de uitvoering actief en laat organisatie en uitvoering niet 'verrommelen'

De focus ligt dan vooral op het zorgen dat de afspraken die zijn gemaakt ook echt (zo) werken en dat de fricties die dit nu in de weg staan, worden weggenomen. Het wegnemen van de fricties in de huidige werkwijze (binnen huidige afspraken over taken en mandaten) kan de kosteneffectiviteit op de volgende punten verbeteren:

- Minder of geen dubbelingen meer in inzet, zowel administratief als operationeel (dubbele beoordelingen, etc.)
- Minder wachttijden/onderbrekingen
- Minder 'lussen' in werkprocessen doordat zaken moeten worden gecorrigeerd/afgestemd

Route 2: Verdergaande uniformering en mandatering

De tweede route gaat uit van het gedeelde beeld dat meer uniformiteit (harmonisatie) en mogelijk verdergaand mandaat, de kosteneffectiviteit verbeterd. Oftewel, de lessen 11 tot en met 14 worden in praktijk gebracht:

- Les 11: veel fricties (en irritaties) zitten in praktische zaken; die moeten oplosbaar zijn
- Les 12: een vergaand mandaat kan handig zijn, maar niet kritisch; meer eenduidigheid is dat wel
- Les 13: meer uniformiteit in werkwijze en formats scheelt iedereen tijd
- Les 14: er moet altijd een balans zijn tussen bedrijfsmatig uniform uitvoeren ('80%') en bestuurlijk en maatschappelijk maatwerk (20%)

In deze route wordt een onderscheid gemaakt in meer bestuurlijk gevoelige dossiers en dossiers die bedrijfsmatig kunnen worden afgewikkeld (20/80 inschatting). Wat betreft de dossiers die bedrijfsmatig kunnen worden afgewikkeld krijgen de omgevingsdiensten een vergaand beschikkingsmandaat en vindt vergaande uniformering van processen en formats (formulieren, brieven etc.) plaats. De kosteneffectiviteit kan verbeteren door:

- Lagere beheerskosten
- Minder kans op fouten door een eenduidig uitvoeringsbeleid
- Optimalisering bedrijfsprocessen

Route 3: Communicatie en gedeelde digitale informatiehuishouding

In route 3 staan de communicatie, informatievoorziening en het administratieve proces centraal. Oftewel, de lessen 15 tot en met 18 worden in praktijk gebracht:

- Les 15: Zorg dat je elkaar(s wereld) kent en communiceer actief en direct
- Les 16: Het gaat bij samenwerking om 'samen werken'
- Les 17: een goede ontsluiting van dossiers is essentieel
- Les 18: een samenhangende digitale informatievoorziening is een 'must have'

Uitgangspunt is een eenduidige, zoveel mogelijk gedigitaliseerde, informatie-infrastructuur voor alle dossierinformatie en waar mogelijk procesbeheersing. Daar waar nog met verschillende systemen gewerkt wordt of moet worden, zijn minimaal de (informatie)formats geharmoniseerd. Het digitaliseringsscenario leidt ertoe dat de kosteneffectiviteit verbeterd door:

- Geen of veel minder dubbels in registratie (en daardoor ook minder kans op fouten)
- Geen wachttijden in processen (informatie direct beschikbaar)
- Voorbereiding dossiers efficiënter
- Betere in staat om management- en beleidsinformatie te genereren
- Lagere beheerskosten

Route 4: innovatie in strategie en aanpak

In route 4 wordt de aanpak zelf kritisch tegen het licht gehouden. Kun je door een andere wijze van prioriteren, focus, opdrachtverstrekking en/of aanpak tijd (en kwaliteit) winnen? Oftewel, de lessen 8 tot en met 10 worden in praktijk gebracht:

- Les 8: belicht een aanpak eens van meerdere kanten; er is niet altijd slechts één beste uitvoeringsstrategie
- Les 9: probeer eens een andere strategie om hetzelfde maar dan kosteneffectiever te bereiken
- Les 10: Focus (samen) op wat écht belangrijk is (en wat levert het meeste op?)

Voor alle routes geldt dat een aantal randvoorwaarden moet zijn ingevuld:

- Een gedeeld beeld van wanneer de uitvoering 'goed is', zowel op organisatie/programmaniveau als op dossierniveau
- Transparant en 'in controle' zijn qua bedrijfsvoering; dit geldt zowel voor gemeenten als omgevingsdienst
- Organisatiecompetenties (samenwerkingsgericht, omgevingsbewust, bestuurlijk sensitief, communicatief etc.)
- Voldoende samenspraak en een goede inrichting van het accountmanagement/relatiebeheer, zowel aan de zijde van de omgevingsdiensten als aan de zijde van de gemeenten

Aan de hand van deze mogelijke routes en randvoorwaarden is per regio met casusgemeenten en omgevingsdiensten verkend waar de belangrijkste kansen voor praktische verbeteringen liggen op de korte termijn en wat daarbij passende projectinitiatieven zouden kunnen zijn.

6.3 Contouren verbeterprogramma Midden- en West-Brabant

Gemeenten, provincie en omgevingsdienst hebben vooral het afgelopen jaar stevig geïnvesteerd om meer samen de basis op orde te krijgen, zowel qua begrippenkader als qua controle op de bedrijfsprocessen. Er is in de regio een gedeelde agenda van welke zaken aandacht moeten krijgen de komende jaren. De brainstorm heeft de contouren voor de volgende projecten opgeleverd:

1. Project 1: opfrissen gemaakte afspraken
2. Project 2: bouwen aan vertrouwen door focus op bestuurlijk gevoelige dossiers
3. Project 3: een goede opbouw en ontsluiting van dossiers
4. Project 4: brieven: c'est le ton qui fait la musique

Project 1: Opfrissen gemaakte afspraken en uniformering

In de praktische afspraken is nog veel te winnen. Processen zijn nog niet altijd goed op elkaar afgestemd. Niet zozeer uit onwil, maar door het uit elkaar groeien van hoe zaken in het verleden zijn afgesproken en hoe in de praktijk wordt gewerkt. Het opfrissen van de

werkafspraken moet ook gepaard gaan met verdergaande uniformering. Zowel wat de meer inhoudelijke, organisatorische als praktische zaken betreft. Dit geldt in elk geval voor de '80%' van de zaken die als min of meer 'standaard' kan worden gekwalificeerd en waar gemeenten niet tot een ander besluit komen dan het advies van de omgevingsdienst.

Uniformering gaat daarbij om:

- De te hanteren toetsingskaders
- De mandaatvarianten
- De inrichting van de werkprocessen als geheel
- De formats (opzet, redactie, inhoudelijke diepte etc.) van de brieven en formulieren

Projectresultaat: geactualiseerde en meer gestandaardiseerde werkafspraken.

Project 2: bouwen aan vertrouwen door focus op resultaat en bestuurlijk gevoelige dossiers

De crux voor het wederzijdse vertrouwen is voldoende focus op wat moet worden bereikt – op dossier en op opdrachtniveau – en op het goed omgaan met de bestuurlijk gevoelige dossiers. Het laatste betreft gemiddeld misschien 20% van de zaken, maar die bepalen wel 80% van het vertrouwen. De overige zaken – ook al zijn die min of meer standaard – kunnen worden meegesleept in de beeldvorming. Regel je met elkaar de 20% bestuurlijk gevoelige zaken goed, zal de drempel om de overige 80% uniform en eventueel met een vergaand mandaat uit te laten voeren, lager worden.

Het is daarbij overigens nog geen sinecure om te bepalen wat 'bestuurlijk gevoelig' is. Om te beginnen kan wat als 'bestuurlijk gevoelig' geldt, per gemeente of situatie verschillen. Zelfs als het 'objectief gezien' om vergelijkbare fysieke omgevingsrisico's gaat. Voor een deel zijn de zaken (bedrijven) vooraf, dat wil zeggen bij de opdracht, te benoemen. Dat zijn de min of meer structureel bestuurlijk gevoelige zaken. Maar soms 'ploppen' zaken ook op. Bijvoorbeeld naar aanleiding van een controle (en voorgenomen repressief optreden), een incident of naar aanleiding van 'reuring' in samenleving en/of politiek. Een dossier kan dus bestuurlijk gevoelig worden op elk moment in het uitvoeringsproces. Van medewerkers eist dit dat ze 'antennes' hebben voor wat bestuurlijk gevoelig zou kunnen zijn én dat ze in staat zijn daar in communicatie en gedrag op adequate wijze mee om te gaan, zowel richting bedrijf als richting gemeente respectievelijk omgevingsdienst.

Het omgaan met bestuurlijk gevoelige dossiers betekent dat de omgevingsdienst en gemeenten moeten investeren in:

- Voldoende lokale kennis van de betrokken medewerkers ('weten wat speelt')
- Het zorgen voor een gedeeld beeld van wat er in een dossier moet worden bereikt
- Uitgaan van een gedeelde verantwoordelijkheid in een dossier (niet alleen opdrachtgever en opdrachtnemer maar ook partner)
- De aanwezigheid van de juiste competenties, in elk geval wat betreft bestuurlijke sensitiviteit, samenwerkingsgerichtheid en communicatieve vaardigheden. Zowel door training/coaching, door 'matching' met dossiers als door werving en selectie.
- Het borgen van een goede regie op een dossier.

De notie bij het laatste is dat het daarbij op zich niet uit moet maken waar de regie ligt, bij de gemeente of bij de omgevingsdienst. Als het maar (goed) is geregeld. Bij 'goed regelen'

hoort ook dat degene die de regie voert, alle betrokkenen in het 'projectteam' rond een dossier kan aansturen. Ongeacht waar hij of zij in dienst is. En goed regelen is ook dat de verantwoordelijkheden en feitelijke rolneming goed geregeld zijn: is iemand in het proces regisseur op een dossier, toetsers op inhoudelijke onderdelen, onafhankelijk adviseur van de casemanager (of het bestuur) of partner in het team dat samen tot een integrale oplossing moet zien te komen voor een complexe situatie?

Projectresultaat: kader voor omgaan met bestuurlijk gevoelige dossiers en invulling uitvoeringscondities.

Project 3: goede opbouw en ontsluiting dossiers

Een gedeeld eenduidig informatiesysteem is een lang gekoesterde wens. Maar is ook lastig te realiseren. Gemeenten hebben – om uiteenlopende redenen – verschillende systemen (leveranciers) en standaarden. Daarbij staat de 'VTH-informatie' voor gemeenten niet op zichzelf. Deze moet voor integrale opgaven in de gemeente ook toegankelijk zijn voor (en koppelbaar zijn met) andere taakgebieden. Dit is niet alleen technisch complex maar vraagt ook veel aandacht vanuit privacy-oogpunt en borging van de kwaliteit van de gegevens. Uniformiteit en het goed ontsluitbaar zijn van dossiers zijn belangrijke randvoorwaarden, ongeacht waar welke gegevens worden beheerd. Voor digitale dossiers wordt dat mogelijk nog belangrijker dan bij fysieke dossiers. Mogelijk dat bij het nadenken en ontwikkelen van een standaard mede gebruik kan worden gemaakt van de expertise van het Regionale Archief Tilburg. Ook omdat daar op termijn de VTH-dossiers moeten worden bewaard.

Projectresultaat: gedeelde en geïmplementeerde standaard voor inrichting en ontsluiting (digitale) dossiers.

Project 4: C'est le ton qui fait la musique

Een goede communicatie, zowel intern (tussen gemeenten en omgevingsdienst en binnen de organisaties) als extern (tussen gemeenten/dienst en bedrijven en burgers) is essentieel. Dit gaat enerzijds om competenties van betrokkenen. Anderzijds gaat het ook heel praktisch over hoe je brieven opstelt. Daar is in de praktijk discussie over. Niet wat betreft de inhoud maar de toonzetting, zeker in de brieven naar de initiatiefnemer, onder toezicht gestelde of burger. Het is een gedeeld beeld dat er op dit punt meer uniformiteit is gewenst, in elk geval voor de '80% standaardgevallen'. Vanuit een inhoudelijk en juridisch perspectief lukt het niet goed om tot een voor alle gemeenten aanvaardbare 'styling' van brieven te komen. De kwaliteitsslag die hier moet worden gemaakt is zaak van communicatiedeskundigen.

Projectresultaat: gedeeld format voor (standaard)brieven.

6.4 Contouren verbeterprogramma Brabant Noord

Ook in de regio Brabant Noord is gewerkt aan het op orde krijgen van de basis van de uitvoeringsorganisatie(s). Procesinrichting, financiële transparantie en 'in controle zijn', waren daarbij belangrijke aandachtspunten. De nadere verkenning heeft de contouren voor de volgende regionale projecten opgeleverd die kunnen bijdragen aan het verbeteren van de kosteneffectiviteit:

- Project 1: werkafspraken reviseren en met de praktijk in overeenstemming brengen
- Project 2: praktische communicatie op orde brengen
- Project 3: professionaliseren relatiebeheer en accountmanagement
- Project 4: investeren in competenties

Project 1: werkafspraken reviseren en met de praktijk in overeenstemming brengen

De gemaakte werkafspraken stammen uit 2013. Die moeten worden geactualiseerd. Of omdat omstandigheden zijn veranderd of omdat de afgesproken werkwijze en feitelijke werkwijze niet meer met elkaar overeenstemmen i.c. de eerder gemaakte afspraken goed bleken te werken. In de praktijk zijn 'werkenderwijs' (maatwerk) oplossingen gezocht. Knelpunten worden van geval tot geval opgelost. Dit werkt – naar uiteindelijke resultaat – wel, maar is niet efficiënt, zeker niet voor het uitvoeringsproces als geheel (van aanvraag tot definitieve beschikking, van besluit tot controle tot afsluiting toezicht/handhavingsactie). Er is behoefte aan:

- Een revisie van de procesbeschrijvingen en werkafspraken, waarbij formele afspraken en de feitelijke werkwijze met elkaar in overeenstemming zijn
- Duidelijkere afspraken over de regie op een dossier (en wat de rolverdeling is binnen een proces)
- Het scherper naar elkaar (gemeenten en omgevingsdienst) helder maken wat de verwachtingen en condities zijn bij de uitvoering van een opdracht, of dit nu op programma-, project- of dossierniveau is. Oftewel: wanneer is de uitvoering i.c. het resultaat goed?
- Afspraken (wederzijds) over het signaleren van en hoe te bepalen of een dossier bestuurlijk gevoelig is en wat daarbij dan de verwachtingen, rolverdeling (verantwoordelijkheden) en procesafspraken zijn.
- Heldere afspraken over wat het 'mandaat' is van de casemanager op een dossier, ongeacht of deze bij de gemeente of omgevingsdienst zit.

Het wegnemen van de discrepantie tussen formele afspraken en praktijk moet ook resulteren in verdergaande uniformering (en mandatering). Dat geldt in elk geval voor:

- De inhoudelijke toetsingskaders bij de beoordeling van een aanvraag of bedrijfssituatie
- De inrichting van de werkprocessen als geheel (ongeacht waar de regie ligt)
- De formats voor rapportages en brieven
- De standaarden voor de inrichting van de (digitale) dossiers en archieven.

Dit met de onderkenning van het onderscheid in min of meer routinematige zaken en complexe zaken wat betreft bestuurlijke en maatschappelijke gevoeligheid. De laatste zullen maatwerk blijven vragen, zeker wat betreft de communicatie tussen gemeenten en omgevingsdienst, zowel bestuurlijk als ambtelijk.

Projectresultaat: geactualiseerde en geüniformeerde werkafspraken.

Project 2: praktische communicatie op orde brengen

Veel 'ruis' in de uitvoering ontstaat als het in de praktische communicatie niet helemaal goed gaat. Zowel qua inhoud als de wijze waarop. Belangrijke zaken zijn in elk geval:

- Zorgen dat medewerkers van gemeenten en omgevingsdienst elkaar (persoonlijk) kennen en begrijpen. Dat kan worden bevorderd door bijvoorbeeld het organiseren van een gezamenlijke schouw ('bustour') door de gemeente, het organiseren van casusbesprekingen of vakbijeenkomsten, door over en weer tijdelijk te werken op de locatie van de gemeente dan wel omgevingsdienst of door het organiseren van informele bijeenkomsten.
- Zorgen dat bij de gemeente bekend is wie bij de omgevingsdienst betrokken zijn bij een dossier. Zeker als het casemanagement bij de gemeente ligt.
- Neerzetten van een gezamenlijke standaard voor brieven, die voldoen aan eisen van klare taal.

Projectresultaat: versterkt persoonlijk netwerk en gestandaardiseerde brieven.

Project 3: professioneel organiseren van het relatiebeheer en accountmanagement

Naarmate meer taken met een verdergaand mandaat bij een omgevingsdienst wordt neergelegd, neemt het belang van een professioneel relatiebeheer en accountmanagement toe. Hier is nog een slag in te maken. Zowel bij de dienst als bij de gemeenten. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn:

- Opdracht- en contractbeheer: geven opdracht en financiële verplichting, monitoring en bijsturing; inclusief periodieke evaluatie
- Relatiebeheer: borgen goede verstandhouding alle niveaus (bestuurlijk, zakelijk, professioneel); zorgen voor wederzijds vertrouwen.
- Agendaontwikkeling: agenderen innovatie en (regionale en landelijke) ontwikkelingen rond de opdracht, de organisatie van de uitvoering en het gemeentelijke beleid
- Conflictbeheersing (bij mogelijke escalaties rond inhoud en proces bij uitvoering opdrachten)

Relatiebeheer en accountmanagement zijn niet zaken die er 'nog even bij' worden gedaan, maar moeten stevig zijn verankerd in organisatie en werkprocessen. Dat vraagt om capaciteit en competenties, bij gemeenten en omgevingsdienst.

Projectresultaat: accountmanagement bij gemeenten en omgevingsdienst professioneel georganiseerd.

Project 4: investeren in competenties

Hoe zaken ook worden geregeld, het zijn de betrokken medewerkers die het werk moeten doen. Dat stelt niet alleen eisen aan hun deskundigheid maar vooral ook aan hun competenties en vaardigheden. Gelet op de ervaringen van de afgelopen jaren, moet er worden geïnvesteerd in:

- Goede project- en procesmanagementcapaciteiten. Vooral voor de casemanagers in complexer dossiers, inhoudelijk en/of bestuurlijk- en maatschappelijk.
- Communicatieve vaardigheden
- Samenwerkingsgerichtheid en integraal denken
- Bestuurlijke sensitiviteit (bij de omgevingsdienst)
- Zakelijk en resultaatgericht werken (bij gemeenten)

Daarbij gaat het niet alleen om het 'trainen' van de huidige medewerkers, maar ook om het goed 'matchen' van gevraagde competenties en vaardigheden aan dossiers én focus op het 'wegnemen' van omissies bij werving en selectie.

Projectresultaat: uitgewerkt competentieprofiel voor meest kritische functies (gemeenten, provincie en omgevingsdienst) en implementatie daarvan door alle betrokken organisaties.

6.5 Contouren verbeterprogramma Zuidoost Brabant

In de samenwerking in de regio Zuidoost is veel aandacht besteed aan het op orde brengen en standaardiseren van de basis qua organisatie, werkprocessen en formats en het borgen van een goed samenspel tussen gemeenten, provincie en dienst. De komende jaren zou het accent moeten liggen op verdere verfijning en innovatie. Uit de verkenning zijn de volgende projecten naar voren gekomen:

- Project 1: meer focus op wat moet worden bereikt
- Project 2: uitvoeringsbeleid voor de omgang met bestuurlijk gevoelige dossiers
- Project 3: professionalisering van de integrale regievoering op dossierniveau
- Project 4: praktische optimalisering van de ketenprocessen

Project 1: meer focus op wat uiteindelijk moet worden bereikt

In de regio is de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in het op orde krijgen van de (bedrijfsmatige) basis voor de uitvoering van de VTH-taken. Zorgen voor financiële transparantie, uniformering, in controle zijn van de bedrijfsprocessen en zorgen voor een goede vertrouwensbasis zijn daarin enkele elementen. De relatie tussen wat de inzet van het VTH-instrumentarium concreet oplevert en wat dat bijdraagt aan beleidsambities of (bredere) opgaven in de regio, is echter nog niet altijd duidelijk. In elk geval niet expliciet gemaakt. Met andere woorden, waaraan wordt de effectiviteit van de inzet van het instrumentarium afgewogen? Er is veel behoefte om die relatie wel duidelijker te leggen en te kijken welke implicaties dat kan hebben voor de wijze van opdrachtverlening.

Bijvoorbeeld van een 'programma-opdracht', 'uitvoering van X controles' naar een beheers- of projectopdracht of 'realisatie bepaald niveau naleefgedrag, ongeacht hoe de omgevingsdienst dat realiseert'. Het kan ook gaan om een andere prioriteitstelling bij de inzet, bijvoorbeeld niet specifiek gericht op branches maar op ondermijningsrisico's of bijdrage aan de duurzaamheidsopgaven.

Dit vereist dat samen in beeld wordt gebracht wat de bredere ambities en opgaven zijn in de regio en wat de uitvoering van de VTH-taken aan de realisatie daarvan kan bijdragen. Dit is een samenspel tussen beleid (bij gemeenten en provincie) en uitvoering VTH (bij gemeenten en omgevingsdienst). Het betekent ook dat moet worden nagedacht over de toekomstige wijze van opdrachtgeven (van programmaopdracht naar beheersopdracht). Een betere koppeling van beleid (en opgaven) verhoogt niet alleen de effectiviteit van de uitvoering maar biedt ook kansen om gemeenteraden en Provinciale Staten hun kaderstellende en controlerende rol op inhoud beter in te vullen.

Projectresultaat: gedeeld beleidskader voor prioriteitstelling en wijze van opdrachtgeven vanuit realisatie opgaven.

Project 2: uitvoeringsbeleid voor het omgaan met bestuurlijk gevoelige dossiers

Er is een algehele onderkenning dat verdergaande uniformering en standaardisering van werkprocessen, formats en toetsingskaders nog verdere winst kan opleveren. Er is daarbij ook behoefte aan een gedeeld uitvoeringsbeleid rond bestuurlijk gevoelige dossiers. Elementen daarvan zijn:

- Algemene duiding van wanneer een dossier als bestuurlijk gevoelig kan worden gekwalificeerd. Is daar een gedeeld beeld van?
- Hoe komen tot het bestempelen van dossier als 'bestuurlijk gevoelig'?
- Wat zijn de eisen aan proces en organisatie bij de behandeling van bestuurlijk gevoelige dossiers? Bijvoorbeeld wat zijn de competenties van een casemanager?
- Wat is daarbij het gedeelde beeld van de rolverdeling tussen gemeente (en provincie) en omgevingsdienst? In geval de omgevingsdienst het casemanagement doet (en mandaat heeft)? In geval de gemeente het casemanagement doet (en de dienst geen of beperkt mandaat heeft)?

Met andere woorden, waar voor 'routinezaken' *bedrijfsmatige uniformering* winst oplevert, levert *procesmatige uniformering* winst op voor bestuurlijk gevoelige zaken.

Projectresultaat: uitvoeringskader bestuurlijk gevoelige dossiers

Project 3: professionalisering van de integrale regievoering op dossierniveau

Een goede regie op dossierniveau is essentieel. Zeker als het gaat om bestuurlijk en maatschappelijk complexe en op inhoud meervoudige dossiers. Het belang hiervan neemt met het in werking treden van de Omgevingswet alleen maar toe. Daarbij spelen zaken als:

- Wat op dossierniveau moet worden bereikt, binnen de reikwijdte van de omgevingswet, bijvoorbeeld ook in relatie tot het tegengaan van ondermijning
- Hoe integrale inhoudelijke en bestuurlijke afwegingen moeten worden gemaakt

- De praktische regievoering: wat moet casemanager kunnen i.c. heeft casemanager nodig? Qua competenties? Qua mandaten? Qua mogelijkheden om betrokkenen van andere organisaties die deel uitmaken van het 'projectteam' rechtstreeks aan te sturen? Ongeacht of de casemanager bij gemeente of omgevingsdienst zit?

Er is in elk geval behoefte om de visies, vragen en ervaringen explicieter met elkaar te kunnen delen. Zowel op het niveau van uitvoeringsbeleid en organisatie ('wat is slim?') als op het niveau van de casemanagers zelf (interview).

Projectresultaat: werkstructuur om integrale regievoering op dossiers te verbeteren.

Project 4: praktische optimalisering van de ketenprocessen

De uitvoering kan verder worden geoptimaliseerd door vanuit het ketenproces ('van initiatief tot beschikking') met de 'stofkam' door de praktische werkafspraken te lopen en te bekijken waar welke kosten (inzet) worden gemaakt. Voorbeelden van 'praktische optimalisering' kunnen zijn:

- Niet alleen extern mandateren (van gemeente naar omgevingsdienst), maar ook intern naar een zo laag mogelijk niveau mandateren (maar dat stelt wel eisen aan de competenties van de medewerkers!)
- Als dubbelwerk (bijvoorbeeld in de registraties) onvermijdelijk is, kritisch bekijken of het 'dubbelwerk' dan het minste extra tijd kost wanneer de gemeente, de omgevingsdienst of andere betrokken partij dat doet.
- Uniformering teksten en opmaak brieven

Projectresultaat: uitgevoerde screening van alle ketenprocessen en uitfilteren van 'ruis' in samenspel tussen gemeenten, provincie en omgevingsdienst.

7 Tot slot

7.1 Algemene conclusie

Samengevat is de conclusie van het onderzoek dat zich in Noord-Brabant rond de uitvoering van de VTH-taken een kleurrijke praktijk heeft ontwikkeld die stilaan eenduidiger wordt. De bij de omgevingsdiensten belegde takenpakketten en afgegeven mandaten lopen weliswaar nog uiteen, maar er is een duidelijke trend naar meer uniformiteit in de werkafspraken en meer wederzijds vertrouwen. Over heel Brabant gezien heeft 75% van de gemeenten het toezicht volledig gemandateerd aan een omgevingsdienst. Voor vergunningverlening en handhaving is het beeld zeer wisselend, maar ook hier is er een trend naar meer eenduidigheid (minder mandaatvarianten).

Wat betreft de kosteneffectiviteit is de conclusie dat niet de mate van taakoverdracht en mandatering het meest kritisch is, maar de inrichting en uitvoering van de werkafspraken en de invulling van een aantal basisvoorwaarden bij omgevingsdiensten én deelnemers. Bij die basisvoorwaarden horen in elk geval een voldoende gedeeld beeld van wanneer de uitvoering goed is, in controle zijn van de bedrijfsprocessen, de aanwezigheid van de juiste organisatiecompetenties én voldoende samenspel en samenspraak tussen deelnemers en omgevingsdiensten.

In alle drie de regio's wordt door gemeenten, provincie en omgevingsdienst gezamenlijk gewerkt aan de optimalisering van de uitvoering van de VTH-taken. Elke regio heeft daarin een eigen ontwikkelingslijn (programma) met deels verschillende accenten. De uitgevoerde verkenning biedt een reeks handvatten die daarop aansluiten. Naast ervoor zorgen dat de basis op orde is (gedeeld beeld van wat moet worden bereikt, in controle zijn van de bedrijfsprocessen, aanwezigheid van de vereiste organisatiecompetenties en voldoende wederzijds vertrouwen op alle niveaus), zijn deze handvatten te clusteren in vier routes:

- Route 1: het optimaliseren van de huidige praktijk
- Route 2: verdergaande uniformering en mandatering
- Route 3: communicatie en gedeelde informatievoorziening
- Route 4: innovatie in de aanpak

Uit deze routes is voor de drie regio's en Noord-Brabant als geheel een denkrichting voor de ontwikkelingsagenda afgeleid. Bestaande uit voor elke regio vier project-ideeën die concreet kunnen bijdragen aan het verbeteren van de kosteneffectiviteit. Samenwerking en afstemming op de schaal van Brabant is daarbij zeer aan te bevelen. Zei het dat elke regio zijn eigen verbeter-agenda moet kunnen realiseren.

7.2 Samenwerkingsperspectief Noord-Brabant

De regio's, als samenspel tussen gemeenten, provincie en omgevingsdiensten, verschillen deels in de opgaven die er liggen om tot een volledig geoptimaliseerde uitvoering van de VTH-taken te komen. Bijvoorbeeld in het op orde krijgen van de bedrijfsmatige basis, het inrichten van het accountmanagement of het opschonen van de eerder gemaakte afspraken. Elke regio zal in zekere zin zijn eigen prioriteiten moeten benoemen. Dat laat onverlet dat er ook voldoende aangrijpingspunten zijn om de verbetering van de kosteneffectiviteit Brabant-breed te agenderen. En wel langs twee lijnen:

3. *Leren van elkaar en naar elkaar toegroeien*: Een aantal thema's en aandachtspunten komt in alle drie de regio's terug. Dit geldt in elk geval voor het vinden van een goede modus voor het omgaan met 80% bedrijfsmatige uitvoering en 20% bestuurlijk gevoelige uitvoering. En daarvan afgeleide vragen als de kritische organisatiecompetenties en inrichting van de regio op dossierniveau.
4. *Voor elkaar uitproberen*: alle aandachtspunten (en mogelijke projecten) zijn op enig moment relevant voor elke regio. Een regio die ergens in 'voorloopt' kan als pilot fungeren voor de andere regio's. De andere regio's fungeren op hun beurt als klankbord. Dit geldt bijvoorbeeld voor zaken als meer focus op inhoudelijke kaderstelling of integrale regio (ODZOB), inrichting en ontsluiting van (digitale) dossiers (OMWB) en verfijning van de praktische communicatie (ODBN).

Inhoudelijk is in alle drie de regio's de notie dat innovatie in de aanpak op termijn veel winst kan opleveren. Daarbij is de centrale vraag: wat kan de inzet van het VTH-instrumentarium bijdragen aan de aanpak en realisatie van bredere (bestuurlijke) opgaven en ambities? Bijvoorbeeld als het gaat om ondermijning, de realisatie van de energietransitie, de kwaliteit van het buitengebied of gebieds(her)ontwikkelingen? Dit vraagt om een heroriëntatie op de bestuurlijke kaders voor prioriteitstelling (niet alleen vanuit een traditionele risicoanalyse) en inzet van het VTH-instrumentarium in samenhang met de inzet van andere instrumenten. Dat wil zeggen door meer focus op het inhoudelijke resultaat (en effect) van de uitvoering op beleidsniveau, de uitvoeringsstrategie (vooral in het toezicht, kaders voor prioriteitstelling, meer informatie- en risico-gestuurd) en de wijze van opdrachtverlening. De notitie is echter ook dat eerst de basis als geheel op orde moet zijn en een kosteneffectieve uitvoering op dossierniveau voldoende uitgekristalliseerd moet zijn, voordat vol op innovatie kan worden ingezet.

Tot slot staat in elke regio het opzetten van een gezamenlijke digitale informatie-huishouding hoog op de agenda. Dit is zowel een zeer noodzakelijke als complexe opgave. Niet alleen in technische zin. Bundeling van de krachten op de schaal van Brabant, zowel wat betreft het uitwerken van een standaard als de feitelijke investeringen die moeten worden gedaan, lijkt zeer wenselijk.

Daarbij is het zeker raadzaam om de eigen ervaringen te delen met andere regio's (omgevingsdiensten) en provincies. Bijvoorbeeld in de vorm van een werkconferentie.

7.3 Bestuurlijk epiloog

De verkenning geeft de ingrediënten voor de organisatie-ontwikkelingsagenda's van de (gezamenlijke) regio's. Het uitwerken daarvan, het maken van keuzes en afspraken en zorgen voor het inrichten van de projectorganisatie om deze agenda te realiseren, is een eerste instantie een verantwoordelijkheid van de directeuren van de omgevingsdiensten en hun counterparts bij gemeenten en provincie: de algemeen directeur of directie. Een hoge prioriteit moet – voor zover nodig – daarbij het op orde brengen van de basis hebben, waaronder het inrichten van een goed accountmanagement bij diensten én deelnemers.

Naast deze ambtelijke agenda is er ook nadrukkelijk een bestuurlijke agenda. Enerzijds waar het gaat om een aantal inhoudelijke keuzes en principes. Bijvoorbeeld wat betreft veel meer focus in de prioriteitstelling vanuit de bredere opgaven (omgevingskwaliteit, leefbaarheid, gebiedsontwikkeling, duurzaamheid/energietransitie, bestrijding ondermijning etc.). Of de transitie naar een andere wijze van opdrachtgeven, van programma en focus op uit te voeren activiteiten naar beheersovereenkomst met focus op wat moet worden bereikt en het (maatschappelijk) effect van de inzet van VTH. Anderzijds om de (financiële) kaders vast te stellen waarbinnen de organisatie-ontwikkelingsagenda wordt gerealiseerd.

De kaders voor de route die gemeenten, provincie en omgevingsdiensten de komende jaren gaan volgen zullen moeten worden vastgesteld door de algemeen besturen. Zowel als kaderstellend en controlerend orgaan richting dagelijks bestuur van de omgevingsdiensten als met en naar elkaar. Met andere woorden, niet alleen de omgevingsdiensten zijn aan zet. Ook de deelnemers, in samenwerking met de omgevingsdienst, naar zichzelf toe, en naar elkaar toe. Dit betekent dat ook de deelnemers moeten zorgen dat hun basis op orde is. En dat met elkaar afspraken worden gemaakt over hoe gezamenlijk verder. Bijvoorbeeld wat betreft de principes voor het omgaan met bestuurlijk gevoelige dossiers, de praktische uniformering of prioriteitstelling. En welke investeringen (training, opleiding, ICT etc.) gezamenlijk worden gedaan. De AB's (AB-leden) zullen daarbij een belangrijke rol moeten vervullen, en in de besluitvorming over de organisatieontwikkeling van de omgevingsdienst en samenwerking als geheel, en in de besluitvorming daarover in de eigen organisatie.

De verkenning is gestart naar aanleiding van een motie van Provinciale Staten. De verkenning heeft laten zien dat er in lijn met de motie kansen liggen om de kosteneffectiviteit van de uitvoering van de VTH-taken te verbeteren. De verkenning heeft ook laten zien dat daarbij de meeste winst niet primair te behalen is door meer taken of een verdergaand mandaat bij de omgevingsdiensten te beleggen. Los van verbeteringen in organisatie en samenwerking, kan ook een andere prioriteitstelling en uitvoeringsstrategie, veel meer gericht op het (maatschappelijk) resultaat, veel winst opleveren. Daar ligt ook een duidelijke opdracht voor Provinciale Staten en gemeenteraden: veel meer het accent op kaderstelling en controle voor de uitvoering van de VTH-taken vanuit de bredere provinciale, regionale en lokale opgaven als het gaat om bijvoorbeeld duurzaamheid, vitaliteit landelijk gebied of tegengaan van ondermijning. Voor de uitvoeringsorganisatie(s) ligt dan de uitdaging om het VTH-instrumentarium, in samenhang met andere instrumenten, zo in te zetten, dat het maximaal bijdraagt aan het realiseren van deze ambities. Voor de bewustwording en invulling van deze vernieuwde rol-neming in deze is het te overwegen om een Brabant-brede conferentie voor Statenleden en (nieuwe)raadsleden te organiseren.

Bijlage 1: Leden klankbordgroep

Merel Meusen	gemeente Boekel
Peter Muselaers/Frank Snels	gemeente Den Bosch
Nikky Ansems	gemeente Eersel (Kempen gemeenten)
Kees Vissers	gemeente Etten-Leur
Nicole Oosterbeek	gemeente Goirle
Joost Smeets	gemeente Haaren
Hein Mennen	gemeente Helmond
Hennie van der Wal	gemeente Laarbeek
Eric Tijssen	gemeente Moerdijk
Bianca de Cort	gemeente Tilburg
Karin Bakker	omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
Diantha Wijngaard	omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
Yvonne Fens	omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
Marcel Martens	omgevingsdienst Brabant Noord
Deon van Schijndel	Provincie Noord-Brabant
Alex Casarotto	Provincie Noord-Brabant

Bijlage 2: geïnterviewde personen

Gemeente Boekel

Ted van Loo	wethouder Grondgebiedzaken
Merel Meusen	beleidsmedewerker Milieu en Groen
Julie Jentjens	beleidsmedewerker Bouwen en Wonen

Gemeente Den Bosch

Jan Hoskam	wethouder Financiën, Economie en Duurzaamheid
Peter Muselaers	afdelingshoofd vergunningverlening, toezicht en handhaving

Gemeente Eersel

Chris Tönissen	wethouder Ruimtelijke ontwikkeling en grondzaken, Milieu, Klimaat en duurzaamheid, Natuur en Landschap, etc.
Nikky Ansems	beleidsmedewerker VTH de Kempen
Bart Bierens	coördinator team vergunningen VTH de Kempen
Gerrit Menting	afdelingshoofd Dienstverlening gemeente Eersel

Gemeente Etten-Leur

Ron Dujardin	wethouder Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Milieu en natuur, Wijkgericht werken, Handhaving en Sport
Kees Vissers	beleidsmedewerker afdeling Ontwikkeling, team Planologie en beleid
Jack van Beers	beleidsmedewerker afdeling Ontwikkeling, team VTH en Wabo

Gemeente Goirle

Guus van der Put	wethouder Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Sociale Zaken en Onderwijs
Carlo Zwartendijk	afdelingshoofd Veiligheid, Vergunningverlening en Handhaving

Gemeente Haaren

Johan van den Brand	wethouder Sociale Zaken, Welzijn en onderwijs, Ruimtelijke ordening en Milieu, Afval en duurzaamheid
Joost Smeets	vergunningverlener
Sjaan Lemmen	coördinator Financiën
Jeroen Oosterling	afdelingshoofd Ontwikkeling

Gemeente Helmond

Paul Smeulders	wethouder Financiën, Duurzaamheid en Grondzaken
Hein Mennen	beleidsmedewerker Milieu, afdeling Veiligheid en Naleving

Gemeente Laarbeek

Tonny Meulensteen	wethouder Financiën, Grondzaken, Economische Zaken, Landschapsontwikkeling en natuur, Openbare Werken
Hennie van der Wal	beleidsmedewerker afdeling Omgevingsbeheer en regisseur VTH

Gemeente Moerdijk

Jac Klijs	burgemeester
Eric Tijssen	manager afdeling Vergunning en Handhaving

Gemeente Tilburg

Bianca de Cort	opdrachtgever VTH, afdeling Veiligheid en Wijken
Berry Simons	projectleider, afdeling Ruimte
Arjen Wennink	teammanager, afdeling Ruimte
Ben van Haaren	teammanager Toezicht, afdeling Veiligheid en Wijken
Peter Straub	teammanager Toezicht, afdeling Veiligheid en Wijken
Aart Verheggen	teammanager Vergunningen, afdeling Dienstverlening
Theo de Bruin	teammanager Vergunningen, afdeling Dienstverlening

BIJLAGE 3: Deelnemers procesanalyses

OMWB - Vergunningverlening

Bianca de Cort	gemeente Tilburg
Levi Brands	gemeente Goirle
Henk de Bruijn	gemeente Moerdijk

OMWB – toezicht en handhaving

Jan van Aaken	gemeente Tilburg
Kees Vissers	gemeente Etten-Leur
Nicole Oosterbeek	gemeente Goirle
Jeroen de Vugt	gemeente Moerdijk
Rienk Kessenich	OMWB
Piet Heesakkers	OMWB

ODBN – vergunningverlening

Jan Waarts	gemeente 's-Hertogenbosch
Julie Jentjens / Merel Meusen	gemeente Boekel
Nicole Sousa Ferraz	gemeente Bernheze
Arie Peters	ODBN

ODBN – toezicht en handhaving

Eric Engelsma	gemeente 's-Hertogenbosch
Freek Bello	gemeente Boekel
Regine Bouquet	gemeente Bernheze
Arie Peters	ODBN

ODZOB – vergunningverlening

Nikky Ansems	gemeente Eersel (Kempen gemeenten)
Hennie van der Wal	gemeente Laarbeek
Monique Baltussen	ODZOB
Mijke Hoogakker	ODZOB

ODZOB – toezicht en handhaving

Sabina Torres	gemeente Eersel (Kempen gemeenten)
Hennie van der Wal	gemeente Laarbeek
Ellen Gennissen	gemeente Best
Ron Cremers	ODBN
Eric van Dommelen	ODBN

BIJLAGE 4: deelnemers verkenning routes verbetering

Regio Midden- en West-Brabant

Bianca de Cort	gemeente Tilburg
Kees Vissers	gemeente Etten-Leur
Eric Tijssen	gemeente Moerdijk
Yvonne Fens	OMWB
Rienk Kessenich	OMWB

Regio Brabant Noord

Frank Snels	gemeente Den Bosch
Joost Smeets	gemeente Haaren
Marcel Martens	ODBN
Jan Eijkmans	ODBN

Regio Zuidoost-Brabant

Hennie van der Wal	gemeente Laarbeek
Nikky Ansems	gemeente Eersel (Kempen gemeenten)
Harold Janssens	gemeente Eersel (Kempen gemeenten)
Danny van de Waardenburg	ODZOB

Voorstel : Update Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht inclusief benodigde middelen

Vergadering Algemeen Bestuur
d.d.: 27 september 2018

Agendapunt : 4.d

Vertrouwelijk : Nee

Aan het Algemeen Bestuur,

Inleiding

Op grond van artikel 7.2, lid 1 en 2 van het Besluit omgevingsrecht (Bor) hebben de deelnemers van de ODZOB de gezamenlijke verplichting om regionaal uitvoeringsbeleid (incl. financiële middelen) voor het basistakenpakket van de ODZOB en de niet-basistaken (verzoektaken) vast te stellen. In de vergaderingen van het Algemeen Bestuur (AB) van de ODZOB op 29 juni en 5 oktober 2017 heeft, in lijn van deze wettelijke verplichting, regionale afstemming en besluitvorming plaatsgevonden over het ROK Milieutoezicht 2018 als strategie (uitvoeringsbeleid) van het Wabomilieutoezicht (basis en niet-basistaken). Ook de rekensystematiek (m.b.v. kengetallen) voor het vaststellen van de financiële middelen die elke gemeente vervolgens beschikbaar moet stellen voor de uitvoering door de ODZOB is daar toegelicht en vastgesteld.

In het AB ODZOB van 15 maart 2018 is vastgesteld dat de uitgangspunten (inrichtingenbestanden en kengetallen) voor de berekening van de gemeentelijke budgetten nog voor verbetering vatbaar zijn. De noodzakelijke budgetten voor gemeenten nemen op basis van deze uitgangspunten in de meeste gevallen toe; de onderbouwing moet daarom zo nauwkeurig mogelijk zijn. Met die vaststelling is vervolgens besloten om het (beter onderbouwde) ROK Milieutoezicht 2018 met noodzakelijke middelen te laten vaststellen door het (nieuw gevormde) AB ODZOB.

Het ambtelijk opdrachtgeversplatform (OGP) had ten behoeve van de AB-vergadering van 15 maart 2018 enkele aanbevelingen gedaan m.b.t. het toen voorliggende ROK Milieutoezicht met bijbehorende financiële onderbouwing. Deze betroffen met name:

- inrichtingenbestanden moeten nogmaals kritisch worden getoetst;
- gemeenten moeten zelf een laatste check op het inrichtingenbestand kunnen doen;
- er moet een besluit worden voorbereid voor basis- én verzoektaken;

- de onderbouwing van kengetallen en de inregeling daarvan moet beter;
- het moet duidelijk zijn aan welke 'knoppen' nog kan worden gedraaid.

In de afgelopen maanden heeft de ambtelijke werkgroep, bestaande uit de gemeenten Best, Deurne, Eindhoven, Gemert-Bakel, Helmond, Someren, Veldhoven, de gezamenlijke Kempengemeenten en de ODZOB, invulling gegeven aan deze aanbevelingen. Zo is het inrichtingenbestand nogmaals kritisch onder de loep genomen en verder geactualiseerd, en zijn de gehanteerde kengetallen en opslagen ingeregeld en onderbouwd. De OGP-leden zijn hierover op 20 juli 2018 in kennis gesteld.

In een op verzoek van het AB ODZOB opgestelde raadsinformatiebrief (maart 2018, zie bijlage) zijn de nieuwe colleges en gemeenteraden al geïnformeerd over de noodzaak van extra investeringen ten behoeve van een meer professionele en risicogerichte uitvoering van toezicht en handhaving van de milieuwetgeving. Tijdens raadsinformatiebijeenkomsten in april 2018 over de ontwerp-begroting 2019 van de ODZOB, is uitleg gegeven aan raadsleden over het ROK. In juni 2018 is in de AB-vergadering door portefeuillehouder d'Haens een toelichting gegeven aan het (vrijwel geheel vernieuwde) AB. In de maanden augustus en (begin) september zijn per sub-regio bestuurlijke bijeenkomsten gepland met alle AB-leden, waar de directeur ODZOB en projectleider ROK Milieutoezicht uitleg hebben gegeven over alle aspecten rondom het ROK Milieutoezicht.

In dit voorstel treft u de toegezegde financiële onderbouwing aan van de investering die dit vanaf 2020 van elke individuele gemeente vraagt. Ook de uitgangspunten voor deze berekening (in de vorm van kengetallen) worden u hierbij voorgelegd. Het OGP heeft op 23 augustus 2018 nog een kritische toets uitgevoerd op het eindproduct van de regionale werkgroep en heeft een discussie plaats gevonden over de noodzaak om nog een aantal kengetallen aan te passen (het draaien aan de knoppen). Dit heeft geleid tot enkele goed onderbouwde aanbevelingen met betrekking tot:

- de aanpassing van enkele gemiddelde frequenties (m.n. voor veehouderijen (IPPC) en transportbedrijven zouden deze nog iets naar beneden kunnen worden bijgesteld);
- de noodzaak van monitoring, evaluatie en eventuele bijsturing van de gekozen uitgangspunten.

Daarnaast onderschrijft het OGP het advies van de werkgroep om de gemeenten in een periode van 4 jaar stapsgewijs het noodzakelijke budget beschikbaar te laten stellen. Ook krijgen alle gemeenten nog eenmalig tot uiterlijk 15 september 2018 de mogelijkheid om een actualisatie op hun inrichtingenbestand bij de werkgroep aan te leveren.

Deze aanbevelingen en actualisaties zullen in september 2018 nog door de werkgroep worden verwerkt ten behoeve van de definitieve besluitvorming in het AB ODZOB van 22 november 2018. Hierdoor zullen de berekende (en hierbij aangeleverde) budgetten waarschijnlijk nog naar beneden kunnen worden bijgesteld. Na instemming van het AB op 22 november 2018, is de volgende stap dat de colleges van de gemeenten conform artikel 7.2 lid 2 van het Bor een besluit nemen ter bekrachtiging van het ROK Milieutoezicht. In dit besluit moet de inzet van de noodzakelijke middelen worden geborgd.

Wat levert werken met het ROK Milieutoezicht ons op?

De oprichting van de omgevingsdiensten moet een impuls geven aan de kwaliteit van de handhaving van het omgevingsrecht. Er zijn wettelijke kwaliteitscriteria vastgesteld waar organisaties die zich bezig houden met de uitvoering van toezicht en handhaving minimaal aan

moeten voldoen. Het ROK Milieutoezicht biedt de gemeenten in onze regio deze risicogerichte aanpak voor het opstellen, uitvoeren en steeds verder ontwikkelen van een kwalitatief hoogwaardig regionaal uitvoeringsprogramma dat is gebaseerd op 5 concrete uitgangspunten:

Het moet slimmer en innovatiever

Traditionele methodes van taakuitvoering blijken niet altijd even doeltreffend. De roep om vernieuwing en innovatie wordt steeds groter. Daarnaast verandert de samenleving, nemen de (technologische) mogelijkheden van toezicht op afstand en zelfregulering toe en wordt steeds meer en vaker een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven.

Het moet efficiënter

Met het ROK Milieutoezicht beschikt de regio over een uniform en dus efficiënt uitvoeringskader. Voor goed toezicht noodzakelijke ontwikkelingen/investeringen (toepassingen, processen, arrangementen, uitvoeringsbeleid, convenanten etc.) kunnen nu binnen de context van de ODZOB eenmalig (en dus niet 21 keer bij alle afzonderlijke gemeenten) en op een uniforme wijze worden aangepakt en uitgevoerd.

Het moet effectiever

Toeziethouders, handhavers maar ook bestuurders staren zich traditioneel nog te veel blind op aantallen controles en handhavingprogramma's. We zijn geneigd onze opdracht te vertalen in cijfers. Het ROK Milieutoezicht staat voor een risicogerichte en informatiegestuurde aanpak die juist ruimte biedt voor een probleemgerichte aanpak.

Het moet doelgerichter

De ODZOB maakt steeds meer gebruik van allerlei beschikbare informatie uit interne en externe bronnen om het toezicht doelgericht uit te kunnen voeren. Hoe beter we een bepaalde doelgroep op gedefinieerde indicatoren aan de voorkant kunnen analyseren, des te gericht kunnen de middelen worden ingezet op de echte probleemgevallen.

Het moet eerlijker

De overheid moet betrouwbaar zijn. Dit betekent dat burgers en bedrijven ervan uit mogen gaan dat het systeem van vergunningverlening toezicht en handhaving eerlijk is. Eerlijke handhaving vergt goede afstemming. Er moet een *level playing field* zijn voor de bedrijven die onder toezicht vallen.

Reikwijdte ROK: basistaken versus niet-basistaken (plustaken)

Naast de verplichting voor de deelnemers van de ODZOB om regionaal uitvoeringsbeleid (incl. financiële middelen) voor het basistakenpakket van de ODZOB vast te stellen (art. 7.2, lid 2 Bor), dienen de colleges ook lokaal uitvoeringsbeleid vast te stellen voor de niet-basistaken (art. 7.2, lid 1 Bor). Deze niet-basistaken vallen onder de zogenaamde 'plustaken' oftewel verzoektaken. Alle gemeenten, m.u.v. Eindhoven, hebben deze verzoektaken grotendeels aan de ODZOB overgedragen. Reeds in 2015 is door de gezamenlijke bestuurders in een provinciale werkconferentie aangegeven dat zij behoefte hebben aan een risicogerichte aanpak die van toepassing kan worden verklaard op de uitvoering van zowel de basis- als de plustaken. Het bijgevoegde ROK Milieutoezicht 2018 biedt die mogelijkheid voor gemeenten. Gemeenten die het ROK Milieutoezicht niet van toepassing verklaren voor de niet-basistaken dienen er rekening mee te houden dat zij voor deze taken zelf ook

nog invulling moeten geven aan de eisen van art. 7.2, lid 1 van het Bor. Omdat deze taken ook bij de ODZOB zijn belegd, kan dit tot de nodige praktische uitvoeringsproblemen leiden voor de dienst.

De gemeenten wordt voorgesteld om het ROK Milieutoezicht van toepassing te laten verklaren voor zowel de basis als de niet-basistaken.

Financiële onderbouwing ROK Milieutoezicht 2018

Het ROK Milieutoezicht 2018 is de minimale basis voor professioneel milieutoezicht op alle Wabo-inrichtingen (basistaken) binnen onze regio waar zich risico's op de veiligheid en gezondheid van onze burgers kunnen voordoen. Dat heeft uiteraard een prijs. In deze prijs zijn nu structureel drie belangrijke (basis)taken opgenomen die onlosmakelijk verbonden zijn met het preventieve toezicht:

- de uitvoering van hercontroles;
- het toepassen van bestuursrechtelijke en strafrechtelijke (sanctie)maatregelen;
- het beheren en actualiseren van het regionale inrichtingenbestand.

Bij besluitvorming door de individuele colleges kunnen de daaruit volgende financiële consequenties worden verwerkt in de begroting 2020. In de bijlage is het complete overzicht van de investeringen per gemeente opgenomen, inclusief een drietal opslagen voor het uitvoeren van wettelijke taken die direct voort (kunnen) komen uit het toepassen van preventief milieutoezicht op inrichtingen.

Financiële consequenties

De totale kosten van het ROK Milieutoezicht bedragen € 4,2 mln. per jaar.

Ter vergelijking: in de werkprogramma's 2018 is voor toezicht & handhaving in totaal (dus voor de basistaken én voor de niet-basistaken (plustaken)) € 2,3 mln. opgenomen.

De meeste gemeenten zullen op basis van het ROK Milieutoezicht 2018 en de bijbehorende kengetallen het budget van hun werkprogramma toezicht en handhaving vanaf 2020 moeten verhogen.

Er is een aantal redenen te benoemen die tot deze verhoging leiden:

- Het aantal in beeld gebrachte (milieurelevante) inrichtingen is nu veel hoger dan in 2013.
- De gebruikte kengetallen (op basis van 'expert judgement' en de feitelijke inzet in 2016, 2017 en 2018) geven een realistischer beeld van het huidige uitvoeringsniveau.
- De bestaande budgetten zijn vanaf 2013 regelmatig ingezet voor de uitvoering van andere taken dan het Wabo-milieutoezicht.
- Nieuwe thema's/prioriteiten (b.v. energie, grondwaterbescherming, zeer zorgwekkende stoffen) hebben niet geleid tot aanvullende budgetten.
- Naast het budget voor het Wabo-milieutoezicht worden nu ook noodzakelijke middelen toebedeeld aan de uitvoering van hercontroles, repressieve handhaving en de continue monitoring en actualisatie van het inrichtingenbestand.

Personele consequenties

De ODZOB zal moeten investeren in een personeelsbestand dat zowel kwantitatief als kwalitatief in staat is om een professionele uitvoering van het ROK Milieutoezicht 2018 te kunnen waarborgen.

Een ophoging van het budget (en dus ook de inspanningen) over een periode van 4 jaar geeft de ODZOB de noodzakelijke armslag om deze ambities ook waar te maken.

Wij stellen u voor:

- om in lijn met de eerdere besluiten van het AB ODZOB kennis te nemen van de methodiek voor het vaststellen van de jaarlijks uitvoeringsbudgetten ROK Milieutoezicht en de financiële consequenties daarvan.
- als uitgangspunten voor de definitieve besluitvorming op 22 november 2018 in te stemmen met:
 - een groeiscenario van 4 jaar ten aanzien van het beschikbaar stellen van het noodzakelijke budget;
 - de huidige weergave van de gemeentelijke inrichtingenbestanden;
 - het toepassen van de kengetallen (opslagpercentages, gemiddelde frequenties en gemiddelde tijdbesteding) voor de berekening van het noodzakelijke budget.

Eindhoven, 6 september 2018

Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Bijlage(n):

- ROK Milieutoezicht 2018 (vastgesteld in AB van 29 juni 2017)
- Achtergronden ROK Milieutoezicht
- Samenvatting inrichtingenbestanden met kengetallen inclusief doorrekening gemeentelijke budgetten ROK Milieutoezicht 2018 inclusief opslagen
- Raadsinformatiebrief AB ODZOB, maart 2018

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
d.d. 6 september 2018;

BESLUIT

- Kennis te nemen van de methodiek voor het vaststellen van de jaarlijks uitvoeringsbudgetten ROK Milieutoezicht en de financiële consequenties daarvan.
- Als uitgangspunten voor de definitieve besluitvorming op 22 november 2018 in te stemmen met:
 - o Een groeiscenario van 4 jaar ten aanzien van het beschikbaar stellen van het noodzakelijke budget;
 - o de huidige weergave van de gemeentelijke inrichtingenbestanden;
 - o het toepassen van de kengetallen (opslagpercentages, gemiddelde frequenties en gemiddelde tijdbesteding) voor de definitieve berekening van het noodzakelijke budget.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 27 september 2018,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

REGIONAAL OPERATIONEEL KADER MILIEUTOEZICHT 2018

STRATEGIE VOOR DE UITVOERING VAN HET WABO-
MILIEUTOEZICHT IN ZUIDOOST-BRABANT

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

Samenvatting

De Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) wil de bij haar belegde taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving op een effectieve, efficiënte en innovatieve wijze uitvoeren met als resultaat een schone en veilige leefomgeving nu en in de toekomst. Met vaststelling van het **regionaal operationeel kader milieutoezicht 2018 (ROK MILIEUTOEZICHT 2018)** bieden de deelnemers van de ODZOB hiertoe de basis.

Het ROK MILIEUTOEZICHT 2018 (hierna genoemd ROK) vormt het raamwerk voor het meerjaren uitvoeringsprogramma van de ODZOB. Het kader is onderdeel van de gezamenlijke beleidscyclus zoals wettelijk voor gemeenten, provincies en omgevingsdiensten is voorgeschreven in artikel 7.2 van het Besluit omgevingsrecht.

Dit ROK beschrijft de strategieën die door de ODZOB worden gehanteerd bij de uitvoering van de TH-milieutaak voor de gemeenten. Het is de bedoeling dat hier in een later stadium ook de uitvoering van de provinciale TH-milieutaken aan wordt toegevoegd. Ook voor de vergunningverlening wordt een apart traject gevolgd.

Het ROK zal worden toegepast voor het opstellen van het regionale uitvoeringsprogramma vanaf 2019. Medio 2018 zal het ROK MILIEUTOEZICHT 2019-2022 ter besluitvorming worden aangeboden met daarbij ook een systematiek voor de budgettering. Vanaf 2020 is het benodigde budget per gemeente afhankelijk van het actuele inrichtingenbestand, de bijbehorende risico's, de gestelde prioriteiten en de mate van inzet die we met zijn allen als een regionaal (minimum) uitvoeringsniveau beschouwen. Hiervoor zijn door de werkgroep VTH-harmonisatie in 2018 kengetallen ontwikkeld.

Het ROK is in 2 delen opgesplitst. In dit deel zijn de strategieën opgenomen met betrekking tot milieutoezicht. De toepassing van deze strategieën binnen de uitvoering is vanaf 1 januari 2019 voorzien. Deel 2 bevat in een later stadium dan nog de strategieën voor Wabo-vergunningverlening onderdeel milieu.

Met het ROK wordt beoogd om voor de TH-milieutaken een gelijk speelveld te creëren binnen het werkgebied van ODZOB. Uitgangspunten van het kader zijn:

- Naleving van wet- en regelgeving is primair de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven en instellingen;
- Toezicht en handhaving (Wabo milieu) zijn geen doelen op zich, maar middelen om doelstellingen te bereiken. Uiteindelijk gaat het er bij de uitvoering van wettelijke taken om wat het resultaat daarvan is in de fysieke leefomgeving (outcome)
- Toezicht wordt zoveel mogelijk risicogericht en informatiegestuurd uitgevoerd. Dit betekent dat de beschikbare capaciteit daar wordt ingezet waar de risico's voor de omgeving het grootst zijn als een gevolg van slechte naleving. Daarbij wordt gebruik gemaakt van (een mix van) verschillende instrumenten;
- Handhaving geschiedt op een open, eenduidige en voortvarende wijze, waarbij beoogd wordt middels een afgestemde, passende interventie een blijvende gedragsverandering bij de overtreder te realiseren;

- Het ROK geeft tevens de innovatieve ontwikkeling weer die onze deelnemers de komende jaren van de ODZOB verwachten. Belangrijkste onderdelen zijn in dat opzicht het verder eigen maken en verfijnen van de methodiek van informatiegestuurd toezicht en handhaving (informatie-uitwisseling partners, naleving- en doelgroepenanalyses), het formuleren van outcome-gerichte doelen en rapporteren daarover (welk probleem wordt er opgelost in de omgeving?) en het beter verwerken van omgevingsfactoren en naleefgedrag bij het bepalen van de toezicht- en handhavingsfrequentie/-inspanningen.

Het regionaal operationeel kader Omgevingsdienst Zuidoost Brabant 2018 wordt door de colleges van burgemeester en wethouders van gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Veldhoven, Valkenswaard, Waalre en het college van gedeputeerde staten van provincie Noord-Brabant vastgesteld.

REGIONAAL OPERATIONEEL KADER MILIEUTOEZICHT 2018

STRATEGIE VOOR DE UITVOERING VAN HET WABO-MILIEUTOEZICHT IN ZUIDOOST-BRABANT

In opdracht van	Algemeen Bestuur van de ODZOB
Opgesteld door	Regionale werkgroep VTH-harmonisatie Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant Postbus 8035 5601 KA Eindhoven
Auteur	Mario Kanits
Projectnummer	
Datum	29 juni 2017, geactualiseerd op 12 september 2018
Status	definitief

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Kader en proces	2
1.2	Afbakening.....	3
2	Regionaal strategisch kader; prioriteiten en doelen	4
2.1	Maatschappelijke effecten	4
2.2	Omgevingsfactoren	5
3	Regionaal operationeel kader: regionale nalevingstrategie milieu	6
3.1	Algemene uitgangspunten	6
3.2	Strategie inzet alternatieve instrumenten	6
3.3	Toezichtstrategie	7
3.3.1	Aanpak per risicoklasse	7
3.3.2	Regionale focus op duurzaamheid, veiligheid en gezondheid	8
3.3.3	Aanpak illegaliteit	8
3.3.4	Toepassing omgevingsfactoren binnen milieutoezichtspraktijk	8
4	Budgettering.....	9
5	Slotopmerkingen	10

1 Inleiding

De ODZOB voert sinds 1 januari 2014 TH-milieutaken uit voor de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Veldhoven, Valkenswaard, Waalre en de provincie Noord-Brabant.

Met de komst van de ODZOB wordt een belangrijk deel van het milieutoezicht regionaal uitgevoerd. Dit vereist een regionaal strategisch en operationeel kader. Het belang hiervan is meerledig;

- Het vormt de basis om het milieutoezicht risicogericht en informatiegestuurd uit te kunnen voeren waardoor de uitvoering veel doelgerichter wordt.
- Het vormt de basis voor verdere uniformering van de uitvoeringspraktijk waardoor deze efficiënter wordt.
- Het bevordert de samenwerking tussen de verschillende handhavingpartners in de regio (en daarbuiten) waardoor de uitvoering effectiever wordt.
- Het zorgt er voor dat regionale en bovenregionale problemen gericht, in samenwerking en met dezelfde prioriteit worden aangepakt.
- Het draagt bij aan het bereiken van een gelijk speelveld voor bedrijven.
- Het is een wettelijke vereiste op grond van het besluit omgevingsrecht (BOR).

Voor alle deelnemers is het Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht 2018 (ROK MILIEUTOEZICHT 2018) voor de basistaken van de ODZOB uniform. Daartoe verplichten alle deelnemers zichzelf en elkaar. Het is voor elke deelnemer mogelijk dat zij daar bovenop ook inzetten op lokale taken en prioriteiten (plustaken). Daarvoor kan bij elke individuele deelnemer een specifieke aanleiding bestaan. Of het nu gaat om lokale overlastsituaties of bijvoorbeeld een specifieke lokale ambitie. Dat zijn lokale 'plussen' bovenop het (minimale) ROK MILIEUTOEZICHT 2018.

1.1 Kader en proces

De bestuursorganen dragen er binnen het algemeen bestuur van de omgevingsdienst, op grond van artikel 7.2 van het Besluit omgevingsrecht (Bor), gezamenlijk zorg voor dat een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid voor de taken (bedoeld in artikel 7.1, eerste lid) wordt vastgesteld in een of meer documenten waarin gemotiveerd wordt aangegeven welke doelen de omgevingsdienst moet behalen bij de uitvoering en welke activiteiten daartoe door de omgevingsdienst worden uitgevoerd. Het handhavingsbeleid is onder te verdelen in een strategisch en een operationeel beleidskader.

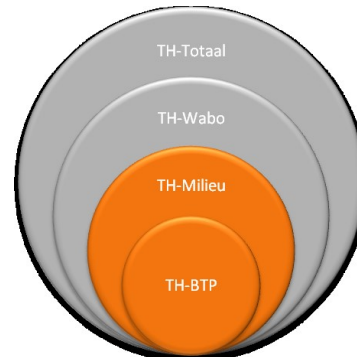
Met de komst van de ODZOB wordt een aantal VTH-milieutaken regionaal uitgevoerd. Dit vereist een regionaal strategisch en operationeel kader. Met het uitvoeren van een regionale probleemanalyse bestaande uit een omgevingsanalyse en een risicoanalyse is in 2016 de basis gelegd voor het opstellen het regionaal strategisch kader. Tijdens een werkconferentie op 20 oktober 2016 heeft het bestuur op basis hiervan gezocht naar gezamenlijke verantwoordelijkheden, belangen en prioriteiten. De uitkomsten van deze conferentie zijn richtinggevend geweest bij het opstellen van dit Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht 2018 (hierna genoemd ROK Milieutoezicht 2018) voor het toezicht binnen de Wabo-milieutaken.

Het ROK Milieutoezicht 2018 wordt voor de basistaken vastgesteld door het Algemeen bestuur van de ODZOB en kan daarnaast door de 21 colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten worden vastgesteld voor het toezicht op de plustaken. Vervolgens wordt het uitgewerkt in een jaarlijks regionaal uitvoeringsprogramma (artikel 7.3 van het Bor) waarin wordt aangegeven welke activiteiten worden uitgevoerd, een en ander onder inachtneming van de gestelde prioriteiten en doelstellingen en met gebruikmaking van de vastgelegde strategieën. Om de continuïteit en doelmatigheid verder te verbeteren is het voornemen om te gaan werken met een regionaal meerjarenprogramma vanaf 2019.

Naar aanleiding van de geformuleerde output- en outcomecriteria en het monitoren van de voortgang op deze punten, wordt medio 2018 bekeken of prioritering en doelstellingen geactualiseerd of aangepast dienen te worden, dan wel of inzet op onderdelen geïntensiveerd dient te worden om de geformuleerde doelstellingen te kunnen behalen. Het ROK Milieutoezicht 2018 zal na de gemeenteraadsverkiezingen (maart 2018) opnieuw ter besluitvorming aan de colleges worden voorgelegd, maar dan met een looptijd van de (bestuurs)periode van 4 jaar. Dit zal gepaard gaan met een voorstel voor een gedifferentieerd budgetteringsvoorstel zoals wordt beschreven in hoofdstuk 4.

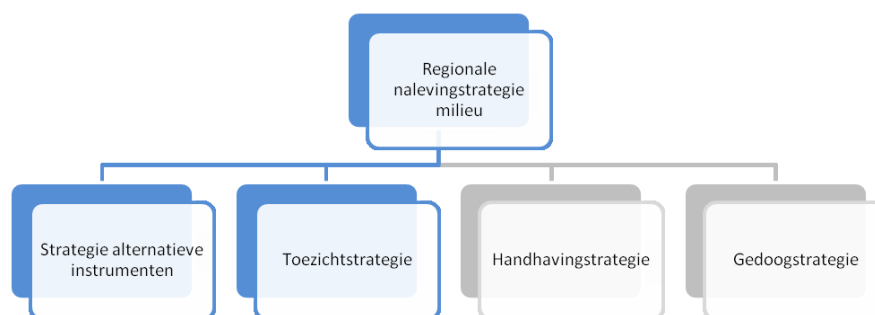
1.2 Afbakening

Dit ROK Milieutoezicht 2018 is toegespitst op al het inrichtinggebonden en niet inrichtinggebonden Wabo-milieutoezicht waarvoor de gemeenten het bevoegd gezag zijn. Dus zowel voor de basistaken (verplicht) als de verzoek-/plustaken (facultatief). Vanuit het oogpunt van effectiviteit, efficiency en het creëren van een gelijk speelveld, is het gewenst dat de deelnemers aan de ODZOB het ROK Milieutoezicht 2018 ook van toepassing verklaren op de uitvoering van de milieutaken die niet tot het verplichte basistakenpakket van de ODZOB behoren.

BTP = Basistakenpakket

Het ROK Milieutoezicht 2018 bevat de toezichtstrategie met betrekking tot het Wabo-milieudeel en is onderdeel van een bredere nalevingstrategie. De toepassing van deze strategie binnen de uitvoeringspraktijk is vanaf 1 januari 2018 voorzien. In een later stadium volgen dan nog de strategieën voor Wabo-vergunningverlening onderdeel milieu.

De nalevingstrategie bestaat uit een strategie voor de inzet van alternatieve instrumenten, een toezichtstrategie, een handhavingstrategie en een gedoogstrategie. Voor deze laatste 2 strategieën zijn landelijke kaders van toepassing, die door alle deelnemers zijn vastgesteld. De strategie alternatieve instrumenten

zal als bijlage bij het uitvoeringsprogramma van 2018 worden toegevoegd. Het ROK Milieutoezicht 2018 bevat daarom enkel en alleen de uitwerking van een regionale strategie voor milieutoezicht op de Wabo-taken.

De ODZOB voert ook een aantal niet-inrichting gebonden taken uit, zoals ketenaanpak, asbest, mobiel breken, Wet bodembescherming, Besluit bodemkwaliteit en het toezicht op grote infrastructurele voorzieningen. Voor het toezicht op deze niet-inrichting gebonden taken worden door de ODZOB specifieke strategieën ontwikkeld. De algemene uitgangspunten van de regionale nalevingstrategie, zoals verwoord in paragraaf 3.1, gelden straks ook voor deze strategieën. Daar waar dat nog niet het geval is worden deze specifieke strategieën hiermee in lijn gebracht.

2 Regionaal strategisch kader; prioriteiten en doelen

Met het uitvoeren van een regionale probleemanalyse bestaande uit een omgevingsanalyse en een risicoanalyse is, eerder dit jaar, de basis gelegd voor het opstellen het regionaal strategisch kader. Tijdens een werkconferentie op 20 oktober 2016 heeft het bestuur op basis hiervan gezocht naar gezamenlijke verantwoordelijkheden, belangen en prioriteiten. De uitkomsten van deze conferentie zijn richtinggevend geweest bij het opstellen van dit ROK Milieutoezicht 2018 en worden in dit hoofdstuk verwoord.

2.1 Maatschappelijke effecten

De doelstelling van de werkconferentie was om duidelijk te krijgen voor welke maatschappelijke effecten de bestuurders zich samen verantwoordelijk voelen en waar het gezamenlijk belang zit om de risico's van dit effect te beheersen. De risico's zijn in beeld gebracht voor de zes maatschappelijke effecten (gezondheid, veiligheid, duurzaamheid, leefbaarheid, financieel-economisch en bestuurlijk imago).

Prioritering maatschappelijke effecten:

1. Duurzaamheid (100%)
2. Veiligheid (93%)
3. Gezondheid (80%)
4. Bestuurlijk imago (40%)
5. Financieel economisch (20%)
6. Leefbaarheid (13%)

Bij veiligheid en gezondheid is (vrijwel) iedereen van mening dat sprake is van een gezamenlijk belang en een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Bij bestuurlijk imago en financieel economische schade is de meerderheid van mening dat dit toch vooral een individuele verantwoordelijkheid per gemeente is. Bij duurzaamheid en leefbaarheid ontstond wat meer discussie. Zo is bij duurzaamheid weliswaar de lokale bestuurlijke ambitie leidend, en die verschilt nogal per deelnemer, maar daar wordt uiteindelijk toch een sterke en zelfs unanieme gezamenlijke verantwoordelijkheid gevoeld. Ook met betrekking tot het thema leefbaarheid kwamen verschillende standpunten op tafel. Leefbaarheid is volgens de deelnemers in eerste instantie een lokale aangelegenheid waarvan ook de nieuwe omgevingswet zegt dat dit lokaal moet worden geregeld. Echter, sommige effecten stoppen niet bij de grens en het is goed om expertise op dit terrein te bundelen. Daarnaast was er een warm pleidooi om toch vooral ook voldoende inzet te (blijven) garanderen op zogenaamde overlastthema's die de leefbaarheid voor de burger sterk beïnvloeden en waar met regelmaat over wordt geklaagd.

3 Regionaal operationeel kader: regionale nalevingstrategie milieu

3.1 Algemene uitgangspunten

Algemene uitgangspunten van de regionaal nalevingstrategie zijn:

- Naleving van wet- en regelgeving is primair de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven en instellingen;
- Toezicht en handhaving zijn geen doelen op zich, maar middelen tot een doel. Uiteindelijk gaat het er bij de uitvoering van wettelijke taken op dit gebied om wat het resultaat daarvan is in de buitenwereld (outcome)
- Toezicht wordt zoveel mogelijk risicogericht en informatiegestuurd uitgevoerd. Dit betekent dat de beschikbare capaciteit daar wordt ingezet waar de risico's voor de leefomgeving het grootst zijn ten gevolge van slechte naleving.
- Toezicht en handhaving geschiedt op een open, eenduidige en voortvarende wijze, waarbij beoogd wordt middels een afgestemde, passende (mix van) interventie(s) een blijvende gedragsverandering te realiseren. Hierbij wordt de Landelijke Handhavingstrategie (LHS) gevolgd.

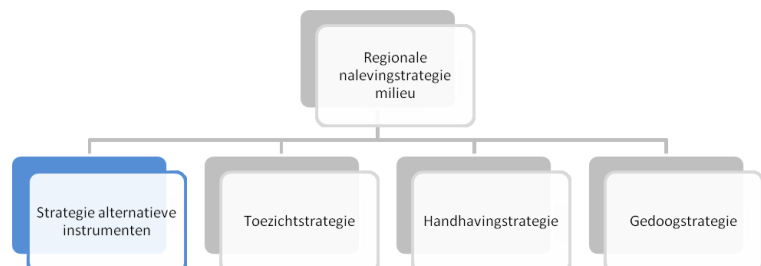

Het ROK geeft tevens de ontwikkeling aan die ODZOB de komende jaren in de uitvoering voorstaat. Belangrijkste onderdelen zijn in dat opzicht een verdere implementatie en verfijning van de methodiek van informatiegestuurde toezicht en handhaving (informatie-uitwisseling partners, naleving- en doelgroepenanalyses), het formuleren van outcomegerichte doelen, het rapporteren daarover (welk probleem wordt er opgelost in de omgeving?) en het beter verwerken van omgevingsfactoren en naleefgedrag bij het bepalen van de toezicht- en handhavingfrequentie/-inspanning.

Traditionele methodes van taakuitvoering blijken niet altijd even doeltreffend. De roep om vernieuwing en innovatie wordt steeds groter. Daarnaast verandert de samenleving, nemen de (technologische) mogelijkheden van toezicht op afstand en zelfregulering toe en wordt steeds meer en vaker een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven. De ODZOB gaat, binnen de kaders van dit ROK Milieutoezicht 2018, actief aan de slag om de uitvoering blijvend te innoveren zodat deze steeds doeltreffender wordt.

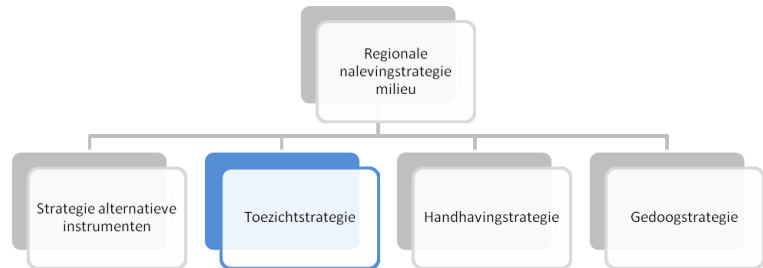
3.2 Strategie inzet alternatieve instrumenten

Het toezicht wint aan kracht door de inzet van alternatieve instrumenten, die ook deel uitmaken van de instrumentenmix. Het gaat om instrumenten die bovenop of in plaats van inspecties zorgen voor motivatie om het gedrag aan te passen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om samenwerking met brancheorganisaties, het geven van voorlichtingsbijeenkomsten, het uitreiken van een compliment/prijs voor normconform gedrag, het gericht communiceren over overlastgevers en overtreders of het beïnvloeden van voor de doelgroep belangrijke actoren (afnemers, toeleveranciers, branchevereniging, verzekeraars e.d.).

3.3 Toezichtstrategie

De regionale toezichtstrategie is gebaseerd op de uitkomsten van een eerder uitgevoerde regionale risicoanalyse. Hierbij zijn de risico's in beeld gebracht die zijn gekoppeld aan bepaalde activiteiten. Deze activiteiten zijn onderverdeeld in herkenbare type inrichtingen (branches) of bouwwerken.

De risicoafweging heeft plaats gevonden op basis van de volgende maatschappelijke effecten:

- gezondheid;
- veiligheid;
- leefbaarheid;
- duurzaamheid;
- financieel;
- bestuurlijk.

Op basis van deze 6 maatschappelijke effecten berekent het model bij elke activiteit een totaalscore. Deze totaalscore is vervolgens nog gecorrigeerd voor het naleefgedrag. Dit is de eindscore.

3.3.1 Aanpak per risicoklasse

Aan deze eindscore is vervolgens een risicoklasse gekoppeld zodat een onderverdeling bestaat in bedrijven met een:

- hoog risico ($\geq 3,5$)
- gemiddeld risico (≥ 2 en $< 3,5$)
- laag risico (< 2).

Voor een overzicht van alle activiteiten en de daaraan verbonden risico's zie bijlage 1. Op basis van expert judgement blijft er altijd maatwerk mogelijk. Denk hier bijvoorbeeld aan individuele bedrijven die binnen een branche duidelijk afwijken qua omvang en/of productieproces (b.v. ASML).

Per risicoklasse wordt de volgende toezichtstrategie gehanteerd:

1. Activiteiten met een **hoog risico** worden onderworpen aan periodiek toezicht afgestemd op de risico's, het naleefgedrag en de (veiligheids)cultuur van elk bedrijf (bijvoorbeeld: intensieve veehouderij, ammoniakkoelinstallaties, distributiebedrijven in gevaarlijke stoffen etc.).
Het uitgangspunt is minimaal 3 jaarlijks preventief toezicht waarbij naast de vergunningssituatie altijd de onderdelen worden doorgelicht die een duidelijke relatie hebben met de thema's duurzaamheid, veiligheid en gezondheid. De overige (relevante) milieuthema's komen minimaal eens in de 6 jaar aan bod. Het toezicht heeft, zeker voor de inrichtingen die vallen onder IPPC en Bevi, kenmerken van maatwerk per bedrijf.
2. Bij activiteiten met een **gemiddeld risico** wordt regiobreed, uniform en generiek programmatisch/thematisch toezicht uitgevoerd zo veel mogelijk afgestemd op risico's, naleefgedrag en naleefmotieven binnen een bepaalde doelgroep/branche (bijvoorbeeld: chemische wasserijen, meubelindustrie, autodemonstratiebedrijven etc.).

Het uitgangspunt is minimaal 6 jaarlijks preventief toezicht waarbij naast de vergunningssituatie altijd de onderdelen worden doorgelicht die een duidelijke relatie hebben met de thema's duurzaamheid, veiligheid en gezondheid. Het toezicht heeft kenmerken van een projectmatige, branchegerichte en informatiegestuurde aanpak waarbinnen ook altijd een klein deel van de doelgroep, bij wijze van steekproef, op alle overige relevante milieuthema's wordt doorgelicht.

3. Voor alle activiteiten met een **laag risico** wordt klacht- en incidentgestuurd toezicht toegepast. Er wordt geen preventief toezicht uitgevoerd. Om zogenaamd 'toezichtsfalen' te voorkomen worden er jaarlijks enkele branchegerichte steekproeven en/of quickscans uitgevoerd. Het uitgangspunt is dat elke inrichting in deze categorie minimaal 10 jaarlijks wordt gescreend, bij voorkeur in combinatie met een herijking van het inrichtingenbestand en/of een bestemmingsplan (RO).

3.3.2 Regionale focus op duurzaamheid, veiligheid en gezondheid

Bij het milieutoezicht ligt de focus op het beheersen van de negatieve maatschappelijke effecten op het gebied van duurzaamheid, veiligheid en gezondheid. Leefbaarheid (hinder door geluid, geur etc.) wordt niet als een regionale prioriteit aangemerkt, maar ook zeker niet uit het oog verloren. Lokaal is er vaak wel aanleiding om inzet te doen bij inrichtingen op deze problematiek, bijvoorbeeld op basis van aanhoudende en gegronde milieuklachten.

3.3.3 Aanpak illegaliteit

Traditioneel richt de aandacht van de overheid zich op bekende activiteiten. Illegale activiteiten blijven te vaak nog uit het zicht. De ODZOB gaat bij de taakuitvoering actief aan de slag om beter zicht te krijgen op illegale activiteiten. Dit betekent in ieder geval dat hier bij het maken van de diverse doelgroepenanalyses (op basis van actuele inrichtingenbestanden) rekening mee wordt gehouden. De aanpak van illegaliteit wordt daarmee een herkenbaar onderdeel van de interventiestrategie. Dit betekent ook dat een deel van het beschikbare budget wordt gebruikt om locaties te onderzoeken die niet in beeld zijn als een actieve inrichting op basis van de standaard informatiebronnen. Een gebiedsgerichte aanpak ligt hier voor de hand. Tegelijkertijd zal ook meer aandacht worden besteed aan ongewone voorvallen en incidenten die niet (tijdig) bij het bevoegd gezag worden gemeld.

3.3.4 Toepassing omgevingsfactoren binnen milieutoezichtspraktijk

In de regionale omgevingsanalyse is een aantal omgevingsfactoren in beeld gebracht die van de bestuurders een regionale prioriteit hebben gekregen in relatie tot de taakuitvoering van het milieutoezicht. Het gaat hierbij om:

- Innovaties taakuitvoering
- Aanpak illegaliteit
- Energieakkoord 2013
- Geluid/evenementenbeleid
- Ontwikkelingen buitengebied
- Veehouderij en gezondheid
- Ketenaanpak
- Fysieke veiligheid

Daar waar relevant wordt met deze factoren rekening gehouden bij de toezichtsaanpak die voor de verschillende bedrijven/branches wordt ontwikkeld.

4 Budgettering

De verrekening van de kosten voor het regionale uitvoeringsprogramma van 2018 en 2019 zal per individuele deelnemer worden gebaseerd op het budget van 2016. Dit is vastgesteld in de bestuurlijke en ambtelijke werkconferentie van 16 maart 2017.

In de loop van 2018 wordt door de ODZOB (op basis van door de gemeenten aangeleverde informatie) een document opgeleverd met:

- de verdeling van de inrichtingen over de verschillende branches binnen de drie risicoklassen;
- een onderverdeling in basis- en plustaken;
- een onderverdeling van het aantal inrichtingen per gemeente binnen elke branche en risicoklasse;
- een set kengetallen voor basiscontroles binnen elke branche, waarmee ten behoeve van de uitvoeringsprogramma's vanaf 2020 het daarvoor noodzakelijke budget per gemeente kan worden vastgesteld;
- een werkwijze die is gericht op het zo actueel en compleet mogelijk krijgen en houden van het regionale inrichtingenbestand.

5 Slotopmerkingen

- De werkgroep VTH-harmonisatie blijft verantwoordelijk voor de verdere (door)ontwikkeling van het ROK. Voorstellen voor aanpassing van het ROK komen van deze werkgroep en zullen via OGP, DB en AB van de ODZOB tot besluitvorming komen.
- Het ROK Milieutoezicht 2018 zal worden toegepast voor het opstellen van het regionale uitvoeringsprogramma vanaf 2019. Het beantwoordt daarmee de 'hoe'-vraag. Medio 2018 zal het ROK Milieutoezicht 2019-2022 aan de colleges worden aangeboden met daarbij ook een rekensystematiek voor de budgettering van het uitvoeringsprogramma. Vanaf 2020 is het benodigde budget per gemeente afhankelijk van het actuele inrichtingenbestand, de bijbehorende risico's en gestelde prioriteiten en de mate van inzet die we met zijn allen als een regionaal (minimum) uitvoeringsniveau beschouwen. Hiervoor zullen door de werkgroep VTH-harmonisatie kengetallen worden ontwikkeld.
- Op dit moment is de provincie Noord-Brabant als enige deelnemer van de ODZOB nog niet aangehaakt aan het ROK Milieutoezicht 2018. De ambitie van de werkgroep VTH-harmonisatie is om de provincie vanaf 2019 wel aangehaakt te krijgen. Los daarvan zal in alle gevallen de provincie actief worden betrokken bij het jaarlijks uitvoeringsprogramma, om zodoende te borgen dat slimme en efficiënte manieren van samenwerking (b.v. met betrekking tot toezicht op de Wet Natuurbescherming en zwembaden) blijven plaatsvinden.
- 'Toezicht' uitoefenen kan op heel veel verschillende manieren. De term staat daarom symbool voor alle slimme en gerichte activiteiten die we als overheid kunnen ontplooiën om de mate van naleving van wetten en regels in beeld te krijgen en structureel te verbeteren.
- Gemeenten kunnen het ROK Milieutoezicht 2018 van toepassing verklaren op het toezicht van al hun Wabo-milieutaken (basis en plustaken). Dit wordt dringend aanbevolen voor de gemeenten die op dit moment al het complete toezicht op de Wabo-milieutaken bij de ODZOB hebben neergelegd of overwegen om dit alsnog te gaan doen. Dit maakt een goed doordachte en integrale benadering van deze uitvoeringstaken door de ODZOB mogelijk.
- De ODZOB staat aan de lat voor de basistaken. De meeste bedrijven en activiteiten binnen de risicoklassen 1 en 2 kunnen worden gezien als basistaken, echter niet allemaal. De branchegerichte aanpak in risicoklasse 2 zal echter geen onderscheid gaan maken tussen basis- en plustaken. Gemeenten die deze plustaken zelf willen uitvoeren wordt in ieder geval gevraagd om dit binnen de afspraken van het ROK Milieutoezicht 2018 te doen. De (extra) afstemming die hiervoor noodzakelijk is komt uiteraard voor rekening van de betreffende gemeente.
- Onder de plustaken verstaan we in ieder geval het toezicht op inrichtingen en activiteiten die niet tot de basistaken van de ODZOB behoren. Daarnaast betreft dit ook alle aspecten die vanuit een integrale taakstelling door gemeenten van belang worden geacht en die leiden tot een uitgebreidere interventie en rapportage. Denk hierbij aan aspecten die bijvoorbeeld betrekking hebben op ruimtelijke ordening (bestemmingsplan), brandveilig gebruik en een brede oog- en oorfunctie op het gebied van criminaliteit en ondermijning waarvoor b.v. een gebiedsgerichte aanpak kan worden ingezet. Gemeenten die vooral vanuit een integrale taakstelling willen opereren dienen daarom een grondige inhoudelijke en financiële afweging op de uitvoering van basis- en plustaken te maken.
- De werkgroep VTH-harmonisatie doet jaarlijks voorstellen voor specifieke projecten die zijn gebaseerd op actuele problemen en/of trends binnen het milieudomein. Gemeenten kunnen deze facultatief als plustaak in hun uitvoeringsprogramma laten opnemen door de ODZOB.

Bijlage 1 Regionale risicoanalyse

Uitkomsten regionale risicoanalyse Fase TH Gebruik (milieu)

	Score	Risico	Afval	Afvalwater	Bodem	Energie	(Externe) veiligheid	Geluid	Geur	Licht	Lucht
Industrie; Afval(water)beheer	5,5										
Industrie; Chemische industrie; grootschalige opslag gevaarlijke stoffen, Bevi, Brzo	4,9										
Agrarisch sector; Veehouderij (IPPC)	4,7										
Industrie; Chemische industrie; kleinschalige opslag gevaarlijke stoffen	4,2										
Agrarisch sector; Veehouderij (niet IPPC)	3,9										
Industrie; Transport en distributiebedrijven	3,9										
Bijeenkomstfunctie; Horeca - cafés en discotheken (hard)	3,5										
Industrie; Energie en waterbedrijven	3,5										
Industrie; Mengvoederindustrie	3,5										
Industrie; Rubber- en kunststofbedrijven	3,5										
Industrie; Voedingsmiddelenindustrie	3,5										
Industrie; Autodemontagebedrijven	3,4										
Industrie; Natte en chemische wasserijen	3,2										
Winkelfunctie; Benzinstation met LPG	3,1										
Industrie; Bouwmaterialenproducenten	2,9										
Sport; Autocircuits en motorcrosssterreinen	2,9										
Bijeenkomstfunctie; Horeca - restaurants en overig (zacht)	2,7										
Bijeenkomstfunctie; Horeca - speciale doelgroep (koffieshop e.d.)	2,7										
Industrie; Scheepswerven	2,7										
Winkelfunctie; Benzinstation zonder lpg	2,7										
Sport; Sportvelden	2,5										
Industrie; Metaalrobedrijven	2,3										
Bijeenkomstfunctie; Beurzen en evenementencomplexen	2,2										
Industrie; Bouwrijverheid en installatietechniek	2,2										
Industrie; Hout- en meubelindustrie	2,2										
Overige gebruiksfunctie; Jachthavens	2,2										
Sport; Sportgebouwen (oa kantines)	2,2										
Agrarisch sector; Dienstverlening landbouw (incl hoveniers)	2,1										
Bijeenkomstfunctie; diversen (buurthuizen, kerken, verenigingsgeb.)	2,1										
Gezondheidsfunctie; Verzorgingsstehuis	2,1										
Gezondheidsfunctie; Ziekenhuis	2,1										
Industrie; Garages en autoherstelbedrijven	2,1										
Sport; zwembaden	2,1										
Winkelfunctie; Supermarkten	2,1										
Industrie; Voorzieningen en installaties	1,9										
Onderwijs; School overige (middelbaar en hoger onderwijs)	1,9										
Winkelfunctie; Grootwinkelbedrijf	1,9										
Winkelfunctie; Winkelcentrum	1,9										
Agrarisch sector; Akkerbouw en open grond teelt	1,8										
Agrarisch sector; Glasuinbouw	1,8										
Cellfunctie; Gevangenis	1,8										
Gezondheidsfunctie; Psychiatrische inrichting en cellfunctie	1,8										
Industrie; Uitgeverij en drukkerijen	1,8										
Onderwijs; Basisschool Overig (incl. BSO)	1,8										
Logies; Hotels, pensions en B&B's	1,7										
Kantoor; Kantoorgebouw (grootschalig)	1,6										
Wonen; Bijzondere woongebouwen (hostels, verst.beperkten, opvangcentra)	1,6										
Industrie; Crematoria	1,5										
Winkelfunctie; Winkel	1,3										
Kantoor; Kantoor (kleinschalig)	1,1										
Gezondheidsfunctie; Praktijkruimte	0,9										
Bijeenkomstfunctie; Kinderopvang (excl gastouder)	0										
Bouwwerken geen gebouw zijnde; Culturele kunstwerken	0										
Bouwwerken geen gebouw zijnde; Kunstwerken (weg- en waterbouwkundig)	0										
Bouwwerken geen gebouw zijnde; Reclame-uitingen	0										
Overige; Parkeren (garages)											
Wonen; Kamergewijze verhuur											
Wonen; Woning											
Wonen; Woongebouw (w.o. hoogbouw)											
Wonen; Woonwag	0										

Bijlage Achtergrondinformatie ROK Milieutoezicht

Wat levert werken met het ROK Milieutoezicht ons op?

De oprichting van de omgevingsdiensten moet een impuls geven aan de kwaliteit van de handhaving van het omgevingsrecht. Er zijn wettelijke kwaliteitscriteria vastgesteld waar organisaties die zich bezig houden met de uitvoering van toezicht en handhaving minimaal aan moeten voldoen. Elke omgevingsdienst zal met de deelnemende partners een uitvoeringsprogramma moeten opstellen. Als we samen aan de eisen van modern en professioneel toezicht willen voldoen is dat meer dan alleen een nietje slaan door de verschillende bestaande plannen. Er zullen gezamenlijke risico's moeten worden afgewogen, prioriteiten worden bepaald en nader worden uitgewerkt in een gedifferentieerde aanpak. Daarbij worden de partners ingezet op hun kracht, dus optimaal gebruikmakend van hun vaardigheden, deskundigheid, instrumenten en bevoegdheden. Het bestuur van de ODZOB heeft daarbij bepaald dat de middelen juist daar moeten worden ingezet waar de risico's het grootst zijn. Het ROK Milieutoezicht biedt de gemeenten in onze regio deze risicogerichte aanpak voor het opstellen, uitvoeren en steeds verder ontwikkelen van een kwalitatief hoogwaardig en professioneel regionaal programma dat is gebaseerd op 5 concrete uitgangspunten:

Het moet slimmer en innovatiever

Traditionele methodes van taakuitvoering blijken niet altijd even doeltreffend. De roep om vernieuwing en innovatie wordt steeds groter. Daarnaast verandert de samenleving, nemen de (technologische) mogelijkheden van toezicht op afstand en zelfregulering toe en wordt steeds meer en vaker een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven. De ODZOB gaat, binnen de kaders van dit ROK Milieutoezicht 2018, actief aan de slag om de uitvoering blijvend te innoveren zodat de slagkracht zal toenemen. De beschikbare middelen worden daarom ook deels ingezet voor de ontwikkeling van alternatieven die deel gaan uitmaken van een professionele instrumentenmix. Het gaat om instrumenten die bovenop of in plaats van inspecties zorgen voor motivatie om het gedrag aan te passen. Het gaat hierbij o.a. om samenwerking met brancheorganisaties, het geven van voorlichtingsbijeenkomsten aan ondernemers, het uitreiken van een compliment/prijs voor normconform gedrag, het gericht communiceren over overlastgevers en overtreders of het beïnvloeden van voor de doelgroep belangrijke actoren (afnemers, toeleveranciers, branchevereniging, verzekeraars e.d.).

Een voorbeeld van een slimme en innovatieve werkwijze is het zogenaamde 'toezicht op afstand'. In de praktijk is dit mogelijk met de monitoring van luchtwassers bij veehouderijen. De gegevens over de werking van luchtwassers moeten elektronisch worden gemonitord, zodat de geschiedenis gemakkelijk is terug te halen. Steeds meer registratiesystemen hebben de mogelijkheid om via een internettoegang de actuele werking ('realtime') van de luchtwasser vast te stellen. Het ondervangt het probleem dat de fysieke controles door toezichthouders zich beperken tot momentopnamen.

Het moet efficiënter

Met het ROK Milieutoezicht beschikt de regio over een uniform en dus efficiënt uitvoeringskader. Voor goed toezicht noodzakelijke ontwikkelingen/investeringen (toepassingen, processen, arrangementen, uitvoeringsbeleid, convenanten etc.) kunnen nu binnen de context van de ODZOB eenmalig (en dus niet 21 keer bij alle afzonderlijke gemeentes) en op een uniforme wijze worden aangepakt en uitgevoerd. Bij voorkeur 'on the job' en in samenwerking met onze handhavingspartners zoals waterschappen, politie, openbaar ministerie etc. De beschikbare middelen worden dus voor een deel geïnvesteerd in voorzieningen die er voor zorgen dat er netto tijd over blijft voor de feitelijke aanpak van naleefproblemen binnen een individueel bedrijf, een hele bedrijfstak of juist een keten van bedrijven op grotere schaal.

Een voorbeeld is de ontwikkeling van een speciale app voor toezichthouders die zich in heel Noord-Brabant bezig houden met het integrale toezicht op veehouderijen en daaraan gerelateerd het ontwikkelen van digitale checklisten waarbij toezichthouders op locatie hun informatie en specifieke bevindingen direct digitaal (en vooral uniform) kunnen vastleggen in registratiesystemen.

Het moet effectiever

Toeziethouders, handhavers maar ook bestuurders staren zich traditioneel nog te veel blind op aantallen controles en handhavingprogramma's. We zijn geneigd onze opdracht te vertalen in cijfers. Het ROK Milieutoezicht staat voor een risicogerichte en informatiegestuurde aanpak die juist ruimte biedt voor een probleemgerichte aanpak. Een actueel voorbeeld van een 'probleem' waar veel aandacht voor bestaat is de zogenaamde mestfraude. Een zeer complex probleem dat slechts gedeeltelijk vanuit toezicht en handhaving kan worden opgelost. We zullen dus met onze handhavingspartners tijd moeten investeren in een juiste analyse vooraf, passende gereedschappen moeten zoeken of ontwikkelen en een logische en gezamenlijke werkwijze moeten ontwikkelen. Ons doel is immers niet om zoveel mogelijk fraudeurs te pakken, maar om het frauderen te stoppen.

De beschikbare middelen worden dus niet meer alleen gebruikt om binnen een bepaalde branche of gebied preventieve controles uit te voeren, maar ook om samen met onze partners tot een alternatieve maar effectieve (en soms meerjarige) aanpak van hardnekkige problemen te komen. Het biedt de ODZOB de mogelijkheden om aan te sluiten bij initiatieven/verzoeken van derden (b.v. openbaar ministerie, NVWA, waterschappen) om een actieve rol te spelen namens de gemeenten bij de aanpak van complexe vraagstukken. Andere voorbeelden van complexe problemen/uitdagingen zijn bijvoorbeeld: ondermijnende criminaliteit, illegaliteit, geuroverlast, klimaatdoelstellingen, circulaire economie, covergisting, opkomende stoffen (GenX) etc.

Een voorbeeld is de jaarlijkse uitvoering (in december) van vuurwerkcontroles bij verkooppunten. Het naleefgedrag blijkt al een paar jaar te verbeteren, dus de ondernemers die hun zaakjes op orde hebben krijgen vooraf een lijst met aandachtspunten die ze zelf moeten controleren en (zo nodig) op orde moeten brengen. Onder andere op basis van de reactie en het gedrag van de ondernemer wordt bepaald of een fysieke controle nog noodzakelijk is. Ook op basis van steekproeven en slecht naleefgedrag in het verleden wordt een aantal verkooppunten onaangekondigd gecontroleerd.

Het moet doelgerichter

De ODZOB maakt steeds meer gebruik van allerlei beschikbare informatie uit interne en externe bronnen om het toezicht doelgericht uit te kunnen voeren. Hoe beter we een bepaalde doelgroep op gedefinieerde indicatoren aan de voorkant kunnen analyseren, des te gericht kan de middelen worden ingezet op de echte probleemgevallen. Dit betekent dat de beschikbare middelen ook worden gebruikt voor onderzoek, analyse en selectie binnen elke relevante branche of een specifiek gebied en de afstemming met overige handhavingspartners.

Binnen het ROK Milieutoezicht wordt het toezicht op inrichtingen programmatisch (hoog risico), thematisch (gemiddeld risico) of alleen nog klacht- of incidentgestuurd (laag risico) uitgevoerd. Binnen de programmatische en thematische aanpak zal een doelgerichte benadering er toe leiden dat er een steeds meer gedifferentieerde aanpak op significante risico's zal ontstaan. Dergelijke vastgestelde en/of geanalyseerde risico's (b.v. slechte naleving, relatief grote opslaghoeveelheden, veel ongewone voorvallen, slechte financiële situatie, relaties met criminele entiteiten etc.) zullen in veel gevallen leiden tot toezicht en handhaving met veel meer gerichte diepgang dan de traditionele controles uit het verleden. De keuze om binnen een (branche)project niet alle inrichtingen maar een gerichte selectie/steekproef fysiek te controleren wil niet zeggen dat dit per definitie ook met minder middelen kan. De ervaring laat zien dat de aanpak van naleefproblemen op complexe dossiers relatief veel tijd kost en ook vraagt om specifieke kennis en expertise. Steeds vaker zijn diepgaande administratieve onderzoeken en analyses noodzakelijk om een probleem in zijn volle omvang bloot te leggen. Meestal gevolgd door een intensief bestuursrechtelijk en strafrechtelijk vervolproces om de overtreding te (laten) beëindigen en/of de overtreder te bestraffen.

Een voorbeeld is het project 'Toezicht en handhaving opslag- en distributiebedrijven' dat in 2017 in Zuidoost-Brabant door de ODZOB is uitgevoerd. Door een gerichte maar grondige branche-analyse van de doelgroep is vooraf in beeld gekomen welke bedrijven in potentie gevaarlijke stoffen op- of overslaan. Daarnaast is uit deze analyse gebleken dat veel overslagactiviteiten juist in de avond- en nachturen plaatsvinden. Controles tijdens de kantooruren hebben in het verleden nauwelijks overtredingen laten zien. Het resultaat is dat we op basis van onaangekondigde controles buiten de kantooruren bij een tiental bedrijven in de regio risicovolle situaties hebben aangetroffen in relatie tot de op- en overslag van gevaarlijke stoffen.

Het voorbereiden op deze specifieke wetgeving, het analyseren van de juiste inrichtingen, het onderkennen van de mogelijke overtredingen, het wettelijk toetsen en vastleggen van de feiten binnen complexe regels en het afstemmen met overige handhavingpartners vraagt om een professionele inzet van ervaren toezichthouders en kost relatief veel tijd. En als je A zegt moet je ook B zeggen: (ernstige) overtredingen worden gevolgd door bestuursrechtelijke en strafrechtelijke vervolgtrajecten. Ook dit zijn tijdrovende toezichts- en handhavingstrajecten. Echter, om dat we aan de voorkant een slimme selectie/keuze hebben gemaakt kunnen we (met de beschikbare middelen) op de bedrijven met het hoogste risicoprofiel in combinatie met onvoldoende naleving toch adequaat doorpakken.

Het moet eerlijker

De overheid moet betrouwbaar zijn. Dit betekent dat burgers en bedrijven ervan uit mogen gaan dat het systeem van vergunningverlening toezicht en handhaving eerlijk en effectief is. Eerlijke handhaving vergt goede afstemming. Er moet een *level playing field* zijn voor de bedrijven die onder toezicht vallen, dus de interventie- en vooral de sanctiestrategieën moeten zoveel mogelijk uniform zijn (vergelijkbare situaties dienen op dezelfde wijze behandeld te worden), indien noodzakelijk met regionale accenten en specifieke activiteiten als de regionale situatie hier expliciet om vraagt en gemotiveerd kan waarom sprake is van een afwijkende situatie.

Het ROK Milieutoezicht is een regionale strategie die vergelijkbare inrichtingen met een vergelijkbaar risico op een uniforme en transparante wijze benaderd en daarmee een bijdrage levert aan eerlijke concurrentieverhoudingen.

Een voorbeeld is het toezicht op koeltorens (airconditioning) op de daken bij grote bedrijven/kantoren in of dichtbij de woonomgeving. Bij onvoldoende onderhoud is gebleken dat dit een belangrijke bron is voor legionellabesmetting. In 2017 heeft de ODZOB met de GGD het 'project koeltorens' uitgevoerd. Hieruit blijkt dat bij 40% van de gecontroleerde koeltorens de situatie zorgwekkend is. Omdat de registratie bij veel gemeenten in het verleden te kort heeft geschoten moet hierop een adequate inhaalslag worden gemaakt. In de eerste plaats om de gezondheid van alle burgers in onze regio te kunnen waarborgen, maar ook om te voorkomen dat ondernemers die geen eigen verantwoordelijkheid nemen en ook niet bij de overheid in beeld zijn de mogelijkheid krijgen daar zelfs nog een financieel (concurrentie)voordeel uit te behalen.

Samenvattend biedt het ROK Milieutoezicht unieke mogelijkheden om zowel output- als outcome-doelstellingen in de uitvoeringspraktijk te combineren. Een bittere noodzaak om samen met onze handhavingpartners ondermijnende activiteiten aan te kunnen pakken.

Financiële onderbouwing ROK Milieutoezicht 2018

Tijdens de AB-werkconferentie van 5 oktober 2017 is de systematiek voor de berekening van het benodigde budget voor de basistaken per gemeente uitgebreid toegelicht. Daarbij is ook aangegeven welke stappen worden doorlopen om tot een zo actueel mogelijk inrichtingenbestand per gemeente te komen, om op basis daarvan de benodigde financiële middelen voor uitvoering van basistaken door de ODZOB te kunnen berekenen. Na het AB ODZOB van 15 maart 2018 zijn deze uitgangspunten nog eens opnieuw beoordeeld en zijn de budgetten opnieuw berekend. Deze middelen zijn nu dus (in afstemming met een ambtelijke vertegenwoordiging van de gemeenten) per gemeente berekend op basis van realistische kengetallen en een zo actueel mogelijk inrichtingenbestand per gemeente. Op 23 augustus 2018 heeft het ambtelijk opdrachtgeversplatform (OGP) alle keuzes van de werkgroep nog eens kritisch beoordeeld. Hieruit zijn enkele goede adviezen gekomen die de werkgroep nog zal verwerken ten behoeve van de definitieve voorstel tot vaststelling in het AB ODZOB van 22 november 2018.

Deze kengetallen zijn door de werkgroep¹ bepaald op basis van *expert judgement* en geregistreerde gegevens uit de praktijk. Periodieke monitoring van deze kengetallen is noodzakelijk zodat hierover bestuurlijk kan worden gerapporteerd. De gedefinieerde kengetallen (gemiddelde frequentie en tijdbesteding per inrichting in een branche) bepalen naast de omvang van het inrichtingenbestand en een drietal opslagen (zie verderop in dit voorstel) het totale uitvoeringsbudget. Het budget valt hoger

¹ Hierin zijn vertegenwoordigd de gemeenten Veldhoven, Gemert-Bakel, Best, Helmond, Deurne, Eindhoven, Someren en de Kempengemeenten

of lager uit als deze kengetallen en/of opslagpercentages naar boven of naar beneden worden bijgesteld. Het budget vormt vervolgens de basis voor het jaarlijks uitvoeringsprogramma waar in de praktijk niet langer de frequenties en gemiddelde tijdbesteding leidend zullen zijn, maar de meest efficiënte en effectieve aanpak om een naleefprobleem aan te pakken en op te lossen (b.v. minder aantallen, maar wel meer diepgang). Op basis van de bestuurlijke prioritering in het ROK Milieutoezicht worden de beschikbaar gestelde middelen ook ingezet om thema's als duurzaamheid en ondermijning vanuit toezicht en handhaving aan te pakken.

In algemene zin nemen de te accepteren risico's toe als de kengetallen naar beneden worden bijgesteld. De diepgang, de integraliteit (bredere blik) en de intensiteit van het toezicht nemen af. Complexe problemen blijven vaker onder het maaiveld en lopen vaker het risico niet tijdig te worden herkend. De specifieke kennis over de ontwikkelingen bij bedrijven wordt minder met als risico dat er vaker illegale situaties optreden met mogelijk ongewenste effecten. Er wordt minder ingezet op preventie en (na verloop van tijd) meer op klachten en incidenten. Met de huidige inregeling van de kengetallen is de werkgroep van mening dat er een juiste balans is gevonden tussen de aanvaardbare risico's en daarop in te zetten (minimum) capaciteit van toezicht en handhaving.

Dat het ROK Milieutoezicht 2018 als grondslag voor financiering van het uitvoeringsprogramma van de wettelijke basistaken wordt gebruikt, betekent dat er een herijking van de deelnemersbijdragen plaatsvindt.

De meeste gemeenten zullen hun budget voor toezicht (en handhaving) op basis van deze uitgangspunten structureel moeten verhogen (in vergelijking met de opgaven in de werkprogramma's voor 2018), om aan deze regionale norm te kunnen voldoen. Daarbij wordt voor de volledigheid opgemerkt dat de meeste gemeenten in hun werkprogramma 2018 ook middelen hebben opgenomen voor de uitvoering van niet-basistaken. Ook hebben enkele gemeentes in het verleden al de keuze gemaakt voor een structureel hoger uitvoeringsniveau, met bijbehorend budget.

Waardoor wordt dit grote verschil veroorzaakt? Op de eerste plaats moet worden vastgesteld dat de ODZOB vanaf de start in 2013 te maken heeft gehad met een groot aantal gemeenten die hun taken op een minimum niveau heeft ingebracht. We hebben nu regionaal veel meer inrichtingen in beeld dan in 2013.

De in 2013 gehanteerde historische kengetallen voor uren (met de 4- en 6-uurscontroles) en frequenties waren toen al de allerlaagste in heel Nederland. Daarnaast was er veel discussie over de omvang van het verplichte (basis)takenpakket, wat er toe heeft geleid dat een deel van de taken van begin af aan op een te laag ambitieniveau door de gemeenten is ingebracht. Daarbij komt dat aanvullende basistaken op andere terreinen dan het milieutoezicht op inrichtingen (b.v. asbest, grondstromen) nu weliswaar goed zijn verankerd in wetgeving en uitvoeringsbeleid, maar in veel gevallen zijn bekostigd uit de oorspronkelijke budgetten ten koste van het preventieve toezicht. Aanvullende bestuurlijk geprioriteerde onderwerpen als energie en grondwaterbescherming hebben geleid tot een grotere toezichtlast, maar hebben in de meeste gevallen niet geleid tot een aanpassing van het budget.

De situatie is in stand gebleven omdat er nooit een toetsing kon plaatsvinden op basis van een uniform (uitvoerings)kader op basis waarvan kon worden bepaald welke taken minimaal bij de ODZOB moesten worden ingebracht en met welke middelen. Iedere gemeente beoordeelde dit op een eigen manier en stelde daarbij een weinig transparant en behoudend budget ter beschikking. Sommige gemeenten voerden bepaalde taken (b.v. handhaving) nog in eigen beheer uit. Als we dit combineren met de constatering dat veel inrichtingenbestanden van gemeenten niet actueel bleken te zijn, dan mag de conclusie worden getrokken dat we met het ROK Milieutoezicht 2018 in onze regio een belangrijke inhaalslag aan het maken zijn. Voor het eerst is er nu op regionale schaal door professionals van de gemeenten en de ODZOB beoordeeld wat er nu feitelijk aan minimale inzet noodzakelijk is om de risico's voor de leefomgeving voldoende te kunnen beheersen. Tegelijkertijd is nu ook een completer en transparanter beeld ontstaan van de inrichtingen die zich in de gemeenten bevinden en tot welke risicoklasse ze behoren. Dit gaan we de komende jaren nog verder verbeteren om vooral illegaliteit en potentiële criminaliteit/ondermijning de kop in te drukken.

Vanaf 1 januari 2018 intensiveren Brabantse gemeenten en de Provincie Noord-Brabant de inspecties van veehouderijen (ITV). Dit betekent dat toezichthouders van de drie Brabantse omgevingsdiensten

(ODZOB, OMWB en ODBN) gedurende drie jaar op uniforme wijze gaan controleren of de agrarische bedrijven aan de wet- en regelgeving voldoen. Daarnaast informeren zij agrariërs over asbestverwijdering en energiebesparing. De frequentie en inzet (en dus extra kosten) die dit van gemeenten vraagt komt naadloos overeen met de kengetallen die zijn gekoppeld aan het ROK Milieutoezicht 2018. Voor de agrarische inrichtingen betekent dit dat de kosten voor de uitvoering van ITV door de ODZOB al in het budget voor het ROK Milieutoezicht 2018 zijn verdisconteerd.

Noodzakelijke opslagen voor aan het ROK gerelateerde (wettelijke) taken

De scope van het ROK Milieutoezicht beperkt zich tot de effectieve en efficiënte uitvoering van preventief milieutoezicht op de Wabo-milieutaken. Direct daaraan gerelateerd zijn er al enige tijd discussies gaande om het gehele stelsel van toezicht en handhaving naar een hoger (lees: professioneel) niveau te brengen. Ook het uitvoeren van repressieve handhaving (bestuursrechtelijk en strafrechtelijk) op de basistaken behoort namelijk voor het overgrote deel tot de kerntaak van de omgevingsdiensten. Het ontbreken van de noodzakelijke opdracht/budget leidt nog regelmatig tot discussie met de handhavingpartners en de deelnemers als blijkt dat de ODZOB niet snel en adequaat kan optreden in de lijn van de landelijke handhavingstrategie (LHS). In de brede regionale ambitie om de besluitvorming rondom het ROK Milieutoezicht direct ook te benutten om een oplossing te vinden voor dit probleem, sprak het AB van de ODZOB op 5 oktober 2017 de wens uit om in het totale budget ook een voorstel voor een verdeelsleutel op te nemen voor:

1. de uitvoering van de verplichte (repressieve) handhavingstaken in lijn van de landelijke handhavingstrategie, zowel bestuurs- als strafrechtelijk.
2. het structureel en programmatisch actualiseren en beheren van een regionaal inrichtingenbestand op basis van proactieve monitoring als onderdeel van de opsporing van illegale (bedrijfs)activiteiten.
3. de uitvoering van noodzakelijke hercontroles n.a.v. preventief toezicht (zit niet in de kengetallen).

Ad 1: de opslag voor de uitvoering van de bestuurs- en strafrechtelijke handhavingstaken is begroot op 20% ten opzichte van de berekende toezichtcapaciteit. Dit is gebaseerd op de huidige inzet van de ODZOB ten behoeve van gemeenten die daarvoor vanaf 2017 al een volledig mandaat hebben gegeven.

Ad 2: de opslag voor het actualiseren van het inrichtingenbestand is begroot op 10% ten opzichte van de berekende toezichtcapaciteit. Dit is gebaseerd op ervaringsgegevens van de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) die met dit budget ook een structurele werkwijze inclusief tool hebben ontwikkeld. Een door de ODZOB uitgevoerde pilot in opdracht van de gemeente Helmond onderschrijft de noodzaak en de middelen die daarvoor noodzakelijk zijn. Vooralsnog wordt aangenomen dat deze investering gedurende drie opeenvolgende jaren noodzakelijk is om het inrichtingenbestand op orde te krijgen. Daarna zal moeten worden beoordeeld hoe groot de investering moet zijn om het inrichtingenbestand op een adequaat niveau te houden.

Ad 3: de opslag voor het uitvoeren van hercontroles is begroot op 15% ten opzichte van de berekende toezichtcapaciteit. Dit is gebaseerd op eigen ervaringscijfers in 2016 en 2017.

RAADSINFORMATIEBRIEF

Waarom deze informatiebrief?

Op 15 maart 2018 heeft het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant besloten om de (nieuwe) gemeenteraden te informeren over de noodzaak om te investeren in een professionele en risicogerichte uitvoering van het toezicht en de handhaving binnen het omgevingsrecht. Complexe en hardnekkige problemen als bijvoorbeeld mestfraude, ondermijnende (milieu) criminaliteit en de aanwezigheid van omstreden stoffen (met name GenX) in het milieu worden niet opgelost met de huidige traditionele en taakgerichte aanpak. Dit vraagt veel meer om een innovatieve en oplossingsgerichte aanpak die gebaseerd is op samenwerking, informatiedeling en de ontwikkeling en toepassing van slimme instrumenten.

Bedrijven uit Helmond en Son bron van omstreden stoffen GenX in oppervlaktewater

HELMOND/SO - Custom Powders ontkennde het, maar het bedrijf blijkt toch de reden dat er GenX in het water rond Helmond zit. In het geval van Eindhoven kwamen de omstreden stoffen in het water via afvalwaterverwerker Ecoflow.

Drugsmaffia gaat de boer op

Gedumpt drugsafval, malafide huurders, bedreigingen en drugsresten in het slootwater. Boeren voelen de gevolgen van de drugsindustrie. Vooral in Brabant.

Nederland staat er internationaal om bekend en exporteert drugs tot in verre oorden; het is een miljardenindustrie. Elk jaar duikt wel ergens tussen de maispercelen hennep op. Veel ongrijpbaarder is de wereld van synthetische drugs; harddrugs, gemaakt in provisorische drugslaboratoria. Deze 'sector' groeit. Vanwege een steeds strengere handhaving in de steden en leegstand in het buitengebied, verplaatst deze criminaliteit zich richting het platteland.

Wat is daarbij de rol van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)?

De ODZOB is één van de 29 regionale omgevingsdiensten in Nederland. De Omgevingsdiensten zijn opgericht in 2013 o.a. naar aanleiding van de vuurwerkcramp in Enschede, de brand in het Hemeltje in Volendam en de ramp in Moerdijk. Het organiseren van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving op het gebied van omgevingsrecht moest beter en slimmer. Het is de opgave van de ODZOB om te zorgen voor een veilige en gezonde, fysieke leefomgeving. Dit doen zij dagelijks samen met de ketenpartners, zoals Veiligheidsregio, GGD, waterschappen, 21 gemeenten en de provincie Noord-Brabant.

Toezicht en handhaving van milieuwetgeving is topsport!

Milieutoezichthouders en -handhavers van de omgevingsdiensten worden steeds weer ingehaald door nieuwe ontwikkelingen zoals complexere technologie en een veranderende samenleving. Handhavingsorganisaties moeten zich daarom blijven ontwikkelen om hun wettelijke taken te kunnen vervullen. Problemen bij toezicht en handhaving worden met name veroorzaakt door de versnippering van de toezicht- en handhavingstaken over een groot aantal instanties, door de vrijblijvendheid van de samenwerking en door het ontbreken van een cultuur en structuur voor informatie-uitwisseling. Die versnippering leidt niet alleen tot problemen op het gebied van kennis en kunde, maar maakt ook dat samenwerking tussen het bevoegd gezag (gemeente, provincie) en het Openbaar Ministerie en de politie nog te weinig effectief is. De verdere professionele (door)ontwikkeling van de omgevingsdiensten moet daar een einde aan maken.

Hoe kon de bandenbrand in Someren-Heide zo uit de hand lopen?

Algemeen bestuur ODZOB heeft gekozen voor een uniform regionaal uitvoeringskader: ROK Milieutoezicht

Het bestuurlijke uitgangspunt is dat de beschikbare capaciteit wordt ingezet waar de risico's voor een veilige en gezonde leefomgeving het grootst zijn. Het 'ROK Milieutoezicht' is het gezamenlijk kader voor alle 21 gemeenten op basis waarvan in alle gemeenten gelijksoortige bedrijven op dezelfde manier gecontroleerd worden. Het biedt de gemeenten in onze regio een risicogerichte aanpak voor het opstellen, uitvoeren en steeds verder ontwikkelen van een kwalitatief hoogwaardig en professioneel regionaal uitvoeringsprogramma dat door de ODZOB wordt uitgevoerd op basis van 5 concrete uitgangspunten:

1. Het moet slimmer en innovatiever
(*professionele instrumentenmix/toolbox*)
2. Het moet efficiënter
(*uniformiteit*)
3. Het moet effectiever
(*probleem- en/of oplossingsgericht*)
4. Het moet doelgerichter
(*informatie gestuurd*)
5. Het moet eerlijker
(*gelijk speelveld voor ondernemers*)

Het Algemeen Bestuur van de ODZOB heeft haar goedkeuring gegeven aan het ROK Milieutoezicht als regionale strategie voor de komende jaren. Deze richt zich enerzijds op het stimuleren van de naleving en anderzijds op het reduceren van de risico's die ontstaan bij het niet naleven van de wettelijke voorschriften door (risicovolle) bedrijven. Het Algemeen Bestuur van de ODZOB is van mening dat dit niet kan zonder extra middelen; de komende weken zal duidelijk worden hoeveel er in de regio Zuidoost-Brabant extra geïnvesteerd zal moeten worden om deze gezamenlijke ambitie waar te maken. Het Algemeen Bestuur van de ODZOB geeft de nieuwe colleges en gemeenteraden in overweging om deze informatie te betrekken bij de coalitiebesprekingen in hun gemeente.

Tijdens uw kennismaking met de ODZOB in de komende periode willen wij graag een nadere toelichting geven op deze brief.

Voor verdere vragen kunt u contact opnemen met Marloes Tolsma, E: m.tolsma@odzob.nl.

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

W.J.F. van der Rijt-Van der Kruis
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
Secretaris

Het Mestcomplot

Door Joep Dohmen en Esther Rosenberg Foto's Merlin Daleman, 10 november 2017

Onderzoek Boeren, transporteurs, mestverwerkers en handelaars in Brabant en Limburg frauderen op grote schaal met mest. Ze rijden met lege vrachtwagens heen en weer, vervalsen administratie en omzeilen gps-controles. NRC bracht de omvang van de fraude in kaart. 'Wie niet meedoet, heeft geen werk'

SAMEN MEER WAARDE

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Wal 28
Postbus 8035
5601KA EINDHOVEN
www.odzob.nl
T 088 369 03 69
E info@odzob.nl

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

Voorstel : Vaststellen verordening elektronische bekendmaking en kennisgeving
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018

Vergadering Algemeen Bestuur
d.d.: 27 september 2018

Agendapunt : 4.e

Vertrouwelijk : Nee

Aan het Algemeen Bestuur,

Aanleiding

Op 1 januari 2015 is er een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Deze wetswijziging heeft onder andere gevolgen voor de bekendmaking van besluiten van het Algemeen Bestuur. Op grond van het nieuwe artikel 56b Wgr is het voor het in werking treden van besluiten van het bestuur die algemeen verbindende voorschriften inhouden vereist om in de bladen van alle deelnemers te publiceren tenzij de gemeenschappelijke regeling een eigen publicatieblad instelt. In dat geval volstaat publicatie in dat blad.

Omdat de ODZOB evenmin als andere omgevingsdiensten besluiten neemt die algemeen verbindende voorschriften inhouden is het instellen van een eigen publicatieblad niet persé noodzakelijk. Anderzijds biedt het gebruik maken van de nieuwe wettelijke mogelijkheid voor een eigen publicatieblad wel de nodige voordelen.

Reikwijdte publicatieblad

Een in te stellen publicatieblad kan ook worden gebruikt voor publicaties die verband houden met de bevoegdheden die de ODZOB in eigen naam uitoefent, dus besluiten van het DB, AB of de directeur. Dit zijn dan besluiten in het kader van de bedrijfsvoering en ambtelijke organisatie. In dat kader kan gedacht worden aan verordeningen van het Algemeen Bestuur, rechtspositionele en andere regelingen van het Dagelijks Bestuur en ondermandaatbesluiten van de directeur. Een aantal van deze besluiten moet overigens ook verplicht gepubliceerd worden alvorens deze in werking treden. Tot nu toe wordt hiervoor het provinciaal publicatieblad gebruikt of wordt er in een regionaal dagblad een tekst geplaatst. Een eigen publicatieblad biedt het voordeel dat veel efficiënter en zonder kosten gepubliceerd kan worden. Publiceren in een digitaal blad is voor omgevingsdiensten namelijk kosteloos.

Als eenmaal een publicatieblad is ingesteld kan dit tevens gebruikt worden om ook andere informatie via het blad kenbaar te maken. Verschillende omgevingsdiensten die al een publicatieblad hebben plaatsen daarin bijvoorbeeld oproepen voor vergaderingen van het AB, vervangingsregelingen, stageregelingen, integriteitsbeleid, de klachtenverordening, het privacy- en informatiebeveiligingsbeleid etc.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de besluiten die de ODZOB neemt namens de gemeente of de provincie niet in het publicatieblad worden bekendgemaakt. Bekendmaking of kennisgeving van deze in mandaat genomen besluiten dienen plaats te vinden in het publicatieblad van de betreffende gemeente of de provincie.

Officiële bekendmaking via KOOP (GVOP)

Aan een eigen publicatieblad is de voorwaarde verbonden dat gebruik gemaakt wordt van de Gemeenschappelijke Voorziening Officiële Publicaties (GVOP). De GVOP zorgt ervoor dat het publicatieblad op www.officielebekendmakingen.nl wordt gepubliceerd. Het Kennis- en Exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties (KOOP) heeft de GVOP ontwikkeld in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Overheden die zijn aangesloten op dit centrale publicatiesysteem voldoen aan alle vereisten voor digitaal bekendmaken en hoeven geen eigen technische voorzieningen te treffen.

Via internet kan de te publiceren tekst direct in de GVOP-applicatie worden ingevoerd of geïmporteerd. Na eventuele toevoeging van wetstechnische informatie en beschrijvingen wordt het eigen publicatieblad op www.officielebekendmakingen.nl gepubliceerd. Elk publicatieblad bevat het jaartal en een eigen nummer¹. De bekendmakingen kunnen ook met een webservice weer terug worden geleverd zodat de ODZOB ze eventueel op de eigen website kan plaatsen. Alle data zijn als open data (her)bruikbaar voor externe partijen.

Financiële gevolgen

Het aansluiten brengt voor de ODZOB als gemeenschappelijke regeling geen licentiekosten met zich mee. De kosten worden –zoals bij meer landelijke voorzieningen– gedragen door de decentrale overheden/bevoegde gezagen.

De (ICT) kosten beperken zich daarmee tot het aanpassen van de standaard KOOP sjablonen om de besluiten en andere mededelingen op uniforme wijze te publiceren in ODZOB huisstijl, het onderhoud op deze sjablonen en verder het regulier gebruikersbeheer. Ervaringen bij andere Omgevingsdiensten leren dat dit prima in eigen beheer te doen is en dat de hoeveelheid werk beperkt is, met hooguit een korte piek in de opstartfase. Er is derhalve vooralsnog geen apart budget noodzakelijk en het project kan als een reguliere ICT change worden gezien.

Voorstel

Op grond van het bovenstaande stellen wij u voor een eigen publicatieblad in te stellen middels vaststelling van bijgaande concept-verordening met bijbehorende toelichting.

¹ Zie bijvoorbeeld:

https://zoek.officielebekendmakingen.nl/zoeken/resultaat/?zkt=Uitgebreid&pst=BladGemeenschappelijkeRegeling&dpr=Alle&sdt=DatumPublicatie&org=Omgevingsdienst+Zuid-Holland+Zuid&orgt=regionaal+samenvatting&planid=&pnr=3&rpp=10&_page=1&sorttype=1&sortorder=4

Eindhoven, 6 september 2018

Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Bijlage(n): concept-verordening met toelichting

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
d.d. 6 september 2018;

Gelet op artikel 56aa en 56b van de wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 2:14, tweede lid,
en 3:42, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht;

BESLUIT

Vast te stellen de Verordening elektronische bekendmaking en kennisgeving Omgevingsdienst
Zuidoost-Brabant 2018.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-
Brabant 27 september 2018,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Verordening elektronische bekendmaking en kennisgeving Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Overwegingen:

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van

Gelet op artikel 56aa en 56b van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 2:14, tweede lid, en 3:42, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht;

BESLUIT:

Vast te stellen de Verordening elektronische bekendmaking en kennisgeving Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Artikel 1. Publicatieblad

1. Er is een publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.
2. Het publicatieblad is voor een ieder te raadplegen op de website www.officielebekendmakingen.nl.

Artikel 2. Uitgifte

De zorg voor de uitgifte van het publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant berust bij het dagelijks bestuur.

Artikel 3. Vervangende uitgave

Indien elektronische uitgifte van het publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant op de in artikel 1 voorziene wijze geheel of gedeeltelijk onmogelijk is, draagt het dagelijks bestuur zorg voor een vervangende uitgave volgens door hem te stellen regels.

Artikel 4. Elektronische bekendmaking

1. Besluiten van het bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant die algemeen verbindende voorschriften inhouden, worden uitsluitend elektronisch bekendgemaakt door plaatsing in het publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.
2. Besluiten van het bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant die andere besluiten van algemene strekking inhouden, worden uitsluitend elektronisch bekendgemaakt door plaatsing in het publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.

Artikel 5. Elektronische kennisgeving

Het is mogelijk berichten van het bestuur en de directeur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant die niet tot een of meer geadresseerden zijn gericht, uitsluitend elektronisch te verzenden, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald. De verzending geschiedt door plaatsing in het publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

Artikel 6. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 7. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: 'Verordening elektronische bekendmaking en kennisgeving Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018'.

Aldus vastgesteld tijdens de openbare vergadering d.d. te Eindhoven.

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

de voorzitter

de secretaris

Toelichting op Verordening elektronische kennisgeving en bekendmaking Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018

Algemeen

Vanaf 1 januari 2015 kunnen gemeenschappelijke regelingen op grond van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen een elektronisch publicatieblad hebben voor de bekendmaking van hun algemeen verbindende voorschriften. Dit publicatieblad is vergelijkbaar met een gemeentebblad of provinciaal blad. Stelt de gemeenschappelijke regeling geen publicatieblad in, dan moet de bekendmaking gebeuren via de deelnemende gemeenten en provincies.

Naast algemeen verbindende voorschriften kunnen ook andere besluiten van algemene strekking, mededelingen en kennisgevingen in dit publicatieblad worden opgenomen, mits daaraan een verordening van het algemeen bestuur ten grondslag ligt. Met onderhavige verordening wordt een (aanvullende) juridische basis gegeven aan de elektronische bekendmaking en kennisgeving door de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

Aan een eigen publicatieblad van een gemeenschappelijke regeling is de voorwaarde verbonden dat gebruik wordt gemaakt van de landelijke voorziening voor officiële bekendmakingen. Deze voorziening voldoet aan de technische eisen zoals gesteld in het Besluit bekendmaking en beschikbaarstelling regelgeving decentrale overheden en de regeling elektronische bekendmaking en beschikbaarstelling regelgeving decentrale overheden. Er kan niet met bekendmaking op een eigen website worden volstaan. Een ieder kan het elektronische publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant raadplegen op de landelijke website www.officielebekendmakingen.nl (ook bereikbaar via www.overheid.nl).

Het publicatieblad houdt verband met de taken van het openbaar lichaam. Uit artikel 1a, derde lid, van de Regeling elektronische bekendmaking en beschikbaarstelling regelgeving decentrale overheden volgt dat de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant het eigen publicatieblad uitsluitend kan gebruiken voor bevoegdheden die hij in eigen naam uitoefent. Het gaat hier om de autonome regelgevende bevoegdheid van de Omgevingsdienst, bijvoorbeeld omtrent de bedrijfsvoering en ambtelijke organisatie.

Wanneer de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant een bevoegdheid in mandaat uitoefent namens een deelnemende gemeente of provincie, zoals het verlenen van een vergunning of het afgeven van een beschikking, dient de bekendmaking of kennisgeving daarvan plaats te vinden in het publicatieblad van de betreffende gemeente of provincie of in de huis-aan-huis-bladen (al naar gelang het besluit dat het bevoegde gezag hierover heeft genomen), en derhalve niet in het publicatieblad van de Omgevingsdienst.

Voorts wordt opgemerkt dat besluiten tot wijziging, opheffing, toe- en uittreding van de gemeenschappelijke regeling bekend worden gemaakt in de Staatscourant.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 3. Vervangende uitgave

Artikel 3 vloeit voort uit artikel 56b, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen waarin artikel 136, tweede lid, van de Provinciewet en artikel 139, tweede lid, van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing zijn verklaard op de bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften. Artikel 3 heeft echter een ruimer bereik en geldt ook voor de bekendmaking van andere besluiten van algemene strekking en de publicatie van kennisgevingen.

Artikel 4. Elektronische bekendmaking

Lid 1

Dit artikellid betreft de bekendmaking als noodzakelijke voorwaarde voor de inwerkingtreding van algemeen verbindende voorschriften (artikel 56b van de Wgr), afkomstig van de bestuursorganen van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. Deze bekendmaking geschiedt uit het oogpunt van rechtszekerheid uitsluitend door plaatsing in het elektronisch publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald. Afwijkende bekendmakingsverplichtingen blijven derhalve onverminderd van toepassing. Indien een afwijkende bekendmakingswijze is voorgeschreven in een wettelijk voorschrift, dan dient de bekendmaking op die wijze te geschieden. Elektronische bekendmaking in het publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant behoort dan niet tot de mogelijkheden, omdat de voorgeschreven bekendmakingswijze dan de exclusieve wijze is.

Artikel 56b, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen verklaart de artikelen 136, tweede tot en met vijfde lid, en 138 tot en met 140 van de Provinciewet en de artikelen 139, tweede tot en met vijfde lid, en 141 tot en met 144 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing op de bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften.

De integrale tekst van algemeen verbindende voorschriften dient bekendgemaakt te worden. Een uitzondering is opgenomen in artikel 56b, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen juncto artikel 136 lid 3 van de Provinciewet en artikel 139 lid 3 van de Gemeentewet. Op grond hiervan is niet-elektronische bekendmaking van bijlagen bij een algemeen verbindend voorschrift alleen mogelijk ingeval in het besluit zelf is aangegeven dat de bijlagen ter inzage worden gelegd. Bij deze uitzonderingsmogelijkheid heeft de wetgever gedacht aan bijlagen die om technische redenen niet via internet bekendgemaakt kunnen worden, bijvoorbeeld stukken die niet in een elektronisch bestand zijn weer te geven of alleen in een dermate groot bestand dat het niet geschikt is voor gedigitaliseerde plaatsing in het publicatieblad. Het bepalen dat een bijlage wordt bekendgemaakt door terinzagelegging geschiedt als volgt: 'Deze verordening/regeling zal met de toelichting in het publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant worden geplaatst, met uitzondering van de bijlagen(n) , die ter inzage worden gelegd bij '.

Lid 2

Dit artikellid betreft de bekendmaking als noodzakelijke voorwaarde voor de inwerkingtreding van andere besluiten van algemene strekking dan algemeen verbindende voorschriften (artikel 3:42, tweede lid, van de Awb), afkomstig van de bestuursorganen van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. Deze bekendmaking geschiedt uit het oogpunt van rechtszekerheid uitsluitend door plaatsing in het elektronisch publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald. Afwijkende bekendmakingsverplichtingen blijven derhalve onverminderd van toepassing. Indien een afwijkende bekendmakingswijze is voorgeschreven in een wettelijk voorschrift, dan dient de bekendmaking op die wijze te geschieden. Elektronische bekendmaking in het publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant behoort dan niet tot de mogelijkheden, omdat de voorgeschreven bekendmakingswijze dan de exclusieve wijze is.

Bij andere besluiten van algemene strekking is te denken aan beleidsregels en concretiserende besluiten van algemene strekking ('aanwijzingsbesluiten'). Op grond van artikel 3:42, derde lid, van Algemene wet bestuursrecht kan voor de bekendmaking hiervan worden volstaan met een kennisgeving van de zakelijke inhoud. Daarbij gaat het om een beknopte weergave van het onderwerp en van de belangrijkste onderdelen van het besluit. Ook dient te worden vermeld waar en wanneer het besluit ter inzage ligt. Gelijktijdig met de weergave van de zakelijke inhoud in het elektronisch publicatieblad dient de volledige tekst van het besluit ter inzage te worden gelegd.

Blijkens de wetsgeschiedenis verdient in het algemeen bij andere besluiten van algemene strekking de

bekendmaking door opneming van het integrale besluit de voorkeur. Niettemin zijn er gevallen waarin dat niet goed mogelijk is of niet zinvol is. Men denke aan zeer omvangrijke regelingen, of regelingen waarin, al dan niet in de vorm van bijlagen, uitvoerige en gedetailleerde technische specificaties zijn opgenomen. In deze gevallen kan worden volstaan met bekendmaking van de zakelijke inhoud in het elektronisch publicatieblad, gepaard aan het fysiek ter inzage leggen van de volledige tekst.

De bekendmaking van een delegatiebesluit waarbij het algemeen bestuur een of meer van zijn bevoegdheden overdraagt aan het dagelijks bestuur, is een uitzondering op de hoofdregel. Een zodanig besluit moet op dezelfde wijze als een algemeen verbindend voorschrift worden bekendgemaakt (art. 57a, derde lid, juncto art. 56b en 56c van de Wgr). Hierbij kan voor de bekendmaking dus niet volstaan worden met een kennisgeving van de zakelijke inhoud.

Artikel 5. Elektronische kennisgeving

Naast de bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften en overige besluiten van algemene strekking kan het eigen publicatieblad ook voor openbare kennisgevingen worden gebruikt. Dit is geregeld in artikel 5 van de verordening. Het doel van dit artikel is het bieden van een wettelijke grondslag als bedoeld in artikel 2:14, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht, zodat juridisch kan worden volstaan met uitsluitend elektronische kennisgeving in de gevallen waarin aanvullende kennisgeving op andere wijze niet nodig is om degenen voor wie de kennisgeving bedoeld is, voldoende te bereiken.

Artikel 5 betreft de kennisgeving van berichten die niet tot een of meer geadresseerden zijn gericht, afkomstig van het bestuur of de directeur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. Het gaat hier niet om de bekendmaking van besluiten, nodig voor het in werking treden daarvan, maar om algemene berichtgeving van de overheid. De term 'berichten' volgt uit artikel 2:14 van de Algemene wet bestuursrecht. 'Kennisgeven' is de algemene term voor de publicatie van allerhande berichten - die soms besluiten inhouden - om te bewerkstelligen dat alle potentieel geïnteresseerden er effectief kennis van kunnen nemen. Een voorbeeld van een wettelijk verplichte kennisgeving is de aankondiging van een openbare vergadering van het algemeen bestuur (art. 52 Wgr juncto art. 19 Provinciewet). Tegelijkertijd met deze kennisgeving en de oproeping van de leden van het algemeen bestuur, worden de agenda en de daarbij behorende voorstellen - met uitzondering van de stukken ten aanzien waarvan geheimhouding is opgelegd - op een bij de openbare kennisgeving aan te geven wijze ter inzage gelegd.

In artikel 5 wordt de mogelijkheid gecreëerd om openbare kennisgevingen uitsluitend elektronisch te kunnen publiceren. In bepaalde gevallen kan het verstandig zijn om niet te volstaan met de elektronische kennisgeving, maar tevens te voorzien in een of meer andere wijzen van kennisgeving vanwege een betere service aan de potentieel geïnteresseerden.

Artikel 5 bepaalt voorts dat een wettelijk voorschrift zich kan verzetten tegen uitsluitend elektronisch publiceren. Het is soms wettelijk gezien onvoldoende om te volstaan met elektronische kennisgeving. Dan is aanvullende kennisgeving op andere wijze imperatief voorgeschreven.

Artikel 6. Inwerkingtreding

De verordening wordt met de toelichting in het elektronisch publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant geplaatst. De verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het publicatieblad waarin zij wordt geplaatst.

Voorstel : Professionalisering accountmanagent deelnemers en ODZOB

Vergadering Algemeen Bestuur
d.d.: 27 september 2018

Agendapunt : 4.f

Vertrouwelijk : Nee

Aan het Algemeen Bestuur,

1. Inleiding

Op 28 september 2017 is door Arena Consulting het rapport 'Governance in uitvoering' aan het OGP en AB gepresenteerd. In dit rapport is aangegeven dat het aanstellen van accountmanagers bij de ODZOB een positief effect heeft gehad op de wijze van de samenwerking met de deelnemers. Tegelijkertijd wordt geconcludeerd dat de professionaliteit van het accountmanagement bij de ODZOB en de deelnemers gelijk op moet lopen, wil er qua kosteneffectiviteit het maximale uitgehaald worden. Dit zowel op het niveau van de individuele deelnemers als op het niveau van de ODZOB-samenwerking als geheel.

Als aanbeveling is dan ook opgenomen om het accountmanagement bij de deelnemers in gezamenlijkheid verder te professionaliseren. In de AB-vergadering van 23 november 2017 is ingestemd met deze aanbeveling. Vervolgens is samen met het OGP een werkgroep accountmanagement opgericht om hier verder invulling aan te geven. Het resultaat hiervan is deze handreiking accountmanagement, die handvatten biedt voor het professionaliseren van het accountmanagement bij de ODZOB en de deelnemers.

2. De inhoud van de handreiking

De handreiking geeft weer wat we verstaan onder het accountmanagement, zoals professioneel opdrachtgeverschap, de interne en externe focus van de accountmanager. De accountmanager is de verbindingsofficier naar de ODZOB. Daarnaast wordt ingegaan op de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de accountmanager en de daarbij behorende tijdsbesteding. Ook is omschreven wat er verstaan wordt onder bestuurlijke sensitiviteit en tot slot over welke instrumenten we beschikken bij de invulling van het accountmanagement.

Financiële consequenties

Geen

Het professionaliseren van het accountmanagement kan bij deelnemers interne financiële gevolgen hebben als invulling wordt gegeven aan de tijdbesteding zoals opgenomen in hoofdstuk 3.

Wij stellen u voor:

1. Kennis te nemen van de inhoud van deze handreiking accountmanagement.
2. Opvolging te geven aan deze handreiking en, voor zover van toepassing, het professioneel accountmanagement te implementeren binnen uw eigen organisatie.

Eindhoven, 27 september 2018

Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

M.J. van Schuppen
voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant;

gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant
d.d. 6 september 2018;

BESLUIT

1. Kennis te nemen van de inhoud van deze handreiking accountmanagement.
2. Opvolging te geven aan deze handreiking en, voor zover van toepassing, het professioneel accountmanagement te implementeren binnen uw eigen organisatie.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant 27 september 2018,

M.J. van Schuppen
voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

HANDREIKING ACCOUNTMANAGEMENT
voor de ODZOB en opdrachtgevers
versie 24 augustus 2018

Handreiking accountmanagement

In opdracht van	Algemeen Bestuur ODZOB
Opgesteld door	Werkgroep Accountmanagement, bestaande uit deelnemers van het OGP en de ODZOB
	Postbus 8035 5601 KA Eindhoven
Auteur	Werkgroep accountmanagement
Datum	24 augustus 2018
Status	Definitief

Handreiking Accountmanagement

1	Inleiding	4
2	Professioneel opdrachtgeverschap.....	5
2.1	Gewenst gedrag opdrachtgever en opdrachtnemer	5
2.2	De interne- en externe gerichtheid	6
3	Taken en tijdsbesteding van de accountmanager	7
3.1	Taken accountmanagement ODZOB	7
3.2	Taken accountmanager deelnemers	7
3.3	Overzicht tijdsbesteding accountmanager deelnemers.....	9
4	Politiek bestuurlijke sensitiviteit	10
5	De instrumenten	11
	Bijlage 1. Functieprofiel accountmanager.....	12
	Bijlage 2. Criteria en checklist politiek bestuurlijke sensitiviteit	13
	Bijlage 3. Actiepunten.....	15

1 Inleiding

Op 7 september 2017 is door Arena Consulting het rapport 'Governance in uitvoering' aan het OGP en AB gepresenteerd. In dit rapport is aangegeven dat het aanstellen van accountmanagers bij de ODZOB een positief effect heeft gehad op de wijze van de samenwerking met de deelnemers. Tegelijkertijd wordt geconcludeerd dat de professionaliteit van het accountmanagement bij de ODZOB en de deelnemers gelijk op moet lopen, wil er qua kosteneffectiviteit het maximale uitgehaald worden. Dit zowel op het niveau van de individuele deelnemers als op het niveau van de ODZOB-samenwerking als geheel.

Als aanbeveling is dan ook opgenomen om het accountmanagement bij de deelnemers in gezamenlijkheid verder te professionaliseren. In de AB-vergadering van 23 november 2017 is ingestemd met deze aanbeveling. Vervolgens is samen met het OGP een werkgroep accountmanagement opgericht om hier verder invulling aan te geven. Het resultaat hiervan is deze handreiking accountmanagement, die handvatten biedt voor het professionaliseren van het accountmanagement bij de ODZOB en de deelnemers.

Sascha Herzberg, gemeente Cranendonck
Marc Weekers, gemeente Deurne
Marc Kerkhof, gemeente Gemert-Bakel
Joris Mol, gemeente Heeze-Leende
Alex Casarotto, Provincie Noord-Brabant
Karin Bakker, Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
Danny van de Waardenburg, Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

2 Professioneel opdrachtgeverschap

In dit hoofdstuk geven we aandacht aan het professioneel opdrachtgeverschap, wat vervolgens leidt tot professioneel accountmanagement bij de gemeenten. Maar wat verstaan we eigenlijk onder professioneel opdrachtgeverschap?

De accountmanager vertegenwoordigt namens de gemeente de rol van ambtelijk opdrachtgever. De taken van de opdrachtgever zijn dan ook zeer divers. Op hoofdlijnen kan er gedacht worden aan het bewaken van de VTH-doelstellingen en het formuleren van de beleidsuitgangspunten en kaders. Daarnaast is het van belang om de VTH vraagstukken in een breder perspectief te plaatsen, inclusief de velden economie, water, groen, ruimtelijke inrichting etc. Daarnaast is een van de verantwoordelijkheden de feitelijke opdrachtverstrekking en het beoordelen van de resultaten van de uitvoering op basis van de gemaakte afspraken. Tot slot moet er voldoende aandacht zijn voor het beheren van bestuurlijk gevoelige dossiers (vervolg in hoofdstuk 4).

2.1 Gewenst gedrag opdrachtgever en opdrachtnemer

Het gewenst gedrag van de opdrachtgever (OG) is als volgt te omschrijven:

- Staat open voor het geven van advies aan de interne beleidsafdelingen voor het definiëren van realistische afspraken over scope/tijd/geld/kwaliteit voor een opdracht;
- Vertaalt abstracte wensen naar concrete resultaten en checkt of bestuur en beleidsafdeling dit willen;
- Wint (indien nodig) advies in bij de opdrachtnemer (ON) over realisme in afspraken over scope/tijd/geld/kwaliteit;
- Zorgt actief voor een goede werkkrelatie met de ON, om snel, informeel en eenvoudig te kunnen schakelen voor advisering over scope/tijd/geld/kwaliteit;
- Houdt vast aan gemaakte afspraken over scope/tijd/geld/kwaliteit, kortom: hij focust zich op het wat;
- Scheidt hoofd- en bijzaken en houdt zicht op de uitgangspunten vanuit beleid;
- Handelt politiek-bestuurlijke sensitief, weet wanneer hij terug moet naar het Bestuur en Beleidsafdeling, en kent eigen ruimte om te beslissen;
- Houdt nadrukkelijk rekening met belangen van zijn bestuur:
 - o zoekt blijvend naar mogelijkheden om betere service te verlenen;
 - o bouwt actief aan een goede werkkrelatie met zijn bestuur;
- Schakelt snel, soepel en adequaat bij onverwachte veranderingen of onderwerpen/zaken;
- Durft gecalculeerd risico's te nemen en hakt daarbij knopen door;
- Bouwt blijvend aan contacten met relevante personen (in- en extern) en benut deze samenwerkingsverbanden;
- Herkent tijdig kritische situaties of trends en speelt daar op in;
- Is kritisch richting ON bij acceptatie van rapportage over de verantwoording van het uitvoeringsprogramma;
- Is kritisch richting ON bij door ON voorgestelde majeure wijzigingen in scope/tijd/geld/kwaliteit;
- Stemt onvermijdbare majeure wijzigingen in scope/tijd/geld/kwaliteit tijdig af met beleidsafdeling;
- Is transparant in terugkoppeling van voortgang naar bestuur en beleidsafdeling;
- Is transparant in terugkoppeling van beslissingen van de beleidsafdeling en bestuur naar ON;
- Zorgt actief voor een goede relatie met de beleidsafdeling, om in beeld te houden of uitgangspunten van het werkprogramma niet wijzigen.

Het gewenst gedrag vanuit de rol als opdrachtnemer is als volgt:

- Geeft OG advies voor het definiëren van realistische afspraken over scope/tijd/geld/kwaliteit voor het werkprogramma;
- Houdt vast aan gemaakte afspraken over scope/tijd/geld/kwaliteit;
- Focust zich op een snelle en gedegen uitvoering van opgestelde werkprogramma, m.a.w. richt zich op het hoe!
- Is open en volledig bij alle schriftelijke en mondelinge terugkoppeling richting OG van de voortgang;
- Is transparant in terugkoppeling van beslissingen naar OG.

2.2 De interne- en externe gerichtheid

De positie van accountmanager aan de opdrachtgeverskant heeft zowel een interne- als een externe gerichte focus.

De accountmanager is de verbindingsofficier naar de ODZOB. De gemeenschappelijke belangen van de deelnemer en de ODZOB worden door de accountmanager zoveel mogelijk met elkaar verbonden. Is tevens procesbewaker voor vragen die vanuit de ODZOB of de eigen organisatie beantwoordt moeten worden. Vanwege deze sleutelpositie binnen de organisatie is vervanging bij afwezigheid wegens vakantie of ziekte, van belang.

De interne focus van de accountmanager:

- Onderhoudt de dagelijkse contacten met de kennisdomeinen van de eigen organisatie en verbindt deze aan elkaar, en is daarmee de scharnierfunctie tussen de verschillende opdrachtverstrekken afdelingen in de eigen organisatie en de ODZOB. Zowel vanuit de eigen organisatie als vanuit de ODZOB is de accountmanager het eerste aanspreekpunt;
- Beschikt vanuit de eigen organisatie over voldoende mandaat;
- Zorgt voor de inhoudelijke vertaling van beleidsuitgangspunten, toetsingscriteria en kwaliteitsnormen naar de VTH-uitvoering, in een opdracht of werkprogramma;
- Bewaakt de inhoudelijke uitvoering van de opdracht/het werkprogramma op financiële, inhoudelijke en kwalitatieve prestaties, en stemt hiervoor periodiek af met het betrokken management;
- Staat in directe verbinding met de portefeuillehouder als het gaat om bestuurlijke aandachtspunten;
- Bereidt de portefeuillehouder voor ten behoeve van de AB- en/of DB-vergaderingen en andere actuele of belangrijke ontwikkelingen. Bepaalt samen met de accountmanager van de ODZOB de juiste koers wat wordt vastgelegd in een koersplan. De accountmanager bewaakt samen met de accountmanager van de ODZOB de voortgang en doelen uit het koersplan;
- Is procesverantwoordelijk voor bestuurlijk gevoelige dossiers en stemt de voortgang af met de interne organisatie en de accountmanager van de ODZOB.

De externe focus van de accountmanager:

- Zorgt dat vanuit de eigen organisatie een actieve bijdrage in de doorontwikkeling van de ODZOB wordt geleverd, bijvoorbeeld door deelname in werkgroepen;
- Onderhoudt de dagelijkse contacten met de kennisdomeinen van de Omgevingsdienst en verbindt deze aan elkaar, en is daarmee de scharnierfunctie tussen de verschillende opdrachtverstrekken afdelingen in de eigen organisatie en de ODZOB. Zowel vanuit de eigen organisatie als vanuit de ODZOB is de accountmanager het eerste aanspreekpunt;
- Onderhoudt de dagelijkse contacten met de ODZOB en de kennisdomeinen van de eigen organisatie en verbindt deze aan elkaar;

3 Taken en tijdsbesteding van de accountmanager

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de taken van de accountmanager en de daarbij behorende gemiddelde tijdsbesteding. We hechten waarde aan professioneel opdrachtgeverschap waarbij de reikwijdte van de taakstelling groeit van primair contractbeheer ODZOB tot 'linking pin' tussen de integrale eigen organisatie en de ODZOB.

3.1 Taken accountmanagement ODZOB

De afdelingsmanager is verantwoordelijk voor het accountmanagement, inclusief het relatiebeheer met de opdrachtgever. De afdelingsmanager wordt hierin ondersteund door de accountmanager. De accountmanager heeft de primaire taak de relaties te onderhouden bij de opdrachtgever (afstemming met voornamelijk managers en coördinatoren). De afdelingsmanager blijft accountverantwoordelijk en spreekt een taak- en rolverdeling af met de accountmanager.

Taken van de accountmanager bij de ODZOB zijn:

- Het creëren van vertrouwen en een gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid en partnerschap;
- Opdracht- en contractbeheer (m.n. projecten buiten werkprogramma's);
- Relatiebeheer;
- Bewaken en communiceren over financiële voortgang werkprogramma's;
- Afhandelen van facturen;
- Handelt in samenspraak met de opdrachtgever signalen af en registreert hierover in het signalenregister;
- Agendaontwikkeling;
- Professioneel opdrachtgeverschap;
- Innovatie / ontwikkeling;
- Conflictbeheersing;
- Rapportage;
- Daar waar nodig opschalen naar manager;
- Het coachen van medewerkers op het tonen van eigenaarschap en omgevingsbewustzijn.

Het is belangrijk dat in de overleggen met de opdrachtgever het accent wordt gelegd op samenwerken, samen signaleren en door ontwikkelen en gedeelde verantwoordelijkheid.

3.2 Taken accountmanager deelnemers

De accountmanager vervult in zijn takenpakket een tweetal rollen, enerzijds de rol van (ambtelijk) eigenaar en anderzijds van (ambtelijk) opdrachtgever:

- Eigenaarsrol, deze taken zijn qua omvang voor iedere deelnemer nagenoeg gelijk;
- Opdrachtgeversrol, hierbij is de tijdsbesteding afhankelijk van de omvang (volume) van het werkprogramma.

Eigenaarsrol van de accountmanager (gerelateerd aan AB als eigenaar)

- Deelname aan Opdrachtgeversplatform (advisering AB en AB-lid als bestuurlijk eigenaar);
- Levert een bijdrage in de doorontwikkeling van de ODZOB (vanuit de eigen organisatie zorgen voor deelname aan werkgroepen);
- Bereidt portefeuillehouder voor t.b.v. AB-vergaderingen;
- Verbindingsofficier; verbinden van gemeenschappelijke eigenaarsbelangen (ambassadeur binnen de eigen organisatie), ontsluiten van informatie ODZOB binnen de eigen organisatie;
- Procesbewaker voor P&C-cyclus zoals kadernota, begroting en jaarrekening.

Opdrachtgeversrol van de accountmanager (gerelateerd aan OGP)

- Deelname aan Opdrachtgeversplatform (regionale afstemming van het opdrachtgeverschap);
- Scharnierfunctie tussen de verschillende opdrachtverstrekken afdelingen in de eigen organisatie en de ODZOB (1e aanspreekpunt);
- Beleidsproces; in routing brengen documenten ODZOB zoals DVO, regionaal uitvoeringsbeleid;
- In samenwerking met de accountmanager ODZOB opstellen en bewaken jaaragenda;
- Periodiek overleg met accountmanager ODZOB;
- Jaarlijks opstellen werkprogramma en uitvoeringsprogramma;
- Bewaken en beheren van budgetten werkprogramma op basis van financiële overzichten;
- Inhoudelijke bewaking van de voortgang van het werkprogramma (proces, kwantiteit en kwaliteit);
- Opdrachtverstrekking;
- Afhandelen van facturen;
- Conflictbeheersing;
- Daar waar nodig opschalen naar bestuur en management;
- Regie voeren op bestuurlijk gevoelige dossiers;
- Procesbewaker voor vragen.

3.3 Overzicht tijdbesteding accountmanager deelnemers

Tabel 1: Overzicht tijdbesteding eigenaarsrol accountmanagement

Eigenaarsrol accountmanagement	Uren / jaar
Deelname Opdrachtgeversplatform	60
Vorbereidingen vergaderingen AB (4x per jaar)	50
Deelname werkgroep	40
P&C cyclus (drie maal per jaar, kadernota, begroting en jaarcijfers) ¹	40
Beleidsstukken in routing brengen (uitvoeringsbeleid, DVO etc)	20
Totaal per jaar	210
Provincie	350

Tabel 2: Overzicht tijdsbesteding incidentele taken eigenaarsrol accountmanagement

Opdrachtgeversrol op basis van omvang werkprogramma	Uren / jaar
Vorbereidingen DB (opdrachtnemer) vergaderingen (6x per jaar)	60
Vorbereidingen BPO en deelname APO	60

Tabel 3: Overzicht tijdsbesteding opdrachtgeversrol accountmanagement

Opdrachtgeversrol op basis van omvang werkprogramma	Uren / jaar
Vorbereidingen DB (opdrachtnemer) vergaderingen (6x per jaar)	60
Vorbereidingen BPO en deelname APO	60
Accountgesprek met ODZOB	20
Opdrachtvolume tot € 300.000	150
Opdrachtvolume € 300.000 tot € 600.00	300
Opdrachtvolume € 600.000 en groter	450
Provincie	800

¹ dit zijn de uren voor de accountmanager. Niet voor de inhoudelijke collega's intern/ exclusief uren interne advisering.

4 Politiek bestuurlijke sensitiviteit

Een belangrijk punt in de samenwerking tussen de ODZOB en haar opdrachtgevers is de aanpak rond bestuurlijk gevoelige dossiers. Het is van belang om een algemene duiding te hebben van wanneer een dossier als bestuurlijk gevoelig kan worden gekwalificeerd en wat vervolgens de eisen en rolverdeling is voor het behandelen van deze dossiers.

De criteria voor het beoordelen van een bestuurlijk gevoelig dossier zijn onder andere de gevoeligheid ten aanzien van media of bestuur en de mate van maatschappelijke onrust. Is er een bestuurlijk afbreukrisico of zijn er significante gevolgen voor volksgezondheid, veiligheid en milieu? Of is het een incident met een significante uitstraling buiten de inrichting? Allemaal heldere vragen, maar om deze beoordeling goed te kunnen maken is bestuurlijke sensitiviteit van belang.

Bestuurlijke sensitiviteit is:

- Het besef dat je voor een bestuur werkt, en in een bestuurlijke omgeving. Bestuur heeft wensen.
- Het gaat om ‘fingerspitzengefühl’ wanneer je een zaak of voorbereidend besluit bestuurlijk moet afstemmen. Collegiaal sparren is hierbij zinvol.
- Medewerkers zijn professionals. Adviseurs hebben vooral een technische en/of juridische achtergrond. Bestuurlijke sensitiviteit is een competentie.
- In situaties waarin de bulk van het werk wordt uitgevoerd onder mandaat, is het van belang te beseffen dat gewerkt wordt voor een bestuur als opdrachtgever. Soms is meer nodig dan enkel een technisch of juridisch advies om problemen op te lossen. Dat besef moet altijd aanwezig zijn.
- **Bestuurlijke sensitiviteit betekent vooral aanvoelen wanneer je afstemming moet zoeken met het bestuur (opdrachtgever). Dat is dus niet voor elk ‘wissenwasje’. Het kaf van het koren scheiden moet op een natuurlijke manier ingesleten raken bij de professional.**

Waarom is het nodig?

Het bestuur moet in positie worden gebracht om in een bestuurlijk gevoelige situatie:

- (actief) op tijd in haar belang te kunnen beïnvloeden
- (reactief) voorbereid te zijn / te kunnen reageren op vragen van belanghebbenden/politiek/media

In bijlage 2 is een overzicht van de potentiële criteria en checklist voor politiek bestuurlijke sensitiviteit opgenomen.

5 De instrumenten

Om met het opdrachtgeverschap en accountmanagement concreet aan de slag te gaan, zijn de volgende (eerste) afspraken van belang.

Jaaragenda per account

De accountmanager van de deelnemer stelt samen met de accountmanager van de ODZOB een jaaragenda op volgens een nog nader te bepalen format. Het gaat hierbij om een kort overzicht met aandachtspunten per account, om als leidraad voor het lopende jaar te gebruiken.

Ook de wijze waarop de professionalisering van het opdrachtgeverschap vorm wordt gegeven dient hier te worden verwoord. Beide accountmanagers bewaken de voortgang en het behalen van de doelen uit de jaaragenda.

Financiële rapportage

De accountmanager ontvangt van de ODZOB op afgesproken termijnen een financieel overzicht. De ODZOB heeft een signalerende rol en beide accountmanagers hebben de verantwoordelijkheid om de financiële voortgang gezamenlijk te bespreken. Hierover vindt periodiek afstemming plaats met de eigen interne organisatie en met de accountmanager van de ODZOB.

Periodiek overleg met ODZOB

De accountmanagers (ODZOB <=> deelnemer) bepalen samen met welke frequentie periodiek gezamenlijk wordt overlegd. Naast de financiële voortgang wordt gekeken naar:

- de inhoudelijke voortgang van het werkprogramma (proces, kwantiteit en kwaliteit)
- de voortgang van de doelen uit de jaaragenda
- bestuurlijk gevoelige dossiers

Jaarverslag per deelnemer

Het is van belang om naast de financiële besteding binnen een werkprogramma ook te rapporteren over de kwantiteit en het behalen van gestelde doelen. Vanaf 2018 zal de ODZOB per deelnemer een jaarverslag uitbrengen.

Bijlage 1. Functieprofiel accountmanager

De taken

- Je onderhoudt de dagelijkse contacten met de omgevingsdienst en de provinciale/ gemeentelijke kennisdomeinen en verbindt deze aan elkaar;
- Je zorgt voor de inhoudelijke vertaling van beleidsuitgangspunten, toetsingscriteria en kwaliteitsnormen naar dienstverleningsovereenkomsten;
- Je bewaakt de inhoudelijke uitvoering van de dienstverleningsovereenkomsten op kosten, prestaties en kwaliteit;
- Je staat in directe verbinding met de portefeuillehouder als het gaat om bestuurlijke aandachtspunten;
- voert de operationele regie bij politiek bestuurlijk gevoelige dossiers en/of incidenten;

Funcctie-eisen

De accountmanager moet kennis hebben van de volgende gebieden:

- Vergunningverlening
- Toezicht en handhaving
- Bestuurlijk-juridische thema's

Jouw kennis en kunde

- HBO+/WO werk- en denkniveau;
- Aantoonbaar ruime ervaring met opdrachtgeverschap voor vergunningverlening (milieu) en/of toezicht en handhaving;
- Brede materie- en procesinhoudelijke kennis van vergunningverlening, toezicht, handhaving en de daaraan gerelateerde wet- en regelgeving en van relevante aanverwante beleidsterreinen.
- Ervaring met bedrijfsvoering;
- Kennis van inkoop- en aanbestedingsprocessen.

Jouw competenties

- Alert en doortastend: je anticipeert op ontwikkelingen en treedt doortastend op als je knelpunten signaleert;
- Bestuurlijk sensitief;
- Verbindend;
- Omgevingsbewust;
- Efficiënt en voortdurend gericht op verbeteren;
- Resultaatgericht;
- Integer.

Bijlage 2. Criteria en checklist politiek bestuurlijke sensitiviteit

Potentiële criteria (geen limitatieve lijst):

- Afwijken van vastgesteld beleid
- Bestuurlijke, juridische, financiële, politieke, persoonlijke afbreukrisico's
- Vragen van raads- of statenleden
- Tegenstrijdige/afwijkende standpunten van wettelijke adviseurs in een procedure
- Vergroot afbreukrisico in bezwaar en beroep
- Actieve en mondige betrokkenheid van belanghebbenden/belangengroeperingen
- Historische redenen
- Overdracht van bevoegdheden
- Repressief handhavingstraject handhaving (strafrechtelijke of bestuursrechtelijke).
- Tegengestelde belangen tussen bevoegde gezagen
- Media aandacht
- Ontwikkelingen of trends die opgehaald worden bij de uitvoering die van belang zijn voor de strategische beleidsontwikkeling van de opdrachtgever
- Bijzondere incidenten en ongewone voorvallen;
- Klachtengolven;
- Veiligheid en/of volksgezondheid in het geding
- Gedoogverzoeken

Checklist als hulpmiddel

Algemeen

- Betreft het een activiteit met een langdurige en bewogen geschiedenis?
- Is er sprake van een spraakmakend initiatief (innovatief, duurzaam etc.)?

Politiek (is het een thema/pers gevoeligheid/imago?)

- Is er veel media aandacht voor het initiatief?
- Bestaat er maatschappelijke onrust over de onderhavige kwestie?
- Heeft een bestuurder aandacht gevraagd voor deze kwestie?
- Zijn er Raads- of Statenvragen gesteld?
- Betreft het een omstreden activiteit waarbij de gemeente/provincie als aandeelhouder of anderszins bij betrokken is?
- Betreft het een omstreden activiteit waarbij een ander bestuursorgaan bij betrokken is?

Juridisch

- Zijn er activiteiten met (gevaarlijk) afval? (Bibob)
- Heeft de betrokkene in kwestie (aanvrager/overtreder) een strafrechtelijk verleden?
- Is er op voorhand sprake van afwijking van bestaande wet- en regelgeving of vastgesteld beleid?
- Heeft zich een belangrijke wijziging in de jurisprudentie voorgedaan?

Financiële aspecten

- Is er een subsidie aangevraagd of verleend?
- Zijn er contacten/afspraken met de overheid of overheidspartijen?
- Zijn er (geplande) financiële verplichtingen in het kader van overheidsfondsen?

Ruimtelijke Ontwikkeling / bouwen

- Is een initiatief in overeenstemming met het geldend ruimtelijk besluit?
- Is de gemeente voornemens het geldend ruimtelijk besluit te wijzigen?

Handhaving (verleden?)

- Heeft een betrokkene een handhavingsverleden?
- Is sprake van een klachtenpatroon?
- Is sprake van een mondige omgeving, die makkelijk in bezwaar of beroep komt?
- Vertoont een initiatiefnemer/aanvrager calculerend gedrag?

Natuur (Wet natuurbescherming)

- Is de voorgenomen activiteit in of nabij beschermd gebied gelegen? Zowel natuur, als grondwaterbeschermingsgebieden, gebieden die genoemd worden in een verordening?

Externe Veiligheid

- sprake van activiteiten met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen -> BRZO/BEVI van toepassing?

Gezondheidsaspecten

- sprake van een activiteit met gezondheidsrisico's?

Bijlage 3. Actiepunten

Op donderdag 7 juni jl. heeft een heimdag met vertegenwoordigers vanuit de deelnemers en de accountmanagers en managers vanuit de ODZOB plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomst is de conceptversie van deze handreiking met elkaar besproken en tijdens workshops op onderdelen verder uitgewerkt. De verkregen input is verwerkt in deze versie van de handreiking, met aandacht voor een aantal concrete vervolgacties die op een later moment nog opgepakt moeten worden.

Onderstaande actiepunten zijn besproken:

- Met het OGP nog een verdere uitwerking van de opdrachtverstrekking bespreken (evt. in relatie tot het rapport Staat van het Mandaat);
- Organiseren van een training rondom bestuurlijke sensitiviteit (bewustwording) met vertegenwoordigers van de deelnemers en ODZOB samen;
- ODZOB mogelijkheden bekijken om per kwartaal een overzicht van de controles aan de deelnemers voor te leggen in verband met aandachtspunten/ actualiteiten/ gevoelige zaken. Daarbij moet ook meer aandacht zijn voor het sturen op inhoud en de koppeling met het resultaat (aantal controles) en de financiële voortgang;
- In het opdrachtformulier een regel opnemen: bestuurlijk gevoelig/ aandacht voor....;
- Afspraken maken over werken op locatie/ werken bij de ODZOB;
- Achtervang regelen voor de accountmanager bij ODZOB en deelnemers;
- Vertegenwoordiging vanuit de deelnemers welke meedenken in de opzet van het ODZOB jaarverslag.

Titel voorstel : Ondersteunen Metropool Regio Eindhoven bij opstellen Regionale Energie Strategie

Vergadering Algemeen Bestuur
d.d.: 27 september 2018

Agendapunt : 4.g

Vertrouwelijk : Nee

Aan het Algemeen Bestuur,

De Metropool Regio Eindhoven (MRE) krijgt hoogstwaarschijnlijk de opdracht om het voortouw te nemen bij het opstellen van de Regionale Energie Strategie (RES). De MRE borduurt hierbij voort op eerdere projecten op het gebied van de energietransitie. Vanwege de benodigde capaciteit en inhoudelijke kennis zoekt zij waarschijnlijk een externe partij om haar te ondersteunen. Voor de ODZOB is het aanbieden van ondersteuning bij het opstellen van de RES een logische stap gezien de huidige werkzaamheden. In een nota hebben we de consequenties van drie mogelijke rollen uiteengezet. Het gaat hierbij om een rol als stakeholder, vertegenwoordiger van de deelnemers of een ondersteunende/adviserende rol. In dit stuk lichten we het besluit toe.

Aanleiding en doel

Als gevolg van het landelijk gesloten Klimaatakkoord is verplicht om elke regio (met als leidende partijen de gemeenten, provincie en waterschappen) een RES op te stellen. De RES richt zich voornamelijk op de opgave hernieuwbare elektriciteit op land en de opgave hernieuwbare warmte met de daarbij benodigde infrastructuur, opslag en gebouwde omgeving. De RES vormt een bouwsteen voor de ruimtelijke plannen van gemeenten, provincies en Rijk waarin de integrale besluitvorming plaatsvindt.

Insteek is dat de gemeenten dit najaar samen met de provincie, waterschappen, maatschappelijke partners en de betreffende sectoren een regio vormen waarmee ze een RES gaan opstellen.

Momenteel worden door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), in samenwerking met de koepels en het Rijk, landsdekkende uniforme uitgangspunten (datasets, uniforme rekenmethodieken en regionale energieanalyses) uitgewerkt, zodat de RES'en onderling vergelijkbaar en optelbaar zijn.

De eerste stap is het vormen van een regio, waarbij er een formele opdracht wordt neergelegd vanuit de besturen van gemeenten, provincie en waterschappen, bij een partij die de RES gaat trekken. Het primaire trekkerschap ligt bij de gemeenten van elke regio. Eind dit jaar moet er in elke

regio een 'startnotitie' liggen. De planning is gericht op het vaststellen van de concept-RES door alle regio's in juni 2019.

De MRE is de meest logische partij om de RES (procedureel) samen met de partners vorm te geven, vanwege hun procesrol op het domein van duurzaamheid, klimaat en energie (bestuurlijke gesprekstafel duurzaamheid). De MRE heeft meegedaan in de pilot voor wat betreft voorloper van de Regionale Energie Strategie en heeft hiervoor een ruimtelijke analyse laten uitvoeren voor de ruimtelijke consequenties van het energieneutraal worden van de regio (de zogenoemde POSAD studie). Ook bij het opstellen van de RES zal de MRE wellicht een externe partij inschakelen voor het leveren van de nodige inhoudelijke expertise. De ODZOB heeft aangeboden om de MRE te ondersteunen op inhoud en benodigde capaciteit.

De RES betreft het gebied waarin de ODZOB opereert voor wat betreft duurzaamheid, klimaat en energie. Een bijdrage leveren aan de RES past binnen de missie en visie van de ODZOB. Door input voor en uitvoering te geven aan de RES, draagt de ODZOB bij aan een veilige en gezonde leefomgeving. Door vanaf de begin- tot eindfase hierbij betrokken te zijn, wordt de uitvoering van VTH-taken die voortkomen uit het klimaatakkoord en de RES door een sluitende beleidscyclus geborgd bij de ODZOB. Daarnaast kan de ODZOB haar kennis van het taakvelden VTH en duurzaamheid, klimaat en energie inbrengen bij de RES en door samen met diverse stakeholders en deelnemende gemeenten dit traject in te gaan, ervoor zorgen dat er samen meer waarde gecreëerd wordt.

We noemen in deze adviesnota een aantal rollen die de ODZOB kan vervullen bij het opstellen van een RES. Tevens geven we aan wat de consequenties zijn als de ODZOB al dan niet actief meewerkt aan de RES.

Mogelijke rollen:

1. Stakeholder: De ODZOB neemt (facultatief) deel als een van de stakeholders (net als waterschap, maatschappelijke organisaties, e.d.) en neemt als (lezend) agendalid deel aan het opstellen van de RES. Gemeenten nemen zelf deel in een eventuele werkgroep.
2. Vertegenwoordigen deelnemers: De deelnemers vaardigen de ODZOB af om input te leveren aan het proces op het gebied van VTH. De ODZOB zou dan worden betaald uit het budget voor de verzoektaken.
3. Adviserend/ondersteunend: De ODZOB ondersteunt de MRE, waarbij de MRE zich focust op het proces en de strategie en de ODZOB zich focust op de inhoud en de uitvoering. De ODZOB krijgt in dit geval opdracht voor deze ondersteuning van de MRE.

Let op: De keuze voor de adviserende/ondersteunende rol betekent niet dat de ODZOB ook daadwerkelijk opdracht krijgt om de MRE te adviseren/ondersteunen. Dit besluit zal het MRE moeten nemen.

Opmerkingen:

- Individuele deelnemers kunnen de ODZOB vragen om hen te ondersteunen bij het opstellen van de bouwstenen of het opstellen van een visie per individuele gemeente.
- Ook een mengvorm van de rollen behoort ook tot de mogelijkheden.

Ad. 1. Belangrijkste consequenties als ODZOB als stakeholder deelneemt:

- a. Geen kruisbestuiving naar andere expertises binnen de ODZOB in het kader van omgevingswet.
- b. Kennis m.b.t. de RES verdwijnt op termijn uit de regio (een externe partij zal de MRE ondersteunen).
- c. ODZOB blijft werkzaam op kerntaken.
- d. Geen uitbreiding van kennis op gebied van duurzaamheid, klimaat en energie binnen ODZOB.
- e. Specifieke kennis op uitvoering ontbreekt bij planvorming.
- f. Gemeenten worden mogelijk ambtelijk zwaarder belast.

Ad 2. De consequenties van het vertegenwoordigen van de deelnemers in een eventuele werk- of projectgroep liggen tussen de consequenties van rol 1 en 3 in.

Ad. 3. Consequenties als ODZOB adviserend/ondersteunend optreedt:

- a. Eventuele veranderingen of werkzaamheden vanuit de RES die de huidige werkzaamheden van de ODZOB raken kunnen direct geïmplementeerd worden.
- b. De ODZOB is direct op de hoogte van ontwikkelingen in de regio.
- c. De ODZOB kan door kennis van diverse vakgebieden (VTH, omgevingswet, energie, duurzaamheid, afval, juridisch, GIS, bedrijven, ruimtelijke plannen, etc.) dwarsverbanden leggen.
- d. De ODZOB is betrokken bij en daardoor op de hoogte van ontwikkelingen op energiewetgeving en -richtlijnen. Hierdoor kan de RES anticiperen op nieuwe wetgeving in de nabije toekomst.
- e. De ODZOB deelt de opgedane kennis en gegevens vanuit VTH-taken.
- f. De ODZOB doet nieuwe kennis op tijdens het opstellen van de RES. Deze kennis blijft inzetbaar binnen de regio.
- g. Medewerkers van de ODZOB zijn gedetacheerd bij deelnemers en voeren daar taken op het gebied van duurzaamheid uit. Hierdoor kunnen (kleinere) gemeenten ontzorgd worden bij het opstellen van de RES.
- h. Medewerkers van de ODZOB werken nu al samen met de MRE door gezamenlijke kennisbijeenkomsten op het gebied van energie te organiseren. Deze samenwerking wordt alleen maar versterkt.
- i. Men voorkomt dat werk dubbel wordt gedaan.
- j. De consequenties van de RES kunnen tevens worden voorgelegd aan het bestuur (AB en DB) van de ODZOB).
- k. Eventuele inzet van GIS om ruimtelijke aspecten en consequenties in kaart te brengen.
- l. Kennis van het werkgebied.
- m. Voldoen aan de wens van de deelnemers om duurzaamheid, klimaat en energie een hoge prioriteit te geven.
- n. Nieuwe VTH-kwaliteitscriteria vraagt om uitbreiding op expertise van energie. Door te ondersteunen bij de RES kan deze expertise worden opgedaan.

Het al dan niet ondersteunen van de MRE bij het opstellen van de RES heeft consequenties. Een adviserende/ondersteunende rol heeft, gezien de consequenties, op dit moment de voorkeur boven een rol als alleen stakeholder of alleen als vertegenwoordiger.

Personele consequenties

Afhankelijk van de rol die de ODZOB hierin zal vervullen. De rol als stakeholder heeft minder consequenties dan de rol als adviseur/ondersteuner.

Financiële consequenties

Uitgangspunt is dat de werkzaamheden worden betaald door de opdrachtgever(s). Afhankelijk van de in te nemen rol zijn dat de deelnemers aan de ODZOB (bijvoorbeeld via het programma collectieve taken) of het MRE (als opdrachtgever namens de regio).

Wij stellen u voor:

1. kennis te nemen van de adviesnota Regionale Energie Strategie (RES);
2. als ODZOB te opteren voor optie 3: de adviserende/ondersteunende rol.

Eindhoven, 6 september 2018

Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Bijlage(n):

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
d.d. 6 september 2018;

BESLUIT

1. kennis te nemen van de adviesnota Regionale Energie Strategie (RES);
2. als ODZOB te opteren voor optie 3: de adviserende/ondersteunende rol.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 27 september 2018,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Voorstel : Controleprotocol 2018

Vergadering Algemeen Bestuur
d.d.: 27 september 2018

Agendapunt : 5.a

Vertrouwelijk : Nee

Aan het Algemeen Bestuur,

De Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant schrijft voor dat het Algemeen Bestuur (AB) de accountant aanwijst voor de controle van de jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en een verslag van bevindingen. In uw vergadering van 28 juni j.l. heeft u ingestemd met de benoeming van Ernst & Young accountants als accountant voor de boekjaren 2018, 2019 en 2020, met een optie tot verlenging van 1 jaar.

In uw vergadering van 5 oktober 2017 heeft u de Controleverordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018 vastgesteld. In deze verordening is onder meer vastgesteld dat het AB jaarlijks een controleprotocol vaststelt. In een controleprotocol worden zaken nader geregeld ter voorbereiding op en ter ondersteuning van de accountantscontrole.

Bijgaand treft u het Controleprotocol 2018 ter vaststelling aan.

Voorliggend controleprotocol bevat nadere aanwijzingen voor de accountant betreffende de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normenstelling en de daarbij verder te hanteren goedkeurings-en rapporteringstoleranties. Daarbij is ook rekening gehouden met uw besluit van 28 juni jl. om in te stemmen met het voorstel van de auditcommissie om het advies van de accountant op te volgen en bij het afwegingskader voor het begrotingscriterium op te nemen dat de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld dient te worden op het totaal van de begroting en niet per programma. Verder is ten opzichte van de vorige versie dit protocol voornamelijk tekstueel geactualiseerd en is het normenkader in bijlage 1 geactualiseerd. De goedkeuringstoleranties zijn ongewijzigd. Vanaf nu zal jaarlijks een controleprotocol aan u ter vaststelling worden voorgelegd omdat jaarlijks het normenkader geactualiseerd dient te worden.

CONTROLEPROTOCOL

1. Algemeen

1.1 Inleiding

Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole op de jaarrekening moet het Algemeen Bestuur een aantal zaken nader regelen, hetgeen op hoofdlijnen plaatsvindt in dit controleprotocol. Object van controle in dit protocol is de jaarrekening van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) en daarmee tevens het financieel beheer zoals uitgeoefend door de ODZOB.

1.2 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening van de ODZOB

1.3 Wettelijk kader

Artikel 59 van de Wet op gemeenschappelijke regelingen schrijft voor dat de artikelen 190 tot en met 219 van de Provinciewet "overeenkomstig van toepassing zijn". Artikel 217 Provinciewet schrijft voor dat het Algemeen Bestuur (AB) één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 201 Provinciewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant geeft het AB nadere aanwijzingen voor de te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties, alsmede welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van de rechtmatigheidscontrole zijn. Met dit controleprotocol is invulling gegeven aan het te hanteren normenkader.

2. Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid én rechtmatigheid)

Zoals in de financiële verordening is voorgeschreven zal de controle van de jaarstukken, zoals uitgevoerd door de (door het AB benoemde) accountant, gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

- Het getrouwe beeld van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de grootte en samenstelling van het vermogen;
- Het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties;
- Het in overeenstemming zijn van de door het Dagelijks Bestuur (DB) opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 190 Provinciewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- De inrichting van het financiële beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- De verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 217, lid 6 Provinciewet, Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), alsmede de Handleiding Regelgeving Accountancy (NBA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten en balansmutaties en financiële beheershandelingen met een belang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statistische deelwaarnemingen en extrapolaties.

3.1 Goedkeuringstoleranties

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor oordeelsvorming door de gebruikers wordt beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is de basis van de af te geven controleverklaring.

In de volgende tabel zijn de percentages voor de berekening van de te hanteren goedkeurings-toleranties opgenomen. Deze percentages komen overeen met het wettelijk minimum zoals opgenomen in het Bado.

Goedkeuringstolerantie	Strekking controleverklaring			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1\% < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3\% < 10\%$	$\geq 10\%$	-

De genoemde percentages worden steeds genomen van de totaal begrote lasten, na laatste begrotingswijziging.

In de begroting 2018 van de ODZOB is het volgende lastentotaal opgenomen: € 17,8 miljoen (na begrotingswijziging 3)

Dit betekent voor de goedkeuringstoleranties in:

Maximaal toegestaan bedrag aan fouten: € 178.000,-
Maximaal toegestaan bedrag aan onzekerheden: € 534.000,-

De definitief geldende toleranties worden bepaald aan de hand van de begroting na laatste wijziging.

3.2 Rapporteringstoleranties

Naast de goedkeuringstolerantie wordt de rapporteringstolerantie onderkend. De rapporteringstolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen.

Voor de rapporteringstolerantie stelt het AB als maatstaf dat de accountant elke fout of onzekerheid boven € 50.000, - rapporteert, die hij in het kader van de uitvoering van de accountantscontrole signaleert.

Via een aparte bijlage bij de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over specifieke uitkeringen (artikel 58a BBV), voor zover voor de ODZOB van toepassing. In het kader van Single Information Single Audit (SiSa) zijn door het Ministerie van BZK rapporteringstoleranties voorgeschreven ten aanzien van de geconstateerde fouten bij deze specifieke uitkeringen. Dit houdt in dat de accountant alle geconstateerde tekortkomingen en onzekerheden zal rapporteren die afzonderlijk op regelingsniveau de voorgeschreven rapporteringstolerantie overtreffen. Dit in aanvulling op de eerder door het Algemeen Bestuur vastgestelde rapporteringstoleranties. Op dit moment ontvangt de ODZOB geen specifieke uitkeringen.

4. Begrip rechtmatigheid en de aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving”.

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen negen rechtmatigheidscriteria worden onderkend:

1. Het begrotingscriterium,
2. het voorwaardencriterium,
3. het misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium,
4. het calculatiecriterium,
5. het valuteringscriterium,
6. het adresseringscriterium,
7. het volledigheidscriterium,
8. het aanvaardbaarheidscriterium,
9. het leveringscriterium.

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt al aandacht besteed aan de meeste van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer zal extra aandacht besteed moeten worden aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

- I. Het begrotingscriterium;
- II. Het voorwaardencriterium;
- III. Het misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium (M&O);

Hierna worden de drie criteria nader toegelicht.

I. Begrotingscriterium

Als blijkt dat de gerealiseerde lasten zoals weergegeven in de jaarrekening hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is - voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft - mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van het AB zoals geregeld in de Gemeenschappelijke Regeling en Financiële Verordening. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door het AB geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen of respectievelijk welke begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan het Algemeen Bestuur.

De begrotingsrechtmatigheid dient beoordeeld te worden op het totaal van de begroting en niet per programma.

Bij de controle op het begrotingscriterium geldt het volgende afwegingskader. Daarbij geldt dat het woord "passend" aangeeft dat de desbetreffende last past binnen het door het Algemeen Bestuur geformuleerde beleid.

Oorzaak begrotingsoverschrijding	Weging Algemeen Bestuur	Aanvullende voorwaarde
Fout in de begroting	Onrechtmatig	
Onjuist begrotingsjaar	Onrechtmatig	
Passende hogere lasten én baten (direct gerelateerde opbrengsten)	Niet onrechtmatig	Mits afdoende toegelicht in de jaarrekening
Passende hogere lasten, welke reeds tijdig tussentijds zijn gesignaleerd	Niet onrechtmatig	Mits als zodanig tussentijds door het Dagelijks en Algemeen Bestuur geaccordeerd.
Passende hogere lasten, niet tijdig gesignaleerd vanwege ontbrekende informatie van derden en vanwege het optreden van calamiteiten	Niet onrechtmatig	Mits afdoende toegelicht in de jaarrekening en/of als risico/onzeerheid vermeld in de begroting.
Passende hogere lasten, abusievelijk niet tijdig gesignaleerd	Onrechtmatig	
Niet passende lasten, geld is anders besteed dan door het Algemeen Bestuur is bedoeld	Onrechtmatig	
Bij later onderzoek zijn fouten uit het verleden gesignaleerd	Niet onrechtmatig	Mits afdoende toegelicht in de jaarrekening en door de accountant als zodanig gerapporteerd

Hogere lasten vanwege duurdere investeringen	Onrechtmatig 1)	
Hogere incidentele baten die zijn aangewend ter dekking van niet passende lasten	Onrechtmatig	

1) Uitsluitend onrechtmatig in jaar van ontstaan

II. Voorwaardencriterium

Besteding en inning van gelden door de omgevingsdienst zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden waarop door de accountant moet worden getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wet- en regelgeving (Algemene verbindende voorschriften van de Europese Unie, formele wetten, algemene maatregelen van bestuur, ministeriële regelingen, besluiten van het Algemeen Bestuur, verordeningen, richtlijnen, protocollen en dergelijke met een wettelijke grondslag en jurisprudentie).

De gestelde voorwaarden hebben over het algemeen betrekking op:

- De omschrijving van de doelgroep respectievelijk het project;
- De heffing- en/of declaratiegrondslag;
- Normbedragen;
- De bevoegdheden;
- Het voeren van een administratie;
- Het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken;
- Aan te houden termijnen besluitvorming, betaling, declaratie e.d.;
- Recht, hoogte en duur.

De precieze invulling verschilt per wet respectievelijk regeling respectievelijk verordening.

III. Het misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium (M&O-criterium)

Een gemeenschappelijke regeling dient misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. De aard van de activiteiten van de ODZOB maakt dat het vaststellen van het beleid hieromtrent in een specifieke nota niet passend is. Misbruik en oneigenlijk gebruik wordt voorkomen door in de verschillende regelingen en procedures passende maatregelen te voorzien. Voor bestaande procedures en interne controlemaatregelen op de naleving daarvan moet worden getoetst in hoeverre deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik zijn genomen.

5. Reikwijdte van de accountantscontrole bij de rechtmatigheidstoetsing

De accountantscontrole op rechtmatigheid voor het kalenderjaar waar dit protocol betrekking op heeft maakt gebruik van het normenkader (bijlage 1) dat in dit controleprotocol is vastgelegd. Het normenkader omvat de voor de accountantscontrole relevante regelgeving van hogere overheden en van de ODZOB zelf en is limitatief gericht op:

a. De naleving van wettelijke kaders

Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen. Voorbeelden van deze zgn. externe wetgeving zijn:

- Algemene verbindende voorschriften van de EU, zoals de Europese Aanbestedingsrichtlijnen;
- Wet- en regelgeving waarin nadere voorschriften zijn opgenomen inzake specifieke uitkeringen en subsidies vanuit de EU, het Rijk en andere subsidieverstrekkende instanties;
- Fiscale en sociale wet- en regelgeving die door gemeenschappelijke regelingen moeten worden nageleefd;
- Overige algemene wet- en regelgeving, zoals AWB (i.v.m. subsidiebepalingen) en Bezoldigingswetten en -besluiten;
- Gemeente- en Provinciewet;
- Wetgeving en regelgeving die inrichtingsvereisten voorschrijven (voorbeeld BBV);
- Specifieke wet- en regelgeving ten behoeve van de eigen taakuitvoering.

b. De naleving van de eigen kaders van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant:

Voorbeelden van deze zogenaamde interne kaders zijn:

- Begroting;
- Financiële verordening;
- Controleverordening.

De accountantscontrole richt zich niet op het eigen inkoopbeleid van de ODZOB. Het eigen inkoopbeleid maakt geen deel uit van het normenkader.

In bijlage 1 van dit protocol is een overzicht van deze specifieke kaders opgenomen.

c. Single information single audit (SiSa)

Ingaande 2007 is het principe van Single information single audit ingevoerd voor bijna alle specifieke uitkeringen van het Rijk. Voor SiSa-verantwoordingen gelden veelal specifieke toetsingsvoorwaarden. Voor zover deze deel uitmaken van de jaarrekening zijn ook de bepalingen zoals vermeld in hoofdstuk 3 van dit controleprotocol van toepassing. In de Circulaire SiSa van het Ministerie van BZK is nadere regelgeving verstrekt over de wijze van verantwoorden over specifieke uitkeringen.

d. In beginsel geen besluiten van het Dagelijks Bestuur

Indien en voor zover bij de accountantscontrole materiële financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd, worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien en voor zover het door het AB of hogere overheden vastgestelde regels betreft.

Met andere woorden: interne regels van het DB naar de ambtelijke organisatie c.q. besluiten van het DB vallen daar in beginsel buiten. Voor zover de interne regels een noodzakelijke uitwerking zijn van Rijks- of door het AB vastgestelde regelgeving en de besluiten financiële gevolgen hebben, worden besluiten van het DB wel in de controle van de rechtsmatigheid betrokken. Voorts kan een afwijking van deze lagere regelgeving passend zijn binnen de uitvoering van hogere besluiten. Het is (over het algemeen) aan het DB om een oordeel te vellen over de geconstateerde afwijkingen van lagere interne regels.

6. Rapportage door de accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant, zoals hierna in het kort weergegeven, als volgt:

Interim-controle

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd.

Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Provinciewet wordt omtrent de jaarrekeningcontrole een verslag van bevindingen uitgebracht aan het AB en in afschrift aan het DB. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.). Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in hoofdstuk 3 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen.

De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de omgevingsdienst gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

Controleverklaring

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. De controleverklaring is bestemd voor het AB, zodat deze de door het DB opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

Bijlage 1: Normenkader voor de rechtmatigheidscontrole

In deze bijlage is een inventarisatie gegeven van de in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij de ODZOB relevante algemene wet- en regelgeving. Indien nodig zal de ODZOB ter verdere implementatie van de uitvoering van deze algemene wet- en regelgeving eigen verordeningen en/of beleidsregels opstellen waarmee een nadere invulling wordt gegeven voor de lokale uitvoering van het daaraan verbonden financiële beheer. Al deze regelingen zullen in het kader van de rechtmatigheid worden getoetst voor zover deze door het AB zijn vastgesteld en een externe werking hebben. Met de in dit normenkader gepresenteerde inventarisatie wordt een minimumkader geboden voor de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole.

Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van rechtmatigheidscontrole

Externe regelingen:

- Grondwet;
- Burgerlijk Wetboek;
- Algemene Wet Bestuursrecht;
- Wet gemeenschappelijke regelingen;
- Gemeentewet;
- Provinciewet;
- Besluit begroting en verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV);
- Fiscale wetgeving;
- Wet financiering decentrale overheden (Fido);
- Europese aanbestedingsrichtlijnen;
- Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado);
- Wet BIBOB;
- SISA-protocol;
- Ambtenarenwet;
- Sociale verzekeringswetten;
- Arbeidsomstandighedenwet;???
- CAO gemeenten, CAR/UWO, IKB
- Wet milieubeheer;
- Wet bodembescherming;
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo);
- Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);
- Wet openbaarheid van bestuur en alle krachtens deze wetgeving vastgestelde AMvB's;
- Overige in de gemeenschappelijke regeling van de ODZOB en de jaarprogramma's voor de gemeenten en provincie opgenomen wetten en verordeningen waarvan de uitvoering is opgedragen aan de ODZOB;
- Kadernota rechtmatigheid 2017 (Commissie BBV).
- Wet op de omzetbelasting
- Wet Markt en Overheid;
- Algemene Verordening Gegevensbescherming
- Wet Modernisering Vpb-plicht voor overheidsondernemingen
- Pensioenwetgeving
- Regeling Schatkistbankieren decentrale overheden;

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

- Wet hof
- Aanbestedingswet;

Interne Regelingen en kaders:

- Gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015;
- Financiële verordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018;
- Controleverordeningen Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018;
- Treasurystatuut Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018;
- Begroting 2018 (incl. begrotingswijzigingen);
- Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement ODZOB 2018;
- Nota beleidsregels reserves & voorzieningen Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018;
- Sociaal Beleidskader (SBK), geldend voor de 3 omgevingsdiensten, waarin de kaders staan opgenomen voor verlof, ambtsjubilea, reiskosten);
- Consignatieregeling (vastgesteld in DB 4 oktober 2013);
- Werktijdenregeling, vastgesteld en van kracht met ingang van 1 januari 2015;
- Integriteitsbeleid;
- Mandaatregeling;
- Adviesnota salarisregeling hoofdstuk 3 CAR/UWO en beloningsbeleid ODZOB.

Opmerking: Interne regelgeving t.a.v. het eigen inkoopbeleid behoort niet tot het normenkader.

Wij stellen u voor

- Vast te stellen het controleprotocol Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018.

Eindhoven, 6 september 2018

Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
Secretaris

Bijlage(n):

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
d.d. 6 september 2018;

BESLUIT

Vast te stellen het Controleprotocol 2018 van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant voor de
accountantscontrole op de jaarrekening

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-
Brabant 27 september 2018,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Voorstel : Nota investeren, waarderen en afschrijven

Vergadering Algemeen Bestuur
d.d.: 27 september 2018

Agendapunt : 5.b

Vertrouwelijk : Nee

Aan het Algemeen Bestuur,

In artikel 8 van de Financiële Verordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (2018) is opgenomen dat het AB in een afzonderlijke nota nadere regels voor het beleid over waardering, activering en afschrijving vaststelt. Tevens is hierin opgenomen dat deze nota minimaal 1x in de 4 jaar beoordeeld en eventueel geactualiseerd wordt. De nu voorliggende nota is de geactualiseerde versie van de in 2014 door het AB vastgestelde nota "Nota investeren, waarderen en afschrijven 2014".

In uw vergadering van 5 oktober jl. heeft u ingestemd met de "Beleidsnotitie kaders PC cyclus deel 2". Deze beleidsnotitie werd opgesteld door de 4 Gemeenschappelijke Regelingen (GR-en), waarin alle 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant deelnemen, met als doel om gezamenlijk zoveel mogelijk harmonisatie te bereiken op financiële onderwerpen. In lijn met deze notitie werden door u een 4-tal financiële documenten (Treasurystatuut, Financiële verordening, Controleverordening en Beleidsregels reserves en voorzieningen) vastgesteld die opgesteld waren volgens de modellen zoals opgenomen in genoemde notitie. In deze notitie werd tevens aangegeven dat de 4 GR-en geen meerwaarde zagen in harmonisatie van het beleid omtrent investeringen en afschrijvingsmethodieken. Vandaar dat de nu voorliggende uitsluitend een actualisatie betreft van de vorige versie en verder qua opzet niet veranderd is als gevolg van verdere uniformering met de andere GR-en.

Wij stellen u voor

- Vast te stellen de Nota investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019.

Eindhoven, 6 september 2018

Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Bijlage(n):
Nota investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
d.d. 6 september 2018;

BESLUIT

Vast te stellen de Nota investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 27 september 2018,

M.J. van Schuppen
Voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

Nota investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doelstelling	4
1.3	Relevante wet- en regelgeving	4
1.4	Leeswijzer	4
2	Investeren en activeren	5
2.1	Investeren	5
2.2	Activeren	5
2.3	Verschillende soorten vaste activa	5
2.3.1	Immateriële vaste activa	5
2.3.2	Materiële vaste activa	6
2.3.3	Financiële vaste activa	7
2.4	Ondergrens activering (Omvangscriterium)	7
3	Waarderen	8
3.1	Waardering	8
3.2	Waarderingsgrondslagen	8
3.3	Afwaarderen	9
3.4	Desinvesteren	9
4	Afschrijven	10
4.1	Algemeen	10
4.2	Methode van afschrijven	10
4.3	Moment van afschrijving	11
4.4	Afschrijvingstermijn	11
4.5	Componentenbenadering	11
4.6	Boekwinst en restwaarde	12
5	Procedures	13
5.1	Autorisatie investeringsbegroting en investeringskredieten	13
5.2	Overschrijding investeringskrediet	13
5.3	Informatieverstrekking	13
6	Slotbepalingen	14
6.1	Inwerkingtreding	14
6.2	Geldigheidsduur	14
6.3	Citeerregel	14

Bijlage 1: Afschrijvingstabel ODZOB	15
---	----

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In artikel 8 van de Financiële Verordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (2018) is opgenomen dat het AB in een afzonderlijke nota nadere regels voor het beleid over waardering, activering en afschrijving vaststelt. Tevens is hierin opgenomen dat deze nota minimaal 1x in de 4 jaar beoordeeld en eventueel geactualiseerd wordt. De nu voorliggende nota is de geactualiseerde versie van de in 2014 door het AB vastgestelde nota "Nota investeren, waarderen en afschrijven 2014".

1.2 Doelstelling

De doelstelling van deze nota is het formuleren van beleid en vastlegging van uniforme regels ten aanzien van:

- Investeren en activeren;
- Waarderen;
- Afschrijven.

1.3 Relevante wet- en regelgeving

De volgende wet- en regelgeving is in acht genomen bij de opstelling van deze nota:

- Financiële verordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018;
- Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV);
- Notitie Materiele vaste activa (december 2017) van de Commissie BBV.

In de tekst wordt verwezen naar de betreffende relevante artikelen van deze wet- en regelgeving.

1.4 Leeswijzer

Na de inleiding in hoofdstuk 1 volgt in hoofdstuk 2 de beschrijving van investeren en activeren en de verschillende soorten activa. Hoofdstuk 3 beschrijft hoe de waardering van deze activa dient te geschieden. In Hoofdstuk 4 is beschreven hoe de afschrijving op deze activa bepaald dient te worden.

2 Investeren en activeren

2.1 Investeren

Een investering is een uitgave voor een (productie)middel, kapitaalgoed of gebruiksgoed waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt.

2.2 Activeren

Activeren is het als bezitting op de balans opnemen van aangeschafte of vervaardigde zaken die langer dan één jaar tot de beschikking van de ODZOB staan.

Conform Artikel 59 van het BBV dienen alle investeringen te worden geactiveerd (vóór 1-1-2017 gold dit alleen voor investeringen met economisch nut), uitgezonderd kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde.

2.3 Verschillende soorten vaste activa

Het BBV onderscheidt 3 soorten vaste activa. Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa (artikel 33 BBV). Onderstaand worden deze categorieën toegelicht en worden de ten aanzien van deze categorieën voor de ODZOB gekozen uitgangspunten toegelicht. Tevens wordt toegelicht of de betreffende categorie relevant is voor de ODZOB.

2.3.1 Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden door het BBV als volgt gedefinieerd (artikel 34 BBV):

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio:

In de toelichting op het BBV wordt aanbevolen om deze kosten, zeker als deze relatief van geringe omvang zijn, niet te activeren maar deze in het jaar waarin ze worden gemaakt als exploitatielast op te nemen in de jaarrekening. Indien de kosten wel worden geactiveerd dan mag de afschrijvingsduur maximaal gelijk zijn aan de looptijd van de lening (art. 64 BBV, lid 4).

Relevantie voor de ODZOB: De ODZOB houdt zich niet bezig met het verstrekken van leningen. Kosten en agio of disagio zijn voor het verstrekken van leningen dan ook niet aan de orde. Het is niet waarschijnlijk dat de ODZOB hier in de nabije toekomst mee te maken krijgt.

Uitgangspunt ODZOB (1): Indien en voor zover hier in de toekomst sprake van zal zijn, zullen deze kosten niet worden geactiveerd maar komen deze ten laste van het lopend begrotingsjaar of begrotingsjaar van de mutatie.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief:

De kosten van onderzoek en ontwikkeling mogen worden geactiveerd indien aan enkele voorwaarden wordt voldaan. Deze voorwaarden zijn opgenomen in artikel 60 BBV.

Relevantie voor de ODZOB: De ODZOB ontwikkelt doorgaans geen eigen activa van enige importantie.

Uitgangspunt ODZOB (2): Gezien de geringe importantie brengt de ODZOB kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief direct ten laste van de exploitatierekening en worden dan ook niet geactiveerd. Mocht in de toekomst zich een situatie voordoen die qua aard en omvang zodanig wel aanleiding is om wel tot activeren over te gaan, zal dit separaat aan het Algemeen Bestuur voorgelegd worden.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden gelden:

Deze bijdragen kunnen worden geactiveerd indien wordt voldaan aan enkele voorwaarden. Deze voorwaarden zijn opgenomen onder artikel 61 BBV.

Relevantie voor de ODZOB: De ODZOB draagt vooralsnog niet bij aan activa in eigendom van derden. Ook voor de nabije toekomst wordt dit niet verwacht.

Uitgangspunt ODZOB (3): Mocht zich in de toekomst een situatie voordoen waarin de ODZOB bijdraagt in activa in eigendom van derden, dan wordt deze bijdrage geactiveerd met in achtneming van de volgens artikel 61 BBV geldende voorwaarden.

2.3.2 Materiële vaste activa

Ten aanzien van de materiële vaste activa zegt het BBV het volgende (artikel 35 BBV):

1. In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:
 - a. investeringen met een economisch nut;
 - b. investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
 - c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.
2. Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Volgens de commissie BBV valt software, tenzij uitdrukkelijk gemotiveerd en kenbaar gemaakt, als afzonderlijk actief onder de materiële vaste activa als bedoeld in artikel 35 lid 1a BBV (investeringen met een economisch nut). Gebruiksrechten op software voor onbepaalde duur, die in één keer in rekening worden gebracht vallen eveneens hieronder. Gebruiksrechten voor bepaalde duur worden verantwoord onder vooruitbetaalde kosten.

De implementatiekosten van nieuwe hard- en/of software, voor zover er sprake is van een eigen actief of indien er sprake is van gebruiksrechten voor onbepaalde duur, kunnen worden geactiveerd, omdat deze vallen onder de bijkomende kosten die op grond van artikel 63 lid 2 BBV als onderdeel van de verkrijgingsprijs worden gezien. De implementatie is noodzakelijk om het actief in gebruik te kunnen nemen. Implementatiekosten kunnen zowel de kosten van externen als kosten van eigen medewerkers betreffen. Kosten van (leverancierssupport) ondersteuning en onderhoud komen niet voor activering in aanmerking en worden als exploitatielast verwerkt.

Relevantie voor de ODZOB: Investerings van de ODZOB hebben nagenoeg uitsluitend betrekking op categorie 1.a.

Uitgangspunt ODZOB (4): Voor de ODZOB geldt dat een besluit tot activering van implementatiekosten altijd door het Dagelijks Bestuur bekrachtigd dient te worden.

2.3.3 Financiële vaste activa

Volgens BBV dienen in de balans de financiële vaste activa afzonderlijk te worden opgenomen. Het BBV onderkent onder de volgende financiële vaste activa (artikel 36 BBV):

1. kapitaalverstrekkingen aan:
 - a. deelnemingen;
 - b. gemeenschappelijke regelingen;
 - c. overige verbonden partijen;
2. leningen aan:
 - a. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden;
 - b. woningbouwcorporaties;
 - c. deelnemingen;
 - d. overige verbonden partijen;
3. overige langlopende leningen;
4. uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
5. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
6. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

Relevantie voor de ODZOB: De ODZOB heeft nu en naar verwachting in de nabije toekomst geen financiële vaste activa. Er zijn dan ook geen specifieke uitgangspunten voor de ODZOB gedefinieerd t.a.v. financiële vaste activa.

2.4 Ondergrens activering (Omvangscriterium)

Uit oogpunt van het in de hand houden van de administratieve last mag een ondergrens worden gehanteerd voor het activeren van investeringen.

Uitgangspunt ODZOB (5): De ODZOB hanteert als ondergrens voor het activeren van uitgaven een bedrag van € 1.000, - excl. BTW. Groepen objecten, waarvan de afzonderlijke uitgaven niet boven de € 1.000, - uitkomen, worden wel als investering beschouwd als deze een gelijksoortige functie dienen, én de totale waarde van deze samengevoegde objecten minimaal € 5.000, - excl. BTW is.

3 Waarderen

3.1 Waardering

Bij de waardering gaat het om de waardebepaling van activa en de regels die daarvoor gelden. Het gaat hierbij om de waardering van balansposten, teneinde een reëel beeld te krijgen van de vermogenspositie.

3.2 Waarderingsgrondslagen

De gekozen methodiek voor de waardering van activa is in het stelsel van baten en lasten van invloed op de exploitatielasten van de ODZOB en daarmee op de financiële resultaten die behaald worden. Daarom is het van belang aandacht te schenken aan deze methodiek.

In het BBV zijn bepalingen opgenomen voor de waardering van activa. Hiermee wordt enerzijds voorkomen dat organisaties met de waardering van activa hun financiële resultaten kunnen beïnvloeden en anderzijds wordt bereikt dat de financiële gegevens in de loop van de tijd vergelijkbaar blijven. Hierbij dient het toerekeningsbeginsel in acht te worden genomen.

In artikel 62 lid 1 van het BBV is bepaald dat alle vaste activa worden geactiveerd voor het bedrag van de investering (bruto methode). In lid 2 en 3 wordt echter een uitzondering gemaakt, namelijk:

- bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief moeten bij de waardering in mindering worden gebracht (netto methode);
- voorzieningen, als bedoeld in artikel 44, eerste lid, onder d, (voorzieningen ten behoeve van toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b) moeten in mindering gebracht worden op de investeringen.

In artikel 63 BBV is o.a. de regel opgenomen dat vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs (excl. BTW) en bijbehorende kosten. De vervaardigingsprijs omvat aanschaffkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

De ODZOB hanteert de volgende uitgangspunten ten aanzien van de waarderingsgrondslagen van de verschillende soorten vaste activa.

Immateriële vaste activa:

Hiervoor zijn geen nadere uitgangspunten gedefinieerd aangezien de ODZOB geen immateriële vaste activa bezit.

Materiële vaste activa:

Uitgangspunt ODZOB (6): De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en de van derden ontvangen investeringsbijdragen (netto methode). De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van het product of dienst en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegekend.

Financiële vaste activa:

Hiervoor zijn geen uitgangspunten gedefinieerd aangezien de ODZOB geen financiële vaste activa bezit.

3.3 Afwaarderen

Artikel 65 van het BBV geeft de voorschriften weer voor de afwaardering van activa.

1. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen;
2. Voorraden en deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs;
3. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buiten-gebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde.

Het eerste en tweede lid van artikel 65 BBV hebben betrekking op waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Het is in een dergelijke situatie niet de verwachting dat de waardevermindering van tijdelijke aard is. Gedacht kan worden aan nieuwe inzichten in de technische en/of economische levensduur van activa of de aantasting van het vermogen of deelnemingen.

Uitgangspunt ODZOB: De ODZOB neemt duurzame waardevermindering van vaste activa onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking.

In het derde lid wordt voorgeschreven dat van een actief dat buiten gebruik wordt gesteld, waarvan de restwaarde lager is dan de boekwaarde, wordt afgeschreven tot de restwaarde.

Uitgangspunt ODZOB: De ODZOB zal bij een volledige buitengebruikstelling het actief afwaarderen naar nul, danwel tot de restwaarde, indien die redelijkerwijs verwacht kan worden. Wanneer een actief gedeeltelijk buiten gebruik wordt gesteld, zal het actief proportioneel te worden afgewaardeerd.

3.4 Desinvesteren

Uitgangspunt ODZOB: Op het moment dat een desinvestering (verkoop van het actief) plaatsvindt wordt de boekwinst of het boekverlies incidenteel ten gunste/laste van het resultaat van het betreffende jaar gebracht. De mogelijke boekwinst wordt niet in mindering gebracht op een nieuwe investering.

4 Afschrijven

4.1 Algemeen

In voorgaande hoofdstukken is aangegeven dat alle investeringen moeten worden geactiveerd en wat de te hanteren waarderingsgrondslag is. In dit hoofdstuk komen de lasten van de geactiveerde investeringen aan bod.

Als een investering is geactiveerd dan dient hierop op grond van artikel 64 lid 1 BBV afgeschreven te worden, waarbij afschrijving plaatsvindt onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Afschrijven is het op methodische wijze, volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (artikel 64 lid 3 BBV), ten laste van de exploitatie brengen van vaste activa.

Gronden zijn duurzame goederen die niet aan slijtage onderhevig zijn oftewel er vindt geen duurzame waardevermindering plaats. Er bestaat dan ook geen noodzaak tot afschrijven. Afwaarderen als gevolg van verlaging van marktwaarde is beschreven in paragraaf 3.4.

In artikel 64 leden 4, 5 en 6 van het BBV worden op bovenstaande bepaalde t.a.v. van afschrijvingsduur immateriële vaste activa en activa in eigendom van derden nog enkele uitzonderingen genoemd.

4.2 Methode van afschrijven

De belangrijkste afschrijvingsmethoden zijn:

- vast percentage van de aanschafwaarde (lineaire afschrijvingsmethode);
- vast percentage van de boekwaarde (degressief afschrijven, niet gebruikelijk bij de overheid);
- jaarlijks gelijkblijvende rente- en afschrijvingslasten (annuïtaire afschrijvingsmethode).

De ODZOB hanteert de volgende uitgangspunten ten aanzien van de methode van afschrijving van de verschillende soorten vaste activa.

Immateriële vaste activa:

De ODZOB bezit geen immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa:

Uitgangspunt ODZOB (7): De ODZOB past de lineaire afschrijvingsmethode toe voor de afschrijving op materiële vaste activa.

Financiële vaste activa:

De ODZOB bezit geen financiële vaste activa.

4.3 Moment van afschrijving

Het moment van beginnen met afschrijven is binnen de regels van het BBV een vrije keuze. De gekozen mogelijkheid wordt toegepast op alle kapitaalgoederen die gereed komen/verworven worden. Uit de volgende mogelijkheden kan worden gekozen:

- vanaf het begin van het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt / verworven wordt (een volledig jaar afschrijving); of
- medio het begrotingsjaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt (een half jaar afschrijving); of
- vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt;

Uitgangspunt ODZOB (8): De afschrijving van een nieuw kapitaalgoed start vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt.

4.4 Afschrijvingstermijn

Op grond van artikel 64, lid 3 BBV dient op vaste activa met een beperkte gebruiksduur jaarlijks afgeschreven te worden volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. De gebruiksduur is gelijk aan de verwachte economische of technische levensduur.

Het BBV schrijft geen afschrijvingstermijnen voor. De gebruiksduur dient per categorie van de kapitaalgoederen vastgesteld te worden. Er kan afgeschreven worden tot € 0 of er kan rekening gehouden worden met een restwaarde.

Een uitzondering geldt voor grond. Op grond kan niet worden afgeschreven, omdat grond geen slijtend actief is en daarom een eeuwigdurende gebruiksduur heeft.

Uitgangspunt ODZOB (9): De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn terug te vinden onder bijlage 1.

4.5 Componentenbenadering

De componentenbenadering houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief, die afzonderlijk vervangen kunnen worden, afzonderlijk worden afgeschreven op basis van de individuele waardevermindering van die delen. Per deel kan de technische of economische levensduur namelijk verschillen.

De opsplitsing in componenten wordt bepaald aan de hand van de economische of technische levensduur. De componentenbenadering resulteert in verschillende afschrijvingstermijnen voor ieder onderdeel. Voor de looptijd van de afschrijvingstermijnen zijn geen voorschriften.

Uitgangspunt ODZOB (10): De componentenbenadering wordt niet gehanteerd.

4.6 Boekwinst en restwaarde

Indien een actief met een bepaalde restwaarde wordt afgestoten, dient afboeking van de restwaarde plaats te vinden. Indien bij het afstoten een boekwinst wordt gerealiseerd (de opbrengst is hoger dan de boekwaarde), dient deze boekwinst te worden verwerkt als incidentele bate in de jaarrekening.

Uitgangspunt ODZOB: Bij afschrijvingen op investeringen wordt geen rekening gehouden met restwaarde.

5 Procedures

De autorisatie van investeringskredieten is vastgelegd in de financiële verordening ODZOB 2018.

5.1 Autorisatie investeringsbegroting en investeringskredieten

Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt van de nieuwe investeringen het benodigde investeringskrediet weergegeven.

Tenzij expliciet anders aangegeven, autoriseert het AB met het vaststellen van de begroting de investeringsbegroting/het investeringskrediet inclusief de daarin vermelde kredietoverhevelingen uit voorgaande jaren. Niet besteed investeringsbudget vervalt niet automatisch.

5.2 Overschrijding investeringskrediet

Wanneer een overschrijding verwacht wordt van een geautoriseerd investeringskrediet met méér dan 10%, dan wordt dit door het dagelijks bestuur in de eerstvolgende vergadering/rapportage aan het algemeen bestuur gemeld. Het dagelijks bestuur voegt hierbij een voorstel toe tot begrotingswijziging of voor het bijstellen van het beleid.

Het dagelijks bestuur is gemachtigd om in uitzonderingsgevallen, zonder voorafgaande rapportage aan het AB of een besluit van het AB het hiervoor genoemde percentage te overschrijden om de belangen van de organisatie naar de inzichten op dat moment, zo goed mogelijk te behartigen. Deze omstandigheden zijn aan de orde indien het organisatiebelang in een bepaalde situatie (mogelijk) nadelig gevolgen zou ondervinden indien geen beslissing kan worden genomen en ingrijpen geen uitstel duldt. Deze uitzonderingsgevallen worden betiteld als “brandzaak” en terstond na het besluit van het DB met een begrotingswijziging gemeld aan het AB.

5.3 Informatieverstrekking

In de Financiële verordening Omgevingsdienst 2018 is bepaald dat het dagelijks bestuur minimaal 2 x per jaar het algemeen bestuur informeert d.m.v. tussentijdse rapportages. In deze rapportages zal tevens aandacht geschonken worden aan de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele stand daarvan.

6 Slotbepalingen

6.1 Inwerkingtreding

Deze nota vervangt de op 25 september 2014 vastgestelde Nota investeren, waarderen en afschrijven en treedt in werking per 1 januari 2019.

6.2 Geldigheidsduur

Het is de intentie om deze nota elke 4 jaar te actualiseren. Deze nota is geldig totdat een herziene versie is vastgesteld.

6.3 Citeerregel

Deze nota wordt aangehaald als: Nota investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018.

Bijlage 1: Afschrijvingstabel ODZOB

De volgende materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven in:

a.	Gronden en terreinen	n.v.t.
b.	Woonruimten	n.v.t.
c.	Bedrijfsgebouwen in eigendom	n.v.t.
d.	Bedrijfsgebouwen (aanpassingen huurpanden)	10 jaar (met een max. van de resterende looptijd van het huurcontract indien dit is opgezegd.)
e.	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	n.v.t.
f.	Vervoermiddelen	5 jaar
g.	Machines, apparaten en installaties:	
	a. Apparaten	5 jaar
	b. Hardware	4 jaar
h.	Overige materiële vaste activa:	
	a. Software	4 jaar
	b. Inventaris	5 jaar

CONCERNPLAN 2019-2022 ODZOB CONCEPT

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

CONCERNPLAN 2019-2022 ODZOB

In opdracht van	Dagelijks Bestuur
Opgesteld door	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant Postbus 8035 5601 KA Eindhoven
Auteur	Mark van der Ven
Datum	29 augustus 2018
Status	concept

Inhoudsopgave

1	Waarom dit concernplan	1
2	Terugblik: een uitvoeringsorganisatie VTH in ontwikkeling	2
2.1	Terugblik op de afgelopen jaren	2
2.2	Waar staat de ODZOB nu?	4
3	In vogelvlucht: uitdagingen en inzet voor de komende jaren	6
4	Kwaliteit en efficiency van dienstverlening	9
5	Naar een regionaal en uniform uitvoeringsbeleid	11
6	Omgevingswet	12
7	Inhoudelijke uitdagingen	14
7.1	Klimaat, energie & duurzaamheid	14
7.2	Naar een toekomstbestendige veehouderij	15
7.3	Bodem	16
7.4	Asbest	16
7.5	Gezondheid	17
7.6	Ondermijnende criminaliteit – ogen en oren in het veld	18
7.7	Zeer zorgwekkende stoffen	18
8	Een toekomstbestendige uitvoeringsorganisatie: onze medewerkers groeien mee	20
9	Financiële uitgangspunten	22

1 Waarom dit concernplan

De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) bestaat inmiddels vijf jaar. Samen met de deelnemers heeft de ODZOB zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een professionele uitvoeringsorganisatie in het domein van de fysieke leefomgeving. De dienst heeft een stevig fundament gelegd met de uitvoering van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Hiertoe behoort ook de brede advisering op het terrein van omgevingsrecht.

Na een periode van vijf jaar is het een goed moment om de balans op te maken en vooruit te kijken. Inmiddels is de looptijd van het huidige concernplan verstreken en kloppen er nieuwe ontwikkelingen bij ons op de deur.

Het doel van dit concernplan is een meerjarig perspectief te schetsen voor de periode tot en met 2022 en borduurt voort op bestaande plannen. Het is een kader voor de inzet van de ODZOB die samen met de deelnemers wordt bepaald. Verdere uitwerking hiervan vindt plaats in documenten zoals kadernota, programma's, uitvoeringsplannen, etc.

Dit concernplan start met een korte terugblik op de periode en gaat in op de vraag waar de ODZOB in 2018 staat. Daarna komen de uitdagingen en de inzet van de omgevingsdienst beknopt aan de orde. In de hoofdstukken erna volgt de uitwerking. Als eerste wordt ingegaan op kwaliteit en efficiency van de dienstverlening, één regionaal uniform uitvoeringsbeleid en de Omgevingswet. Dit krijgt een vervolg met een hoofdstuk over de inhoudelijke uitdagingen. Het concernplan gaat ten slotte kort in op de betekenis voor de personele inzet en de financiële uitgangspunten.

2 Terugblik: een uitvoeringsorganisatie VTH in ontwikkeling¹

2.1 Terugblik op de afgelopen jaren

Hoe het is begonnen

In juni 2013 is de ODZOB van start gegaan. De ODZOB is opgericht vanuit de volgende gedachte:

Omgevingsdiensten (OD's) zijn opgericht op basis van afspraken tussen Rijk, IPO en VNG. Een landelijk netwerk van 29 omgevingsdiensten moet de kwaliteit van de vergunningverlening milieu aan bedrijven, het toezicht op vergunningen en de handhaving daarvan verhogen. Het kabinet vindt het belangrijk dat vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) overal op dezelfde manier verlopen. Via de omgevingsdiensten wil het kabinet versnippering van VTH-taken beperken en de kwaliteit van de uitvoering verhogen.

Door de uitvoering van VTH-taken te centraliseren op regionaal niveau is de aanwezigheid van voldoende kennis beter geborgd en wordt de doortastendheid vergroot, aldus het kabinet.

De OD's wisselen onderling informatie uit en moeten opereren als één toezichthouder om uniformiteit te garanderen. Dat geeft de garantie dat bedrijven in het hele land gelijk worden behandeld. Ook de samenwerking en informatie-uitwisseling met veiligheidsregio's, politie, OM en andere overheden moeten verbeteren door het optreden van de omgevingsdiensten.

Met de vaststelling van de GR (Gemeenschappelijke Regeling) ODZOB was de vorming van de omgevingsdienst een feit, en is een organisatie gebouwd die in staat is om het zogenaamde verplichte basistakenpakket voor de deelnemers uit te voeren evenals de daarmee nauw samenhangende verzoektaken op het gebied van de fysieke leefomgeving. Deelnemers hechten er grote waarde aan dat de organisatie lean en mean² werkt, in de zin van efficiënt, tegen zo laag mogelijke kosten en beperkte overhead. In de GR ODZOB nemen 21 regiogemeenten en de provincie Noord-Brabant deel.

Concernplan 2014-2017

Eerder heeft de ODZOB een concernplan vastgesteld voor de periode 2014 – 2017:

Drie hoofdthema's staan centraal: Samenwerking, Kwaliteit en Toepassing van het gelijkheidsbeginsel (Level Playing Field). Hierbij gaat het uiteindelijk om de burgers, instellingen en bedrijven. Zij dienen een veilige en gezonde fysieke leefomgeving te garanderen en te ervaren. Zij dienen daar ook aan bij te dragen. Als de ODZOB daarbij voldoende adequate uitvoering toepast, met hoge kwaliteit, dan zijn indirect de verantwoordelijke overheden daar bij gebaat.

De ODZOB opereert als strategische partner en verlengstuk van de deelnemers. Dit partnerschap vraagt om een goede samenwerking en afstemming. Uitsluitend als deelnemers en medewerkers van de ODZOB het collectieve belang nastreven en als één "team" werken zal een optimaal resultaat worden bereikt.

Governance

Met de inwerkingtreding van de Wet VTH (in 2016) en de uitwerking daarvan in het Besluit Omgevingsrecht (Bor in 2017) is het uitvoeringsstelsel met omgevingsdiensten landelijk juridisch vastgelegd. In deze wet is vastgelegd dat er per regio door de gemeenten en provincie, zijnde het bevoegde gezag, een omgevingsdienst wordt ingesteld in de vorm van een openbaar lichaam als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

¹ Dit hoofdstuk is een beknopte weergave van de terugblik uit het overdrachtsdocument dat aan het AB van 28 juni is aangeboden.

² Lean en mean heeft geen betrekking op de omvang van een organisatie. Centraal staat het doelgericht werken en het voorkomen van verspilling.

De colleges van Burgemeester en Wethouders en Gedeputeerde Staten zijn deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling en vormen gezamenlijk het Algemeen Bestuur (AB), waarin iedere deelnemer met één wethouder/burgemeester en gedeputeerde deelneemt. Het AB heeft de rol van eigenaar en is verantwoordelijk voor de continuïteit, de kwaliteit en het financieel beheer van de omgevingsdienst. Het AB stelt de kadernota, begroting, jaarrekening en eventueel jaarplannen vast, kiest uit haar midden een Dagelijks Bestuur (DB) en benoemt de directeur van de dienst. Het is daarbij van groot belang dat AB-leden goed communiceren met hun eigen colleges en raden/staten en deze meenemen in de deelname en besluitvorming in de omgevingsdienst.

De DB-leden maken deel uit van het AB. Het DB bereidt de AB-vergaderingen voor. Het DB neemt de bestuursbesluiten die geen besluitvorming in het AB behoeven (bijvoorbeeld na mandaat door het AB). De aan het DB toegewezen verantwoordelijkheden op het gebied van bedrijfsvoering en inhoudelijk beleid worden binnen het DB verdeeld over een aantal portefeuilles. Het AB heeft een kaderstellende en toezichthoudende rol in het kader van de gemeenschappelijke regeling.

Behalve eigenaar zijn de deelnemende colleges ook individueel en collectief opdrachtgever van de omgevingsdienst. Naast opdrachtgever voor de verplichte basistaken kunnen de deelnemers ook opdracht geven voor het uitvoeren van verzoektaken. Elke deelnemer geeft jaarlijks een opdracht aan de dienst in de vorm van een werkprogramma. De colleges zijn bevoegd gezag en eindverantwoordelijk voor VTH - taakuitvoering, bijvoorbeeld via een handhavingsbesluit of het verlenen van een vergunning. De colleges zijn verplicht om de uitvoering van de basistaken bij de ODZOB neer te leggen. De meeste colleges hebben ter uitvoering van deze taken de directeur van de dienst gemandateerd om bepaalde besluiten te nemen.

Conclusies: evaluatieonderzoek Arena Consulting

In het onderzoek dat door Arena Consulting in 2015 in opdracht van het DB werd uitgevoerd, werd geconcludeerd dat de ODZOB tijdens en direct na de start van de organisatie een stabiel organisatorisch en bedrijfsmatig fundament heeft gerealiseerd. De bedrijfsprocessen (primaire taken en administratief) zijn in de basis ingericht, de organisatie is qua informatievoorziening (planning en verantwoording) 'in control', de exploitatie is kloppend en er heeft voldoende integratie van de culturen van de 'latende organisaties' (provincie, gemeenten, SRE Milieudienst) plaatsgevonden.

Mede naar aanleiding van de door Arena Consulting gedane aanbeveling heeft de organisatie zich verder ontwikkeld en voert zij zowel het verplichte basistakenpakket voor de deelnemers uit alsook op verzoek van de deelnemers een pakket aan verzoektaken, conform de bij de oprichting meegegeven doelstelling voor de omgevingsdiensten.

Extra aandacht voor relatiebeheer, innovatie, kwaliteitsontwikkeling en vooral ook samenwerking tussen en met de deelnemers heeft tot gevolg dat de ODZOB nu een door de deelnemers gedragen en ondersteunde organisatie is, waarvoor deelnemers zich verantwoordelijk voelen en waarbij ze zeer betrokken zijn.

In een door Arena Consulting in 2017 opgesteld evaluatierapport "Governance in uitvoering" is het aanstellen van accountmanagers gekwalificeerd als een schot in de roos. Het heeft een zeer positieve invloed gehad op inhoud en sfeer van de samenwerking. En heeft bijgedragen aan een verbondenheid tussen deelnemers en de ODZOB-organisatie en medewerkers. De samenwerkingscultuur en het onderlinge vertrouwen zijn versterkt. Er is meer oriëntatie op het collectief. En dat is een belangrijke basis voor de doorontwikkeling. Het advies is om de werkconferenties nog nadrukkelijker een plek te geven in het proces van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming (BOB-model).

2.2 Waar staat de ODZOB nu?

VTH-producten en integrale adviezen

De ODZOB heeft sinds de start een forse ontwikkeling doorgemaakt van een dienst die producten (vergunningen, toezicht) op 22 verschillende manieren leverde (voor 22 opdrachtgevers), naar een dienst die met kennis van en gevoel voor de lokale en regionale “couleur locale” in nauwe samenwerking met de deelnemers efficiënte, gestandaardiseerde VTH-producten met kwaliteit levert en integrale adviezen geeft op het brede speelveld van het fysieke domein.

Samenwerking met deelnemers: naar één uniform uitvoeringsniveau

In samenwerking met de deelnemers is een traject opgestart om te komen tot één uniform uitvoeringsniveau voor basis en (waar wenselijk) verzoektaken op het gebied van vergunningverlening en toezicht. Hiervoor is een omgevingsanalyse en risicoanalyse opgesteld welke de input is geweest voor de diverse uitvoeringsbeleidstukken (toezicht, vergunningverlening, asbest en grondstromen).

Expertise en ondersteuning

De ODZOB voldoet op 1 januari 2018 aan de landelijke kwaliteitscriteria voor kritieke massa voor de taken die bij de omgevingsdienst zijn neergelegd. De meeste deelnemers hebben alle uitvoeringskennis op het gebied van VTH-milieu volledig bij de ODZOB neergelegd, en beschouwen de ODZOB als hun verlengstuk, hun “afdeling op afstand” voor alle vraagstukken die op dat gebied spelen. Steeds vaker worden ook bouwtaken, specialistische- en RO-adviezen door deelnemers bij de ODZOB neergelegd. Als een van de weinige omgevingsdiensten in Nederland levert de ODZOB ook expertise en ondersteuning op het gebied van erfgoed en ruimtelijke kwaliteit (monumentenzorg en archeologie). Dit maakt dat de kennis en specialistische expertise bij ODZOB steeds breder wordt, waar alle deelnemers hun voordeel mee kunnen doen. De ODZOB staat als uitvoeringsorganisatie voor kwaliteit en continuïteit van de taken in zijn rol als adviseur van de bevoegde gezagen bij het in stand houden en het bevorderen van de fysieke leefomgevingskwaliteit. Met de komst van de Omgevingswet wordt een goede samenwerking tussen milieu en de medewerkers ruimtelijke ordening nog belangrijker.

Binnen de ODZOB is:

- deskundigheid beschikbaar op het gebied van duurzaamheid, energie, industriële en agrarische geur, lucht, geluid, erfgoed, externe veiligheid, ruimtelijke kwaliteit en juridische zaken;
- de ICT-voorziening veranderd van “verlengde kabels” (decentrale systemen) naar een eigen VTH-systeem met objectenregistratie;
- zaakgericht werken met een zaaktypelogus gekoppeld aan onze productencatalogus (niet fysiek);
- de basis ingericht voor monitoring op de eigen taken en processen. Om kwaliteit te borgen verdient dit voortdurend aandacht en mogelijke aanpassingen;
- een Squit Omgevings Dossier ingericht waarin op objectniveau gegevens kunnen worden vastgelegd inclusief de geografische informatie. Dit is de basis om te kunnen samenwerken in de keten. Het biedt de mogelijkheid om de informatie met de samenwerkingspartners te delen wanneer de deelnemers op dit systeem zijn aangesloten.
- de directeur door het merendeel van de colleges gemandateerd om namens hen besluiten te nemen, waarbij nagestreefd wordt dat alle gemeenten mandaat verlenen op een zo uniform mogelijke wijze;
- samen met onze deelnemers en ketenpartners de voorbereiding op de komst van de Omgevingswet in volle gang.

Financiën

Door een strikt financieel beleid, een degelijke bedrijfsvoering en een strakke sturing heeft de organisatie door winstreservering een bij de organisatierisico's passend eigenvermogen van omgevingsdiensten

kunnen opbouwen. De dienst hanteert tarieven die vergelijkbaar zijn met die van andere omgevingsdiensten.

Samenvattend

De ODZOB heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een professionele uitvoeringsorganisatie op het VTH-domein. De deelnemende gemeenten en provincie zijn positief, de financiële positie is gezond en het vertrouwen vanuit het bestuur is stevig gegroeid. Er is vanaf de start een focus geweest op de bedrijfsvoering, de processen werkbaar maken en de financiën op orde brengen. Uiteraard heeft de dienst de afgelopen jaren ook te maken gehad met een aantal forse uitdagingen waarvoor een passend antwoord nodig was, zoals het aantrekken van voldoende medewerkers bij een groeiend takenpakket.

Inmiddels is een stevig fundament gelegd met de uitvoering van alle basistaken voor alle deelnemers. VTH-verzoektaken die in het verlengde staan van de basistaken worden uitgevoerd: het betreffen VTH-milieutaken (niet vallend onder het basistakenpakket) bij bedrijven, milieu-advisering bij RO en vergunningverlening bouwen. De opgedane uitvoeringskennis is ontsloten en advisering vindt plaats in het Wabo (gerelateerde) domein. Deze uitvoeringskennis is beschikbaar bij het opstellen van gemeentelijk en regionaal uitvoeringbeleid.

3 In vogelvlucht: uitdagingen en inzet voor de komende jaren

Speelveld VTH-domein

Belangrijke landelijke ontwikkelingen als de invoering van de Omgevingswet, de Wet VTH en het Bor bepalen de inzet van de ODZOB bij de uitvoering van het takenpakket.

In dat kader verandert ook de rol van de overheden in het leggen van meer verantwoordelijkheden bij burgers en bedrijven. Dit is een ontwikkeling die past bij de transitie van verticaal georganiseerde naar een horizontale netwerk- en participatiesamenleving. De veranderende rol van de overheid komt binnen het werkkterrein van de ODZOB met name in de omgevingswet tot uitdrukking. Dit betekent nog meer omgevingsbewustzijn, ontwikkelingsgericht werken, faciliteren, maatwerk leveren, experimenteren en verbinden.

De publieke sector staat voor een grote digitaliseringsopgave. Wettelijke verplichtingen stellen hoge eisen aan de “digivolwassenheid” van de organisatie. Nieuwe technologieën zoals big data zijn mooie kansen om hierop in te spelen. Tegelijk vraagt het veel van de organisatie en wendbaarheid van de organisatie. De komst van de Omgevingswet vraagt van de ODZOB dat ze een belangrijke kennispartner voor haar deelnemers is en zich verder ontwikkelt naar een specialistische dienst voor advisering in het domein van de leefomgeving. Informatie is hierin een cruciale factor.

Het VTH-domein is een complex taakveld in de regio Zuidoost-Brabant die gekenmerkt wordt door de innovatieve Brainport regio en een landelijk gebied met veel intensieve veehouderij. Maatschappelijke ontwikkelingen vragen in steeds grotere mate om optimale dienstverlening en transparantie. De risico's zijn groot terwijl het handelen van overheidsorganisaties onder een vergrootglas ligt. Gelet op de toenemende complexiteit van het werk wordt het steeds belangrijker om de uitvoering professioneel georganiseerd te hebben. Het verder uitbouwen van specialistische kennis en expertise is cruciaal om deze opgaven aan te kunnen. Het vraagt bovendien om actieve samenwerking met de deelnemers en andere partijen.

Missie en visie

Samen met de deelnemers heeft de ODZOB de afgelopen jaren ingespeeld op de bovengenoemde ontwikkelingen. Het is nu zaak om de ingezette lijn van ontwikkeling verder door te zetten. Onderstaande missie, visie en leidend principe spelen in op de toekomstige ontwikkelingen en zijn daarmee richtinggevend voor de koers van de ODZOB:

Missie:

Samen meer waarde voor een veilige en gezonde leefomgeving in Zuidoost-Brabant. Voor en met gemeenten, provincie en netwerkpartners voeren we taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving, en geven we advies op het gebied van omgevingsrecht. De kwaliteit van ons werk wordt gegarandeerd door de inzet van deskundige medewerkers die betrouwbaar, proactief, oplossingsgericht en omgevingsbewust zijn.

Visie:

De ODZOB ontwikkelt zich als dé vanzelfsprekende partner in Zuidoost-Brabant die hoogwaardige, innovatieve en betaalbare diensten levert in het kader van de Omgevingswet. Wij zijn overtuigd van de kracht van de samenwerking met onze deelnemers. Samen zorgen we voor de balans tussen ondernemen en een veilige en gezonde leefomgeving.

De inzet van de ODZOB ziet er in de kern als volgt uit:

*De ODZOB werkt samen met andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de fysieke leefomgeving. Samen met hen en de deelnemers aan de GR verbeteren we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: veiliger, gezonder en minder overlast. Dit alles onder het motto: “**Samen meer waarde**”. De ODZOB is niet alleen de uitvoeringsdienst op het gebied van VTH-taken voor de deelnemende gemeenten en provincie maar adviseert ook de deelnemers op gebied van omgevingsbeleid op basis van de ervaringen en informatie die is verkregen bij de opgedragen uitvoeringstaken. De ODZOB opereert als strategische partner en verlengstuk van de deelnemers. Als uitvoeringsorganisatie staat de ODZOB voor de uitvoering van de door de deelnemers verstrekte opdrachten in de vorm van basistaken, verzoektaken en het collectief programma op het gebied van de fysieke leefomgeving.*

Kracht van het collectief

Het is essentieel dat de kracht van het collectief - ODZOB en deelnemers - optimaal wordt benut. De ODZOB is een dienst van en voor de deelnemers. De dienst streeft daarbij naar een hoge mate van samenwerking en co-makership. Kernbegrippen daarbij zijn wederzijds vertrouwen, langdurige en intensieve samenwerking en afstemming van bedrijfsprocessen. Burgers en bedrijven in de regio krijgen zo te maken met één loket en een integrale doelgerichte benadering vanuit de overheid. Door samenwerking tussen deelnemers en ODZOB uit te bouwen worden schaalvoordelen behaald. Dit leidt tot efficiencyverbetering en kostenbesparing voor zowel deelnemers als de ODZOB.

Door werkconferenties te organiseren voor bestuur en ambtelijk OGP wordt de samenwerking met de deelnemers gestimuleerd en vindt er koersbepaling en kennisdeling plaats. Ook afstemming en samenwerking met ketenpartners die werkzaam zijn in het domein van de fysieke leefomgeving krijgen de komende tijd veel aandacht. De ODZOB neemt daarnaast deel aan provinciaal en landelijke overleg van omgevingsdiensten met als resultaat een betere samenwerking, afstemming en uitwisseling van kennis en informatie. De ODZOB kan vanuit haar opgebouwde expertise en rol als netwerkpartner verbanden leggen tussen de onderdelen van de fysieke leefomgeving. De kennis die wordt opgedaan tijdens de samenwerking zet de ODZOB effectief in voor de deelnemers.

In lijn met de aanbevelingen van het Arenarapport zet de ODZOB in gezamenlijkheid met de deelnemers in op het verbeteren en versterken van communicatie door middel van werkconferenties, raadsinformatiebijeenkomsten op verzoek, ODZOB on Tour, ODZOB ontmoet (informatieavonden), informatiebijeenkomsten samen met de andere GR'en in de regio en deelnemerstevredenheidsonderzoek.

De aanwezige kennis en landelijke invloed op VTH-gerelateerde domeinen worden in het belang van alle partners benut. De ODZOB heeft daarin een duidelijke positie als kenniscentrum ontwikkeld die verder wordt uitgebouwd.

Uitdagingen

De volgende ontwikkelingen vragen in het bijzonder aandacht voor de komende jaren:

- Verdere ontwikkeling van de kwaliteit en efficiency vergt voortdurend aandacht met daarin een belangrijke positie voor standaardisering van werkprocessen en ontsluiting van informatie. Onderdeel van de informatievoorziening is een goede basisregistratie met een actueel regionaal inrichtingenbestand.
- De deelnemers staan voor de opgave om samen met de ODZOB op een aantal terreinen regionaal uitvoeringsbeleid voor VTH vast te stellen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de procescriteria van het Bor en de BIG-8. Dat wil zeggen samen met de deelnemers keuzes maken en prioriteren wat regionaal wordt opgepakt in het VTH-domein. Hierbij wordt de strategische beleidscyclus verbonden met de operationele cyclus.

- De inwerkingtreding van de Omgevingswet vraagt om een integrale aanpak bij de inrichting van de leefomgeving en een beschikbaarheid van informatie voor alle ketenpartijen. Dat wordt mogelijk als informatie eenvoudig gedeeld kan worden en digitaal beschikbaar en toegankelijk is.
- Samenwerking met partners als Veiligheidsregio, GGD, Metropoolregio Eindhoven, OM, rijksinspecties, waterschappen, andere Brabantse omgevingsdiensten etc. wordt verder uitgebreid. Deze samenwerking is niet alleen nodig bij de voorbereiding van de omgevingswet, maar ook voor de aanpak van opkomende maatschappelijke problemen zoals zeer zorgwekkende stoffen, ondermijning, etc.
- Advisering en kennisuitwisseling over grote inhoudelijke thema's die vanuit het VTH-domein veel impact hebben op de leefomgeving is aan de orde. Denk hierbij aan: klimaat & energie/duurzaamheid, toekomstbestendige veehouderij, bodem, asbest, gezondheid, ondermijning – ogen en oren in het veld en zeer zorgwekkende stoffen.
- Het Bor heeft veel impact op de omvang van het opdrachtenvolume voor de ODZOB. Naar verwachting zal het opdrachtenvolume voor de basistaken – aanvullend op de jaarlijkse groei van verzoektaken – de komende jaren groeien. Dit effect wordt versterkt door de huidige economische ontwikkelingen enerzijds en de tevredenheid over de uitvoering van de werkzaamheden door de ODZOB anderzijds. Daarnaast dient ingespeeld te worden op de ontwikkelingen van de Omgevingswet. Krapte op de arbeidsmarkt vraagt inventieve oplossingen om aan de groeiende uitvoeringsvraag te kunnen voldoen. Een strategische personeelsplanning met een kwalitatieve en kwantitatieve analyse is nodig om hier een passend antwoord op te vinden.
- Een solide financiële basis met duidelijke financiële uitgangspunten is noodzakelijk.

De uitdagingen en de inzet worden in de volgende hoofdstukken verder uitgewerkt.

4 Kwaliteit en efficiency van dienstverlening

Processen en producten

De vorming van omgevingsdiensten is in belangrijke mate ingegeven door het beter kunnen borgen van de kwaliteit en efficiency van de uitvoering. Naast de medewerkers spelen processen, producten en diensten hierbij een belangrijke rol.

De ODZOB heeft sinds de start een forse ontwikkeling doorgemaakt om de “basis op orde” te krijgen. Zo leverde de dienst bij de start nog op 22 verschillende manieren de producten (vergunningen en toezicht) aan voor 22 opdrachtgevers. Door investeringen in standaardisering van werkprocessen is het de dienst gelukt om uniforme producten op te leveren voor de opdrachtgevers.

Kwaliteit en efficiency van de dienstverlening zijn naar een hoger plan gebracht doordat steeds meer deelnemers hun mandaat voor besluitvorming hebben overgedragen aan de ODZOB en de processen “in control” zijn. In de periode 2013-2018 zijn nagenoeg alle beleidsvelden van het VTH domein in het processysteem opgenomen en zijn proces – en productafspraken gemaakt. De ODZOB kan hiermee over de hele keten kwantitatieve monitoringsresultaten opleveren.

Inzet

- *Verdergaande uniformering en mandatering.* De processen, producten en diensten kunnen nog efficiënter worden ingericht wanneer de verschillende werkwijzen en procesafspraken met de deelnemers verder worden vereenvoudigd en gestandaardiseerd. De ODZOB streeft naar zoveel mogelijk uniformiteit bij de opdrachtverlening en procesafspraken (eisen en wensen) van de deelnemers. Eenduidige mandatering is hierbij van belang en vraagt om aandacht van de deelnemers voor zover de mandatering nog niet (goed) geregeld is. Ook is mandatering aan medewerkers een belangrijk aandachtspunt: met meer verantwoordelijkheid kan het eigenaarschap worden gestimuleerd.
- *Gedeeld beeld kwaliteit.* Het vormen van een gedeeld beeld van kwaliteit tussen de ODZOB en de deelnemer van producten en diensten is essentieel. Zowel op programma- als op specifiek dossierniveau. Nog te vaak zijn er (niet goed uitgesproken) verschillen van mening over wanneer de uitvoering goed is of wat moet worden bereikt. De ODZOB zet in op verdere professionalisering van de kwaliteitscheck.
- *Monitoring kwaliteit.* De interne verantwoordingssystemen zijn er nu op gericht om een adequate sturing te kunnen geven op een kwantitatief correcte taakuitvoering. De ODZOB gaat de monitoringssystemen herijken zodat meer gestuurd kan worden op kwaliteit. Denk hierbij aan aspecten als effectiviteit van de uitvoering, tijdigheid en outcome. Een belangrijk onderdeel van deze verantwoording is gericht op transparantie, duidelijkheid en een proactieve benadering naar deelnemers.
- *Optimalisering processysteem.* Processen in het processysteem worden verder geoptimaliseerd en vereenvoudigd. Dit draagt ertoe bij dat minder fouten worden gemaakt en de samenwerking tussen teams en beleidsvelden binnen de ODZOB wordt vergroot.
- *Informatie- en risicogericht werken.* De ODZOB legt samen met de deelnemers de focus van de uitvoering steeds meer op het uiteindelijke effect van de inzet. Dit moet leiden tot meer maatschappelijk rendement. Hiervoor is het nodig om in gezamenlijkheid tot een goede prioritering van werkzaamheden en acties te komen op basis van informatie- en risicogericht werken. Hierbij kan bijvoorbeeld gehandeld worden vanuit een brede integrale gebiedsblik in het fysieke domein van de leefomgeving. Meer inzicht krijgen in gegevens van toezicht en het slimmer omgaan met klachten en meldingen zijn voorbeelden van informatie- en risicogericht werken.
- *Investeren in medewerkers.* De kwaliteit van het werk wordt gegarandeerd door de inzet van deskundige medewerkers die betrouwbaar, proactief, oplossingsgericht en omgevingsbewust zijn. De ODZOB wil hierin blijven investeren en daarmee ook blijven voldoen aan de kwaliteitscriteria. Experts op diverse vakgebieden in het VTH-domein zijn nodig, kennis en kunde moeten worden onderhouden.

Informatievoorziening

Een goede informatievoorziening binnen de ODZOB en met de deelnemers is cruciaal om goede kwaliteit te kunnen leveren. Medewerkers van de ODZOB delen informatie met elkaar en wisselen informatie uit met deelnemers, ketenpartners en andere partijen. Dit stopt dan ook niet bij een specifieke deelnemer, beleidsveld of bepaald proces. Producten vinden via een systeem van informatievoorziening hun weg in processen en tussen diverse beleidsvelden en VTH taakvelden. Dat lijkt gemakkelijk, maar dat is het niet. De communicatie, informatievoorziening en het administratieve proces staan binnen de ODZOB dan ook centraal. Hierbij is het uitgangspunt een eenduidige, zoveel mogelijk gedigitaliseerde informatie infrastructuur.

Inzet

- *Aansluiten op deelnemers.* Om de informatie uitwisseling te realiseren maakt de ODZOB gebruik van 3 basissystemen (IZIS, SquitXO, Axapta). De strategie van de ODZOB is erop gericht om de afgesproken werkprocessen met de deelnemers in de digitale systemen van de dienst te verankeren en zo veel mogelijk aan te laten sluiten op de werkprocessen bij de deelnemers.
- *Objectenregistratie & slimme inzet van data.* De ICT-voorziening van de ODZOB verandert van "verlengde kabels" (decentrale systemen) naar een eigen VTH-systeem met objectenregistratie. De dienst zet in op een gezamenlijke aanbesteding van het VTH-systeem met de deelnemers. Momenteel wordt het Squit OmgevingsDossier ingericht waarin op objectniveau gegevens kunnen worden vastgelegd inclusief de geografische informatie. Dit is de basis om te kunnen samenwerken in de keten. Het biedt de mogelijkheid om de informatie met de samenwerkingspartners te delen. De ODZOB werkt met de deelnemers aan goede basisregistraties dat onderdeel is van een actueel regionaal inrichtingenbestand. Met de deelnemers worden afspraken gemaakt om te zorgen dat medewerkers van de ODZOB beschikking krijgen over volledige digitale dossiers. De informatievoorziening wordt in steeds grotere mate ingezet ten behoeve van risicogericht prioriteren en informatie gestuurde handhaving. Dit zorgt voor meer kwaliteit en diepgang in het reguliere VTH-werk.
- *ICT en Omgevingswet.* De komende jaren bereidt de organisatie zich met de gemeenten en provincie voor op de invoering van de Omgevingswet. De inwerkingtreding van de Omgevingswet vraagt om een integrale aanpak bij inrichting van de leefomgeving en een beschikbaarheid van informatie voor alle ketenpartijen. Dat wordt mogelijk als informatie eenvoudig gedeeld kan worden en digitaal beschikbaar en toegankelijk is. Dit is deels een ICT-vraagstuk dat samen met de deelnemers nog verder moet worden uitgewerkt en mogelijk aanzienlijke kosten met zich meebrengt.

5 Naar een regionaal en uniform uitvoeringsbeleid

Wet VTH en Bor

De wet VTH en het Bor geven de juridische basis waarmee de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken kan worden geborgd. Deze regelgeving beoogt meer eenheid te brengen in de uitvoering van het takenpakket door een uniforme toepassing van het uitvoerings- en handhavingsbeleid voor de basistaken van de deelnemers. De nadruk ligt hierbij op een informatiegestuurd en risicogerichte handhaving die de nodige efficiency en effectiviteit met zich meebrengt. Daarvoor is het belangrijk dat het delen van informatie op een efficiënte wijze plaatsvindt.

Medio 2017 zijn in het Bor de procescriteria opgenomen voor de beleidscyclus bij de VTH-taken. De procescriteria beschrijven de eisen voor: VTH-beleid, uitvoeringsprogramma, uitvoeringsorganisatie, borging van middelen, monitoring en rapportage. Hiermee wordt invulling gegeven aan de BIG-8 die de strategische beleidscyclus aan de operationele cyclus koppelt. Het Bor verwacht van de deelnemers dat ze voor (minimaal) de basistaken gezamenlijke strategische keuzes maken en doelen formuleren (wat wordt regionaal aangepakt). Gezamenlijk moet worden bepaald hoe de uitvoering kan worden ingericht. De deelnemers kunnen de systematiek van het regionale beleid gebruiken voor het lokale beleid voor de 'eigen' VTH-taken. Het regionale beleid is een opmaat naar de Omgevingswet.

Inzet

- *Rol ODZOB.* In de beleidscyclus van het formuleren van beleid voor de fysieke leefomgeving, naar uitvoering van het beleid, monitoring en evaluatie tot het herformuleren en bijstellen van beleid, levert de ODZOB een belangrijke bijdrage. Immers de ODZOB faciliteert de beleidsprojecten, voert voor de deelnemers een groot deel van het uitvoeringsprogramma uit en kan daardoor een bijdrage leveren aan monitoring en evaluatie.
- *Verantwoordelijkheid deelnemers.* De deelnemers zijn verantwoordelijk voor het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit met het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving. Daarbij moeten zij slimme keuzes maken om de financiële middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten. Welke instrumenten worden ingezet voor welke doelgroepen? Deze keuzes kunnen alleen worden gemaakt op basis van een actueel inrichtingenbestand, ervaringscijfers en een goede data analyse die de ODZOB kan leveren.
- *Informatie analyse.* De kracht van de ODZOB betreft vooral de analyse van uitvoeringsinformatie en het daaropvolgende advies voor strategie en prioritering. Zoals eerder vermeld is daarom de samenwerking met deelnemers essentieel bij het vormgeven van een goed inrichtingenbestand en het ontsluiten en opbouwen van een goed Omgevingsdossier.
- *Regionaal operationeel kader.* Eerder heeft het AB het ROK Milieutoezicht (ROK) inhoudelijk geaccordeerd. In navolging hiervan is een regionaal uitvoeringsbeleid vergunningverlening en bodem in ontwikkeling. Werkprocessen en instructies worden geïmplementeerd in lijn met het vastgesteld regionaal beleid voor VTH zoals toegelicht in hoofdstuk 4.

6 Omgevingswet

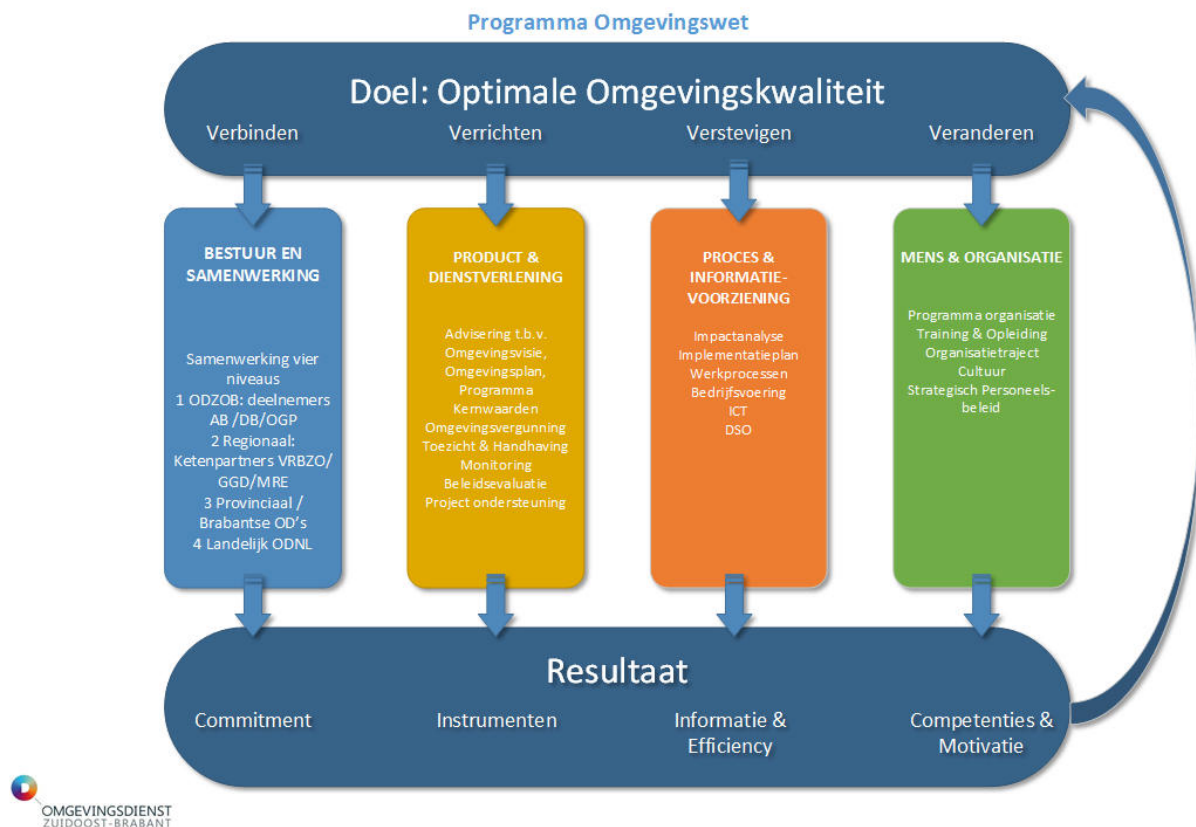
Algehele stelselherziening

De Omgevingswet is gericht op het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit in combinatie met het vervullen van maatschappelijke behoeftes. De wet betekent een algehele stelselherziening en heeft een grote impact op de manier van werken, de cultuur, het juridisch en technisch instrumentarium en heeft grote gevolgen voor de bevoegde gezagen en organisaties die bij de wet betrokken zijn. De wet beoogt het vergroten van de inzichtelijkheid en het gebruikersgemak, het versnellen van de besluitvorming, meer lokale afwegingsruimte en een samenhangende benadering. De datum van inwerkingtreding is 1 januari 2021.

De bevoegde gezagen kunnen een scala aan instrumenten van de Omgevingswet inzetten: omgevingsvisie, omgevingsplan, programma, omgevingsvergunning en projectbesluit. Alle aspecten die de kwaliteit van de leefomgeving betreffen krijgen hun plek in het omgevingsplan met de omgevingsvisie als strategisch kader. Belangrijke actuele thema's in het kader van de fysieke leefomgeving die vragen om een ambitieniveau, zijn: energietransitie, transitie van het landelijk gebied, mobiliteit, tegengaan van ondermijning, aanpak zeer zorgwekkende stoffen en het bevorderen van de gezondheid in relatie tot gezonde verstedelijking en de Brabantse Healthdeal.

De VTH-taken vinden bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet de basis in het nieuwe wetstelsel. Dit betekent concreet dat het omgevingsplan mede afwegingskader is voor de VTH-taken die deels bij de ODZOB zijn ondergebracht.

De ODZOB heeft de voorbereiding ter hand genomen met het programma Omgevingswet. Die bestaat uit de onderstaande vier programmapijlers: verbinden, verrichten, verstevigen en veranderen.

De vier programmapijlers geven sturing aan het proces:

- Verbinden - bestuur & samenwerking;
- Verrichten - product & dienstverlening;
- Verstevigen - proces & informatievoorziening;
- Veranderen - mens & organisatie.

Middels de vier pijlers wordt respectievelijk gewerkt aan het verkrijgen van commitment, de ontwikkeling van instrumenten, het bevorderen van goede informatievoorziening & efficiency en de benodigde competenties & motivatie. Dit alles staat in het teken van het bereiken van een optimale omgevingskwaliteit.

Inzet

- De voorbereiding op de Omgevingswet vindt plaats conform de bovengeschetste 4 pijlers.
- Daarnaast is de eerder vastgestelde visie ODZOB Omgevingswet door het DB in 2017 het richtinggevend kader. De dienst richt zich op het volledig uitvoeren van het basistakenpakket Omgevingswet. Daarnaast heeft de ODZOB de ambitie om integraal te adviseren vanuit de uitvoeringspraktijk bij: 1) het opstellen van omgevingsvisies en omgevingsplannen, 2) advisering en ondersteuning bij processen gericht op participatie en communicatie, 3) monitoring en het verstrekken van informatie in het kader van de omgevingskwaliteit, 4) het verbreden van de scope bij vergunningverlening en toezicht & handhaving naar de reikwijdte van de Omgevingswet (waaronder uitbreiding van het takenpakket van bouwen), 5) ondersteuning en advisering van de deelnemers bij het implementeren van de Omgevingswet. De voorbereiding op de Omgevingswet vindt plaats binnen dit kader in samenwerking met alle deelnemers en ketenpartners.
- De Omgevingswet geeft input aan de tendens om meer verantwoordelijkheid bij initiatiefnemers en omwonenden te leggen. Dat vraagt om een andere benadering waarbij participatie een belangrijk instrument is. Dit betekent dat belanghebbenden in een vroegtijdig stadium worden betrokken bij integrale afwegingsprocessen, zowel bij het formuleren van beleid als bij de uitvoering van het beleid. Voor de ODZOB zal dit een groter beroep doen op adviesvaardigheden en competenties als omgevingsbewustzijn. Tegelijk zal een verschuiving plaatsvinden van vergunningen naar meldingen, en zal meer gevraagd worden van toezicht en handhaving. Ook hierbij heeft de inzet van deskundigheid van de ODZOB en het gebruik van informatie en data een belangrijke toegevoegde waarde.
- De dienst speelt in op de ontwikkelingen van het DSO (Digitale Stelsel Omgevingswet) door alle informatie over de fysieke leefomgeving te ontsluiten. Hiervoor worden pilots ontwikkeld die bij goed resultaat worden aangeboden aan alle deelnemers. In 2024 dient alle relevante beschikbare informatie over de leefomgeving met één klik op de kaart beschikbaar te zijn via het Digitale stelsel.
- De inwerkingtreding van de Omgevingswet leidt ook tot een andere positie en rol van de ODZOB. Samenwerken en het aanbrengen van samenhang bij de Omgevingswet is belangrijk. Dit betekent dat de dienst de voorbereiding en uitvoering ter hand neemt in samenwerking met de collega gemeenschappelijke regelingen GGD, Veiligheidsregio en Metropoolregio Eindhoven. Daarnaast vindt samenwerking plaats met kennisinstituten waaronder RIVM, TNO en de coöperatieve vereniging AiREAS. Ook is er kennisdeling met de andere Brabantse omgevingsdiensten, de RUD Limburg-Noord en wordt deskundigheid benut in ODNL verband

7 Inhoudelijke uitdagingen

Introductie

In dit hoofdstuk komen de inhoudelijke uitdagingen aan bod die onderdeel zijn van de dienstverlening van de ODZOB aan de deelnemers. Vanuit wet- en regelgeving hebben deze ontwikkelingen impact op de uitvoering van de VTH-taken, naast de eerdergenoemde Wet VTH, Bor en de Omgevingswet.

Kennisuitwisseling en samenwerking met de ODZOB, deelnemers en ketenpartijen op deze inhoudelijke uitdagingen is van belang. Opgemerkt moet worden dat de nodige flexibiliteit moet worden ingebouwd voor het oppakken van nieuwe, nu nog onbekende uitdagingen.

7.1 Klimaat, energie & duurzaamheid

In 2015 heeft Nederland op de VN-klimaatop in Parijs ingestemd met een nieuw Klimaatakkoord. Het akkoord heeft als doel: de opwarming van de aarde beperken tot ruim onder 2°C. Om de klimaatverandering te beperken moet de uitstoot van broeikasgassen omlaag. Uitwerking hiervan vindt plaats in de nieuwe Klimaatwet en het Klimaatakkoord. In het Klimaatakkoord staan afspraken met de elektriciteitssector, de industrie, de gebouwde omgeving, de transportsector en de landbouw.

Opgaven

Uit de wet- en regelgeving is een groot aantal opgaven af te leiden voor de deelnemers en de ODZOB: *Gemeenten, provincie en ODZOB (VTH/basistaken):*

- *Uitbreiding kwaliteitscriteria.* Er worden eisen gesteld aan medewerkers VTH en adviseurs voor kennis en ervaring op het gebied van energie en klimaat.
- *Klimaat en energie bij VTH.* Er geldt een informatieplicht voor energiebesparing.
- *Nieuwe technologie en wetgeving.* Overheden hebben een ondersteunde rol bij de ontwikkeling en verspreiding van nieuwe technologieën en anticiperen op de mogelijkheden van de Omgevingswet.
- *Circulariteit.* Extra toezicht is nodig op afvalstromen, besparing en hergebruik van grondstoffen. De volgende sectoren moeten als eerste volledig circulair zijn: biomassa & voedsel, kunststoffen, maakindustrie, bouw en consumptiegoederen.
- *Bouwen:* Overheidsgebouwen moeten vanaf 2019 BENG (Bijna EnergieNeutraal Gebouwd) worden.

Gemeenten en/of provincie (geen VTH/basistaken):

- *Regionale Energie- en Klimaatstrategie.* De regio (gemeenten, provincie en waterschap) heeft de taak om een Regionale Energie- en klimaatstrategie (REKS) op te stellen.
- *Eigen organisatie.* Gemeenten en provincie hebben de taak om beleid en een uitvoeringsplan op te stellen voor minder uitstoot van broeikasgassen (door burgers, bedrijven en eigen organisatie).
- *Duurzame energie.* Gemeenten en provincie hebben de taak om initiatieven voor duurzame (groot- en kleinschalige) energieopwekking te stimuleren en ondersteunen.
- *Aardgasvrij.* In 2050 zijn bedrijven en woningen aardgasvrij. Voor nieuwe woonwijken betekent dit andere eisen aan energiebesparing, -opwekking en -opslag. Voor bestaande wijken en bedrijven(terreinen) zijn alternatieven nodig.
- *Mobiliteit.* Voor mobiliteit gaat er de komende jaren veel veranderen voor wat betreft (deel)auto's op elektriciteit of waterstof en laadinfrastructuur. Gemeenten en provincie moeten hierop inspelen.
- *Klimaatadaptatie.* Een veranderend klimaat stelt andere eisen aan de inrichting van de leefomgeving (waterberging, stedelijk en landelijk gebied).

Inzet

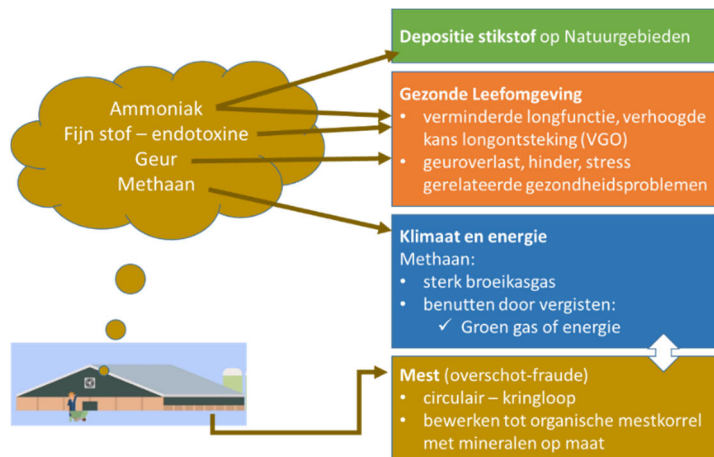
- Voor de onderdelen van de VTH taken voert de ODZOB taken uit voor de deelnemers binnen de kaders van de wet- en regelgeving. Bij de ontwikkeling en uitwerking van wetgeving werkt de ODZOB samen met het ministerie van EZK, RVO, ODNL, VNG, IPO, Infomil, RWS en andere omgevingsdiensten. In projectverband werkt de ODZOB samen met onderwijsinstanties (TU/e), GGD en de Veiligheidsregio.

- De ODZOB zet in op een stevige ondersteuning van deelnemers en advisering in het domein van klimaat, energie en duurzaamheid. Voor de REKS kan een bijdrage worden geleverd aan de ruimtelijke afwegingen en het geografisch weergeven van de mogelijkheden (GIS). Uitvoering vindt plaats in samenwerking met de Metropoolregio Eindhoven en de deelnemers van de ODZOB.

7.2 Naar een toekomstbestendige veehouderij

Noord-Brabant wil tot de meest innovatieve, duurzame en slimme agrofoodregio's van Europa behoren. Voor een toekomstbestendige veehouderij ligt de focus op innovatie, sluiten van kringlopen, leveren van een toegevoegde waarde en hierdoor versterking van de economische positie van de agrofoodsector. Deze ontwikkeling vraagt om een goede balans met de leefomgeving (natuur, milieu én gezondheid) en welzijn van dieren.

De grote thema's voor de komende vier jaar zijn: klimaat, energie, geuroverlast en gezondheid van omwonenden, mestverwaarden (circulariteit), stikstof en natuur. Dit betekent voor een toekomstbestendige veehouderij dat de emissie van schadelijke stoffen moet verminderen. Nieuw daarbij is de uitstoot van methaan uit mest. Naast de effecten op natuur heeft de ammoniakuitstoot ook gevolgen voor de volksgezondheid. Dit is gebleken uit onderzoeken naar Veehouderij en Omwonenden (VGO).

Opgaven

Binnen het thema toekomstbestendige veehouderij zijn een aantal duidelijke ontwikkelingen en opgaven te onderscheiden die bepalend zijn voor de inzet van de ODZOB:

- De Transitie Zorgvuldige Veehouderij en de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2020 zijn belangrijke richtinggevende kaders om de gewenste transitie naar een zorgvuldige veehouderij in gang te zetten. Besluitvorming van Provinciale Staten heeft een versnelling aangebracht: het tijdpad van aanpassen van stallen aan nieuwe emissie-eisen is naar voren gehaald. Daarnaast zal een visie op mestbewerken (circulair) worden voorgelegd aan gemeente en provinciaal bestuur. Dit is een referentiekader voor toetsing van initiatieven.
- Naar aanleiding van de onderzoeksresultaten uit het VGO en het endotoxine onderzoek vinden momenteel vervolgstudies plaats. Deze zullen nieuwe inzichten opleveren die aanleiding kunnen zijn om het huidige endotoxine toetsingskader aan te passen en het geitenmoratorium te heroverwegen. Ook het Rijk zal dan bepalen of een landelijk toetsingskader veehouderij en gezondheid van omwonenden kan worden opgesteld dat in de Omgevingswet kan worden opgenomen.
- De combiluchtwassers verwijderen minder geur uit de stallucht dan gedacht. Er is meer geuroverlast voor omwonenden dan tot nu toe werd verondersteld. De geurcontouren rond veehouderijen zijn groter en belemmeren ruimtelijke plannen van gemeenten. Gemeenten hebben bij het ministerie van lenW erop aangedrongen dat dit probleem moet worden opgelost. Een commissie gaat adviseren over het repareren van de combiluchtwassers en over het verbeteren van het geurbeleid.
- Het kabinet heeft in het regeerakkoord een warme sanering van de varkenshouderij in veedichte en belaste gebieden aangekondigd. Hiervoor is € 200 miljoen gereserveerd voor een 2 sporenaanpak: saneren van varkenshouderijen en innovatie & verduurzaming.
- Het ministerie van LNV komt in het najaar van 2018 met een visie op het Nederlands Landbouwbeleid. Het ministerie van lenW heeft de lead bij het opstellen van het “Schone Luchtakkoord” waarin WHO advieswaarden voor fijn stof worden opgenomen.

- Het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen pakken grote maatschappelijke opgaven gezamenlijk aan: het Interbestuurlijk Programma (IBP). In het IBP staan negen maatschappelijke opgaven centraal, waaronder “Naar een vitaal platteland”. Voor Oost-Brabant en Nood-Limburg wordt een relatie gelegd met de problematiek in veedichte gebieden.
- Samen met regionale partners biedt het Rijk de mogelijkheid een sociale, ecologische of economische opgave aan te pakken in een Regio Deal. Een regiodeal over de asbestsanering kan van meerwaarde zijn voor stoppende veehouderijen c.q. de warme sanering van de varkenshouderij.

Inzet

- De ODZOB adviseert over nieuwe regelgeving, over de uitvoerbaarheid hiervan en draagt zorg voor de implementatie in vergunningverlening, toezicht en handhaving. Voor de gewenste innovaties is experimenteerruimte nodig in de vergunning. Bovengenoemde ontwikkelingen en innovaties in de landbouw hebben veel impact op de (toekomstige) uitvoering van de VTH-taken in het agrodomein en krijgen hun plek in onder andere het werkprogramma agrofood.

7.3 Bodem

Binnen het vakgebied van bodem gaat er de komende jaren veel veranderen. De Wet bodembescherming (Wbb) is na de invoering van de Omgevingswet niet meer van toepassing voor nog niet beschikte gevallen van ernstige bodemverontreiniging. De aspecten van bodem worden dan geregeld in een Aanvullingswet Bodem Omgevingswet waardoor bodem geen sectoraal onderwerp meer is. De ‘activiteit’ staat dan voorop en de bodem volgt.

Opgaven

- De provincie (verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Wbb) gaat een groot deel van haar taken overdragen aan de gemeenten die het bevoegd gezag voor bodem worden. Deze overdracht is ingewikkeld en kan verstrekkende gevolgen hebben.
- Voor het goed uitvoeren van bodemtaken, het duurzaam en doelmatig gebruik van de bodem, is veel kennis en ervaring noodzakelijk. Het is daarom belangrijk dat de opgebouwde bestaande bodemkennis voor de regio behouden blijft. Om deze kennis te behouden is een bepaald schaalniveau noodzakelijk. Samenwerking met de deelnemers in deze blijft een absolute noodzaak om voldoende kwaliteit te kunnen waarborgen.

Inzet

- De ODZOB werkt nauw samen met de provincie en gemeenten om de transitie van bodem in het kader van de Omgevingswet zo optimaal en efficiënt als mogelijk te laten verlopen.
- De huidige methodiek van toezicht en handhaving voor bodem wordt anders ingericht: van traditioneel naar outcome gericht. Misstanden kunnen eerder en effectiever worden ontdekt door een informatiegestuurde en risicogerichte handhaving en ketentoezicht. Daarvoor is een verandering nodig van traditionele controleprogramma's per gemeente naar een regio overstijgende werkwijze. Sanctionering en het communiceren van behaalde resultaten kunnen daarbij een preventieve werking hebben.
- De ODZOB werkt de komende jaren samen met de deelnemers aan nieuwe mogelijkheden die de effectiviteit van toezicht en handhaving kunnen vergroten zoals informatietechnologie.

7.4 Asbest

De Staatsecretaris van IenW heeft aangegeven dat de invoering van het asbestdakenverbod per 2024 onverminderd noodzakelijk is en dat de invoering haalbaar is gezien de recente versnelling.

De Algemene Maatregel van Bestuur die het verbod van asbest wettelijk regelt treedt naar verwachting eind 2018 in werking. Dit verbod geldt voor particulieren, bedrijven en (overheids)instellingen.

Opgaven

- Gemeenten zijn er financieel bij gebaat dat er zoveel mogelijk vooraf gesaneerd gaat worden en zo min mogelijk achteraf gehandhaafd. De risico's met betrekking tot het in bezit hebben van een asbestdak nemen zowel voor de eigenaar als voor de omgeving met het verstrijken van de tijd sterk toe.
- Inzetten op stimuleren van spoedige verwijdering en anderzijds op preventief toezicht en daar waar noodzakelijk handhaving, zal de totale hoeveelheid kosten die gemeenten kwijt zijn aan het asbestdakenverbod sterk verminderen. Vooraf passend investeren leidt tot sterke kostenbesparingen in de toekomst.

Inzet

- Om de doelstellingen voor 2024 te kunnen behalen blijft het noodzakelijk om vaak te communiceren en op vele manieren te stimuleren om de eigenaren te verleiden om te gaan saneren. Deelnemers kunnen een beroep doen op de kennis, kunde en uitvoeringscapaciteit die reeds aanwezig zijn bij de ODZOB. Er wordt zoveel als mogelijk beoogd om illegale verwijdering en stortingen te verminderen.
- In samenwerking met de gemeenten zal het proces van het verlenen van sloopvergunningen en het uitvoeren van toezicht en handhaving verder geoptimaliseerd gaan worden. De Wet natuurbescherming dient in dit proces een passende plaats te krijgen zonder dat dit gaat leiden tot enorme kostenverhogingen voor de burger.
- De ODZOB participeert in een landelijk netwerk met voorloperprovincies en andere omgevingsdiensten. Het is ook een speerpunt in BPO-verband (Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht) waar provincie en regionale handhavingpartners in gezamenlijkheid werken aan vraagstukken op het terrein van de leefomgeving.

7.5 Gezondheid

Met de komst van de Omgevingswet gaat meer aandacht uit naar gezondheid. Aandacht is nodig voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties waarbij in ieder geval rekening moet worden gehouden met het belang van het beschermen van de gezondheid.

Naast de veehouderij hebben diverse (milieu)thema's een directe relatie met gezondheid. Een te slechte luchtkwaliteit, veel geluidsoverlast, etc. hebben invloed op de gezondheid van de burgers. Bij het verlenen van vergunningen worden normen opgenomen voor bijvoorbeeld geluid om de hinder voor omwonenden te beperken waarmee indirect de gezondheid van omwonenden kan worden gegarandeerd.

Opgaven

- De Omgevingswet introduceert een nieuw begrip: de omgevingswaarde. Gemeenten kunnen deze waarden zelf vaststellen in omgevingsplannen om zo de gewenste staat of kwaliteit van de fysieke leefomgeving te benoemen. Gezondheid kan een plaats krijgen in deze omgevingswaarde door waarden op te nemen die betrekking hebben op de luchtkwaliteit.

Inzet

- Met de komst van de Omgevingswet adviseert de ODZOB samen met de GGD de bevoegde gezagen over de fysieke leefomgeving. De GGD adviseert over gezondheid en hanteert daarbij gezondheidskundige advieswaarden die kunnen afwijken van de wet- en regelgeving. Om advies te kunnen geven heeft de GGD inzicht nodig in de aanwezige omgevingskwaliteit. Dit inzicht levert de ODZOB door milieubelastingen zoals geluid en lucht in beeld te brengen.
- Daarnaast adviseert de ODZOB over milieuthema's bij ruimtelijke ontwikkelingen. De dienst heeft en beheert diverse data namens de bevoegde gezagen zoals geluidszones en risicocontouren. Door deze data te delen met de GGD kunnen uitspraken gedaan worden over de gezondheid. Samen met de GGD adviseert de ODZOB gemeenten over de milieuthema's en de gezondheid bij vergunningverlening en

ruimtelijke ontwikkelingen.

7.6 Ondermijnende criminaliteit – ogen en oren in het veld

In het kader van deregulering treedt de overheid meer terug ten aanzien van regels en toezicht. Toch zijn er veel misstanden die de overheid moet aanpakken. Er is bijvoorbeeld meer aandacht nodig voor ondermijnende criminaliteit. Problemen zijn er onder andere met drugsafvaldumpingen, criminaliteit in verloederde recreatieparken en leegstaande gebouwen.

Opgaven

- Om een vuist te kunnen maken bij de bestrijding van de ondermijnende criminele activiteiten is het belangrijk dat overheden en handhavingsorganisaties, daar waar mogelijk, met elkaar samenwerken. Hierbij moet worden gedacht aan het delen van informatie en het gezamenlijk voorbereiden en uitvoeren van handhavingsacties.
- In het samenspel met de ketenpartners is een goede verbinding tussen bestuurs - en strafrecht essentieel.

Inzet

- De ODZOB breidt de oog- en oorfunctie verder uit. Deze signaalfunctie vergt de nodige training om de bewustwording van medewerkers op het terrein van ondermijning te verstevigen.
- De informatievoorziening wordt verder ontwikkeld en uitgebreid. Een goede analysecapaciteit is nodig om verbanden tussen data van diverse bronnen te kunnen leggen.
- Bij de informatie uitwisseling en handhavingsacties werkt de dienst samen met onder andere de volgende partners: Brabantse omgevingsdiensten, Regionaal Informatie- en Expertisecentrum, Taskforce Brabant Zeeland, politie, Openbaar Ministerie, NVWA, ISZW, waterschappen, belastingdienst en douane.

7.7 Zeer zorgwekkende stoffen

Bij de productie en toepassing van velerlei producten worden stoffen gebruikt, die vroeg of laat leiden tot problemen met de gezondheid of in ecosystemen. Deze stoffen zijn erg giftig voor mensen en dieren, kankerverwekkend, slecht afbreekbaar en accumuleren in biosystemen. Het aantreffen van dergelijke stoffen in lucht, water, bodem of voedsel leidt meestal tot veel maatschappelijke onrust. Voorbeelden van deze stoffen zijn GenX-stoffen, welke worden gebruikt bij de productie van teflon. Op Europees niveau wordt beoordeeld of stoffen in het kader van de bescherming van mens en omgeving bijzondere aandacht behoeven. Stoffen die in dit kader bijzondere aandacht behoeven worden aangeduid als: 'zeer zorgwekkende stoffen'. Een niet-limitatieve lijst daarvan is vastgesteld door de Europese Unie.

Opgaven

- Lidstaten zijn verplicht de in de lijst opgenomen stoffen te behandelen als zeer zorgwekkend. Dit komt er op neer dat gebruik en verspreiding van dergelijke stoffen zoveel als mogelijk moet worden beperkt. Daarbij komt het uitbannen van een dergelijke stof op de eerste plaats.
- Op nationaal niveau kunnen ook stoffen worden bestempeld als zeer zorgwekkend. Dit is in Nederland nog niet gebeurd. Wel heeft het RIVM in 2018 een lijst opgesteld van 327 potentieel zeer zorgwekkende stoffen.

Inzet

- Bij vergunningverlening en toezicht is het van belang dat zeer zorgwekkende stoffen worden herkend. Kennis van complexe regelgeving, productieprocessen, stoffen, technieken om emissies te voorkomen of te beperken zijn hierbij onontbeerlijk. Ook goede en structurele samenwerking met partners die in

dit kader een rol spelen zoals Waterschappen, Rijkswaterstaat, GGD, Inspectie Leefomgeving en Transport en RIVM is hierbij noodzakelijk.

- Binnen de ODZOB moet deze kennis voorhanden zijn zodat bij vergunningverlening en toezicht zeer zorgwekkende stoffen voldoende onder de aandacht blijven. Ook ontstaat zo de expertise die nodig is om vragen van de deelnemers te kunnen beantwoorden of ze te ondersteunen bij communicatie op het moment dat het aan de orde is. De ODZOB beschikt over een uitgebreid netwerk met genoemde partners. Het is van groot belang om dit netwerk in stand te houden en, voor zover nodig, uit te breiden.

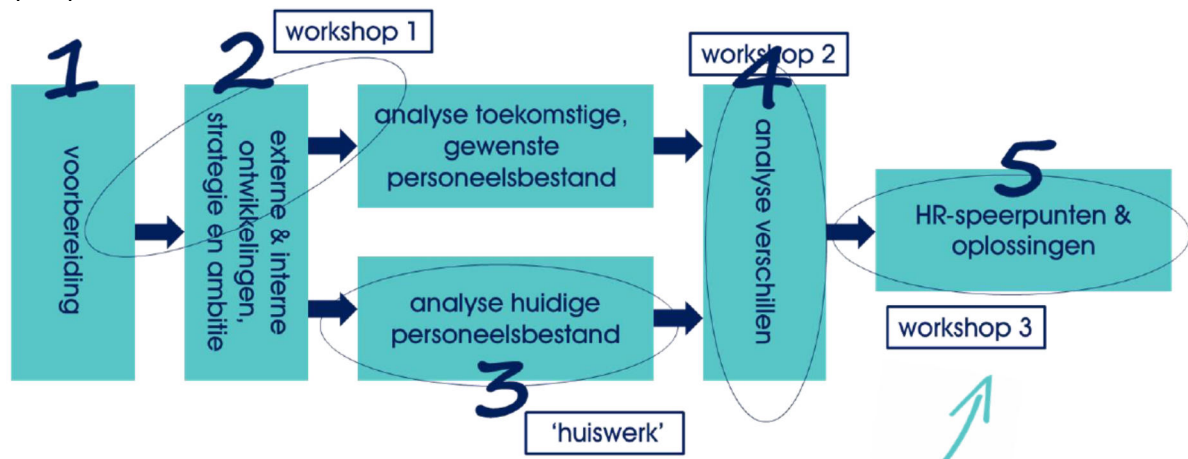
8 Een toekomstbestendige uitvoeringsorganisatie: onze medewerkers groeien mee

Strategische personeelsplanning

Voor de komende jaren ziet de ODZOB grote uitdagingen op zich afkomen. Het Bor bepaalt met het basistakenpakket in hoge mate de inzet van de ODZOB naast de behoefte van deelnemers om verzoektaken bij de ODZOB te beleggen. Daarnaast verandert de rol van de overheid in relatie met de burgers en bedrijven. Dit komt met name tot uitdrukking in de komst van de Omgevingswet. Dit vraagt van de ODZOB om anders te gaan kijken naar haar eigen rol in relatie tot haar opdrachtgevers, burgers en bedrijven.

Hoeveel medewerkers zijn nodig en over welke kwaliteiten, kennis en vaardigheden dienen de medewerkers te beschikken om succesvol op de veranderingen te kunnen anticiperen?

Een strategische personeelsplanning moet een antwoord geven op deze vragen. Eerder zijn daarvoor de externe- en interne ontwikkelingen in beeld gebracht en is een analyse gemaakt van het toekomstige gewenste personeelsbestand en het huidige personeelsbestand. Dit heeft uiteindelijk geleid tot twee HR speerpunten.

De twee geformuleerde HR speerpunten zien er als volgt uit:

- *Instroom – doorstroom – uitstroom:*
Hoe zorgt de ODZOB voor een kwalitatieve en kwantitatieve goede in-, door- en uitstroom van medewerkers zodat het potentieel optimaal kan worden benut?
- *Kenniscentrum:*
Hoe zorgt de ODZOB dat haar deskundigheid integraal aansluit bij de maatschappelijke vraagstukken die aan de orde zijn?

In 2018 en 2019 wordt nader invulling gegeven aan deze twee speerpunten door middel van het uitvoeren van diverse acties waaronder het vormgeven van een traineeship, het implementeren van een leer management systeem, het aanscherpen van het wervings- en selectiebeleid en aandacht voor vitaliteit en duurzame inzetbaarheid.

Tot slot is per functiegroep een nadere kwantitatieve analyse uitgevoerd. Uit deze analyse komt de verwachting naar voren dat de komende vier jaar het totaal aantal fte zal gaan toenemen. Daarnaast vindt een verschuiving van taken plaats (van minder en anders vergunningen verlenen naar meer en anders

toezichthouden en handhaven). Ook heeft een aantal gesignaleerde trends en ontwikkelingen impact op de verwachte benodigde kwantiteit.

Scenario's

Met de ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de kwantiteit, zijn drie scenario's geformuleerd. Welk scenario ook wordt gekozen, in alle gevallen zal sprake zijn van groei. Deze trend is al zichtbaar sinds de start van de ODZOB. Jaarlijks wordt door deelnemers gezamenlijk altijd méér werk belegd bij de ODZOB dan geraamd in de begroting en de werkprogramma's. Ook groeit het opdrachtevolumen jaarlijks. Dit komt omdat langzamerhand alle deelnemers alle basistaken bij de ODZOB hebben belegd. Ook voor de verzoektaken groeit het volume aan opdrachten.

Scenario 1: Minimale uitbreiding

Voor deze minimale variant gelden de volgende uitgangspunten:

- Gemeenten blijven ongeveer dezelfde werkprogramma's en werkzaamheden bij de ODZOB beleggen als nu. Dit betekent 40% basistaken en 60% verzoektaken.
- Het ROK zorgt voor een toename van het aantal fte op het gebied van toezicht (inclusief de aanpalende werkzaamheden op het juridische vlak en (strafrechtelijke) handhaving en procedures, ondermijning, zeer zorgwekkende stoffen, etc.).

Scenario 2: Doorzetten trends/ontwikkelingen

De afgelopen jaren zijn de werkzaamheden op diverse vakgebieden uitgebreid. Daarnaast ziet de ODZOB een aantal ontwikkelingen op zich afkomen en vragen de deelnemers om ondersteuning bij hun taken. Deze trends en ontwikkelingen kunnen impact hebben op de werkzaamheden die de deelnemers uitbesteden aan de ODZOB. Het gaat hierbij om trends en ontwikkelingen (die voor een groot deel ook terugkomen in hoofdstuk 7) op het gebied van:

- Bouwen
- Geur, lucht, geluid
- Veehouderijen
- Juridisch werk
- Duurzaamheid, energie, klimaat en circulaire economie
- Asbest

Scenario 3: (lange termijn) Omgevingswet

De Omgevingswet brengt op de lange termijn veranderingen met zich mee, maar ook nog veel onzekerheden. Op termijn zorgt de Omgevingswet voor nog meer integraliteit en uitbreiding van het werk op het vlak van ruimtelijke ordening. De verwachting is dat een (lichte) verschuiving plaatsvindt, waarbij specialisten meer generalist moeten worden. Dit brengt veranderingen met zich mee voor de rol en competenties van de vergunningverleners (en specialisten). De betekenis van de Omgevingswet voor het benodigd aantal fte is nog onduidelijk en moet nog nader worden onderzocht.

In de kadernota 2020 en de strategische personeelsplanning is dit onderwerp verder uitgewerkt.

9 Financiële uitgangspunten

De komende jaren zet de ODZOB zich in voor het behoud en een versteviging van een degelijke financiële positie. De ODZOB wil ook in de toekomst op financieel gebied goed beheersbaar en voorspelbaar zijn. Dit betekent niet alleen dat de omgevingsdienst strak zal moeten blijven sturen op productiviteit en kosten. Gelet op de veranderde omstandigheden in de komende jaren zal ook een herbezinning moeten plaatsvinden op de gemaakte keuzes. Afgewogen moet worden of die keuzes vanuit financieel oogpunt nog steeds de juiste zijn.

Mogelijke punten voor herziening zijn:

- *Hernieuwde afweging van de na te streven verhouding tussen vast en flexibel personeel.*
Wegen de voordelen van flexibiliteit (minder kans op leegloop en mismatch) nog op tegen de nadelen (hogere kosten, groter verloop, moeilijk invullen van vacatures)?
- *Hernieuwde afweging van de gekozen financieringsmethodiek.*
Is de huidige financieringsmethodiek waarbij geleverde prestaties afgerekend worden met de individuele deelnemers nog steeds de meest efficiënte en meest passende indien in de toekomst zowel op het gebied van toezicht & handhaving als op het gebied van vergunningverlening, meer en meer gewerkt wordt volgens een regionaal uitvoeringskader? Mogelijk is voor een deel van deze taken een andere, meer op collectiviteit en samenwerking gerichte financieringsvorm, passender. Dit kan de complexiteit op het gebied van kostentoerekening en verantwoording aanzienlijk verminderen.
- *Zoeken naar verdere vereenvoudiging.*
De ODZOB heeft te maken met complexe regelgeving op financieel gebied. Dit vereist veel rapportages naar verschillende doorsnedes c.q. met verschillende doelen. Daar waar vereenvoudiging mogelijk is dient deze nagestreefd te worden.

KADERNOTA OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT 2020

CONCEPTVERSIE 3 SEPTEMBER 2018

KADERNOTA OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT 2020

CONCEPTVERSIE 3 SEPTEMBER 2018

In opdracht van

Dagelijks Bestuur ODZOB

Opgesteld door

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
Postbus 8035
5601 KA Eindhoven

Datum

Versie 3 september 2018

Status

Concept

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	De uitdagingen in 2020 en volgende jaren	4
2.1	Missie en visie	4
2.2	Relevante ontwikkelingen	4
2.2.1	Wet VTH en Algemene maatregel van bestuur VTH	4
2.2.2	Omgevingswet	5
2.2.3	Klimaat en energie	6
2.2.4	Toekomstbestendige veehouderij	7
2.2.5	Overdracht bodemtaken: accentverschuivingen in de aanpak van provincie naar gemeente	8
2.2.6	Transitie bodemtoezicht	8
2.2.7	Verbod op asbestdaken 2024	9
2.2.8	Zeer zorgwekkende stoffen	9
2.2.9	Wet natuurbescherming	9
2.2.10	Specifieke provinciale, regionale en lokale ontwikkelingen	10
2.3	Waar zet de ODZOB op in	10
2.3.1	Inleiding	10
2.3.2	Samen meer waarde	10
2.3.3	Kwaliteit	11
2.3.4	Eén regionaal strategisch en operationeel uitvoeringsniveau van VTH taken	11
2.3.5	Aandachtsgebieden 2020	12
2.3.6	Uitvoering van de taken	20
3	Financiële uitgangspunten	21
3.1	Inleiding	21
3.2	Baten	21
3.3	Lasten	23
3.4	Indexering	23
3.5	Tarieven	23
3.6	Investerings	23
3.7	Weerstandsvermogen	24
3.8	Vennootschapsbelasting (VPB)	24

1 Inleiding

Volgens de per 1 januari 2015 van kracht geworden wetgeving voor gemeenschappelijke regelingen (GR) dient de ODZOB vóór 1 augustus de begroting van het daaropvolgende jaar te verzenden aan de toezichthouder. Tevens dient het Dagelijks Bestuur vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarop de begroting van toepassing is, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten te zenden. Om tijdig over een vastgestelde begroting 2020 te beschikken zal het DB de ontwerpbegroting 2020 uiterlijk 15 maart 2019 aan de raden en staten toesturen.

In de voor u liggende kadernota 2020 zijn de uitgangspunten voor de begroting 2020 opgenomen. De kadernota is tot stand gekomen na afstemming met door de deelnemers samengestelde werkgroep van financieel deskundigen en een bestuurlijk-ambtelijke werkconferentie met de deelnemers op 27 september 2018. Belangrijkste uitgangspunt voor de begroting 2020 (en de meerjarenraming 2021-2023) is dat deze sluitend is en voorziet in maatregelen die ook op langere termijn een sluitende begroting waarborgen.

2 De uitdagingen in 2020 en volgende jaren

2.1 Missie en visie

In het concernplan¹ zijn de missie en visie opgenomen die richtinggevend zijn voor de organisatie van de ODZOB (en daarmee voor deze kadernota).

Op basis hiervan is de missie en visie als volgt nader uitgewerkt:

Missie: waar *staan* we voor?

Samen meer waarde voor een veilige en gezonde leefomgeving in Zuidoost-Brabant.

Voor en met gemeenten, provincie en netwerkpartners voeren we taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving, en geven we advies op het gebied van omgevingsrecht.

De kwaliteit van ons werk wordt gegarandeerd door de inzet van deskundige medewerkers die betrouwbaar, proactief, oplossingsgericht en omgevingsbewust zijn.

Visie: waar *gaan* we voor?

De ODZOB ontwikkelt zich als de vanzelfsprekende partner in Zuidoost-Brabant die hoogwaardige, innovatieve en betaalbare diensten levert in het kader van de Omgevingswet. Wij zijn overtuigd van de kracht van de samenwerking met onze deelnemers.

Samen zorgen we voor de balans tussen ondernemen en een veilige en gezonde leefomgeving. Hiermee sorteren we voor op het wezen van de nieuwe Omgevingswet: waar de overheid een andere, faciliterende rol heeft, en waarin participatie van burgers en bedrijven wordt aangemoedigd. Van burgers, bedrijven én van onze eigen medewerkers wordt meer eigen verantwoordelijkheid verwacht; maar waar het vertrouwen wordt geschaad, is het eveneens de taak van de omgevingsdienst om stevig de grenzen te bewaken en handhavend op te treden.

De ODZOB werkt samen met andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de fysieke leefomgeving. Samen met hen en de deelnemers aan de GR verbeteren we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: veiliger, gezonder en minder overlast. Dit alles onder het motto: “**Samen meer waarde**”. De ODZOB is niet alleen de uitvoeringsdienst op het gebied van VTH-taken voor de deelnemende gemeenten en provincie maar adviseert ook de deelnemers op gebied van omgevingsbeleid op basis van de ervaringen en informatie die is verkregen bij de opgedragen uitvoeringstaken. De ODZOB opereert als strategische partner en verlengstuk van de deelnemers.

2.2 Relevante ontwikkelingen

Voor een goede taakuitvoering door de ODZOB is het belangrijk dat problemen en ambities in de fysieke leefomgeving in beeld zijn en dat rekening wordt gehouden met landelijke, provinciale en regionale omgevingsfactoren. De hierna beschreven ontwikkelingen zijn het meest relevant voor de taken die de ODZOB uitvoert voor de deelnemers.

2.2.1 Wet VTH en Algemene maatregel van bestuur VTH

Op 14 april 2016 is de Wet VTH in werking getreden. Het doel van deze wet is een veilige en gezonde leefomgeving, door het bevorderen van de kwaliteit en samenwerking bij de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht. De wet is een invulling van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en regelt de randvoorwaarden voor gemeenten en provincies om tot een hogere kwaliteit van handhaving te

¹ Het concernplan is op 25 september 2014 vastgesteld door het Algemeen Bestuur. In 2018 zal door het nieuw geformeerde AB een nieuw concernplan 2019-2022 worden vastgesteld.

komen. Zo wordt het basistakenpakket van de omgevingsdiensten wettelijk verankerd en worden gemeenten en provincies verplicht een verordening kwaliteit VTH te hebben.

De VNG en het IPO hebben daarom een modelverordening kwaliteit VTH opgesteld. De gemeenteraad heeft met dit model een handvat bij het opstellen van een gemeentelijke verordening over de kwaliteit van de uitvoering van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De verordening gaat over alle Wabo-taken en bevat output- en outcomedoelen.

Met deze wet is ook de wettelijke basis van het nieuwe VTH-stelsel verankerd. Het nieuwe VTH-stelsel, dat vanaf 2010 samen door alle provincies en gemeenten is opgebouwd, bevat een landelijk dekkend stelsel van 29 omgevingsdiensten. In deze diensten vindt de uitvoering van in elk geval de basistaken plaats.

In opdracht van het ministerie van I en M heeft bureau Berenschot een evaluatie van de wet VTH uitgevoerd. De hoofdconclusie is dat het stelsel van Omgevingsdiensten staat en niet meer is weg te denken. De belangrijkste aanbevelingen zijn:

- o investeer op kwaliteit;
- o betrek de OD's bij de beleidscyclus en
- o zorg voor transparantie;

Opvallend is dat bij de aanbeveling voor de verbetering van de kwaliteit expliciet wordt vermeld dat dit niet gezocht moet worden in aanscherping van de kwaliteitscriteria. Het bureau adviseert een systeem van collegiale toetsing of een commissie van experts die toeziet op de kwaliteit.

Er moet een balans ontstaan tussen standaardisatie en maatwerk, die bestaat naar onze mening uit standaardisatie voor alle reguliere VTH-taken en maatwerk voor bestuurlijke prioriteiten.

De Omgevingswet zal een grote impact hebben op de Omgevingsdiensten. Berenschot beveelt de Omgevingsdiensten aan om zich actief voor te bereiden op de Omgevingswet en hun meerwaarde te presenteren aan de deelnemers zodat er een actieve samenwerking ontstaat.

Naast voorgenoemde wet is sinds 1 juli 2017 het Besluit Omgevingsrecht (Bor) van kracht. In de AMvB is vastgelegd wat basistaken zijn. Ook worden daarin eisen gesteld aan de beleidscyclus, dienen bevoegde gezagen te komen tot een gezamenlijk uitvoeringsniveau van de basistaken en de uitkomst daarvan te monitoren.

De impact van de Bor is voor zowel ODZOB als de deelnemers aanzienlijk: de discussie over wat wel en niet basistaken zijn, is afgerond, en deelnemers zullen de komende periode om die reden extra taken overdragen aan de ODZOB. De formatie van de ODZOB zal daardoor groeien (aanvullend aan de jaarlijkse groei in verzoektaken). Ook zullen deelnemers in de ODZOB samen met de dienst op diverse terreinen regionaal uitvoeringsbeleid dienen vast te stellen; voorbereiding hiervan geschiedt in het Algemeen Bestuur (AB), en vervolgens zullen de bevoegde gezagen ieder afzonderlijk het regionale beleid dienen vast te stellen. Dat betekent dat de agenda's van de colleges van B&W en GS steeds vaker gevoed zullen worden met stukken die zijn voorbereid in het AB van de ODZOB.

2.2.2 Omgevingswet

De Omgevingswet betekent een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving, die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De herziening heeft een grote impact op de manier van werken, de cultuur, het juridisch en technisch instrumentarium en grote gevolgen voor de bevoegde gezagen en organisaties die bij de wet betrokken zijn. De wet beoogt het vergroten van de inzichtelijkheid en het gebruikersgemak, het versnellen van de besluitvorming, meer lokale afwegingsruimte en een samenhangende benadering. De datum van inwerkingtreding is bekend, 1 januari 2021.

De herziening vraagt om regionale afstemming en samenwerking. De ODZOB wil zich graag samen met de

deelnemers in de GR en de andere betrokken partners, waar onder de Metropoolregio Eindhoven (MRE), GGD en VRBZO, voorbereiden op de komst van de wet.

De Omgevingswet beoogt een vergaande integratie tussen milieu, ruimtelijke ordening, gezondheid en veiligheid. Samen met de GGD, de Veiligheidsregio beschikt de Omgevingsdienst over informatie en kennis die van belang is bij het opstellen van omgevingsvisies en omgevingsplannen van de deelnemers. In samenwerking met de andere gemeenschappelijke regelingen staat deze informatie en kennis ten dienste staan van onze deelnemers.

De visie met betrekking tot de Omgevingswet is verwoord in het concernplan. De ODZOB zal op de Omgevingswet voorbereid zijn om ook in de toekomst het basistakenpakket en de verzoektaken goed uit te kunnen voeren en de deelnemers in de GR te ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van de nieuwe wet. Daarvoor is het nodig dat de deskundigheid over de Omgevingswet de komende tijd wordt vergroot. Door kennis tijdig te bundelen wordt versnippering voorkomen en kunnen we gezamenlijk schaalvoordeel behalen en bouwen aan kwaliteit. Daar waar deelnemers in de GR dat verzoeken, zal de ODZOB voorbereidingen treffen om (vooraf) invulling te geven aan de taken van de wet.

2.2.3 Klimaat en energie

In april 2016 hebben 195 landen het Klimaatakkoord van Parijs getekend om daarmee de mondiale temperatuurstijging tot ruim onder 2 graden Celsius te beperken, en daarbij te streven naar een verdere beperking van de opwarming tot maximaal 1,5 graad Celsius. De Europese Unie heeft namens alle lidstaten harde toezeggingen gedaan om de uitstoot van broeikasgassen in 2030 met minstens 40 procent te verminderen ten opzichte van 1990. Uitwerking vindt in Nederland plaats in de nieuwe Klimaatwet en het Klimaatakkoord. De Klimaatwet, stelt juridisch vast met hoeveel procent ons land de CO₂-uitstoot terugdringt in 2030 (49% minder t.o.v. 1990) en 2050 (95% minder). In het Klimaatakkoord, staan afspraken met de elektriciteitssector, de industrie, de gebouwde omgeving, de transportsector en de landbouw.

Energiebesparing is verplicht vanuit de Wet Milieubeheer. Binnen het ROK (Regionaal Operationeel Kader) is energiebesparing prioritair gescoord. Dit betekent dat uitbreiding/verscherping van toezicht op energiebesparing zal plaatsvinden, bij te kiezen branches. Bij intensieve veehouderijen zal de aandacht voor broeikasgassen en energie nog verder toenemen. De toezichthouders kunnen een bedrijf van extra informatie voorzien over energiebesparing en eventuele financieringsmogelijkheden om bedrijven te stimuleren verder te gaan met energiebesparing dan wettelijk vereist is. De ODZOB biedt gemeenten op deze wijze invulling en uitvoering om klimaatdoelstellingen te realiseren door middel van toezicht, vergunningverlening en handhaving.

De wetgeving rond energiebesparing bij bedrijven wijzigt: er komt een informatieplicht voor bedrijven over energiebesparing (erkende maatregelen), de verplichting voor het opstellen van een energie audit (in het kader van de EED) gaat veranderen en de Meerjarenafspraken energie-efficiëntie (MJA) lopen af in 2020. De gemeentelijke, provinciale organisatie en de ODZOB zelf moeten voldoen aan de Kwaliteitscriteria voor energie (hierin zijn eisen gesteld aan medewerkers VTH en adviseurs voor wat betreft kennis en ervaring op het gebied van energie en klimaat).

De regio moet in het kader van het Klimaatakkoord een Regionale Energie- en klimaatstrategie (REKS) opstellen. Van gemeenten wordt een regierol verwacht in het realiseren van CO₂ reductiedoelstellingen in de Gebouwde Omgeving, onder meer door het maken van een plan om van het aardgas af te gaan. Klimaat en energie krijgen steeds meer aandacht bij gemeenten en provincie. De ODZOB kan, als verzoektaak, gemeenten en provincie ondersteunen met het opstellen van duurzaamheidsbeleid, een duurzaamheidsvisie, een plan om van het aardgas af te gaan en uitvoeringsprogramma en uitvoering daarvan.

Bij implementatie van de omgevingswet ondersteunt de ODZOB gemeenten bij de kansen die de invoering biedt voor een ambitie op energieneutraliteit. De provincie Noord-Brabant heeft aan regio Zuidoost-Brabant de uitdaging voorgelegd om als eerste regio van Nederland, dan wel voor Noord-Brabant energieneutraal te

worden. De ODZOB heeft samen met gemeenten een pilot energietransitie gekoppeld aan de implementatie van de omgevingswet. Dit levert een roadmap op waarmee gemeenten aan de slag kunnen met het faciliteren van grootschalige duurzame energieopwekking en daarbij gebruik maken van omgevingsmanagement. Door het implementeren van de omgevingswet krijgen belanghebbenden meer mogelijkheden om te participeren in de beleidsvorming.

Naast alle inspanningen die we doen om klimaatverandering zoveel mogelijk tegen te gaan, zullen we parallel daaraan maatregelen moeten nemen om met een veranderend klimaat om te gaan: klimaatadaptatie.

Circulaire economie krijgt de komende jaren steeds meer aandacht. Doel is om de Nederlandse economie in 2050 volledig te laten draaien op herbruikbare grondstoffen. Toezicht op de afvalketens kan hieraan bijdragen.

2.2.4 Toekomstbestendige veehouderij

Brabant wil tot de meest innovatieve, duurzame en slimme agrofoodregio's van Europa behoren. Daarbij ligt de focus op innovatie, sluiten van kringlopen, leveren van een toegevoegde waarde en hierdoor versterking van de economische positie van de agrofoodsector. Met respect voor de leefomgeving (natuur en milieu én voor gezondheid) en welzijn van dieren.

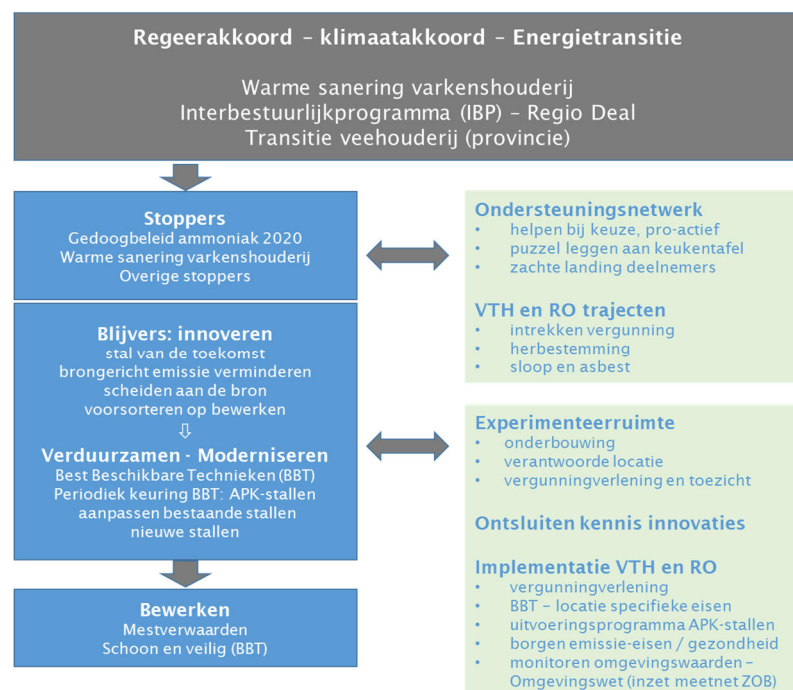
Het jaar 2020 is voor de veehouderij een cruciaal jaar. Veel veehouderijen oriënteren zich nu op de toekomst: stoppen, blijven, omschakelen, nevenactiviteiten ontwikkelen (zorg, multi-functioneel, natuurinclusief, ...) of anders.

Een toekomstbestendige veehouderij zal moeten innoveren, moderniseren en verduurzamen. Mestbewerken (verwaarden) moet schoon en veilig. Dergelijke initiatieven verdienen ondersteuning.

Voor de gewenste innovaties is experimenteerruimte nodig in de vergunning. Hierover zullen afspraken worden gemaakt met het Rijk en de provincie (in navolging van hetgeen de FoodValley in de Gelderse Vallei heeft gedaan).

Na het testen volgt de navolging in de praktijk: het aanpassen van bestaande en nieuwe stallen. Kennis over de innovatieve systemen zullen moeten ontsloten, samen met de aspecten van belang voor vergunningverlening (emissie, voorschriften en dergelijke). De veehouder kan zijn keuze maken voor het systeem dat bij zijn bedrijf past en daarvoor een adequate vergunningaanvraag indienen.

In Brabant wordt sinds vorig jaar een infrastructuur opgezet om de veehouders te ondersteunen bij het maken van een keuze: stoppen of blijven. De warme sanering varkenshouderij geeft daar een nieuwe dimensie aan. Het ondersteuningsnetwerk krijgt de taak om (pro)actief deelnemers voor te laten sorteren op deelname en zal de gewenste en noodzakelijke expertise bij elkaar brengen om het stoppen mogelijk te maken en een zachte landing in de maatschappij te verzorgen (wonen, werk, sociaal-maatschappelijke-, fiscale- en bancaire-ondersteuning). Gemeenten en ODZOB kunnen een bijdrage leveren aan het

ondersteuningsnetwerk: de gemeente door te faciliteren, als schakel te fungeren en RO-trajecten tot een goed einde te brengen. De ODZOB ontfermd zich over het intrekken van vergunning, brengt haar (milieu)deskundigheid in bij het herbestemmen van locaties en kan van waarde zijn bij de inrichting van het proces (procesbegeleiding, gespreksleider, partijen bij elkaar brengen, zoeken naar oplossingen).

Onder de Omgevingswet worden gemeenten verplicht om 'omgevingswaarden' te monitoren. Om aan deze verplichting inhoud te geven is de ODZOB is samen met de gemeenten een regionaal meetnet luchtkwaliteit aan het opzetten. Niet alleen fijn stof wordt gemeten, maar ook andere parameters als ammoniak en endotoxinen. Daarnaast biedt het regionaal meetnet een plek voor ontwikkelaars van sensortechnieken om hun systemen te testen en te valideren.

Volksgesondheid is een belangrijk onderwerp bij besluiten over vergunningen en ruimtelijke plannen. Naar aanleiding van de onderzoeksresultaten uit het VGO en het endotoxine onderzoek vinden momenteel vervolgstudies plaats. Deze zullen nieuwe inzichten opleveren die aanleiding kunnen zijn om het huidige endotoxine toetsingskader aan te passen en het geitenmoratorium ter heroverwegen.

De tegenvallende geurverwijdering van combiluchtwassers betekent dat omwonenden aan meer geurstoffen worden blootgesteld dan we tot nu toe veronderstelden en is er (meer) geuroverlast. Verleende vergunningen zijn hierop niet aan te passen. Een landelijke commissie gaat adviseren over het repareren van de combiluchtwassers. Ze zal met deskundigen (o.a. van de ODZOB) een antwoord moeten vinden op de vraag hoe het gat tussen 40 en 80% geurverwijdering gedicht moet worden. Een deel van deze adviezen zal ook betrekking hebben op de uitvoering van VTH taken.

Binnen het BPO (Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht) speerpunt transitie zorgvuldige veehouderij is een ondersteuningsteam actief. Deze bestaat uit de 3 Brabantse Omgevingsdiensten, GGD, gemeente en provincie. Het is de taak van het ondersteuningsteam om de uitkomsten van de geur- en gezondheidsonderzoeken te duiden en gemeenten te ondersteunen bij vraagstukken op dit gebied. Dit in afwachting van landelijk beleid en wetgeving op gebied van veehouderij een volksgezondheid.

Voor de ODZOB betekent dit een steeds verdere ondersteuning met kennis door de toenemende kennisbehoefte van deelnemers op het gebied van veehouderij, innovaties, emissiearme stalsystemen, mestbewerken, geur en volksgezondheid. Hiervoor wordt vooral het Agrofood-werkprogramma benut. Via het Agrofood werkprogramma wordt ook de visie, aanpak en de problematiek van onze regio uitgedragen op provinciaal en landelijke schaal.

2.2.5 Overdracht bodemtaken: accentverschuivingen in de aanpak van provincie naar gemeente

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (1-1-2021) gaat de bevoegdheid die nu bij de provincie ligt voor de Wet bodembescherming over naar de gemeenten. De landelijke koers van het bodembeleid blijft op hoofdlijnen hetzelfde. Wel zijn er enkele accentverschuivingen in de aanpak. De ODZOB voert nu de opdracht van provincie Noord-Brabant uit in het gebied van zowel Noordoost- als Zuidoost-Brabant. In samenwerking met de provincie is een proces in gang gezet om te zorgen voor een 'warme' overdracht van de bodemtaken. De noodzakelijke bodemkennis is nu aanwezig bij de gemeenten Eindhoven en Helmond en bij de ODZOB. Het is bijzonder belangrijk dat deze specifieke bodemkennis voor de regio behouden blijft. Een juist schaalniveau voor de toekomstige bodemwerkzaamheden is daarbij van belang. De ODZOB zal in 2020 de ontwikkelingen in de Omgevingswet, zoals de Aanvullingswet bodem, het overgangsrecht en het basistakenpakket, nauwgezet volgen, en samen met de deelnemers zorgen dat ze goed voorbereid is op de uitvoering van de bodemtaken onder de Omgevingswet.

2.2.6 Transitie bodemtoezicht

In de voorgaande jaren zijn er pilots uitgevoerd met ketentoezicht op grondstromen. Door het informatie gestuurd, risicogericht werken en met beschouwing van de (gehele) keten komen problemen c.q. knelpunten in beeld die met de huidige systematiek van toezicht houden en handhaven nog nooit eerder

zijn opgevallen. Bij het huidige traditionele bodemtoezicht controleert de ODZOB een klein deel van de keten bij bedrijven die zich over het algemeen keurig aan de daarvoor geldende regels houden. De pilot ketentoezicht laat zien dat er substantieel criminaliteit aanwezig is. Door het traditionele bodemtoezicht zo spoedig mogelijk om te vormen naar informatie gestuurd- en naar ketentoezicht, gericht op crimineel gedrag, krijgen we meer grip op de gehele grondstromenketen

2.2.7 Verbod op asbestdaken 2024

Vanaf 2024 zijn asbestdaken die in contact staan met de buitenlucht verboden. Dit verbod geldt voor particulieren, bedrijven en (overheids)instellingen. Eigenaren van asbestdaken zijn verantwoordelijk voor de verwijdering van het asbest. Nadruk van het project “verwijdering van asbestdaken” ligt op stimulering van een spoedige en vrijwillige verwijdering. Gemeenten zijn er financieel bij gebaat dat er zoveel mogelijk vooraf gesaneerd gaat worden en zo min mogelijk achteraf gehandhaafd. We zien dat in onze regio de saneringsoperatie goed op gang is gekomen.

Om de doelstellingen voor 2024 te behalen blijft het noodzakelijk om vaak te communiceren en op vele manieren te stimuleren om de eigenaren te verleiden om te gaan saneren. Er wordt zoveel als mogelijk beoogd om illegale verwijdering en stortingen te verminderen. Hoe dichterbij 2024 komen hoe meer we met eigenaren te maken gaan krijgen die niet welwillend zijn of die geen of te weinig financiële armslag hebben om te kunnen saneren. Passende oplossingen zullen daarvoor gegenereerd moeten worden.

2.2.8 Zeer zorgwekkende stoffen

Zeer Zorgwekkende Stoffen en regelgeving daaromtrent zijn relatief nieuwe onderwerpen waarover door de ODZOB kennis moet worden opgebouwd. Het betreft complexe materie zowel op het gebied van de herkenning en beoordeling van stoffen als wat betreft wet- en regelgeving. Ook moet aandacht besteed worden aan het opnemen in registratiesystemen van dergelijke stoffen, zodat in de toekomst snel gegevens over het gebruik van deze stoffen kunnen worden gegenereerd. De toepassing van dergelijke stoffen kan zo tevens worden gemonitord. In de loop van de tijd kan worden gevolgd of toepassing ervan wordt beperkt.

2.2.9 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van natuurgebieden die uniek zijn voor Nederland en Europa, de bescherming van planten en dieren en van bossen en andere houtopstanden. De provincie is bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen, het toezicht en de handhaving (VTH-taken) van de Wet natuurbescherming. De Omgevingsdienst Brabant Noord verleent namens de provincie deze vergunningen. Toezicht en handhaving op de naleving van de Wet natuurbescherming wordt namens de provincie uitgevoerd door de drie omgevingsdiensten, voor zover het gaat om bedrijven binnen hun werkgebied en het provinciale takenpakket. Daarbuiten voert de Omgevingsdienst Brabant Noord deze taken uit.

Daar waar de Wet natuurbescherming aanhaakt aan de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, hebben ook gemeenten een belangrijke rol bij de uitvoering van de Wet natuurbescherming. Als mogelijk sprake is van activiteiten met negatieve effecten op wettelijk beschermde dier- en plantensoorten en/of een Natura 2000-gebied, dan dient een natuurtoets deel uit te maken van de procedure bij het verkrijgen van een omgevingsvergunning. Als blijkt dat er inderdaad negatieve effecten op beschermde soorten optreden dan dient de gemeente een Verklaring van geen bedenkingen Wet natuurbescherming bij de provincie aan te vragen. De Wet natuurbescherming haakt dan aan bij de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Ingeval van aanhaking is de gemeente ook verantwoordelijk voor het toezicht en handhaving op de naleving van de Wet natuurbescherming. Verder biedt de Wet natuurbescherming de mogelijkheid van een Gebiedsgerichte Aanpak Natuur, waarbij voor delen van een gemeente een gebiedsontheffing kan worden verkregen, zodat niet voor elk initiatief een aparte procedure hoeft te worden doorlopen. Veel gemeenten zullen van zo'n gebiedsontheffing gebruik maken vanwege de voordelen voor gemeente, burger en bedrijf. Daar waar geen gebiedsontheffing van toepassing is, zal een gemeentelijk natuurtoetskader aan de orde zijn.

2.2.10 Specifieke provinciale, regionale en lokale ontwikkelingen

Bij het stellen van prioriteiten en het definiëren van ambities, is de ODZOB volgend op de ambities en prioriteiten van de deelnemers. Zo heeft de provincie Noord-Brabant een bestuursakkoord 2015-2019 vastgesteld, waarin ambities zijn geformuleerd op het gebied van verduurzaming en vergroening: de provincie streeft naar een agrofoodsector die maatschappelijk geaccepteerd en gewaardeerd wordt, diervriendelijk produceert, past in zijn natuurlijke omgeving en geen onaanvaardbare gezondheidsrisico's met zich mee brengt. Ook zet de provincie in op het versnellen van de vergroening en verduurzaming van de Brabantse economie en op vermindering van emissies naar bodem, water en lucht.

Ook de deelnemende gemeenten hebben ieder zo hun ambities die relevant zijn voor het werkpakket van de ODZOB: denk aan de ontwikkeling van omgevingsplannen c.q. omgevingsvisies en de ontwikkelingen in het buitengebied in relatie tot gezondheid. Met het Besluit omgevingsrecht (is wettelijk vastgelegd welke taken basistaken zijn. De colleges die deelnemen in de gemeenschappelijke regeling, moeten hiervoor in gezamenlijkheid een uniform beleid voor de uitvoering en handhaving van tenminste de basistaken door de omgevingsdienst opstellen.

In de loop van 2019/2020 wordt ook meer duidelijkheid verwacht over eventuele gemeentelijke herindelingen in de regio (Kempen, stedelijk gebied). Dit kan impact hebben op de toekomstige bestuurlijke en financiële verhoudingen binnen de GR ODZOB.

2.3 Waar zet de ODZOB op in

2.3.1 Inleiding

Zorgdragen voor een veilige en gezonde leefomgeving en rekening houdend met voornoemd scala aan ontwikkelingen kan alleen in nauwe samenwerking tussen de deelnemers onderling en met de ODZOB. Als strategisch partner en als uitvoeringsorganisatie willen wij invulling geven aan Samen meer waarde door:

- onze deelnemers te ontlasten;
- onze brede kennis en onafhankelijke positie centraal te stellen;
- vanuit een dienstverlenende houding te werken;
- alert te zijn op politiek gevoelige dossiers en lokale verhoudingen;
- vanuit mogelijkheden te denken en het helpen realiseren van initiatieven.

De koers van de ODZOB, zoals vastgelegd in het concernplan kan in drie ambities worden samengevat: samenwerking, kwaliteit en één regionaal strategisch en operationeel uitvoeringsniveau van VTH-taken. Hier is aan toegevoegd: samen zorgen voor de balans tussen ondernemen en een gezonde en veilige leefomgeving.

2.3.2 Samen meer waarde

De ODZOB is een dienst van en voor de deelnemers. De dienst streeft naar een hoge mate van samenwerking en co-makership. Kernbegrippen daarbij zijn wederzijds vertrouwen, langdurige en intensieve samenwerking en afstemming van de bedrijfsprocessen. Burgers en bedrijven in de regio krijgen zo te maken met één loket en met een integrale doelgerichte benadering vanuit de overheid. Door samenwerking tussen deelnemers en ODZOB uit te bouwen worden schaalvoordelen behaald. Dit leidt tot efficiencyverbetering en kostenbesparing voor zowel deelnemers als ODZOB.

Door werkconferenties (ambtelijk en bestuurlijk) te organiseren wordt de samenwerking gestimuleerd en wordt er kennis gedeeld en gewerkt aan het uitstippelen van een gezamenlijke koers. Er zijn veel organisaties werkzaam op de beleidsterreinen van de fysieke leefomgeving. Bijvoorbeeld: Veiligheidsregio, waterschappen, OM, Politie, GGD, MRE, andere OD's. Afstemming en samenwerking met deze organisaties krijgt steeds beter vorm.

De ODZOB neemt deel aan provinciaal en landelijke overleg van omgevingsdiensten met als resultaat een betere samenwerking, afstemming en uitwisseling van kennis en informatie.

De ODZOB legt verbanden tussen onderdelen van de fysieke leefomgeving. In het netwerk worden partijen samengebracht. De kennis die wordt opgedaan tijdens de samenwerking wordt effectief ingezet voor de deelnemers.

Om de onderlinge samenwerking verder te optimaliseren wordt, mede naar aanleiding van het Arenarapport, ingezet op het verbeteren en versterken van communicatie door middel van werkconferenties, raadsinformatiebijeenkomsten op verzoek, ODZOB on Tour, ODZOB ontmoet (informatieavonden), informatiebijeenkomsten samen met de andere GR'en in de regio en deelnemerstevredenheidsonderzoek.

De aanwezige kennis en landelijke invloed op het gebied van landbouw, agrofood en leefbaar platteland zullen in het belang van alle partners worden benut. De ODZOB heeft een duidelijke positie als kenniscentrum behouden en zal deze positie verder uitbouwen. Vanuit de basistaakuitvoering worden door innovatie en samenwerking oplossingen gezocht en gefaciliteerd voor de problemen van het landelijk gebied: om goed te wonen, werken en recreëren.

2.3.3 Kwaliteit

Kwaliteit is het bestaansrecht van de ODZOB. Primair betekent dat permanent investeren in de kennis, kunde en competenties van onze medewerkers. De ODZOB zet de juiste medewerker op de juiste plek. Er is veel kennis aanwezig bij ODZOB-medewerkers. Door het combineren van de kennis van afzonderlijke specialisten tot een integrale beoordeling of een integraal advies zal de kwaliteit toenemen. In de voorbereiding op de Omgevingswet zullen we ook initiatieven nemen om de kennis van de ODZOB specialisten te combineren met lokale kennis bij de deelnemers.

Kwaliteit betekent ook flexibiliteit: de organisatie moet soepel kunnen inspelen op nieuwe vragen en opgaven; om die reden blijft een flexibele schil noodzakelijk. De gewenste omvang daarvan zal gedifferentieerd zijn per vakgebied; wat die omvang moet zijn, wordt bepaald met behulp van de analyses uit de strategische personeelsplanning SPP, de eisen die worden gesteld in de kwaliteitscriteria en analyses uit verwacht werk/budget. Van medewerkers wordt verantwoordelijkheidsgevoel en eigenaarschap verwacht.

Daarnaast is samenwerking erg belangrijk. Afspreken en aanspreken blijven belangrijke waarden binnen de organisatie. De proceskwaliteit mag niet achterblijven. We Borgen kwaliteit door processen te standaardiseren en optimaliseren. De kwaliteit van de geleverde producten en het gevolgde proces zal intern maar wellicht ook door een externe commissie, deelnemers of andere OD's worden ge-audit. De kwaliteit van de informatie die de ODZOB genereert en deelt met anderen (met deelnemers maar ook Inspectieview Milieu en ketenpartners), vergt ook de komende periode een forse inspanning.

Het slim en innovatief gebruiken van informatie ten behoeve van informatiegestuurde handhaving en het maken van omgevingsanalyses zorgen voor veel meer kwaliteit en diepgang in het reguliere VTH-werk. De capaciteit van de ODZOB kan op die manier slimmer en efficiënter worden ingezet.

2.3.4 Eén regionaal strategisch en operationeel uitvoeringsniveau van VTH taken

Bij de uitvoering van het werk door de omgevingsdiensten is de toepassing van het zogeheten Level Playing Field (LPF) van belang: de overheid, en daarmee elke omgevingsdienst, dient iedere burger en elke instelling in gelijke situaties op gelijke wijze te behandelen. Rechtsgelijkheid is daar een onderdeel van. Het gaat dan om een uitvoeringsniveau. Bij de kwaliteit en de veiligheid van de leefomgeving voldoende waarborgt.

De aankomende Omgevingswet geeft hieraan een nieuwe dimensie door de mogelijkheid om meer gebiedsgericht te bepalen. Om te komen tot de juiste kaders wordt het meer een proces met betrokkenen; bedrijven, burgers en overheid.

Integratie van uitvoering van vergunningverlening en handhaving op het terrein van de fysieke omgeving (bouwen/milieu/brandveiligheid/APV etc.) leidt tot meer efficiency en doelgerichtheid. Bestuurders worden beter in staat gesteld om prioriteiten te stellen.

De huidige situatie is dat gemeenten en provincie bij hun VTH-taakuitvoering een verschillende en sterk gedifferentieerde inzet plegen, niet of slechts beperkt gerelateerd aan de mate van risicoreductie. Dit terwijl voor de hele regio voor vergelijkbare gevallen een gelijke mate van risicoreductie zou moeten gelden. Het uiteindelijk bereiken van een (minimaal) adequaat uitvoeringsniveau in de regio staat hierbij voorop. Echter, deregulering, het deels ontbreken van en mutaties in het bedrijvenbestand, bezuinigingen, nieuwe regelgeving vanuit Europa en een sterk wisselend (uitvoerings)beleid per gemeente, c.q. provincie zijn oorzaken die het realiseren van een minimaal adequaat uitvoeringsniveau onder druk zetten. Dat vraagt daarom grote aandacht. Het streven is om via een groeimodel, samen met onze deelnemers, toe te werken naar één efficiënte Big-8 voor de regionale VTH-taken, op basis van één regionaal strategisch en operationeel uitvoeringsniveau.

2.3.5 Aandachtsgebieden 2020

Naast en vanuit de uitvoering van alle VTH-taken betekenen de in 2.2 genoemde ontwikkelingen en de ambities geformuleerd in het concernplan voor de ODZOB de volgende aandachtsgebieden voor 2020:

- **Regionaal en uniform uitvoeringsbeleid**
In 2017 zijn werkgroepen gestart om te komen tot regionaal uitvoeringsbeleid conform BOR. Een voorbeeld is het door het AB vastgestelde Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht (ROK Milieutoezicht). Hiermee is een belangrijke stap gezet op weg naar een meer innovatieve en oplossingsgerichte aanpak voor professioneel en risicogericht uitvoeren van toezicht en handhaving binnen het omgevingsrecht. Deze aanpak is gebaseerd op samenwerking, informatiedeling en de ontwikkeling en toepassing van slimme instrumenten. In 2019 verwachten we dat ook het regionaal uitvoeringsbeleid vergunningverlening bestuurlijk kan worden vastgesteld. Het doel voor 2019 is tevens dat de werkprocessen en werkinstructies worden aangepast en geïmplementeerd om conform het regionaal vastgestelde beleid te gaan werken.
Voor de taken van de ODZOB zullen we in het uitvoeringsprogramma 2019 risicogericht toezicht (verder) uitwerken in de werkwijze en keuzes voor branches en activiteiten. Ook zal worden gestart met de toetsing van de actualiteit van een deel van de vergunningen. Vanaf 2020 verwachten we te kunnen gaan werken met een integraal VTH-programma waarbij risicoprioritering voor toezicht en actualisatie van vergunningen elkaar versterken. Voor 2019 heeft dit nog geen financiële consequenties voor de deelnemers; het regionale uitvoeringsprogramma voor 2019 zal worden gebaseerd op de bestaande budgetten per deelnemer. Eind 2018 wordt een nieuwe systematiek ter besluitvorming voorgelegd die de budgettering van de basis- en (overgedragen) plustaken voor elke deelnemer bepaalt op basis van een zo actueel mogelijk inrichtingenbestand. Dit houdt in dat sommige deelnemers vanaf 2020 hun budget moeten verhogen en dat sommige deelnemers budget zullen overhouden.
- **Beleidsrijke uitvoeringsinformatie**
 - o De ODZOB kan deelnemers beleidsrijke uitvoeringsinformatie verschaffen ten behoeve van de beleidscyclus (Big 8). Door blijvend investeren in datakwaliteit en toegankelijkheid van data, uitbouw van informatiegestuurde handhaving en kwalitatieve rapportages, aan de hand waarvan:
 - o strategische en tactische doelen en handhavingsprioriteiten kunnen worden opgesteld, die leiden tot een handhavingsstrategie en werkwijze die in de praktijk wordt gebracht en waarbij wordt

aangesloten bij de uitgangspunten zoals die zijn vastgesteld in het Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht;

- o informatie wordt verzameld, vastgelegd en uitgewisseld op basis waarvan onder andere de samenwerking met de handhavingspartners wordt bevorderd;
- o door monitoring en analyse van de verzamelde informatie inzicht in het effect van de handhaving wordt verkregen en in hoeverre de gestelde doelen zijn bereikt;
- o zo nodig doelen kunnen worden bijgesteld en nieuwe handhavingsprioriteiten en werkwijzen kunnen worden bepaald;
- o op operationeel niveau de geanalyseerde informatie (de informatieproducten) direct kan bijdragen aan het efficiënt uitvoeren van het handhavingproces.

- Ogen en oren in het veld

In het kader van deregulering treedt de overheid meer terug ten aanzien van regels en toezicht. Toch zijn er veel misstanden die de overheid moet aanpakken. Er is bijvoorbeeld meer aandacht nodig voor ondermijnende criminaliteit. Grote problemen zijn o.a. drugsafvaldumpingen en criminaliteit in verloederde recreatieparken en leegstaande gebouwen.

Door de gebundelde kennis van onder meer Belastingdienst, Omgevingsdienst, Openbaar Ministerie, Regionaal Informatie- en Expertisecentrum en de Taskforce Brabant Zeeland is er nu bestuurlijke aandacht voor de ondermijnende criminaliteit. In dit kader zien gemeentelijke BOA's nu al veel in het buitengebied. Ze zijn onze ogen en oren. Hun kennis en ervaring kunnen we veel beter benutten, ook in samenwerking met andere partijen. De ODZOB wil de oor- en oogfunctie de komende jaren verder uitbouwen. De bewustwording en signaalfunctie bij alle medewerkers van de ODZOB of ambtenaren binnen de regio om goed op bepaalde zaken te letten, ook buiten werktijd, zou veel kunnen bijdragen misstanden eerder in beeld te krijgen. Dit vereist structureel een training in het signaleren en herkennen van verdachte situaties.

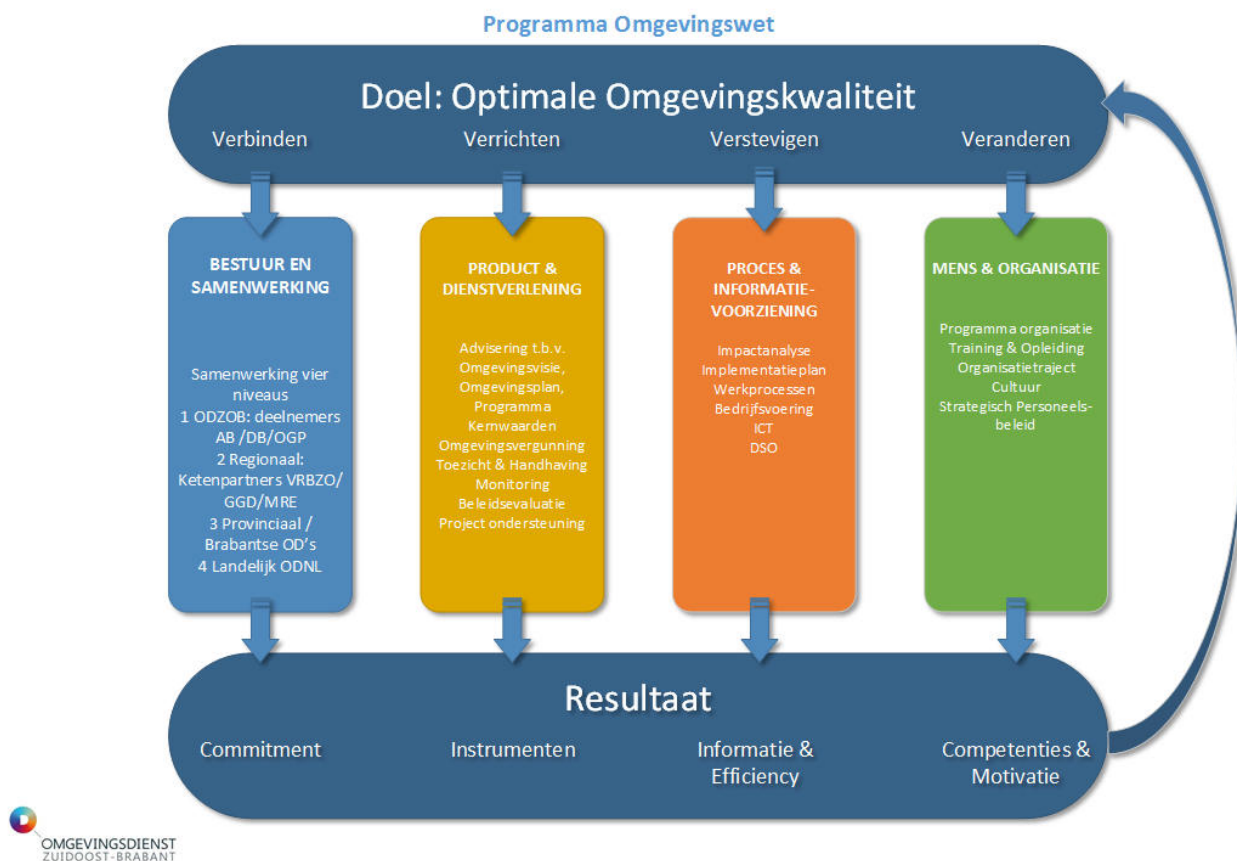
- Omgevingswet

De Omgevingswet verbindt het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit met het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies. Het leidend principe van Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant is hier van afgeleid, namelijk: *SAMEN zorgen voor een balans tussen ondernemen en een veilige & gezonde leefomgeving*, van goede omgevingskwaliteit. De kernwaarde in één woord is: *Omgevingskwaliteit*. Samenwerking bij de Omgevingswet is een sleutelwoord. ODZOB werkt niet alleen, maar in partnership met alle deelnemers en de collega gemeenschappelijke regelingen GGD, VRBZO en Metropoolregio, waarbij elke partner vanuit zijn eigen specifieke rol en deskundigheid bijdraagt aan een netwerkorganisatie ter invulling van taken die in het teken staan van het gemeenschappelijke doel van de Omgevingswet. En dat doel is: Het bereiken van een optimale omgevingskwaliteit, waarin duurzaamheid, veiligheid en gezondheid kernwaarden zijn en waarbij maatschappelijk functies kunnen worden vervuld op een wijze waarop de omgevingskwaliteit duurzaam geborgd is.

De voorbereiding wordt ter hand genomen met het projectprogramma Omgevingswet. In dit programma, met een voortschrijdend karakter tot en met de invoering van de Omgevingswet, wordt door middel van vier pijlers sturing gegeven aan het proces:

1. Verbinden, bestuur & samenwerking
2. Verrichten, product & dienstverlening
3. Verstevigen, proces & informatievoorziening
4. Veranderen, mens & organisatie

Hierdoor wordt respectievelijk gewerkt aan het verkrijgen commitment, de ontwikkeling van instrumenten, het bevorderen van goede informatievoorziening en efficiency en de benodigde competenties en motivatie, alles in het teken van het bereiken van een optimale Omgevingskwaliteit. Het programma, met de verschillende thema's en aspecten per pijler, is in de volgende afbeelding schematisch weergegeven,

Bij de invoering van de Omgevingswet is de invoering van het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO, voorheen genoemd de Laan van de Leefomgeving) van cruciaal belang. In 2024 dient alle relevante beschikbare informatie (wet- en regelgeving én actuele data) over de leefomgeving met één klik op de kaart beschikbaar te zijn via het Digitale stelsel. Omgevingsdiensten hebben een belangrijke rol voor het aanleveren van informatie die voortvloeit uit de uitvoering van het basistakenpakket. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet moet het digitale stelsel in elk geval het huidige dienstverleningsniveau hebben plus een eerste verbeterstap. Verder is afgesproken dat de overheden minimaal een half jaar de tijd hebben om zich in te werken in de nieuwe digitale werkwijzen. Dat betekent dat de ondersteuning voor de systemen uiterlijk een half jaar voor inwerkingtreding van de klaar moet zijn.

De benodigde inzet voor het projectprogramma Omgevingswet bedraagt in 2018 circa 1,8 fte. Deze inzet wordt gedekt uit het programma collectieve taken, opleidingsbudget, provinciale opdracht en intern budget. Naar de invoering wordt een intensivering van de benodigde inzet voorzien zodat de totale inzet tussen de 2 en 3 fte zal bedragen in 2020.

Daarnaast worden investeringen voorzien voor de pijlers proces & informatievoorziening en mens &

organisatie van het Programma Omgevingswet voor respectievelijk de benodigde ICT voorzieningen en voor training & opleiding. Deze investeringen bedragen naar verwachting PM en PM.

Afgelopen jaren lag het accent bij de ODZOB op verdieping en het aangaan van samenwerking, alsmede van 'learning by doing' door het verder uitwerken en uitvoeren van leertrajecten en pilots. Een opgestelde impactanalyse geeft op strategisch niveau een kader voor de te maken keuzes en de uit te voeren acties. De impactanalyse vormt in 2019 de basis voor het plan van aanpak/implementatieplan, dat de concrete maatregelen aangeeft om de organisatie op 1 januari 2021 volledig voorbereid te hebben voor de uitvoering van de Omgevingswet. Onder andere de bedrijfsvoering en de werkprocessen worden onder de loep genomen om te bepalen wat nodig is. Daarnaast zorgen we voor een opleidings- en trainingstraject. Anderzijds zal de dienst voorsorteren op het Digitale stelsel en alle informatie over fysieke leefomgeving ontsluiten. Daartoe loopt momenteel een pilot met enkele gemeenten, en bij goed resultaat zal deze worden aangeboden aan alle deelnemers. Investerings zijn nodig voor het aanpassen van de ICT, een upgrade van de huidige VTH-applicatie SquitXO, voor opleiding en training alsmede voor het verder aanpassen van de manier van werken, de bedrijfsvoering en de werkprocessen.

Ook zal er aandacht uitgaan aan het aanhaken op het ruimtelijke spoor. Vanuit een integrale benadering dienen de vakgebieden milieu en bouwen tijdig verbonden te worden aan de ruimtelijke processen. Zo kan aan de voorkant kaderstelling plaats vinden. Hier wordt wetgeving functioneel ingezet aan de voorzijde van het initiatief.

- **Klimaat en energie**

Speerpunten op dit terrein zijn:

- o Energiebesparing concretiseren in vergunningen en meenemen bij reguliere controles, indien noodzakelijk energiebesparing door middel van handhaving. Bij VTH geldt een informatieplicht voor energiebesparing.
- o Vergroten toezichtcapaciteit op het gebied van energie, klimaat en circulariteit. Voldoen aan kwaliteitseisen energie bij vergunningverlening, toezicht en handhaving.
- o Ervaring opdoen met toezicht bij bedrijven op het gebied van circulaire economie.
- o Op verzoek van gemeenten advisering bij het meenemen van duurzaamheid in Omgevingsvisie en Omgevingsplan, omgevingsmanagement inzetten bij grootschalige duurzame energie opwekking, het opstellen van duurzaamheidsbeleid, een duurzaamheidsvisie en uitvoeringsprogramma en uitvoering daarvan, het maken van een plan om van het aardgas af te gaan.
- o Het organiseren van kennisdeling tussen de 21 gemeenten en provincie rondom bovenstaande items.

Deze speerpunten dragen bij aan het realiseren van reductie van broeikasgassen, de transitie naar een duurzame energievoorziening en de transitie naar een circulaire economie.

- **Zorgvuldige veehouderij en volksgezondheid**

Speerpunten op dit terrein zijn:

- o Het voorkomen van (toenemende) gezondheidseffecten rond veehouderijen. Op basis van (vervolg)onderzoeken Veehouderij en gezondheid Omwonenden (VGO) en endotoxinen wordt aandacht besteed aan:
 - Het aanpassen en actualiseren van het Endotoxine toetsingskader dat wordt gehanteerd voor de vergunningverlening en de doorwerking daarvan voor ruimtelijke plannen.
 - Bedrijfsgerichte maatregelen en technieken welke bijdragen aan het verminderen van de uitstoot van fijn stof, endotoxinen en/of andere stoffen uit stallen die van belang zijn voor de volksgezondheid. Het toepassen van de 'Best beschikbare technieken' bij de vergunningverlening is het uitgangspunt. Leidraad daarbij zijn de emissiereductie doelen die het Rijk in een brief van 1 juni 2017 aan de Tweede kamer heeft geformuleerd (Plan van aanpak emissievermindering). En de BBT conclusies die op 21 februari 2017 zijn

gepubliceerd waarvan het bevoegd gezag binnen 4 jaar moet toetsen of de IPPC bedrijven voldoen aan deze nieuwe conclusies. De belangrijkste conclusies hebben betrekking op fijn stof en geur. Er is een plan van aanpak voor het ambtshalve actualiseren van de IPPC vergunningen. Daarnaast wordt er beleid gemaakt om stallen aan een APK keuring te onderwerpen om te controleren of de stallen op het gebied van de fijn stof, ammoniak en geur emissies voldoen.

- o Per 1 januari 2018 is gestart met de uitvoering van het provinciale project Intensivering toezicht veehouderij waarbij alle agrarische bedrijven binnen 3 jaar worden gecontroleerd, eind 2020 zal het project in de eindfase verkeren. Dit project moet bijdragen aan verbetering van het naleefgedrag en daarmee aan het herstel van vertrouwen tussen burgers – veehouders – overheid.
- o Mestbeleid met de circulaire gedachte zonder emissies. Mestbewerken tot waardevol product door mestbewerking op de juiste plek om de gezondheidsrisico's te beperken. ODZOB draagt zorg voor Coördinatiepunt VTH mestbewerken waar kennis en kunde van kennisinstituten wordt gebundeld en er wordt samengewerkt met alle betrokken partijen. Doel is om tot gedragen ontvankelijke aanvragen te komen van mestbewerkingsinitiatieven.
- o Regionaal Meetnetwerk uitrollen dat kennis en informatie oplevert over de kwaliteit van de leefomgeving. De gevalideerde betrouwbare gegevens worden via de omgevingsatlas van de ODZOB ontsloten. Waar de gemeente deze kan gebruiken voor: creëren handelingsperspectief, burgerparticipatie, positief beïnvloeden van de gezondheid, monitoren omgevingswaarden in het kader van de Omgevingswet.

2020 is een belangrijk jaar wat betreft het aflopen van wettelijke en beleidstermijnen waaraan een grote werkvoorraad aan VTH-taken en ruimtelijke werkzaamheden mee gemoeid is.

- o Stoppersregeling uit het Actieplan ammoniak eindigt op 1 januari 2020. Op 1 januari 2020 moeten de ondernemers daadwerkelijk zijn gestopt met het houden van varkens of de stallen hebben aangepast aan het besluit huisvesting en bijlage 2 van de Verordening natuurbescherming. Dit betekent dat de vergunning van de ondernemer op 1 januari 2020 moet zijn ingetrokken of dat een nieuwe vergunning is verleend en de stallen zijn aangepast en voldoen. Extra capaciteit voor vergunningverlening is nodig.
 - o In de Verordening natuurbescherming is vastgelegd dat op 1 januari 2022 alle toegepaste huisvestingssysteem ouder dan 15 jaar of ouder dan 20 jaar bij rundvee moeten voldoen aan de verordening natuurbescherming moeten voldoen. Intern staldieren is niet meer toegestaan. Als het huisvestingssysteem uiterlijk op 1 januari 2022 moet zijn aangepast moet er voor 1 januari 2020 een ontvankelijk en vergunbare aanvraag voor de aanpassing zijn ingediend.
 - o Ondersteuningsnetwerk voor ondernemers die de keuze maken op de rotonde (wereldmarkt, EU kwaliteitsmarkt, nichemarkt of stoppen) die is opgenomen in het beleid Versnelling transitie veehouderij van de provincie Noord-Brabant.
 - o Warme sanering varkenshouderij bedoeld voor het (vrijwillig) saneren van varkensbedrijven in veedichte en (geur)belaste gebieden. En er wordt ingezet op de ontwikkeling en investering in nieuwe brongerichte emissie reducerende stalmaatregelen. Daarnaast is in het kader van fijnstof en de uitkomsten van onderzoeken veehouderij Gezondheid Omwonenden' (VGO) voor de pluimveehouderij en melkgeiten geld gereserveerd voor verduurzaming.
- Overdracht bodemtaken van provincie naar gemeente
In samenwerking met de provincie is een proces in gang gezet om de bevoegd gezag taken die nu onder de Wbb en de provincie vallen middels een 'warme' overdracht over te dragen van provincie naar gemeenten die vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet bevoegd gezag bodem worden. De noodzakelijke bodemkennis is nu aanwezig bij de grote gemeenten Eindhoven en Helmond en bij de

ODZOB. Het is bijzonder belangrijk dat deze specifieke bodemkennis voor de regio behouden blijft door op het juiste schaalniveau de toekomstige bodemwerkzaamheden in te gaan richten.

- **Transitie bodemtoezicht**

De ODZOB merkt in de praktijk dat creatieve manieren worden ontwikkeld om het bodemtoezicht te vermijden en daarmee activiteiten plaatsvinden die ontoelaatbaar zijn. In sommige gevallen leidt dit tot bodemverontreiniging, hetgeen kostbaar is om op te ruimen. Ook kunnen voor de gezondheid van mensen en dieren onacceptabele situaties ontstaan. De transitie van taakgericht naar probleem/outcome gericht handhaven met instrumenten als informatie gestuurd, risicogericht handhaven en ketentoezicht is effectiever dan het traditionele handhaven en zal tot meer resultaten leiden. Deze aanpak vergt van alle betrokken partijen een andere inzet. Er is een proces in gang gezet voor een integrale aanpak van het bodemtoezicht, hetgeen we noodzakelijk achten om de grote risico's die gemeenten en provincie lopen zo goed als mogelijk voor te zijn.

- **Asbestdaken**

De risico's met betrekking tot het in bezit hebben van een asbestdak nemen zowel voor de eigenaar als voor de omgeving sterk toe. Verzekeraars hebben hun polisvoorwaarden dusdanig veranderd dat mensen en bedrijven over het algemeen onvoldoende verzekerd zijn. Ook zijn veel daken zo oud dat bij nog langer wachten risicovolle en kostenverhogende situaties ontstaan. Inzetten op stimuleren van spoedige verwijdering en anderzijds op preventief toezicht en daar waar noodzakelijk handhaving, zal de totale hoeveelheid kosten die gemeenten kwijt zijn aan het asbestdakenverbod sterk verminderen. De toezicht- en handhavingslast als gevolg van het verwijderen van de asbestdaken zal bij de ODZOB in 2020 toenemen.

- **Zeer Zorgwekkende stoffen**

Het betreft een onderwerp dat niet alleen speelt in Zuidoost-Brabant, maar dat aandacht behoeft bij de 3 Brabantse omgevingsdiensten. In de hoofdlijnen van de Impuls Omgevingsveiligheid 2019 - 2020 (concept 5-4-2018) wordt het onderwerp ook vermeld als (landelijk) themaproject. In dat kader wordt de gezamenlijke aanpak door de 3 Brabantse Omgevingsdiensten nagestreefd. Ook zal worden aangesloten bij het landelijk kennisnetwerk Zeer Zorgwekkende Stoffen.

De inspanning van de ODZOB zal gericht zijn op de opbouw van kennis over Zeer Zorgwekkende Stoffen en het binnen de organisatie toegankelijk maken van deze kennis. Er zal een inventarisatie worden gemaakt van bedrijven waar de toepassing van zeer zorgwekkende stoffen speelt of kan spelen. Bekeken zal worden op welke wijze bestaande registratiesystemen aangepast kunnen worden om directe selectie van bedrijven, waarbij gebruik van Zeer Zorgwekkende Stoffen aan de orde is, mogelijk te maken. Een gezamenlijke aanpak met de andere Brabantse Omgevingsdiensten wordt hierbij nagestreefd. Ook zal worden aangesloten bij landelijke kennisnetwerken.

- **Wet natuurbescherming**

De ODZOB ondersteunt gemeenten bij het uitvoeren van alle voorkomende werkzaamheden met betrekking tot de Wet natuurbescherming binnen Wabo-procedures, bij het verkrijgen van een gebiedsontheffing en bij het opstellen van een natuurtoetskader. Daarnaast zorgt de ODZOB bij gemeenten voor kennisontwikkeling rondom de Wet natuurbescherming (en andere natuurregelgeving). Zo ook over de natuurbescherming in de Omgevingswet waarin de Wet natuurbescherming in op zal gaan.

- **Informatievoorziening**

Een goede informatievoorziening binnen de ODZOB en met de deelnemers is cruciaal om goede kwaliteit te kunnen leveren. De ICT-voorziening van de ODZOB verandert dan ook van "verlengde

kabels" naar een eigen VTH-systeem met objectenregistratie. Momenteel wordt Squit Omgevings Dossier ingericht waarin op objectniveau gegevens kunnen worden vastgelegd inclusief de Geografisch informatie. Dit is de basis om te kunnen samenwerken in de keten. Het biedt de mogelijkheid om in de toekomst informatie met de samenwerkingspartners te delen.

De ODZOB werkt met de deelnemers aan goede basisregistraties, onderdeel hiervan is ook een actueel regionaal inrichtingenbestand. Daarvoor zijn binnen de ODZOB duidelijke afspraken gemaakt over te registreren data per inrichting. Het actueel houden van de relevante bedrijfsgegevens is een belangrijk aandachtspunt voor de ODZOB. Bij vergunningaanvragen en tijdens controles worden bedrijfsgegevens dan ook verzameld en vastgelegd. Doordat de frequentie van deze contactmomenten laag is zijn de gegevens niet altijd actueel. Nagedacht wordt over een werkwijze waarbij bedrijfsgegevens tussentijds geactualiseerd worden. Deze actuele bedrijfsgegevens zijn voor diverse overheidsinstanties van belang om snel inzicht te hebben in de situatie ter plaatse. Denk bijvoorbeeld aan de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen bij een brand.

Met de deelnemers worden afspraken gemaakt om te zorgen dat medewerkers van de ODZOB beschikking krijgen over volledige digitale dossiers. De opgebouwde informatievoorziening wordt in steeds grotere mate ingezet ten behoeve van risicogericht prioriteren en informatie gestuurde handhaving. Dit zorgt voor meer kwaliteit en diepgang in het reguliere VTH-werk.

In afstemming met de deelnemers zal op basis van een in 2018 gestarte marktverkenning blijken wanneer het aanbestedingstraject voor een nieuw VTH-pakket zal worden opgestart en wie aan deze aanbesteding deelneemt. Welke gevolgen dit heeft in 2020 zal in de loop der tijd duidelijk worden.

- Strategische Personeelsplanning

Vanaf de start van de ODZOB is er een sterke focus geweest om de interne bedrijfsvoering op orde te brengen, de werkprocessen in te richten en financiën op orde te krijgen. Na vijf jaar kunnen we concluderen dat de basis op orde is.

We zien ook dat er grote veranderingen op de ODZOB afkomen die we het hoofd zullen moeten bieden, o.a. de veranderende rol van de overheid in de relatie met de burgers en bedrijven. In ons geval komt dit vooral tot uitdrukking in de komst van de Omgevingswet. Dit vraagt van de ODZOB om anders te gaan kijken naar haar eigen rol in relatie tot haar opdrachtgevers, burgers en bedrijven.

Hoeveel medewerkers hebben we nodig en over welke kwaliteiten, kennis en vaardigheden dienen de medewerkers te beschikken om succesvol op de veranderingen te kunnen anticiperen? Om dit te kunnen bepalen is het van belang om dit op een systematische wijze in kaart te brengen. In 2018 hebben we daarom vorm gegeven aan strategische personeelsplanning.

Het management team heeft in een drietal workshops de externe- en interne ontwikkelingen in beeld gebracht, een analyse gemaakt van het toekomstige gewenste personeelsbestand en een analyse van het huidige personeelsbestand en heeft uiteindelijk twee HR speerpunten geformuleerd voor 2018/2019. De twee geformuleerde HR speerpunten zijn:

- o Instroom – doorstroom – uitstroom: Hoe zorgen wij voor een kwalitatieve en kwantitatieve goede in-, door- en uitstroom van medewerkers zodat we ons potentieel optimaal kunnen benutten?
- o Kenniscentrum:

Hoe zorgen we dat onze deskundigheid integraal aansluit bij de maatschappelijke vraagstukken waar we voor staan?

In 2019 zullen we nader invulling gaan geven aan deze twee speerpunten door middel van het uitvoeren van diverse acties o.a. het starten van een traineeship, het implementeren van een leer

management systeem, het aanscherpen van het wervings- en selectiebeleid, aandacht voor vitaliteit en duurzame inzetbaarheid etc.

Tot slot hebben we per functiegroep een nadere kwantitatieve analyse uitgevoerd. Uit deze analyse komt naar voren dat de verwachting is dat de komende vier jaar het totaal aantal fte zal gaan toenemen en er een verschuiving van taken zal gaan plaats vinden (van minder en anders vergunningverlening naar meer en anders handhaving).

We hebben de ontwikkeling uitgezet in een aantal (sub)scenario's. Bij elke scenario is de verwachting van de mogelijke uitbreiding van het aantal fte en de omzetgroei (baten) gegeven. Bij elk scenario is aangegeven welke uitgangspunten en randvoorwaarden zijn gehanteerd. Daarnaast is een doorrekening gemaakt voor de consequenties voor de overhead voor scenario 1 en 2.

Scenario 1: Minimale uitbreiding: ROK

In november 2018 wordt een besluit verwacht over het ROK en het daarbij behorende budget en dan zal de daadwerkelijke impact duidelijk worden. Dit kan variëren van gelijk blijven tot verdubbeling van het aantal benodigde fte op toezicht en aanpalende terreinen.

We hanteren hierbij de volgende uitgangspunten:

- o Gemeenten blijven ongeveer dezelfde werkprogramma's en werkzaamheden bij de ODZOB neerleggen als nu. Dit betekent 40% basistaken en 60% verzoektaken.
- o Het ROK zorgt voor een toename van het aantal fte op het gebied van toezicht (incl. de aanpalende werkzaamheden op het juridische vlak en (strafrechtelijke) handhaving en procedures, ondermijning, zeer zorgwekkende stoffen, et cetera).

Voor dit scenario gaan we voorlopig uit van 5 tot 15 fte extra. In november valt de definitieve beslissing en wordt de werkelijke impact van het ROK op het aantal fte duidelijk.

Mogelijke uitbreiding: circa 5 tot 15 fte, extra omzet 2020: ca. € 0,6 tot € 1,9 miljoen.

Scenario 2: Doorzetten trends/ontwikkelingen

De afgelopen jaren hebben we een uitbreiding gezien van de werkzaamheden op het gebied van diverse vakgebieden. Daarnaast zien we een aantal ontwikkelingen op ons afkomen en vragen onze deelnemers om ondersteuning bij hun taken. Al deze trends en ontwikkelingen kunnen impact hebben op de werkzaamheden die de gemeenten uitbesteden aan de ODZOB. Het gaat hierbij om trends en ontwikkelingen op het gebied van bouwen, geur/lucht/geluid, veehouderijen, juridisch werk, duurzaamheid/energie/klimaat/circulaire economie en asbest,

Scenario 2 totaal. Mogelijke uitbreiding: ca. 12 tot 24 fte, extra omzet 2021: € 1,5 tot € 3 miljoen

Opmerking: van een aantal vakgebieden is het gezien de onzekerheden die er zijn, niet mogelijk om een scenario voor de middellange termijn op te nemen. Hoogstwaarschijnlijk gaat het hier om een tijdelijke toename (op de korte termijn) van werk of zijn er ontwikkelingen die zorgen voor mogelijke uitbreiding en ontwikkelingen die zorgen dat er minder personeel nodig is. Voor deze vakgebieden geldt dat hier de komende tijd de vinger aan de pols gehouden moet worden. Dit betreft de volgende vakgebieden: Vergunningen (zowel agrarisch als industrieel), grondwater, welstand/monumenten, bodem, saneringen, ontgroningen en zwemwater.

Overhead

Uitbreiding afhankelijk van de bovengenoemde ontwikkelingen: ca. 1,3 tot 10 fte (gedekt door productieve uren)

Scenario 3: (lange termijn) Omgevingswet

De Omgevingswet brengt op de lange termijn veranderingen met zich mee, maar ook nog veel onzekerheden. Op termijn zorgt Omgevingswet voor nog meer integraliteit en uitbreiding van het RO-werk.

Voor het totale aantal fte's is het nog onduidelijk of dit consequenties heeft. De verwachting is wel dat dit veranderingen met zich meebrengt in de rol en competenties van de vergunningverleners (en specialisten).

Mogelijke uitbreiding aantal fte: onbekend, extra omzet 2021: onbekend

- **Invoering Wet Normalisering Rechtspositie ambtenaren**

Volgens de huidige planning gaat de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) 1 januari 2020 in werking. Voorlopig wordt het in werking gaan van de wet centraal voorbereid door de VNG. In de dagelijkse praktijk zal er relatief weinig veranderen als gevolg van de wet. De ODZOB sluit vanaf 2020 een tweezijdig arbeidscontract af met een medewerker in plaats van dat hij of zij een eenzijdig aanstellingsbesluit neemt. Bij arbeidsgeschillen vervalt de afwijkende rechtsgang van ambtenaren. Net als in de marktsector gaat de kantonrechter hier voortaan over. Ook het systeem rond ontslag verandert: de overheidswerkgever kan straks in de meeste gevallen pas tot ontslag overgaan na tussenkomst van het UWV of de kantonrechter. In 2019 zullen de noodzakelijke voorbereidingen getroffen worden om per 1 januari 2020 de WNRA te implementeren.

2.3.6 Uitvoering van de taken

Als uitvoeringsorganisatie staat de ODZOB voor de uitvoering van de door de deelnemers verstrekte opdrachten in de vorm van basistaken, verzoektaken en het collectief programma op het gebied van de fysieke leefomgeving. De in hoofdstuk 2.2 genoemde ontwikkelingen en de op basis van de ontwikkelingen genoemde aandachtspunten komen tot realisatie binnen de uitvoering van taken.

Het volume aan opdrachten van deelnemers neemt jaarlijks toe; niet alleen doordat diverse deelnemers nu de laatste basistaken zullen overdragen, maar ook in de sfeer van de verzoektaken. Diverse deelnemers leggen principieel alle opgaven in het domein van de fysieke leefomgeving, waar zij zelf geen capaciteit voor hebben (of waar zij niet kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria), bij de ODZOB neer als "preferred supplier". Enerzijds omdat zij erop vertrouwen dat ODZOB de benodigde expertise in huis heeft en omdat medewerkers van ODZOB vertrouwd zijn met de maatschappelijke opgaven van de betreffende deelnemer ("weten wat er speelt"), maar ook omdat inkopen bij ODZOB betekent dat aanbestedingstrajecten niet nodig zijn.

De groei in opdrachtvolume leidt wel tot herijking van de werkafspraken die met de deelnemers zijn gemaakt over de wijze van uitvoering van taken. Inmiddels hebben de 22 deelnemers een dermate rijk geschakeerd palet aan mandaat en machtiging afgesproken met ODZOB, dat hier knelpunten gaan ontstaan in de bedrijfsvoering en daarmee in de kwaliteitsborging. Immers, in de processen kunnen deze vele varianten niet ingericht worden. In de komende periode zullen met de deelnemers nieuwe afspraken gemaakt moeten worden over het terugbrengen van het aantal variaties in dit soort werkafspraken.

3 Financiële uitgangspunten

3.1 Inleiding

De in voorgaande hoofdstukken beschreven ontwikkelingen en speerpunten vertalen zich in financiële consequenties voor de begroting. In deze paragraaf worden de voor begroting 2020 te hanteren financiële uitgangspunten en financiële consequenties van voornoemde ontwikkelingen voor zover bekend benoemd. Belangrijkste uitgangspunt voor de begroting 2020 (en de meerjarenraming 2021-2023) is steeds dat baten en lasten in evenwicht zijn, zodat meerjarig een sluitende begroting wordt gewaarborgd.

3.2 Baten

- Op basis van de in de voorgaande hoofdstukken beschreven ontwikkelingen en speerpunten zijn in de werkconferentie van 27 september een aantal scenario's besproken op basis waarvan uitgangspunten voor de begroting zijn benoemd. Voor zover mogelijk en bekend worden de consequenties voor de baten verwerkt in de begrote posten voor de werkprogramma's van de diverse deelnemers dan wel in de verzamelpost "Inkomsten uit extra opdrachten deelnemers buiten het werkprogramma".
- Werkprogramma's
 - o Voor de baten uit werkprogramma's wordt een stijging verwacht t.o.v. de oorspronkelijke begroting 2019. Ontwikkelingen die aan deze verwachting ten grondslag liggen zijn:
 - toename (basis)taken gemeenten als gevolg van:
 - ROK
toename van werkzaamheden als gevolg van introductie Regionaal operationeel kader T&H (ROK) Afhankelijk van de besluitvorming over dit onderwerp in de vergadering van het Algemeen Bestuur van november zal de impact variëren. In de begroting zal een raming opgenomen worden overeenkomstig de besluitvorming;
 - doorzetting van trends dat:
 - o gemeenten steeds meer bouwtaken neerleggen bij de ODZOB;
 - o als gevolg van mondiger burgers en betere technische mogelijkheden de hoeveelheid werk op het gebied van geluid, lucht en geur toeneemt;
 - o Vergunningverleners en toezichthouders als gevolg van verdere professionalisering van de ODZOB vaker en eerder juristen inschakelen ter voorkoming van problemen in een later stadium;
 - o De ontwikkelingen binnen de Agrofoodsector veel impact hebben op de werkzaamheden van de ODZOB;
 - o Ook andere ontwikkelingen zoals de nieuwe klimaatwet en het Klimaatakkoord maar ook de ontwikkelingen op het gebied van asbestsaneringen van invloed zijn op de werkzaamheden van de ODZOB;
 - leidt volgens het in de werkconferentie reël geachte scenario tot een stijging van de raming van omzet uit werkprogramma's van X. mln.
 - Daarnaast zijn er nog een enkele inhoudelijke aandachtspunten die nog onvoldoende uitgekristalliseerd zijn, maar waarvan het niet de verwachting is dat deze leiden tot afname van werkzaamheden. Het overgangsrecht bepaalt een groot deel van de werkzaamheden en heeft consequenties voor de capaciteit. Op lange termijn zorgt de omgevingswet voor minder bodembeschikkingen. De consequenties van de Inpassingswet zijn voor de bodemwerkzaamheden nog onduidelijk. Ten aanzien van ontgrondingen zorgt onduidelijkheid over vergunningplicht Omgevingswet en nog uit

te werken vrijstellingen voor onzekerheid. De eventuele financiële consequenties hiervan zijn dan ook nog niet meegenomen in deze kadernota.

Het is gebruikelijk dat de ODZOB de omzet voor de werkprogramma's raamt op basis van de werkprogramma's van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. Deze werkprogramma's worden aangepast voor de verwachte tariefontwikkeling en eventueel gecorrigeerd voor niet structurele posten die volgens de betreffende deelnemer in de genoemde werkprogramma's zijn opgenomen. Daarnaast kunnen deelnemers ook aangeven dat er in 2020 additionele posten verwacht worden die nog niet in de werkprogramma's van 2019 waren voorzien, maar die naar verwachting wel spelen in 2020.

Ook voor begroting 2020 zal de raming voor baten uit werkprogramma's gebaseerd worden op de werkprogramma's 2019 (gecorrigeerd voor tariefaanpassingen), tenzij in overleg met de betreffende deelnemer vooraf overeengekomen is dat hiervan om gegronde redenen afgeweken dient te worden. E.e.a. indien en voor zover passend binnen de regelgeving van de DVO's. Mochten de werkprogramma's 2019 en de daarop door de deelnemers aangegeven aanvullingen naar de mening van het Dagelijks Bestuur in onvoldoende mate de consequenties van bovengeschetste ontwikkelingen weerspiegelen, dan zal het DB ter compensatie zelf een correctie doorvoeren in de begrote posten voor werkprogramma's dan wel in de post omzet buiten werkprogramma's, opdat de totale begroting een reëel beeld geeft van de gezien de geschetste ontwikkelingen (minimaal) te verwachten baten.

- Inkomsten uit collectieve taken

- o Samen met en voor al zijn 22 partners (provincie Noord-Brabant en 21 gemeenten) in de regio zorgt de ODZOB voor een balans tussen ondernemen en een veilige en gezonde leefomgeving. Dat doen ODZOB en partners op een manier dat grenzen worden overwonnen, onbekende terreinen worden ontdekt, nieuwe verbindingen worden gelegd en bovenal taken adequaat worden uitgevoerd. Samen ontdekken we hoe het verschil te maken. Het betreft projecten die voor de gezamenlijke deelnemers uitgevoerd worden en projecten die de ODZOB verder moeten brengen dan het louter in stand houden van het "going concern". Sinds begrotingsjaar 2018 zijn de collectieve taken als apart programma opgenomen in de begroting.
- o Het kader voor de collectieve vraag wordt éénmaal per 4 jaar door het AB vastgesteld. Binnen deze kaders stelt het DB een meerjarenprogramma op hoofdlijnen vast. Het onderliggende programma wordt in nauw overleg met (een delegatie uit) het Opdrachtgeversplatform door de directeur opgesteld.
- o Tenzij het AB of het DB anders besluit, wordt de omvang voor de begroting 2020 gebaseerd op de omvang van begroting 2019 (€ 1,186 mln.), gecorrigeerd voor indexering conform Beleidsnotitie Kaders P&C documenten van de 4 regionale GR-en.
- o De verdeelsleutel die op dit gecombineerde budget wordt toegepast om de kosten toe te rekenen is conform het voorstel "Kaders collectieve taken 2018-2021". Dit betekent dat het percentage dat elke deelnemer bijdraagt in het geheel, gelijk blijft aan voorgaande jaren. Op dit moment wordt onderzocht of er aanleiding is om de verdeelsleutel te herzien.

- Inkomsten uit extra opdrachten deelnemers buiten het werkprogramma

Deze inkomsten zullen geraamd worden op basis van realisatiecijfers 2017, 2018 en begroting 2019 (inclusief begrotingswijzigingen). Deze raming zal gecorrigeerd worden voor:

- o De meest recente inzichten van de accountmanagers;
- o De tariefaanpassing begroting 2020 t.o.v. begroting 2019;
- o De raming van de consequenties van de onder het kopje werkprogramma's genoemde ontwikkelingen indien en voor zover deze naar de mening van het DB onvoldoende tot uitdrukking komen in de werkprogramma's 2019 en daarop aangegeven aanvullingen.

Orde van grootte: realisatie 2017 € 3,2 mln. Begroting 2019: € 3,0 mln.

- Inkomsten uit opdrachten van derden
 - o Op basis van realisatiecijfers 2017, 2018 en begroting 2019. Tevens aanpassing aan de hand van meest recente inzichten accountmanager.
 - o Gecorrigeerd voor tariefsaanpassingen.
 - o Orde van grootte realisatie 2017 1,16 mln. en begroting 2019: € 1,26 mln.

3.3 Lasten

- Circa 80 tot 90% van de kosten bestaat uit personeelskosten. Personeelskosten worden o.m. berekend op basis van:
 - o uitgangspunten SBK;
 - o de meest recente inzichten omtrent bezetting, actuele salarissen en inzichten omtrent salarisontwikkeling (cao, premies, periodieken, jubileumuitkeringen);
 - o aanvulling inhuurkosten o.b.v. verschil workload vs actuele bezetting; streven is 20% flexibele schil (payroll, inhuur, detachering) ten opzichte van 80% vaste bezetting. De actuele situatie is weergegeven in Bestuursrapportage II 2018: de flexibele schil bedraagt eind augustus 2018 XX% van de totale bezetting. (Eind juli: 23%);
 - o indexering.
- Overige kosten
 - o De meest recente inzichten omtrent ontwikkeling van de overige kosten (huur op basis van laatste stand huurcontract, servicekosten, ICT-licenties etc.).
 - o Afschrijvingen o.b.v. activabestand + investeringen + vervangingsinvesteringen.
 - o Indexering.

3.4 Indexering

Conform Beleidsnotitie Kaders P&C documenten van de 4 regionale GR-en worden de collectieve budgetten zoals “collectieve taken” en “intensiveringsbudget” geïndexeerd volgens de in de betreffende nota overeengekomen methodiek. Dit betekent dat voor de indexering van de budgetten voor collectieve taken en intensiveringsbudget gebruik gemaakt wordt van de indexen uit de Macro Economische Verkenning 2018, welke gepubliceerd worden in september 2018. De volgende indexen worden toegepast:

o Prijs netto materiële overheidsconsumptie (IMOC):	1,6.%
o Loonvoet sector overheid	3,1.%
o Gewogen bedraagt dit percentage:	2,8.%

3.5 Tarieven

Tarief wordt berekend o.b.v.:

- o Meest recente inzichten omtrent ontwikkeling van kosten zoals opgenomen in begroting. Gezien de te verwachten loon- en prijsstijgingen zal dit tot een (geringe) tariefstijging leiden.
- o 1340 declarabele uren per productieve medewerker.
- o Normatieve bezetting van 20% overhead personeel.
- o Het uitgangspunt dat de ODZOB kostendekkend werkt en dat geen exploitatietekort of overschot wordt behaald in 2020. Mocht in de loop van het jaar een overschot worden verwacht dan zal conform de bepaling in de Financiële verordening dit voorafgaand aan de resultaatbepaling leiden tot een hercalculatie van de in rekening gebrachte tarieven.

3.6 Investerings

Op dit moment is beperkt zicht op de investeringsbehoeften die voortvloeien uit de werkzaamheden en activiteiten in het kader van de omgevingswet. Vooralsnog wordt in de begroting uitgegaan van een

investeringsniveau dat behoort bij de afschrijvingslasten zoals die nu in de meerjarenraming zijn opgenomen. M.a.w. het activabestand wordt in stand gehouden.

3.7 Weerstandsvermogen

Op dit moment is het weerstandsvermogen volgens de overeengekomen methodiek op orde. Volgens de huidige methodiek is het gewenste weerstandsvermogen middels een staffel gekoppeld aan de omzet. Mogelijk dient als gevolg van de in de begroting voorziene omzetgroei een andere streefwaarde voor het weerstandsvermogen gehanteerd te worden. Mocht de risico-inventarisatie van de ODZOB uitwijzen dat de verwachtingswaarde van de risico's hoger is dan de algemene reserve, dan zal dit in de begroting vermeld worden, zodat deelnemers met dit onafgedekte risico rekening kunnen houden bij de bepaling en afdekking van hun eigen risico's.

3.8 Vennootschapsbelasting (VPB)

Bij het opstellen van deze kadernota is er nog steeds discussie met de fiscus omtrent de VPB-heffing. De laatste ontwikkelingen wijzen in de richting dat de ODZOB tegen de eerdere verwachtingen in toch in beperkte mate VPB-plichtig is. In de begroting zal rekening gehouden worden met de op dat moment bekende stand van zaken.